

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

57'nci Birleşim 13 Ocak 2017 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	<u>Sayfa</u>
	878
II.- GELEN KÂĞITLAR	882
III.- YOKLAMALAR	904,905,940,990
IV.- AÇIKLAMALAR	884,903,916,922,934,948,
	966,985,987,1014,1034

1.- Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in, Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan hakkında verilen mahkûmiyet kararının siyasal bir operasyon olduğuna ve buna karşı bütün milletvekillerinin kendi vekillik hukukları ve vicdanları çerçevesinde ses vermeleri gerektiğine ilişkin açıklaması

884:885

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 5'inci ölüm yılı dönümüne, Kıbrıs davasının bütün Türk milletinin davası olduğuna ve Cenevre'de devam eden görüşmelerde Kıbrıs davasına halel getirecek hiçbir çözümün kabul edilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

885

- 3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 5'inci ölüm yıl dönümüne, Başbakanın Anayasa değişiklik teklifinin görüşmelerini Cenevre'deki Kıbrıs görüşmelerinden daha önemli görmesini yadırgadığına ve Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisi ile milletvekillerini muhtarlara şikâyet etmesini kınadığına ilişkin açıklaması 886
- 4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, AK PARTİ iktidarlarının her zaman Kıbrıs davasının ve Kıbrıs Türkü'nün yanında olduğuna, Meclis çalışmalarının bir ahenk içerisinde ve İç Tüzük'e uygun olarak sürdürülmesi gerektiğine ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 5'inci ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması 887
- 5.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 903:904
- 6.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 916
- 7.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, 11 HDP milletvekilinin tutuklu olması nedeniyle yoklama taleplerini 9 kişiyle yapabilmeleri gerektiğine ilişkin açıklaması 922:924
- 8.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 925
- 9.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 934:935
- 10.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 935
- 11.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, toplantı yeter sayısı olmadan Türkiye Büyük Millet Meclisini açmanın bir İç Tüzük ve Anayasa ihlali olduğuna ilişkin açıklaması 948
- 12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, yapılacak oylamanın, 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 4, 6 ve 7'nci maddelerinde yapıldığı gibi olabildiği kadar kurallara ve İç Tüzük'e uygun bir şekilde yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması 966:967
- 13.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, 11 HDP milletvekilinin tutuklu bulunmaları nedeniyle Anayasa değişiklik teklifinde oy kullanmayacağına ama sözlü olarak oyunun "hayır" olduğunu belirtmek istediğine ilişkin açıklaması 967

- 14.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Aydın Milletvekili Abdurrahman Öz'ün 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 985
- 15.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Adıyaman Milletvekili İbrahim Halil Fırat'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 987
- 16.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1014
- 17.- Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1014:1015
- 18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1015:1016
- 19.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1016
- 20.- Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1017:1020
- 21.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, oylamanın gizli yapılması konusunda Başkanlık Divanının hassasiyet göstermesini talep ettiğine ilişkin açıklaması 1034

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

887

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

887:892

- 1.- Antalya Milletvekili Devrim Gök ve 22 milletvekilinin, Antalya'nın Alakır Vadisi'nde yapılacak olan hidroelektrik santrallerin bölgeye vereceği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/426) 887:889

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, özel sektörde çalışan çevre mühendislerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/427)

889:891

3.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, ulaşım iş kolunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/428)

891:892

VI.- ÖNERİLER

893,904,905,925,

935,940,941

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

893:902,904,905:909,

925:929,935:939,940,941

1.- HDP Grubunun, 12/10/2016 tarihinde Van Milletvekili Nadir Yıldırım ve arkadaşları tarafından, engelli yurttaşların sorunlarının çözümü ve uygulanan yanlış politikaların yarattığı hak kayıplarının kapsamlıca irdelenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

893:902,904,905

2.- CHP Grubunun, 23/3/2016 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve arkadaşları tarafından, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi verilerinde yer alan ve kaynağı belirsiz para girişlerinin izlendiği net hata ve noksan hesabında son dönemde yaşanan olağanüstü artışların sebebinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

905:909,925:929,935:939

940,941

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

902,909,917,929,940,

977,994

1.- Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir'in, Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

902:903

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

909:910

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

910:911

- 4.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması 911:913
- 5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine tekraren sataşması nedeniyle konuşması 913:914
- 6.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine tekraren sataşması nedeniyle konuşması 915:916
- 7.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 917:918
- 8.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 918:919
- 9.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 919:921
- 10.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 929:931
- 11.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 931:933
- 12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 933
- 13.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması 934
- 14.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 940
- 15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması 977:979

16.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 979:981

17.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yerinden sarf ettiği bazı ifadeleri sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 981

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerindeki soru-cevap işleminde yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması 994

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

942,948,967,981,985,988,

990,994,1022,1034

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

942:947,948:966,967:977,

981:984,985:987,988:990,

990:993,994:1014,

1022:1033,1034:1036

1.- Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/796) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 446) 942

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) 942:947,948:966,967:977,
981:984,985:987,988:990,
990:993,994:1014,
1022:1033,1034:1036

3.- Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 443) 1036

4.- Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/650) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 439) 1036

IX.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'a 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri nedeniyle 3 birleşim Meclisten geçici çıkarma cezası verilmesi hakkında

1020:1021

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1037

1.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizde kişi başına tüketilen hayvansal besin miktarına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9714)

1037:1038

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TİGEM ve Niğde Patates Üretim Enstitüsü'nün ortak projesi bulunup bulunmadığına ve Patates Üretim Enstitüsü'nün tek tohum üretim merkezi yapılmasına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9716)

1039:1041

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TİGEM'e 2017 bütçesinden ayrılan paya ve tarımsal üretimde TİGEM'in ürettiği damızlık ve tohumlukların kullandırılmasına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9726)

1042:1043

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, buğday tohumunun en az yüzde ellisinin TİGEM tarafından karşılanmasına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9727)

1044:1045

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.04'te açılarak yedi oturum yaptı.

Batman Milletvekili Mehmet Ali Aslan, Demokrat Araplar Derneğinin kapatılmasına,

Hatay Milletvekili Serkan Topal, son dönemde yaşanan terör olayları ve Hatay iline olan etkilerine,

Bursa Milletvekili Muhammet Müfit Aydın, Bursa iline,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın yaptığı gündem dışı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Satışmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, çok sayıda milletvekilinin bir görüntüyü ya da görüntünün bir kısmını paylaşmak suretiyle belki de kendisini hedef göstermek gayretinde olduğuna,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Cumhuriyet Halk Partisi olarak çok hassas bir çizgide görevlerini yapmaya çalıştıklarına, Genel Kurulda yaşanan şiddet görüntülerinin tasvip edilemeyeceğine, yaralanan tüm milletvekillerine geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna ve İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu'nun davasında esas hakkındaki mütalaada müebbet hapis cezası istenmesinin siyasi bir karar olduğuna,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, kürsü masuniyetini ihlal eden davranışların tasvip edilemeyeceğine, kürsü masuniyetini ihlal edenleri ve fiziki müdahale içerisinde bulunanları kınadığına, Meclisin mehabetini, saygınlığını ve güvenirliliğini korumak ve fiziki kavgalara, müdahalelere meydan vermemek gerektiğine,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Anayasa değişikliği teklifi görüşmelerinin çalışma usul ve esaslarına aykırı bir tempoyla yapıldığına, Ağrı'nın Tutak Belediyesinin eş başkanlarının yerine kayyum atanmasına, 80 belediyeye el koymanın gasp olduğuna ve milletin seçiminden, oyundan korkmak anlamına geldiğine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Parlamentonun görevinin, kurallar dâhilinde, milletten almış olduğu temsil çerçevesinde meseleleri müzakere etmek olduğuna ve Meclisin vazifesini yapmasını temin etmenin herkesin ortak hukuku ve ahlaki olduğuna, dün Genel Kurulda yaşanan olayların üzüntü verici olduğuna,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, Meclisteki çalışmaları Anayasa ve İç Tüzük'e uygun ve millete yakışır bir tarzda yürütmek için tüm grupların hassasiyet göstermesi gerektiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Mardin Milletvekili Erol Dora ve 22 milletvekilinin, Türkiye'nin imzaladığı hâlde çekince koyduğu insan haklarını gözetmek ve korumak temelli uluslararası sözleşme ve protokollerin (10/423),

Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 22 milletvekilinin, TOKİ'nin yaptığı ihalelerde ortaya çıkan kamu zararının boyutunun (10/424),

Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 22 milletvekilinin, elektrik dağıtım sisteminde kayıp kaçak tahsilatı konusundaki yargı kararlarının uygulanmamasının yol açtığı sorunların ve dağıtım özelleştirmelerinin sonuçlarının (10/425),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerileri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerilerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

HDP Grubunun, 3/1/2017 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir tarafından, söz konusu internet kesintilerinin, bu kesintileri gerçekleştirenlerin, arasındaki saiklerin ve bu kapsamda yurttaşların anayasal/yasal/uluslararası sözleşmelerden doğan haklarının bu yolla ihlal edilmesinin tespit edilmesi, sorumlularının belirlenmesi ve internet kesintilerine çözüm bulunarak bugüne kadar gerçekleşen mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (3346 sıra no.lu),

CHP Grubunun, 30/11/2015 tarihinde Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, siyasi iktidarın basın ve ifade özgürlüğünü ortadan kaldıran uygulamaları ile yayın yasaklarının halkın haber alma özgürlüğüne ve demokrasiye olan etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (53 sıra no.lu),

Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 12 Ocak 2017 Perşembe günü (bugün) birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ile Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın söz verme konusundaki tutumuna,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, HDP grup önerisinin oylaması sırasında istemiş oldukları yoklama talebinin dikkate alınmadığına ve oylamanın geçersiz olduğuna,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, İç Tüzük'ten doğan haklarını kullanma hususunda en ufak bir tavır biçimini kabul etmelerinin mümkün olmadığına ve yoklama talebinin sehven fark edilmemiş olduğunu kabul ettiklerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, kürsü dokunulmazlığının aşlında bu Mecliste dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ve 11 HDP milletvekilinin tutuklu olmasıyla bitmiş olduğuna ve Cumhurbaşkanının Anayasa değişikliği teklifine ilişkin bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/796) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 446),

3’üncü sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 443),

4’üncü sırasında yer alan, Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/650) ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 439),

Görüşmeleri, komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2’nci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 447) birinci görüşmesine devam edilerek 9’uncu maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can’ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 6’ncı maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna,

Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya’nın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 6’ncı maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 6’ncı maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İstanbul Milletvekili Burhan Kuzu, Ankara Milletvekili Murat Emir’in 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 8’inci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Burhan Kuzu’nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Yozgat Milletvekili Yusuf Başer’in 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 8’inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Adana Milletvekili Necdet Ünüvar'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Aydın Milletvekili Bülent Tezcan, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Eren Erdem, Genel Kurulda yaşanan olaylar sırasında bir milletvekilinin bacağından yaralanmasının sorumlusu olarak kendisinin gösterilmesine, bunun doğru olmadığına ve yaralanan milletvekilinin bu konuda bir açıklama yapmasını istihdam ettiğine,

Trabzon Milletvekili Muhammet Balta, bacağından yaralanması olayında sorumlunun İstanbul Milletvekili Eren Erdem olmadığına ama bir CHP milletvekili olduğuna, AK PARTİ Genel Başkan Yardımcısını arkadan yumruklayan CHP Grup Başkan Vekilini ve bazı ifadeleri nedeniyle Antalya Milletvekili Deniz Baykal'ı kınadığına,

Gaziantep Milletvekili Şamil Tayyar,

İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı,

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya,

İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma Satır,

İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma Satır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, bir kadın milletvekiline saldırdığı şeklindeki ifadenin düzeltilmesini istihdam ettiğine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Nef'i'den bir dördlük okumak istediğine,

İlişkin bir açıklamada bulundu.

Komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, 13 Ocak 2017 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 03.16'da son verildi.

Ahmet AYDIN

Başkan Vekili

Ömer SERDAR

Elâzığ

Kâtip Üye

Özcan PURÇU

İzmir

Kâtip Üye

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Mücahit DURMUŞOĞLU

Osmaniye

Kâtip Üye

Ali Haydar HAKVERDİ

Ankara

Kâtip Üye

Emre KÖPRÜLÜ

Tekirdağ

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 70

13 Ocak 2017 Cuma

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Antalya Milletvekili Devrim K  k ve 22 Milletvekilinin, Antalya'nın Alakır Vadisi'nde yapılacak olan HES'lerin   vreye vereceği olası zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin   nergisi (10/426) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2016)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 Milletvekilinin,   zel sektörde çalışan   vre mühendislerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin   nergisi (10/427) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2016)

3.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 Milletvekilinin, ulaşım işkolunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin   nergisi (10/428) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2016)

13 Ocak 2017 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşimini açıyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Gündem dışı söz talebim olacak.

BAŞKAN – Gündem dışı söz vermiyoruz efendim.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Talep ediyorum efendim eğer uygunsa.

BAŞKAN – Talebinizi uygun görmüyorum Sayın Atıcı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ne açıdan efendim?

BAŞKAN – Daha önceki birleşimde de, 9 Ocak 2017 tarihli 53’üncü Birleşimde de bir usul tartışması açılmıştı bu konuyla ilgili –zannediyorum, Sayın Altay’ın talebiydi- ve bu usul tartışmasını da Genel Kurulun kararıyla karara bağladık biz. Gündem dışı söz verme yetkisinin Meclis başkan vekilinde olduğu; özellikle, Meclisin normal, rutin çalışma günleri olan salı, çarşamba ve perşembe günleri haricinde de verilmeyeceği noktasında bir Genel Kurul kararı da almıştık. Dolayısıyla, bugün gündem dışı sözler vermedim.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, İç Tüzük’e göre davranacağız. İç Tüzük’te böyle bir hüküm yoktur.

BAŞKAN – İç Tüzük’ü açın, bakın. Neresinde bir hüküm yok?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yani, verilmeyeceğine dair, “çalışma günlerinde olur” diye bir şey yok.

BAŞKAN – Bunun takdirinin Meclis başkan vekilinde olduğu var değil mi? Bunu ben böyle takdir ediyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Tamam, nerede yazıyor?

BAŞKAN – Artı, buna rağmen, açılan usul tartışmasında da bir Genel Kurul kararı alındı. Dolayısıyla, bugün gündem dışı söz vermedik. Hem İç Tüzük’e hem Genel Kurul kararına hem de teamüllere uygun olan bir konu benim yaptığım durum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Şimdi, biz de usul tartışması mı açalım bu konuda Sayın Başkan?

BAŞKAN – Usul tartışması açılmış, neticelenmiş bir konuyla ilgili usul tartışması da açamazsınız.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bunu yerleşmiş bir gelenek hâline getirmemiz doğru değil Sayın Başkan. Yani, germek istemiyorum başlangıçta ama bunun mutlaka konuşulup bir sonuca bağlanması lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Atıcı.

Gündem dışı vermeyeceğim.

Sayın grup başkan vekillerinden sisteme girmek isteyen, konuşmak isteyen sayın grup başkan vekili varsa ben bugün itibarıyla grup başkan vekillerine söz vereceğim -eğer bir talebiniz varsa- yoksa da şimdi gündeme geçiyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bizim bir dakikalar yine mi gitti Başkanım?

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Başkanım, bir dakika vardı bugün.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Evet, bir dakika için söz istemiştik.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu konuyla ilgili biz gerekli tartışmaları geçtiğimiz 9 Ocak günü yapmıştık. Dolayısıyla, bugün itibarıyla gündemin de yoğunluğunu da dikkate alarak, alınan o Genel Kurul kararını da dikkate alarak gündeme geçiyoruz.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, bir dakikalık konuşmalarımızdan neden rahatsız oluyorsunuz, öğrenmek istiyorum ben.

BAŞKAN – Ben rahatsız olmuyorum efendim.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – O zaman neden on beş dakikalık...

BAŞKAN – Ben her zaman da veriyorum yani konuşuyoruz.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Her zaman vermiyorsunuz.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili tartışmaları geçtiğimiz gün yapmıştık.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – İlk defa siz başlattınız bunu.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Niye o zaman vermiyorsunuz? Her zaman vermiş olsanız ben bu şekilde haklı bir şey yapmak için... Burada da verirsiniz.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Önder, buyurun.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bu haftaya kadar böyle bir şey yoktu Sayın Başkan, bu hafta başlattınız bunu, siz başlattınız.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Böylesine önemli bir konu konuşulurken, Anayasa değişikliği konuşulurken neden konuşmalarımız bu şekilde kesiliyor?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Önder.

İki dakika süre veriyorum.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in, Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan hakkında verilen mahkûmiyet kararının siyasal bir operasyon olduğuna ve buna karşı bütün milletvekillerinin kendi vekillik hakları ve vicdanları çerçevesinde ses vermeleri gerektiğine ilişkin açıklaması

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Başkan, milletvekilimiz Nursel Aydoğan bugün verilen bir kararla dört yıl sekiz ay hapis cezasına çarptırıldı. Bir hafta içerisinde ikinci duruşması yapıldı ve mahkemeden böyle bir karar çıktı.

Mahkûmiyeti de ilginç bir şey, mahkûmiyetine yol açan madde de ilginç bir şey, bunun serencamını burada iki üç dönem vekillik yapan bütün arkadaşlar bilir. “Terör örgütü üyesi olmamakla birlikte...” diye başlayan, hukuka kırk takla attıran bir yorum şekliyle böyle bir mahkûmiyet tesis edildi.

Bunu, konuşmalarda ileride daha ayrıntılı dile getireceğiz, her şeyin karınca adımlarıyla yürüdüğü memleketimizde bizlere dönük ceza tesis etmek için mahkemelerin bu kadar coşkulu, bu kadar hızlı,

bu kadar iştahlı olması ibret doludur. Bu, Hükûmetin mahkemeler üzerinde, özellikle bu yargılamaların oluş biçimi, vekillerimizin gözüaltına alınış biçimi dikkate alındığında bunun siyasal bir operasyon olduğu çok açıktır. Bununla yapılmak istenen şey, bir halkın iradesini sessizliğe mahkûm etmek, özellikle de tek dil, tek millet, tek, tek diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Önder.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – ...Anayasa tartışmalarında neredeyse motto hâline getirilen, çok vahim bir şey olduğunu ancak düşünen insanların idrak edebileceği, bizim gibi çok dilli, çok kültürlü, çok inançlı bir memlekette bu kadar tekleştirme iştahının bir sonucudur diye düşünüyoruz. Aykırı bir sese, muhalif bir sese, itiraz eden bir sese bu kadar tahammülsüzlük bu topraklarda her zaman vardı fakat siyasetin artık mahkemeler eliyle yürütülüyor olması hiç bu kadar pervasız olmamıştı.

Buna bütün milletvekillerinin kendi vekillik hukukları ve vicdanları çerçevesinde bir ses vermeleri gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay, size de iki dakika söz veriyorum.

Buyurun.

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 5'inci ölüm yıl dönümüne, Kıbrıs davasının bütün Türk milletinin davası olduğuna ve Cenevre'de devam eden görüşmelerde Kıbrıs davasına hâlel getirecek hiçbir çözümün kabul edilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, ömrünü Kıbrıs davasına vakfeden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı, büyük devlet adamı Rauf Denktaş'ın vefatının yıl dönümü.

Hepimizin de bildiği gibi, ömrünü vatani ve milleti uğruna adayan Denktaş'ın en büyük arzusu Kıbrıs davasının ve Kıbrıs Türklüğünün hakkının teslim edilmesi idi. Bu nedenledir ki, merhum Denktaş gittiği her yerde Kıbrıs davasını anlatmış, yaşadığı toprakları gelecek nesillere dünyaca tanınmış bir devlet olarak bırakmak için her kapıyı çalmış, her fırsatta Kıbrıs Türkü'nün çilesini, mücadelesini dile getirmiştir. Çünkü onun tek ve büyük aşkı Kıbrıs'tı.

Cenevre'deki Kıbrıs görüşmeleri bu nedenle bugün daha da önemlidir. Cenevre'deki bu görüşmelerde Kıbrıs davamıza hâlel getirecek, bulunduğu durumdan geriye götürecek hiçbir çözüm kabul edilemez. Rauf Denktaş'ın ömrünü vakfettiği Kıbrıs davasının onun arzuladığı şekilde çözüme kavuşması Kıbrıs halkının da Türkiye Cumhuriyeti'nin de tek arzusudur. Kıbrıs'ta yer alan ve adadaki Türklerin garantisi olan Türk askerini işgal kuvveti olarak gösterenler, 1974 Barış Harekâtı'nı “İşgaldir.” diye niteleyenler bilmelidir ki, Kıbrıs Türk devletinin varlığı ve devamı Türkiye Cumhuriyeti için millî bir davadır. Millî meselemizden bizi Avrupa Birliği etkisiyle yıldırmaya, vazgeçirmeye çalışanların hevesleri kursaklarında kalacaktır. Denktaş, “Kıbrıs, Türkiye'nin hukuki ve fiili anlamda en haklı olduğu davasıdır. Bu davayı savunmayan Türkiye hiçbir şeyi savunamaz.” derken aslında çok ama çok önemli bir şeye işaret etmiştir. Son nefesinde dahi “adada Türk hâkimiyeti olduğunu Rumlara söyleyin.” mesajı veren büyük devlet adamı Rauf Denktaş'ı rahmet ve minnetle anıyor, hatırasına sahip çıkacağımızı buradan bir kez daha tekrar etmek istiyorum. Kıbrıs davası, bütün Türk milletinin davasıdır.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Sayın Altay, buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 5'inci ölüm yıl dönümüne, Başbakanın Anayasa değişiklik teklifinin görüşmelerini Cenevre'deki Kıbrıs görüşmelerinden daha önemli görmesini yadırgadığına ve Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisi ile milletvekillerini muhtarlara şikâyet etmesini kınadığına ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Akçay'ın da söylediği gibi, Rauf Denktaş'ın yani Kıbrıs Türk toplumunun, KKTC'nin lideri ve kurucusu Rauf Denktaş'ın ölüm yıl dönümü. Kıbrıs davasına yaptığı büyük hizmetler dünya durdukça milletimizce anılacak ve ona olan minnet duygularımız hiçbir zaman eksilmeyecektir. Bu vesileyle, kendisine rahmet diliyorum. Mekânı cennet olsun inşallah.

Kıbrıs davası demişken, Cenevre görüşmelerinin daha başlangıcı öncesinde Sayın Başbakanın Meclisteki rejim değişikliğini içeren Anayasa değişiklik teklifini “en önemli işimiz” diye nitelemesini garipsediğimi, yadırgadığımı belirtmek istiyorum. Gerçi Yunanistan Başbakanı da katılmadığı için normalde de belki Başbakan gitmeyecekti ama daha bu mesele yokken Başbakanın Kıbrıs meselesi ile Mecliste görüşülen bu rejim değişikliği kanunu arasında bir kıyas yapıp “Bizim için bu daha önemli.” demesi... Doksan yıllık cumhuriyet tarihimizde görev yapan bütün başbakanların içinde, şöyle bir baktığımızda, bundan daha garipsenecek, daha yadırganacak ve açıklamaya, izaha muhtaç bir başbakan açıklaması, 65 hükümet içinde, herhâlde bulunamaz Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Türkiye Büyük Millet Meclisi, mevcut Anayasa'ya göre, hâlâ görevinin başındadır. Bu durum izaha muhtaç bir durumdur. Yani, Kıbrıs davasıyla ilgili “Ben Mecliste oy kullanmak zorundayım. Bunun için Kıbrıs Türklerinin canı cehenneme.” anlayışı -tam cümlesi bu olmamakla birlikte- bizi üzdüğü gibi aziz milletimizi ve Kıbrıslı soydaşlarımızı da derinden üzmüştür. Bilseydik biz Başbakana “Oraya sen git.” derdik, bir oyu biz buluverirdik, lanet olsun. Bu duruma çok üzüldüğümüzü, çok incitici, gurur kırıcı bir durum olduğunu özellikle belirtmek istiyorum ve Sayın Başbakanın kamuoyuna ve Meclise bu konudaki anlayışını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...izah etmesinin bir zorunluluğu doğmuştur Sayın Başkan. Bu durum kabul edilebilir, hoş görülebilir bir durum değildir. Çok ama çok üzüldüğümüzü, bir beyaz pulun Kıbrıs davamıza tercih edilmesini esefle karşıladığımızı belirtiyorum.

Öte yandan şu üzüntümüzü de belirtmemiz lazım: Sayın Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisini, milletvekillerini muhtarlara şikâyet etmesini ve Sayın Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisine ayar vermeye çalışmasını da aynı şekilde üzüntüyle kınıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Muş, buyurun.

4.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, AK PARTİ iktidarlarının her zaman Kıbrıs davasının ve Kıbrıs Türkü'nün yanında olduğuna, Meclis çalışmalarının bir ahenk içerisinde ve İç Tüzük'e uygun olarak sürdürülmesi gerektiğine ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 5'inci ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hem AK PARTİ hükümetleri döneminde hem bizden önceki iktidarlar döneminde Kıbrıs davasının Türkiye açısından ne kadar önemli olduğu her daim vurgulanmıştır. Bizim dönemimizde de AK PARTİ iktidarları, Türkiye Cumhuriyeti devleti, Hükûmeti ve milletiyle beraber Kıbrıs davasının ve Kıbrıs Türkü'nün yanında olmuştur, bundan sonra da olmaya devam edecektir.

Şu an Cenevre'de yapılan görüşmelerde Türkiye Cumhuriyeti devletinin yetkilileri, görevlileri orada çalışmaları bir garantör ülke olarak yakinen takip etmektedirler. Anlık anlamda devletimizin gelişmelerden, yaşananlardan haberdar olduğunu ifade etmek isterim. Bu açıdan, sanki Hükûmetimizin veya partimizin veya Türkiye Cumhuriyeti devletinin, burada, şu an yapılan görüşmelere veya Kıbrıs davasına bir ilgisizliği varmış gibi lanse edilmesini de hoş karşılamadığımı ifade etmek isterim. Böyle bir şeyin söz konusu olması bile düşünülemez, hele konu yavru vatan Kıbrıs'sa.

Aynı şekilde, Meclis çalışmalarının bir ahenk içerisinde ve İç Tüzük'e uygun olarak sürdürülmesi gerektiğini buradan bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Teamüllerle İç Tüzük'te olmayan uygulamaları normalleştirmek gayretiyle, bunlar sanki İç Tüzük'te varmış gibi hava oluşturup, algı oluşturup daha sonra buradan bir hak iddia etmeye çalışmanın da doğru olduğunu düşünmüyorum. Bizim uymamız gereken, elimizde olan bu Anayasa ve İç Tüzük'tür. Bunun dışında bizim bir uygulama, bir talepte bulunma hakkımızın olmadığını düşünüyorum ve sözlerimin sonunda, Kıbrıs davasında emeği olan ve bugün ölüm yıl dönümü olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Aynı şekilde, Kıbrıs davasında büyük çaba sarf eden, emekleri olan, 1'inci Cumhurbaşkanı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletinin ilk Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denktaş'ı bizler de rahmetle andığımızı ifade etmek istiyoruz ve Kıbrıs davasına, Kıbrıs Türkü'nün özgürlük mücadelesine vermiş olduğu destek ve çabalar hiçbir zaman unutulmayacaktır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1.- *Antalya Milletvekili Devrim Gök ve 22 milletvekilinin, Antalya'nın Alakır Vadisi'nde yapılacak olan hidroelektrik santrallerin bölgeye vereceği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/426)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Antalya'nın Kumluca ilçesine bağlı Beydağları'nın yamacındaki Dereköy köyündeki kaynaklardan başlayıp, Büyükalan köyünün Karaağaç Mahallesi'ndeki kaynakların oluşturduğu şelalelerle buluşup Kuzca ve Karacaören köylerinden geçerek Kumluca ile Finike'nin oluşturduğu ilçe sınırlarından Akdeniz'le kavuşan, tertemiz suyuyla tüm bölgenin en önemli can damarı olan Alakır Nehri içinde bulunduğu 70 kilometre uzunluğundaki Alakır Vadisi'ndeki sayısız flora ve fauna çeşitliliğine ve yöre halkıyla onların oluşturduğu çok değerli kültürel zenginliklere hayat vermektedir.

Geçmişte 7'si vadinin içinde, (Kosara, Kitanaura, İdebessos, Kotanna, Akaliassos, Kormos, Madnaus) 2'si sahilde olmak üzere (Rhodiapolis, Korydalla) antik Likya şehirlerine ve ovasına bereket taşıyan Alakır Vadisi, eski Likya kentlerinin günümüzdeki köy yaşantısıyla, yaylalarındaki Yörük kültürünün yanında, içinde nadide sedir ormanlarını ve 2.363 yaşındaki anıt sedir ağacını (ambar katranı) barındıran Dibek Tabiatı Koruma Alanı, eski su değirmenleri ve eski ahşap köprüler gibi birçok değeri içinde yaşatmaktadır. Son dönemlerde yapılan araştırmalarda bölgenin birçok endemik türe ev sahipliği yaptığı tespit edilmiştir.

Günümüzde ise Alakır Nehri, kaynağından sahile kadar, üzerinde yapılması öngörülen ve bir kısmının da yapımına başlanan 8 adet hidroelektrik santraliyle (HES) (Alakır 1 HES, Alakır 2 HES, Kürce HES, Dereköy HES, Kuzdere HES, Balıklar HES, Çayağzı HES) tamamen yok edilecektir.

Projeler kapsamında borulara hapsedilecek olan Alakır Nehri on binlerce yıldır doğal tüm canlı hayata, doğal yaşama verdiği hayat son bulacak, vadinin ve bölgenin tek yaşam can damarı olan Alakır Nehri'nin üzerindeki bu katliam projesinin gerçekleşmesi hâlinde, onun suyundan, kendine özgü mikro ikliminden faydalanan tüm canlılar, öncelikle de kırmızı benekli alabalık ve nehirde yaşayan onlarca canlı ve etrafındaki birçok bitki türü yok olacaktır. Vadinin kendine özgü mikro ikliminin değişmesiyle ise doğanın tüm dengesi bozulacak, yağış rejiminin negatif yönde etkilenmesiyle de kuraklık, sel, erozyon, orman yangını riskinde artış ve hastalıklar ortaya çıkacaktır.

Bu koşullarda bölge halkının geçim ve yaşam kaynağı olan ne tarım ne de turizm yapılamaz. Süreç içerisinde bölge halkı yöreyi, terk etmek zorunda kalacak ve zengin tüm kültürel ve yerel değerleriyle zaman içinde yok olacaktır. Gidecek bir yeri ve olanağı olmayıp bölgede kalanlar ise santrallerin orman yangını riski taşıyan ve inanılmaz görsel kirlilikle beraber, yaydıkları güçlü manyetik dalgalarla canlılardaki kanser riskini artıran dev elektrik direkleri, kabloları ve kuraklıkla yaşamaya çalışmak zorunda kalacaklardır.

Ayrıca, santrallerin yapım aşamasındaysa kilometrelerce uzunluğundaki kapalı iletim hattı boruları döşenirken on binlerce yöreye özgü ağaç katledilecek ki şu anda binlercesi katledildi ve katledilmeye devam edilmektedir. İnşaatlar sırasında, bölgenin kendine özgü hassas topografyası dev iş makineleriyle değiştirilerek, dağlar taş öğütme niyetiyle delik deşik edilip, taş öğütme makineleriyle un ufak edilip erozyon tetiklenmektedir. Kesilip yok edilen ağaçların yanı sıra, iletim hattı açılırken etrafa gelişigüzel dökülen topraklarla çevredeki ağaç ve bitkiler de yok edilmektedir.

“Yenilenebilir ve sürdürülebilir” diye kamuoyunu yanıltarak sunulan bu ilkel HES’lerin üretim kapasiteleri 10 megabaytın altında gösterildiğinden Çevre Etki Değerlendirme Raporu’na dahi kanunen gerek duyulmamaktadır.

Ayrıca, bu projelerde sürdürülebilenin sadece elektrik üretimi ile kazanılacak olan paranın, sürdürülemeyecek bir şekilde tamamen tahrip edilerek yok edilenin ise doğanın kendisi olduğu anlaşılmalıdır.

Alakır Nehri'nin debisi düşüktür ve üretilmesi planlanan toplam elektrik miktarı, on binlerce yılda oluşmuş bu doğa harikası vadiyi ve onun gerçek yerel sahipleri olan tüm canlı yaşantısını geri dönülemez bir şekilde tamamen yok etmeye kesinlikle değmeyecek bir miktardır.

Bunlardan en trajik olanı, zaten debisi düşük olan nehrin yatağına bırakacaklarını taahhüt ettikleri su miktarıdır ki bu su, tabiatın ve canlıların suya en çok gereksinim duydukları sıcak ve kurak yaz aylarında birkaç yüz metre sonra çakıl ve taşların arasında yok olup gidecektir.

Şu da bilinmelidir ki gelişmiş ülkelerde yeni HES yatırımlarına izin verilmemekle birlikte, geçmişte izin verilenler de sadece bir nehre 1 ya da en fazla 2 adet HES yapılmasına izin verilen, havza yönetmelikleriyle sıkı denetim altında ve birincil olarak doğanın korunması şartıyla gerçekleştirilmiş projelerdir. Günümüzde ise doğa dostu, çağdaş güneş enerjisi ve rüzgâr enerjisi projelerine yatırımlar yapılmaktadır.

Bu nedenlerle, Antalya'nın Alakır Vadisi'nde yapılacak olan hidroelektrik santrallerinin hem bölgeye hem de bölge halkının yaşamına vereceği zararların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin bulunması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

- 1) Devrim Kök (Antalya)
- 2) Mahmut Tanal (İstanbul)
- 3) Kadim Durmaz (Tokat)
- 4) Ali Akyıldız (Sivas)
- 5) Mazlum Nurlu (Manisa)
- 6) Orhan Sarıbal (Bursa)
- 7) Kazım Arslan (Denizli)
- 8) Mustafa Sezgin Tanrıku (İstanbul)
- 9) Gülay Yedekci (İstanbul)
- 10) Tur Yıldız Biçer (Manisa)
- 11) Ceyhun İrgil (Bursa)
- 12) Nihat Yeşil (Ankara)
- 13) Uğur Bayraktutan (Artvin)
- 14) Türabi Kayan (Kırklareli)
- 15) Candan Yüceer (Tekirdağ)
- 16) Hüseyin Yıldız (Aydın)
- 17) Ahmet Akın (Balıkesir)
- 18) Tekin Bingöl (Ankara)
- 19) Veli Ağbaba (Malatya)
- 20) Onursal Adıgüzel (İstanbul)
- 21) Vecdi Gündoğdu (Kırklareli)
- 22) Ünal Demirtaş (Zonguldak)
- 23) Mehmet Göker (Burdur)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, özel sektörde çalışan çevre mühendislerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/427)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Özel sektörde çalışan çevre mühendislerinin sorunlarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzük'ümüzün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması komisyonu açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

- 1) Uğur Bayraktutan (Artvin)
- 2) Kadim Durmaz (Tokat)
- 3) Mahmut Tanal (İstanbul)
- 4) Ceyhun İrgil (Bursa)
- 5) Ali Akyıldız (Sivas)

6) Mazlum Nurlu	(Manisa)
7) Orhan Sarıbal	(Bursa)
8) Kazım Arslan	(Denizli)
9) Gülay Yedekci	(İstanbul)
10) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)
11) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
12) Nihat Yeşil	(Ankara)
13) Türcü Kayan	(Kırklareli)
14) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
15) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
16) Ahmet Akın	(Balıkesir)
17) Tekin Bingöl	(Ankara)
18) Utku Çakırözer	(Eskişehir)
19) Veli Ağbaba	(Malatya)
20) Onursal Adıgüzel	(İstanbul)
21) Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
22) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
23) Mehmet Göker	(Burdur)

Gerekçe:

Çalışma yaşamının esnekleşmesi, güvencesizliği ve kualsız çalıştırmayı beraberinde getirmektedir. Günümüzde mühendisler çalışma yaşamlarında güvencesizliğin ve kualsızlığın farklı biçimleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Düşük ücret, uzun ve belirsiz çalışma saatleri ve SGK priminin gerçek ücret üzerinden ödenmemesi bu durumun en yaygın biçimleri arasında yer almaktadır.

31/7/2012 tarihinde TMMOB ve SGK arasında imzalanan ve 2013 yılında uygulamaya konulan protokole göre, TMMOB, ücretlerin eksik bildirilmesini önlemek amacıyla mühendislik, mimarlık ve şehir planlama alanlarında meslek icra eden disiplinlere ilişkin olarak yıllık bazda asgari ücret miktarı belirleyerek SGK'ya iletmektedir. TMMOB tarafından belirlenen asgari ücret 2015 yılı için brüt 3 bin TL'dir. SGK'yla yapılan bu protokolle, TMMOB'un belirlediği asgari ücretin altında maaş ödemesi yapılmasının önüne geçilmek istenmiştir. Ancak, TMMOB'a bağlı odalardan pek çok mühendisin protokolle belirlenen alt sınır ücretin altında, bin liraya bile çalıştırıldığı bildirilerek sorunun SGK tarafından denetlenmesi talep edilmektedir.

Çevre danışmanlık sektörü, aynı inşaat sektöründe yapı denetim firmalarının üstlendiği görevi üstlenmektedir. Ancak, yapı denetim firmaları bir nevi danışmanlık ücretlerini belediyelerden almaktayken çevre danışmanlık firmalarıysa danışmanlık ücretlerini firma sahibinden almaktadır. Bu nedenle düzenli denetimler gerçekleştirilememektedir. Görüşümüz denetimcinin, danışmanın, patronun elemanı olmaması gerektiridir. İş sağlığı ve işçi güvenliği sektöründe bu planlanmaktadır. Çevre danışmanlığı sektöründe de devlet tarafından fabrikaların daha etkin bir şekilde çevre danışmanlık ve çevre mühendisleri vasıtasıyla denetim kapsamına alınması ve hızlı sonuç alınması bakımından bunun bir ihtiyaç olduğu aşikârdır.

21/11/2013 tarihinde yayımlanarak 1/1/2014 tarihinde yürürlüğe giren Çevre Görevlisi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik uyarınca, çevre mühendisleri çevre görevi yapabilmek için çevre görevlisi eğitimi almak zorunda bırakılmaktadır. Çevre Mühendisleri Odası bu uygulamaya itiraz etmekte ve düzeltilmesini talep etmektedir. Anılan yönetmelikte, çevre görevlisi, “faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olan ve/veya neden olabilecek ve Çevre Kanunu ve bu kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca denetime tabi tesislerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığını değerlendiren tesis içi yıllık denetim programları düzenleyen görevli” olarak tanımlanmaktadır.

Çevre Mühendisi ise doğal kaynakların en iyi biçimde kullanılması, doğal çevrenin korunması ve insan sağlığına uygun biçimde geliştirilmesi konusunda çalışan kişidir. Çevre mühendisleri, çevre kirliliğinin önlenmesi kapsamında, çevre yönetim sistemleri ve planları, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED), içme ve kullanma suyu, evsel ve endüstriyel atık sular ile yağmur suları, katı atıklar, zararlı ve tehlikeli atıklar, evsel ve endüstriyel atıklar, hava kirliliği, gürültü, toprak ve yeraltı su kaynaklarının kirliliği konularında etüt, fizibilite, proje, araştırma, geliştirme ve planlama, danışmanlık ve eğitim, kontrolörlük, deneme işletmesi, muayene ve kabul, uygulama ve işletme yönetimi, keşif-şartname-ihale dosyası hazırlama ve düzenleme, hak ediş ve kesin hesap, numune alma, deney, ölçüm, analiz ve modelleme hizmetlerini yürütürler.

Üniversitelerin çevre mühendisliği bölümünden mezun olan kişi, çevre konusunda dört akademik yıl boyunca eğitim görmüş kişidir. Bakanlığın dayattığı çevre görevlisi eğitimi, çevre mühendisleri için üç, diğer meslek grupları için altı gündür. Bu tanımlardan ve hayattaki pratiklerden de anlaşılacağı üzere hâlihazırda bir çevre mühendisi, bir çevre görevlisi tanım ve pratiğinden daha yetkindir.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, özel sektörde çalışan çevre mühendislerin sorunlarının araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İç Tüzük’ümüzün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırma komisyonu açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

3.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, ulaşım iş kolunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/428)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemizde ulaşım iş kolunda yaşanan sorunların araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İç Tüzük’ümüzün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırma komisyonu açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1) Uğur Bayraktutan	(Artvin)
2) Kadim Durmaz	(Tokat)
3) Mahmut Tanal	(İstanbul)
4) Ceyhun İrgil	(Bursa)
5) Ali Akyıldız	(Sivas)
6) Mazlum Nurlu	(Manisa)
7) Orhan Sarıbal	(Bursa)
8) Kazım Arslan	(Denizli)

9) Gülay Yedekci	(İstanbul)
10) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)
11) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
12) Nihat Yeşil	(Ankara)
13) Türedi Kayan	(Kırklareli)
14) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
15) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
16) Ahmet Akın	(Balıkesir)
17) Tekin Bingöl	(Ankara)
18) Veli Ağbaba	(Malatya)
19) Onursal Adıgüzel	(İstanbul)
20) Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
21) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
22) Mehmet Göker	(Burdur)

Gerekçe:

Ülke ekonomisinin yüzde 25'ini, istihdamın da yüzde 17'sini sağlayan ulaşım iş kolu kendi kendini geliştiren bir seyir izlemiştir. 1950'lerden sonra kırdan kentlere başlayan göçle birlikte yolcu ve yük taşımanın önemini artırmıştır. Ulaşım iş kolu 1950'lerden sonraki gelişmesinde çarpık bir şekilde gelişmiş ve çalışanlar doğru dürüst yasal güvenceye kavuşturulmadan uzun yıllar sosyal güvencesiz ve iş güvencesiz çalıştırılmışlardır. Ulaşım iş kolunda şoför ve yardımcılar, yaz kış, gece gündüz, yağmur çamur demeden klimasız araçlarda kışın dondurucu soğukta, yazın da kavurucu sıcakta olağanüstü çabalar sarf ederek çalışmışlardır. Eskiden çok saygın olan bu meslek gün geçtikçe saygınlığını yitirmiş artık ulaşım iş kolunda çalışanlar bu meslekten ayrılmak istemektedir. Ulaşım iş kolunda kent içi yolcu taşıma, yük taşıma, şehirler arası yolcu ve yük taşıma ve uluslararası yolcu ve yük taşıma olarak sınıflandırdığında bu iş kolu çalışanlarının sosyal ve ekonomik durumlarının araştırılması gerekmektedir. Özellikle motorin ve türevi yakıt giderleri, yol paraları ve diğer giderler çalışanların sefalet bir ücret bile alamadan ekonomik sıkıntılar içinde olduklarını göstermektedir. Ulaşım araçlarına uygulanan yüksek ÖTV ve KDV oranları aile, sosyal yaşam, tatil, dinlenme temel haklarını kullanamamıştır.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, ulaşım iş kolunda yaşanan sorunların araştırılması ve gerekli düzenlemelerin yerinde görülüp tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzük'ümüzün 104'üncü ve 105'nci maddeleri gereğince Meclis araştırma komisyonu açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması hususundaki görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır; okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- HDP Grubunun, 12/10/2016 tarihinde Van Milletvekili Nadir Yıldırım ve arkadaşları tarafından, engelli yurttaşların sorunlarının çözümü ve uygulanan yanlış politikaların yarattığı hak kayıplarının kapsamlıca irdelenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/01/2017

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 13/01/2017 Cuma günü (Bugün) toplanamadığından, Grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Filiz Kerestecioğlu

İstanbul

Grup Başkanvekili

Öneri:

12 Ekim 2016 tarihinde, Van Milletvekili Sayın Nadir Yıldırım ve arkadaşları tarafından verilen 3022 sıra numaralı, “Engelli yurttaşlarımızın sorunlarının çözümü ve uygulanan yanlış politikaların yarattığı hak kayıplarının kapsamlıca irdelenmesi” amacıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak, 13/01/2017 Cuma günlü birleşiminde sunuşlarda okunması ve görüşmelerin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisi lehinde ilk söz Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir’e aittir. (HDP sıralarından alkışlar)

Yalnız sizden ve bütün konuşmacılardan istirhamım: Lütfen -birine verince bir başkasına da vermek durumunda kalıyoruz- tüm konuşmacılar süresinde konuşmalarını tamamlayacak şekilde kendilerini ayarlarlarsa... İlave süre vermeyeceğimi şimdiden söylüyorum. Bütün grup başkan vekilleri de buradalar.

Buyurun efendim.

Süreniz on dakikadır.

ZİYA PİR (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, Adıyamanlılar hep verici davranır. Niye böyle biraz cimri davranıyorsunuz?

BAŞKAN – Adaleti tesis etmek adına diyorum yani...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama bir dakikalık süre verebilirsiniz.

BAŞKAN – Şimdi birine verip birine vermemek sıkıntı oluyor.

Sizin şimdi bir dakikanız kayboldu mesela, burada size bir dakika ilave etmem lazım, yeniden başlatmam lazım süreyi.

Buyurun Sayın Pir.

ZİYA PİR (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Tanal; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bugün bir haber aldık biraz önce; Sayın Nursel Aydoğan, Diyarbakır Milletvekilimizle ilgili mahkeme bir karar almış. O kararı doğru bulmadığımızı burada ifade etmek istiyorum ve görüyoruz ki ve bu durumdan dolayı da üzülmüyoruz ki yürütme, yargı eliyle yasamanın üstünde vesayet kurmuş durumda. Bu konuya lütfen çok fazla itiraz etmeyin, bizim de son haftalarda mahkemelerde gördüklerimiz, konuştuklarımız var; bizi bunları açıklamak zorunda bırakmayın. Şimdi, o mahkeme kararının vermiş olduğu ve Meclisin vesayet altına girmiş olduğu durumun vermiş olduğu üzüntüyle burada konuşuyorum.

Konumuza gelirsek, bugün cuma arkadaşlar ve Tin suresinde der ki: “Biz insanları en güzel bir biçimde yarattık.” Aşağı yukarı bu şekilde tercüme edilir bu bütün âlimler tarafından ama ne hikmetse, insanlar, başka insanları farklı kalıplara sokar, iyi-kötü diye ayırır birbirinden, işte, şucu bucu diye ve nihayetinde “özürlü”, “sakat”, “engelli” gibi tanımlar bulur diğer insanlar için. Madem Allah herkesi en iyi bir biçimde yarattıysa neden bu ayırım, nereden çıkıyor bu?

Şimdi, elbette, insanlar tarihte ve kültürel yaşamlarında, sosyolojik yaşamlarında bazı normlar üretmiştir, beyinlerinde belli normlar vardır ve o normlarla kurmuş oldukları sınırlar, duvarlar, engeller vardır, kısıtlamalar vardır ve onun, o kısıtlamaların ya da engellerin ya da duvarların durumuna göre -bazı insan onu daha geniş, bazıları daha dar tutar- o duvarların dışında kalanlara “anormal” yani “norm dışında, anormal” deriz, bizim konuya gelirsek “engelli” deriz. “Eğer o sınırların içindeyseniz engelli değilsiniz.” gibi, böyle sınıflandırmalar yapıyoruz. Umarım bu araştırma önergesi kabul olur ve en azından zihnimizdeki o engelleri birazcık aşarız, birazcık genişletiriz çünkü bize göre, ideal toplumlarda o sınırlar olabildiğince geniştir ve engelli-engelsiz ayırımı da yapılmaz öyle bir durumda.

Sadece biyolojik yaşamı sürdüren insanlar engellidir ya da biyolojik yaşamı sürdürüp de hayatın görünür kısımlarında yer almakta zorlanıyorsa insanlar engellidir çünkü engeller vardır dışarıda, kısıtlamalar vardır. Bu durumu düzeltmek için, Anayasa’mızın da 2’nci maddesine göre sosyal ülke olması hasebiyle bazı şeyleri yasalara koyar, bazı düzenlemeler yapar ama bunun ötesinde, Tin Suresi’nin “Biz insanları en güzel biçimde yarattık.” demesinden dolayı insanların belli hakları vardır ve o haklar toplumlara ve toplumun aynası olan Anayasa’ya elbette yükümlülükler yüklemektedir. Biz de onların yerine getirilmesini hükümetlerden ve bu Meclisten beklemekteyiz. Görüyoruz ki, Hükümet o yükümlülüğünü yerine yeterince getiremiyor, dolayısıyla bu önergeyi biz bugün indirdik.

Kaç insandan bahsediyoruz bu konuları konuşurken? Gelişmiş ülkelerde engellilik oranı nüfusun yüzde 8-9’larıdır, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 10-12’lere kadar çıkar, Türkiye’de de 12,5 civarındadır bu rakam. Aileleriyle birlikte bunu hesaplarsak Türkiye’de aşağı yukarı 30-35 milyon insan yani nüfusun yarısı bu konuyla ilgilidir; herkesin evinde, her 2 kişiden birinin evinde 1 engelli mutlaka vardır.

Şimdi, cinsiyete göre bunları ayırırsak Türkiye’de engellilerin aşağı yukarı yüzde 60’ı erkektir, geri kalan yüzde 40’ı kadındır. Ulusal Engelliler Veri Tabanı var, buna göre bu rakamları söylüyorum. Yine, eğitim durumlarına bakarsak engellilerin, bu Ulusal Engelliler Veri Tabanı’nda Türkiye’de 6 yaş üstündeki bütün insanlardan okuma yazma bilmeyenlerin oranı yüzde 2,9’dur, engelli bireylerde bu rakam yine yüzde 40’ın üzerine, 42’lere kadar çıkmaktadır. Bunlara yine kız-erkek ya da kadın-erkek diye bakarsak okuma yazma bilmeyenlerin oranı kadınlarda yüzde 55’ken erkeklerde yüzde 32’dir.

Engelli kadınlarla ilgili de büyük sıkıntılar var. Kadınlara hem engelli hem de kadın olmaktan kaynaklanan ayrımcılık ve şiddeti görünür kılmamız gerekiyor arkadaşlar. Dünya Sağlık Örgütüne göre hayatında en az bir defa şiddete maruz kalmış kadınların oranı yüzde 30’un biraz üstündedir,

yüzde 33 civarındadır. Bu oran Türkiye’de yine yüzde 40’ın üzerindedir. Engelli kadınların toplumsal ön ve kalıp yargılar başta olmak üzere faili tanımlayamama, fiziksel ve sözel olarak şiddete karşı koymada yetersizlik durumu ile şiddetin her türüne uğrama riski diğer kadınlara oranla daha fazladır. Engelli kadınların evlerinde, sokakta, bakımevlerinde, okullarda uğradıkları şiddet mağduriyeti herkesin bildiği ama maalesef, çoğumuz tarafından da dile getirilmediği bir gerçektir, bunu da düzeltmemiz gerekiyor.

Görüldüğü gibi, değerli arkadaşlar, engellilerin hak kayıpları vardır. Ama engellileri aralarında sınıflandırmaya gidersek, orada da kadın-erkek, kız çocuğu-erkek çocuğu gibi sınıflandırma yaparsak yine daha farklı hak kayıpları görebiliyoruz.

Elbette engelli mahpusları da burada unutmamamız gerekiyor. Cezaevlerinde ne kadar engelli mahpus var, hangi engel türleri var bunlarda ve koşulları nelerdir? Burada biz bunu Adalet Bakanlığına daha önce sorduk; maalesef, elimizde bir veri yok, bir veri tabanı yok. Burada da Adalet Bakanlığının biraz daha ciddi çalışması gerektiğini düşünüyoruz.

Şimdi, 2006 yılında bir Sağlık Kurulları Yönetmeliği -bu daha sonra, 2010’un sonunda değiştirildi- yürürlüğe girdi. Diyor ki: “Vücut fonksiyon kaybı oranını sadece sağlık kurulu raporlarıyla ölçüldüğünde ciddi hak kayıplarına yol açmaktadır. Yüzde 100 görme engeli olan bir yurttaşımıza yüzde 90, yüzde 70 sakatlığı bulunan bir fiziksel ya da zihinsel engelliye yüzde 30-35 vücut fonksiyonu kaybı raporu verilebilmektedir.” Bu durum tabii ki daha önce belli hakları elde etmiş olan engellilerin o haklardan veya o hakların belli bir kısmından mahrum bırakılması demektir. Bunlar da doğru değildir. bunların da tekrar incelenmesi gerekiyor bize göre.

Şimdi, en nihayetinde, eğitimden sağlığa, ulaşımdan iş hayatına, ekonomik ve sosyal her türlü alanın dışında bırakılmanın yanı sıra, toplumsal sürece katılmayarak, demokratik hakları ve en temel insan haklarından da büyük ölçüde mahrum bırakılan engellilerdir ve meselenin sosyal bir olgu olarak algılanmaması sebebiyle ancak vicdani duygularla üzerinde durulan hayırseverlik faaliyetlerinin konusu olmak durumunda kalıyoruz.

Engelliler için erişilebilirlik ve görünür olma meselesi, sorunların başında gelmektedir. Bireyin yaşadığı iç ve dış mekânlarda başka birilerinin yardımına gerek duymaksızın, bir noktadan bir noktaya erişebildiği, güvenli ve rahatça hareket edebildiği yaşam alanlarının oluşturulması gibi, böyle bir sürü noktaları alt alta, üst üste koyabiliriz, bunları hepiniz biliyorsunuz.

Ben sadece iki örnek vermek istiyorum:

Bir: Şu kürsü. İki gün önce burada şiddete maruz kaldık. Bunu yaparken -Sayın Başkan, bu bir tekliftir aynı zamanda- bence yeni bir kürsü yapılması gerekiyordu. Engelli arkadaşlarımız var, ileride de olacaktır. Bu, bir düğmeye basarak hidrolik sistemle bu kürsünün aşağı ya da yukarı çıkması fevkalade mümkün. Bence onun yapılması lazım.

İkincisi: Geçenlerde sosyal medyada gördük, İstanbul’da otobüse binen bir engelliyle ilgili bir sıkıntı yaşandı. Orada şoför günah keçisi ilan edilerek bir müddet görevden uzaklaştırıldı. Oysa, orada da otobüslere farklı mekanizmalar yapılabilirdi, otomatik olabilirdi bu mekanizmalar. Bunların yapılması Türkiye’de elzemdir. Biraz önce bahsettim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZİYA PİR (Devamla) – Sürem bitti herhâlde. Neyse, siz anladınız bundan sonrasını. Umuyorum bu önergemize hayır demezsiniz. Bugünlerde “hayır”da hayır vardır ama bu önergede “evet”te hayır vardır.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Pir.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubu Önerisi aleyhinde ikinci söz Aydın Milletvekili Deniz Depboylu'ya aittir.

Buyurun Sayın Depboylu. (MHP sıralarından alkışlar)

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; engelli vatandaşlarımızın sorunlarına yönelik verilmiş olan önerge üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, engelli vatandaşlarımızın günlük yaşamda karşılaştığı sorunlar hepimizin malumu. Bu vatandaşlarımızın sadece bedensel engeli olabilir, görme engeli olabilir, işitme engeli olabilir ya da daha ağır bir engeli olabilir. Bugün, günlük yaşama çıktığında, sokağa çıktığında, çıkmak istediğinde veya kendi evinde birtakım faaliyetlerini kendi başını yürütmek istediğinde -sokağa çıkmadan bile- ne tür engellerle karşılaştığını çoğumuz biliyoruzdur çünkü çoğumuzun etrafında -ailesinde olmasa bile- mutlaka engelli biri, engeli olan biri vardır.

Engelli çocuklarımızın, gençlerimizin eğitimde karşılaştığı sorunlar oldukça fazla. Bir kere, şu algıdan vazgeçmemiz gerekir: Engel eğitime mâni değildir. Bir kişi görme engelli olabilir. Bu, onun iyi bir meslek elemanı olamayacağı anlamına gelmez ki biliyoruz biz, üniversitede görme engelli arkadaşlarımız vardı ve çoğunun notları bizim notlarımızdan daha yüksekti. Bir avantajları vardır, göremezler ama başka duyları daha fazla gelişir çünkü oraları daha fazla kullanmayı öğrenmişlerdir. Yine, bedensel engeli olabilir ama eğitimde karşılaştıkları sorunlara bakıyoruz, birçok okulumuzda engelli çocuklarımızın sınıfları yüksek kattaysa sınıflarına çıkabilmeleri bile sorun. Hâlâ annesinin sırtında okula gitmeye çalışan, annelerin, o yüce yürekli annelerin sırtında taşıdığı engelli çocuklarımız var. Yine, sınıflarda karşılaştıkları sorunlar var. Gerekçeyi okudum, gerekçede kaynaştırma eğitimiyle ilgili bir eleştiri vardı. Aslında kaynaştırma eğitimi kötü değildir. Biliyorsunuzdur, daha önceden dile getirmişimdir, belki hatırlarsınız, ben yirmi yıl Millî Eğitim Bakanlığının değişik eğitim kurumlarında görev yaptım ve kaynaştırma eğitimine aldığımız öğrencilerimiz oldu. Kaynaştırma eğitimi için doğru kararlar verilirse ve iyi uygulamalar yapılır, iyi sınıf yönetimi yapılırsa sadece kaynaştırmaya alınan o öğrencilerin becerileri, eğitimi artırılmış, geliştirilmiş olmaz, sadece o çocuk için değil, diğer çocuklar için de bir gelişim fırsatıdır. Ne açıdan gelişim fırsatıdır? Empati kurma açısından bir fırsattır. Karşdakini anlama, davranışlarını ona göre yönetme konusunda iyi bir eğitim aracıdır.

Hatta, ben size bir örnek vermek istiyorum. Bundan yıllar önce, bir öğrencimiz... Bakın, bir de şu vardır: Doğuştan engelli olmayabiliriz, bazen hastalıklar sebebiyle engellilik durumu ortaya çıkabilir, kazalar buna sebep olabilir. Bir öğrencimiz geçirdiği ağır bir epilepsi nöbeti sonucu 4'üncü sınıfta okuma ve yazmayı unuttu. Ne oldu biliyor musunuz? Çocuğun içinde bulunduğu sorun -zaten hastalığın getirdiği bir sıkıntı var- bir de kaybettiği becerilerle birlikte çocukta yoğun strese sebep oldu, davranış bozukluğuna sebep oldu. 4'üncü sınıfta okuyan çocukların empati kurma becerileri çok yüksek değildir ve sınıfta duygusal ve sözel istismara uğradı uzun süre, diğer çocuklar onu anlayamadı. Aileler o çocuğu sorunlu kabul etti ve o çocuğun sınıftan uzaklaşmasını istedi. Nihayetinde, bu çocuğumuzu ilgili kurumlara, RAM'a gönderdik, kaynaştırma eğitimi kararı alındı ve kaynaştırma eğitimi kararı alındıktan sonra ne oldu, size anlatayım. Öncelikle olarak -iyi bir sınıf yönetimi çok önemlidir deriz ya- çocuğumuzu rencide etmeden sınıftan aldık, çocukları eğittik, arkadaşının durumundan bahsettik ve arkadaşan aileleri eğittik. Öğretmenlerimizi en başta eğitmiştik. Çocuğa uygun bir eğitim programını sınıfta verdik ve bu çocuğumuz altıncı sınıfta tamamen kendine olan güvenini daha da kazanmış, ders notları yükselmiş olarak devam ederken, yedinci sınıfta okul korosuna girdi, öğrenci temsilcisi adayı oldu ve çok güzel de not aldı. Sekizinci sınıfa geldiğinde, bitirmek üzereyken okula müfettişler geldi.

Müfettişlerden ricada bulundum “Arkadaşlarımız çok özverili davrandı, o kadar iyi yönettiler ki süreci. Bakın, bu çocuğumuz çok iyi noktaya geldi -zaten hastalığı da tedavi ediliyordu- lütfen, arkadaşlarımızı onore eder misiniz, bir teşekkür yazılabilir.” dediğimde -bugünkü TEOG o zaman OKS- “OKS’den yüksek puan mı aldı?” dedi. Tabii ki o çocuğumuz o anda OKS’den yüksek puan alabilecek güce sahip değildi ama bir ilköğretim müfettişi bile kaynaştırma eğitiminin ne olduğunu, nasıl uygulanması gerektiğini bilmiyorsa tabii buradaki milletvekili arkadaşlarımızın, eğitime uzak olan arkadaşlarımızın bilmesi de mümkün değil. O çocuğumuz şu anda, iyi bir üniversitede, hem de devlet üniversitesinde çok güzel bir bölümde okuyan, öğrenciliği devam eden bir çocuğumuz ve hem ailesi çok mutlu hem kendisi çok mutlu hem de içinde yetiştiği sınıf çok güzel, beceriler kazandı. İşte, eğitim bu kadar önemli ve engelli çocuklarımız için kaynaştırma eğitiminin önemi, iyi uygulandığı takdirde çok önemli.

Günlük yaşamda -bahsedildi, çok fazla da vakit almak istemiyorum- yollar, ulaşım, tabii ki bunlar hepinizin malumatı, yolları düşünürken “Arabalarımız nasıl gidecek?” diye düşünüyoruz da “Engelli vatandaşımız nasıl geçecek?” diye düşünmüyoruz.

Kentsel yapılanma, kentsel planlama çok önemli. Devlet binalarında dahi engelli vatandaşlarımızın rahat başvurusunu sağlayacak koşullar oluşturulmamış. Kaymakamlıklar biliyorum, emniyet müdürlükleri biliyorum engelli bir vatandaşımızın bir kattan bir kata çıkamayacağı.

Yine, istihdam sorunlarını dile getirmek istemiyorum, malumunuz; ki hepimiz biliyoruz, bunlar çok konuşuldu. Ancak güvenlik ve istismar konusunda sadece engelli çocuklarımız, gençlerimiz, vatandaşlarımız için değil tüm bireylerimiz için yapılacak çok fazla şey var.

Kabul ediyorum, iktidarınız döneminde bir şeyler yaptınız, güzel şeyler de olmuş olabilir engelliler için ama iyi olmayan şeyler de var, eksik olan şeyler var. Engelliler muhtaç bireyler olarak görülmemeli, sunulan yardımlar, oy garantisi yaratma koşulları oluşturulmak için sunulmamalı ve bugüne kadar yapılan dayatmalardan vazgeçilmeli. “Eğer oy vermezseniz siz bu haklarınızı kaybedersiniz.” denildiğini biz sahalara çıktığımızda maalesef çok duyduk. Engelli bireylerimiz bizim en değerli emanetlerimiz. Yine engelli bireylerin, engelli ailelerin ebeveynlerinin çocuklarına da sahip çıkmamız gerekiyor, belli haklardan yararlanamıyorlar ve yine engelliler vatandaşlarımıza direkt ulaşarak yardım sunulmalı, onların gelerek yardım istemesi beklenilmemeli, bu konuda düzenlemeler yapılmalı.

Yapılacak çok şey var. Lütfen, yaptıklarınıza bakıp iktidar partisi olarak övünmeyin, daha katedilecek çok yol var. Bütün vatandaşlarımızın güvenliği sağlandığı zaman, bütün vatandaşlarımızın yaşam hakları korunduğu ve en iyi şartlarda yaşamasının sağlandığı zaman görevimiz tamamlanmış olmayacak, ondan sonra da koruma dönemi başlayacak, inşallah, o noktaya geliriz. Bütün bunların yapılabileceği günleri özlemle bekliyorum. Hep birlikte yapabileceğimizi umuyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Depboylu.

Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi lehinde ikinci söz, İstanbul Milletvekili Eren Erdem’e aittir.

Buyurun Sayın Erdem. (CHP sıralarından alkışlar)

EREN ERDEM (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; burada engellilerle alakalı önemli meselelere değinildi. Engelliler bu ülkede gerçekten de başımızın üstünde tutmamız gereken, toplumsal olarak bir şekilde durumlarının normalleşmesi ve güvence altına alınması gereken bir gerçekliğimizdir. Parlamentomuzda da gerek iktidar grubunda gerek muhalefet grubunda çok saygıdeğer milletvekillerimiz vardır; kendi kişisel tercihleri olmaksızın da engelli olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Yapılacak bütün görüşmeler, Anayasa çalışmaları, onların ve onlar gibi bugün toplumda Anayasa sözleşmelerinde hak ve pay sahibi olmayan geniş kesimlerin de haklarını kapsamalıdır.

Şimdi, değerli arkadaşlar, engelli yurttaşlarımızın meseleleriyle ilgili çok fazla şey söylendi, ben bütün o grup konuşmacılarına teşekkür ediyorum ve tamamını onayladığımı ifade etmek istiyorum.

Burada bir Anayasa görüşmesi yapıyoruz, arkadaşlar, bu Anayasa görüşmesinde engelliler yok, Aleviler yok, Kürtler yok, bu toplumu oluşturan hiçbir toplumsal katman yok.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sünniler var mı?

EREN ERDEM (Devamla) – Sadece bir tek kişi var arkadaşlar, bir tek kişi var; bir tek kişinin elindeki yetkilerin artması...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ayırmayın, hep kardeşiz; Alevi, Sünni hepimiz kardeşiz.

EREN ERDEM (Devamla) – ...bir şekilde, o kişinin elindeki yasama, yürütme organına bağlı yetkilerin çoğalması ve tüm bunların bir kişinin elinde birikmesini esas alan bir Anayasa hazırlığı yapılıyor. Bu Anayasa hazırlığı yapılırken değerli arkadaşlar, çok fazla şey yazılıp çiziliyor. Benim derdim burada iktidar partisini eleştirmek ya da bir noktada tahkir etmek değil; ben burada tüm samimi duygularıyla, bu ülkenin çocuğu olarak bir uyarıda bulunmak istiyorum değerli arkadaşlar. Şimdi, bu uyarıyı yaparken bu uyarının da iktidar partisi tarafından dikkate alınmasını temenni ediyorum. Nedir biliyor musunuz değerli arkadaşlar uyarı?

Şimdi, dikkat edelim, bir süredir gerek sosyal medyada gerek yazılı, görsel medyada FETÖ’cüler bu Anayasa üzerine çok ilginç şeyler yazmaya başladılar. Arkadaşlar, parlamenter sistemde tarikatlar, cemaatler ya da herhangi bir inançsal aidiyeti olmayan örgütlenmeler devleti kırk yılda ele geçirebilir ama böylesi rejimlerin olduğu ülkelerde dört saatte bunu çok rahatlıkla yapabilirler arkadaşlar. Faşist darbeler darbe girişimi yaptığında ya da geçmişte başarılı oldukları darbelerde ne yaparlar? Devletin bütün kurumlarının önüne asker gönderirler ve oraları ele geçirirler ama sizin getirdiğiniz düzende devleti ele geçirmek için oraya bir kişiyi gönderip, orada bir kişiyi bulundurmak yeterlidir. Yani şu anda elini ovuşturan FETÖ’cüler “Yarın başkanlık gelirse biz gizli bir kriptoyu bir şekilde gizleyerek oraya çıkartır, bütün devleti ele geçiririz.” hesabı noktasında çok ciddi bir çalışma içerisinde çünkü getirdiğiniz düzen, bir kişi değiştiğinde bütün devletin düzenini değiştirmenin önünü açıyor; bir kişi oraya çıktığında, bir şekilde kendisini çeşitli manipülasyonlarla oraya getirdiğinde, devletin bütün kurumlarını ve müesseselerini dönüştürme güç ve kabiliyetini elinde toplama imkânı veriyor. Bu başka birisi de olabilir, bu başka bir düşünce sisteminden de olabilir. Toplumun geniş kesimlerinin kutuplaştırıldığı, özellikle de içeride ve dışarıda Türkiye’nin ciddi şekilde hedef hâline geldiği bir dönemde kutuplaşmayı ortadan kaldırmak, toplumsal barışı sağlamak, uzlaşmayı siyasetin gövdesi hâline getirmek gerekirken, biz burada bu Anayasa değişikliğiyle 51 ile 49 arasında açmazların, çelişkilerin ve politik bir kavganın derinleşmesini sağlayacak bir çalışmayı el ele yürütüyoruz. Bu sağlıklı bir iş değildir değerli arkadaşlar, bu doğru bir çalışma değildir. Bu anayasa, arkadaşlar, hiçbir şekilde bu ülkeye yarar sağlamayacaktır.

Şimdi, geçtiğimiz günlerde, hatırlarsınız... Ben tabii ki hiçbir ithamda bulunmayacağım yani sadece bu hususta yürüyen tartışmaları gündeme getirmek için söylüyorum ki ben sayacağım isimlerin tamamını da fevkalade saygın bulduğumu ama kamuoyundaki tartışmalar nezdinde işin nerelere gittiğini görmek açısından da burada bu örnekleri paylaşacağım.

Hatırlarsınız ki “pelikan dosyası” diye bir hadise ortaya çıktı. Ne oldu? Sayın Davutoğlu aleyhinde, yine, bugün iktidar partisinin çevresinde kümelenmiş ve kendisini gazeteci olarak tanımlayan... Ki ben gazeteci kökenli bir milletvekili olarak asla onların gazeteci olduğunu düşünmüyorum çünkü gazeteci hiçbir şekilde çalıştığı gazete dışında başka yerden maaş almaz; gazeteci sadece çalıştığı kurumdan maaş alır, gazeteden maaş alır. Ne oldu? Bir anda o yazılarda, yine, bugün Hükûmetin bir şekilde ilişkili olduğu medya organlarında çıkıp Davutoğlu aleyhine olağanüstü ithamlarda bulundular.

Şimdi arkadaşlar, bakınız, bu ithamlar doğruysa yarın Sayın Davutoğlu'nun başkan olması hâlinde vay bu ülkenin hâline, ki ben doğru olduğunu düşünmüyorum. E doğru değilse, geldiğimiz noktada bu medya düzeni yarın bu ülkenin başına çok tehlikeli bir başkan da getirebilir. Dolayısıyla, bir başkan, devletin bütün müesses nizamını ele geçirip, yargıya kendi iradesine bağlı adamı atayıp, yasamayı kendine göre dizayn edip, yürütmeyi kendine göre şekillendirip, kaymakamı, valiyi, falanı filanı organize edip bu ülkeyi yaşanmaz bir kaos ülkesine dönüştürebilir değerli arkadaşlar. Getirilen düzenleme yanlıştır. Kuvvetler aynılığı değil, kuvvetler ayrılığını derinleştirmemiz gerekmektedir; gücü tek bir elde toplamak değil, gücü dağıtmak gerekmektedir.

Bakın kıymetli arkadaşlar, burada birçok milletvekili, özellikle iktidar partisi milletvekillerin okumalarının büyük bir kısmını oluşturan -ki ben bundan gayet de keyif alırım yani böyle mülâhaza ve tartışmaların olmasını da isterim kulislerde- İslam tarihine baktığımız zaman “Medine Vesikası” diye bildiğimiz meşhur bir sözleşme vardır. Medine Vesikası, arkadaşlar, orada yaşayan bütün farklı inanç topluluklarını tek bir ortaklaşma sözleşmesinde bütünleştirir ve bütün inanç topluluklarının ortak yaşamı bir şekilde gerçekleştirirken söz sahibi olmasını ve iradi bir şekilde orada var olmasını sağlar. Medine Sözleşmesi’ni, arkadaşlar, bugün masaya yatırdığımız zaman Medine Sözleşmesi’nden başkanlık çıkmaz. Gücün tek bir noktada toplanması değil, alabildiğince dağıtılması; gücün tek bir noktaya odaklanması değil, alabildiğince derinleşerek toplumun geniş kesimlerine paylaştırılması meselesi vardır. Bunu getirip Medine Sözleşmesi’nin ruhunu ortaya koyan Kur’an’daki Şûra suresinin 38’inci ayetine baktığımız zaman orada çok önemli bir vurgu yapılır, bakın, der ki orada: “Onlar işlerini şûrayla yaparlar ve kendilerine rızık olarak verilenlerden infak ederler.” Arkadaşlar, ben bu kavramlar üzerine 9 tane kitap yazdım, İslam tarihi, İslam felsefesi üzerine 9 kitap yazdım. Burada, çok ilginç bir şekilde, şûra yani meşveret yani aslında bugünün lisaniyla parlamento iradesine yegâne bir amaç yüklüyor, o da kendilerine rızık verilenleri infak etmek. Peki, arkadaşlar infak nedir? Bakara suresinin yine 219’uncu ayeti açıklar, der ki: “İhtiyaçtan arta kalan.” “...”(x) aramızda Arapça bilen arkadaşlarımız var, ihtiyaçtan arta kalan yani “...”(x) Yani, arkadaşlar, Parlamentonun görevi, gücü bir yerde toplamak değil, serveti, nimetleri, imkânı, gücü, otoriteyi yaymak, toplum tabanında onu bir şekilde sosyalle etmek yani toplumla bütünleştirmektir. Üretim araçlarının mülkiyetini, toplumsal sermayeyi, devletin otoritesini genişletmek, tabana yaymak... Arkadaşlar, tam tersi bir şey yapıyoruz, tamamını bir noktada topluyoruz. Yani, aslında, burada referans olarak Kur’an-ı Kerim’i esas aldığımızı söyleyen arkadaşlarımız kendi referanslarıyla çelişen bir iş yapıyor. Çünkü, yapılan iş yanlıştır, gücü, sermayeyi, nimetleri, serveti, imkânları, olanağı tek bir yerde toplamayı esas alan bir Anayasa sözleşmesi bugün getirilmiş.

Arkadaşlar, vicdanlı davranalım, ülkemizin büyük sorunları var, bunları tartışalım. Bu Parlametoda lütfen kimse kimseyi erken seçimle tehdit etmesin. Biz erken seçimden korkmuyoruz arkadaşlar. Niye biliyor musunuz, çünkü bizim kaderimiz bir kişinin parmakları ucunda değil. Arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisi ön seçim yapıyor, keşke sizde de ön seçim uygulaması olsa. Eminim, hiçbiriniz erken seçimden korkmazsınız, çekinmezsiniz ve erken seçim bir şantaj malzemesine dönüşmez. Gelin, önce erken seçim yapalım, Parlametoyu yenileyelim, ondan sonra o Parlamento Anayasa konuşacaksa Anayasa konuşsun. Hodri meydan! Yanlıştan dönmek erdemdir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi aleyhinde ikinci ve son konuşmacı Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Kıymetli Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, burada biz birbirimizi çok fazla tanımıyoruz. Ben polemiği de çok severim ama polemik yönüm şu ana kadar hiç ön plana çıkmadı, genelde ben genel konular üzerinde konuştum.

Az önce konuşan hatip tam böyle ceza sahası içinde, onsekiz içinde 9 kusurlu hareketten birisini yaptı. Buna penaltı düdüğü çalmamak da bize yakışmaz. Penaltı düdüğünü çalıyorum ben. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dedi ki: “Anayasa’da Aleviler yok, Kürtler yok, Çerkezler yok, Gürcüler yok, Abazalar yok, filanlar yok, falanlar yok...” Sayın Konuşmacı, Anayasa’nın 2’nci maddesi Türkiye Cumhuriyeti devletini bir hukuk devleti, bir demokrat devlet olarak tanımlamış ve üniter yapısının korunacağına dair vurgu yapmıştır. Dolayısıyla, hem “laiklik” diyeceksiniz -ben gülümseyerek söylüyorum laikliği- hem de ondan sonra “Niye burada Alevilik yok, niye burada Kürtlük yok?” diyeceksiniz. Bu, kendi kendinizle doğrudan doğruya bir çelişkidir ama ben konuya geliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, engelliler konusu benim yeni ilgilenmeye başladığım konulardan birisi ama çalıştığım şeyleri iyi çalıştığım da söylenir geneli itibarıyla. Şu anda AK PARTİ’nin Engelliler Koordinasyon Merkezi Başkanlığını yürütüyorum ve yakında, inşallah, engellilerle ilgili broşürlerimiz çıkacak, engellilerle ilgili derinlemesine tahliller yapan soru-cevap kitapçığımız çıkacak ve bir prestij kitap olarak engellilerle ilgili yasal düzenlemeleri ele alan bir kitabımız da çıkacak.

Şimdi, engelliler konusunda ben özellikle şu hususları ön plana çıkarmak istiyorum: Dünyada bugün geline nokta engelli haklarına verilen önem, bu alanda yapılan çalışmalar demokrasilerin ve sosyal devlet anlayışının gelişmişlik düzeyini ölçen bir ölçüt olarak kabul ediliyor. Bu anlamda Türkiye çok güzel çalışmalar yaptı. Dünyada şu anda anayasasında “engellilere pozitif ayrımcılık” ilkesini benimsemiş ve anayasasına bunu işlemiş tek ülke var, Türkiye Cumhuriyeti devleti. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben bunu Avrupa Parlamentosunda söylediğimde, Avrupa Parlamentosu Birleşmiş Milletlerin kendilerine engelliler konusundaki dayatmalarından yakındığı için bunu hayretle ve bir yandan kıskançlıkla ama öbür taraftan hayranlıkla karşıladılar.

Burada -ben gerekçeyi okudum- grup önerisinde Meclis araştırması açılmasını teklif ediyorsunuz. Bence AK PARTİ’nin engelliler konusunda icraatlarına baktığınızda, böyle bir usul Mecliste olmamakla beraber olsa olsa bir teşekkür araştırması yahut şükran araştırması açılmasını istemeniz lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yalnız engellilerin aile geçim indirimine göre maaşları kesildi.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamlı) – Geliyorum.

Şimdi, eskiden raporlar hazırlanırken -bütün samimiyetimle söylüyorum, hani AK PARTİ milletvekiliyim diye değil, Engelliler Koordinasyon Merkezi Başkanım diye değil- sağlık kurulu raporları düzenlenirken oranların belirlenmesi sadece hekimlerin inisiyatifine bırakılmıştı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Öyle değil.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamlı) – Şu anda bu oranların belirlenmesinde en azından eskiye oranla bir iyileştirme yapılmış olup...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Maaşları düştü.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamlı) – ...belli kriterler getirilmiştir ve hekimlerimiz bu kriterlere göre engellilik oranlarını belirlemektedirler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama çok mağdur var, bakın bunu araştırın.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Şimdi, benim âcizane tespitim: Şu anda yasama organı ve yürütme organı engellilerin hakları konusunda vatandaşın önünde gidiyor, bu bir kültür meselesi. Vatandaşın önünde gittiğimizi şöyle birtakım konularla sizlere ispat edip hemen kısaca noktalamaya çalışacağım.

Burada, gerekçede, engellilerin şu anki uygulamalarla âciz, bakıma, himayeye ve yardıma muhtaç imajına oturtulduğu iddia ediliyor. Bakın, hâlbuki AK PARTİ icraatlarında engelli memur sayısı 5.777’den 49.264’e çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani burada kat ve kat artırılan bir engelli istihdamından söz ediyoruz. İşçi sayısını da buna eklediğinizde devlet tarafından 150 bin civarında bir istihdam söz konusudur. Özel sektöre de yüzde 3 engelli istihdamı mecburiyeti getirilmiştir. Dolayısıyla, gerekçedeki iddia havada kalmaktadır.

Birazcık vaktimi aşıyorum Sayın Doğan Kubat. Beş dakikada bitirecektim ama şu anda alengirli bir noktaya girdik, biraz hararetili bir noktaya girdik, bunları benim söylemem lazım izninizle.

Şimdi, bir başka konu, engellilere istismar, engellilerle ilgili birtakım şeyler -dikkat edin, bu millet, dünyanın diğer milletlerinden daha aziz ve birbirine saygılı bir millettir- engellilerle ilgili birtakım istismarlar varsa, kadınlarla, çocuklarla ilgili birtakım istismarlar varsa... Eskiden bir deyim vardı “Üslubu beyan aynile insan.” denirdi yani bir insanın kalitesini konuşmasından ölçebilirsiniz. Bizim medyaya bu kuralı uygulamamız gerekir. Bir başka hukuk kuralı, temel hukuk kuralı olarak söyleyeyim size, şerrin konuşulması da şerdir. Yani, bir kötülüğü çok fazla ön plana çıkarırsanız bir süre sonra o kötülük âdeta meşru bir kişilik, kimlik, hüviyet kazanır. Şu anda, medya, istisnaları ön plana çıkararak bütün bir toplumu sanki birbirinin haklarına tecavüz eden, birbirinin haklarını, hukukunu hiçe sayan bir toplummuş gibi gösteriyor. Bu, bir algılama metodudur ve belki bir algı yönetimidir. Bu noktada medyanın nezih, sağlıklı, açık bir dile kavuşturulması gerekir. RTÜK’ü bu noktada biraz daha gayrete davet ediyorum ve vatandaşlarımızı da lütfen biraz daha duyarlılığa davet ediyorum. Lütfen bu tip programları izlemeyin. Biz medya sayesinde, medyanın bu yanlış politikası sayesinde zannediyoruz ki toplumda ahlaksızlık almış başını gidiyor, istismarlar bütün bir toplumu kaplamış durumdadır. Yok öyle bir şey. Bu millet, asaletini, nezahetini koruyarak, tarihte şanlı şerefli bıraktığı izin üzerinden geleceğe doğru güçlü adımlarla yürümektedir.

Dolayısıyla, ben, size rakamların dili yalındır, rakamlardan bahsederek konuşmamı tamamlamak istiyorum. İstihdam konusunu ele aldık, engelli maaşının nereden nereye yükseltildiğini de, rakamların dili yalındır tekrar söylüyorum, burada belirtmek istiyorum. 24.48 lira olan engelli aylığı 489.89 liraya çıkarılmıştır. Katbekat yükseltildiğini rakamlar yalın bir biçimde göstermektedir. “Evde bakım desteği” şeklinde bir desteğimiz var, Eylül 2016 yılının rakamlarını ben sizlere veriyorum: 480 bin 276 engelli vatandaşımız evde bakım hizmetinden yararlanmaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yanlış, yanlış, daha bakan bana yeni bildirdi 475 bin, bakanınız bana bildirdi.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Bakarız rakamlara efendim, hiç merak etmeyin, o rakamlar bende var, hepsini ben çok yakinen biliyorum.

Ayrıca, burada HDP milletvekili arkadaşımızın, hatibinin de bir hatasına dikkat çekmek istiyorum. Eski bir araştırmaya dayalı olarak engelli rakamlarını verdi, lütfen 2002 ana nüfus sayımının rakamları üzerinden gidelim. Süreğen hastalıkları engellilerin içinden çıkardığımızda Türkiye’deki engellilik oranlarının dünyadaki engellilik oranlarıyla, Sayın Pir, örtüştüğünü göreceksiniz. Yani bunu bir itiraz sadedinde değil sadece küçük bir tashihsadedinde söylüyorum.

Engellilere başka ne gibi kolaylıklar getirildi? Vaktim yetmeyecek çünkü sıralamaya kalktığınızda çok fazla icraat var. Şehirler arası yolcu otobüslerinde indirimle seyahat, Devlet Demiryollarında ücretsiz veya indirimli seyahat, Türk Hava Yollarında indirimli uçuşlar, TTNET'te indirimler, GSM şebekelerinde indirimli tarifeler, su ücretlerinde indirimler, emlak vergisi muafiyeti, ÖTV, MTV muafiyeti vesaire, vesaire, vesaire...

Dolayısıyla, benim önerim, Meclis araştırması değil, teşekkür araştırması açılması yönündedir. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özdemir...

ZİYA PİR (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

EREN ERDEM (İstanbul) – Sayın Başkan...

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sırayla söz verelim.

Önce Sayın Pir, buyurun.

ZİYA PİR (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın hatip, grubumuza yönelik “Siz, araştırma önergesi değil, ancak şükran önergesi vermelisiniz.” diyerek grubumuza sataşmıştır. Ayrıca, yanlış bilgiler de vermiştir konuşmamla ilgili.

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Pir.

İki dakika süre veriyorum.

Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir'in, Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

ZİYA PİR (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, şimdi, biraz önce, sayın hatip, Türkiye'deki Anayasa'da sadece engellilerle ilgili bir madde olduğunu söyledi. Bu “sadece engelliler” kısmını alırsak, olayı dar kapsamda görsek belki doğru olabilir ama Avrupa Birliğiyle ilgilenen arkadaşlar, oradaki anayasalarla ilgilenenler varsa, Avrupa Birliğinde “antidiscrimination” yani ayrımcılığa karşı prensiplerin bütün anayasalarda, Avrupa Birliği anayasalarında zorunlu olduğunu bilir ve böyledir. Orada insanlar engelliler ile diğer farklılıklar arasında ayrıma gitmez. Mesela, orada engelliler de alınır, yabancılar da alınır, farklı diller de alınır; bunların hepsi bir maddeye koyulur. O yüzden “Bu sadece Türkiye’de var.” demek çok doğru değil.

Bunun dışında, mesele bir şeyi bir kâğıda yazmak değildir -Türkiye’de Anayasa’da çok şey var, çok şey yazıyor- mesele bunu uygulamaktır. Türkiye’de neler uygulanıyor? Mesela, bugün, bizim bir milletvekiliyle ilgili mahkeme karar vermiştir, milletvekillerimiz tutukludur ve bu Meclis, bu Meclisin Başkanı veya başkan vekili bu konuda diyor ki: “Yürüyen bir davada biz burada herhangi bir şey beyan edemeyiz.” Edebiliriz arkadaşlar, etmek zorundayız çünkü yargı bu Meclisin yapmış olduğu Anayasa’yı ve yasaları hiçe sayıyor. Eğer burada bizim kendimize saygımız varsa, Meclisin kendisine saygısı varsa, o zaman buradan çok sesli bir şekilde, çok şiddetli bir şekilde “Ben yasayı, anayasayı yaptım, sen buna uymak zorundasın.” der, hepinize teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

EREN ERDEM (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Erdem, sizin...

EREN ERDEM (İstanbul) – Sayın hatip konuşmasının başında benim de konuşmamı esas alarak “Ceza sahası içerisinde kusurlu hareketler...”

BAŞKAN – Bunlar biraz zorlama oluyor Sayın Erdem.

EREN ERDEM (İstanbul) – Ama cevap vermem gereken...

BAŞKAN – Gerçekten zorlama oluyor, ben satışa olarak değerlendirmiyorum ama ben 60'a göre size bir söz vereyim.

60'a göre yerinizden bir dakika söz veriyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Engelliler için ne yapılırsa azdır.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

EREN ERDEM (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli hatip konuşmasında penaltı layık gördüğü ama kendi kalesine gol attığı bir konuşma yaptı.

Efendim, sayın hatibin rakamlardan haberdar olması için paylaşayım: Ülkemizde 8,5 milyon engelli var. Çalışması gereken engelli sayısı 84 bin, çalışan 41 bin. Şu anda 30 bin kamu binasında yüzde 52'sinin engelli rampası yok, 94,2'sinde görme engelliler için hissedilebilir zemin yok, binaların yüzde 67,5'inde asansör yok.

Hakikaten bir teşekkür önergesi vermemiz gerekiyor zannediyorum ki engellilere reva gördüğümüz bu zulümden dolayı diyor, sayın hatibi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Balbay, siz neden söz istediniz?

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan, ben de Sayın Özdemir'in...

Çok büyük bir bilgi eksikliği var. Yerimden de olabilir, bir dakika. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Öyle bir usulümüz yok Sayın Balbay.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – O zaman şöyle: Buradan da olabilir.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

BAŞKAN – Tamam, tutanaklara geçsin.

Buyurun.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Tutanaklara geçmesi de yeterli.

BAŞKAN – Buyurun söyleyin.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Özdemir benim de sevdiğim, sempati duyduğum, karşılıklı kitaplaştığımız bir kişi.

2005 yılında AKP çok güzel bir yasa çıkardı: “Bütün devlet kurumları engellilere uygun hâle gelecek yedi yıl içinde.” dedi. 2012 yılında iki yıl daha uzattı, 2015'te iki yıl daha uzattı; şimdi, iki yıl daha uzattı 2018'e uzattılar; 7/7/2018 Tek dileğim şu, şu sözü versinler yeter: “Bir daha uzatmayacağız.” desinler, en azından o bile yeterli.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O araçlarla ilgili Sayın Başkan. Şehirler arası araçlarla ilgili Sayın Başkan o.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sadece araçlarla ilgili, yanılıyorsunuz, sadece araçlarla ilgili.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Engellileri, devlet kurumlarının uyumuyla ilgili iki yılda bir ertelemeye aldatıyorlar. Özellikle bunu vurgulamak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Balbay.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- HDP Grubunun, 12/10/2016 tarihinde Van Milletvekili Nadir Yıldırım ve arkadaşları tarafından, engelli yurttaşların sorunlarının çözümü ve uygulanan yanlış politikaların yarattığı hak kayıplarının kapsamlıca irdelenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum...

III.- YOKLAMA

(HDP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Toplantı yeter sayısı istiyoruz Sayın Başkan.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, 20 kişi yok.

BAŞKAN – Kaç kişisiniz? 20 kişi var mı? 18.

Bekleyelim mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Biz varız efendim, ayaktayız, ayaktayız Başkan. (HDP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Evet, tamamlıyorlar, CHP’den tamamladı arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle bir şey yok, böyle bir usul yok.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Yani, siz ortaklaştığınızda bir şey mi diyoruz?

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, Sayın Toğrul, Sayın Kerestecioğlu, Sayın Pir, Sayın Uca, Sayın Beştaş, Sayın Gaydalı, Sayın Taşdemir, Sayın Öcalan, Sayın Yiğitalp, Sayın Kadri Yıldırım, Sayın Paylan, Sayın Taşçier, Sayın Çelik, Sayın Öztürk, Sayın Becerekli, Sayın Özgökçe Ertan, Sayın Tanal, Sayın Yarayıcı.

Yoklama için dört dakika süre veriyorum...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – On dakika verin(!)

GARO PAYLAN (İstanbul) – On, on(!)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – On dakika verseniz daha iyi(!) Çok tarafsızsınız Başkan, hiç belli etmiyorsunuz(!)

BAŞKAN - ...ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren sayın milletvekilleri salondan ayrılmasınlar lütfen.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.29

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi, yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- HDP Grubunun, 12/10/2016 tarihinde Van Milletvekili Nadir Yıldırım ve arkadaşları tarafından, engelli yurttaşların sorunlarının çözümü ve uygulanan yanlış politikaların yarattığı hak kayıplarının kapsamlıca irdelenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- CHP Grubunun, 23/3/2016 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve arkadaşları tarafından, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi verilerinde yer alan ve kaynağı belirsiz para girişlerinin izlendiği net hata ve noksan hesabında son dönemde yaşanan olağanüstü artışların sebebinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/01/2017

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13/01/2017 Cuma günü (Bugün) toplanamadığından, Grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak tarafından, “Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi verilerinde yer alan ve kaynağı belirsiz para girişlerinin izlendiği net hata ve noksan hesabında son dönemde yaşanan olağanüstü artışların sebebinin belirlenmesi” amacıyla 23/03/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin (361 sıra no.lu), Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak, 13/01/2017 Cuma günlü birleşimde sunuşlarda okunması ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grup önerisi lehinde ilk söz Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak’a aittir.

Buyurun Sayın Öztrak. (CHP sıralarından alkışlar)

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ödemeler dengesinin net hata noksan hesabında izlenen kaynağı belirsiz para girişlerinin araştırılması amacıyla bundan yaklaşık bir yıl önce vermiş olduğum Meclis araştırma önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu ve bizleri takip eden vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de yerleşik kişiler ile yurt dışındaki kişiler arasında gerçekleşen ancak nereden geldiği tespit edilemeyen dövizler ödemeler dengesinin net hata noksan kaleminde izlenir. AKP iktidarının başlangıcından 2016’nın Kasım ayına kadar geçen on dört yılda ülkeye giren nereden geldiği belli olmayan dövizlerin tutarı 39 milyar dolardır. Buna karşılık Türk ekonomisinin dışa açıldığı 1980 yılından başlayarak 2002’ye kadar geçen yirmi iki yılda ülkemize gelen kaynağı belirsiz paranın toplamı sıfırdır arkadaşlar. Sadece 2016’nın on bir ayında net hata noksan hesabından ülkemize 9,6 milyar dolar para girmiştir. Böyle giderse geçtiğimiz yıl yani 2016 yılı nereden geldiğini bilmediğimiz para girişleri bakımından Türkiye’de yeni bir rekor kıracaktır. Cumhurbaşkanının elinde doları, avrosu, faizi olan teröristlerden bahsettiği bir ortamda bu olağanüstü yüksek kaynağı belirsiz döviz girişlerini araştırmak ve milleti bilgilendirmek Meclisimizin görevidir diye düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, ekonomide sıkıntı büyük, ekonomi yavaşlıyordu, şimdi daralmaya başladı. “İş bulsam çalışırım.” diyenlerle birlikte işsiz sayısı 6 milyon civarında. Ekonomiye güven tarihi dibini görmüş. Paramızın değeri dolar, euro karşısında hızla eriyor. Ligimizde son bir yıldır dolar karşısında parasının değeri en hızlı değer yitiren ekonomi biz olduk. Türk lirasının değerinin erimesiyle millet her geçen gün fakirleşiyor, aşını işini kaybetme tehlikesi her geçen gün artıyor. Reel sektör, yüksek dış borçları nedeniyle son bir yılda 166 milyar Türk lirası kur farkı zararı yazdı. Buna rağmen Ekonomi Bakanı Sayın Zeybekci bugün “Kur riski yok.” diyebiliyor.

Sayın Bakan, yılbaşından bu yana geçen sadece on üç günde şirketlerimizin kur farkı zararı 61 milyar Türk lirası oldu, bunun farkında mısınız? Hızla artan dış borçlarımız ve yetersiz döviz rezervlerimiz nedeniyle bize benzeyen ekonomiler liginde uzunca bir süredir en kırılgan üç ülke arasındayız ve bu hiç düzelmiyor. Esnaf siftah edemiyor, Kapalı Çarşı’da ta Osmanlı’dan beri kapanmayan dükkânlar kapanmış, bugün 700 dükkânın üstüne kiralık levhası asılmış. Siteler esnafı mefluç, 3 tane vergi dairesi varmış 1’e düşmüş. Buna karşılık Siteler’deki icra daireleri arttıkça artıyor. Çiftçinin kullandığı mazot, gübre, tohum fiyatları rekordan rekora koşarken ürün fiyatları girdi fiyatlarına yetişemiyor. Vatandaş enflasyona ezdirilmiş. Sanayi dış borç yükü altında inim inim iniyor.

Değerli arkadaşlar, önümüzdeki bir yılda ödeyeceğimiz dış borç 164 milyar dolar. Buna bir de 2017 yılı için öngördüğümüz 32 milyar dolarlık cari açığı ekleyin, 2017’de dışarıdan bulmamız gereken para, döviz yaklaşık 200 milyar dolar. Bölün 365’e, her gün yarım milyar dolar bulmak gerekiyor. Hâl böyleyken Başbakan “Dolardan bize ne, dolsa ne olur dolmasa ne olur, ben kasaya girene bakarım.” dedi. Peki arkadaşlar, kasada ne var? Ben söyleyeyim, 11 Ocak itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kasasında altın dâhil net rezerv 34,7 milyar dolar. Bu, dışarıdan eğer para bulamazsak iki ay ancak dayanabileceğimizi gösteriyor. Yıllardır dış borçla ekonomiyi yezdüren bu ülkenin Cumhurbaşkanı şimdi vatandaşı “Dolar satın.” diyor. Ama Ekonomi Bakanı da “Merkez Bankası sakın ha dolar satmasın.” diyor. Cumhurbaşkanı bunu ilk söylediği gün bin dolar satan vatandaşımız Türk lirasını cebine koydu, bugün bankaya gittiğinde cebindeki bu parayla ancak 684 dolar alabiliyor. Değerli iktidar partisi milletvekilleri, değerli Hükümet; bu zararı telafi etmeyi düşünmüyor musunuz? Cumhurbaşkanı dün de doları, avrosu, faizi olan teröristlerden söz etmeye başladı.

Değerli milletvekilleri, 2009 Haziran ayında döviz geliri olsun olmasın tüm şirketlere dövizle borçlanma imkânı getiren kararnameyi AKP iktidarı çıkarmadı mı? Bu kararı Başbakan olarak imzalayarak şirketleri dış borca bağımlı hâle getiren kendileri değil mi?

Değerli milletvekilleri, anlaşılan, iktidarın teröristler tarafından kandırıldığı bir diğer durumla karşı karşıyayız. Bu araştırma önergesini kabul ederseniz, Türkiye Büyük Millet Meclisi bunun müsebbiplerini bulur.

Diğer taraftan, ülke olarak terör canımızı yakıyor. Önceden bir tek bölücü terör örgütüyle mücadele ediyorduk, şimdi, bunun yanına IŞİD, FETÖ gibi yeni örgütler eklendi. Yüzlerce insanımızı hain saldırılarda yitirdik, yitiriyoruz. Son bir buçuk yılda 1.093 evladımızı, şehidimizi bu vatan topraklarına gömdük. Gençlerimiz, iktidarın geçmişteki yanlış politikaları nedeniyle bugün vatan bütünlüğünü korumak için Suriye’de canlarını veriyorlar.

Diğer taraftan, Kıbrıs bu ülkenin en önemli millî davalarından biri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konuda ne yapıldığını bilmesi lazım, ama Türkiye Büyük Millet Meclisi “Acaba Kıbrıs Girit olma yolunda mı, değil mi?” bu konuda bir türlü bilgilendirilmiyor. Şu anda Cenevre’de süren müzakerelerde ne alınıyor, ne veriliyor değerli milletvekilleri?

Rusya’yla Suriye operasyonuyla ilgili bir savunma iş birliği anlaşması imzalandığı söyleniyor. Türkiye Büyük Millet Meclisine bu konuda da herhangi bir bilgi verilmiyor.

Şimdi, Kıbrıs meselesinde dahi Sayın Başbakan çıkıyor, Cenevre’ye gidip görüşmelere vaziyet etmeyeceğini, şu anda Mecliste görüşülmekte olan başkanlık teklifinin ülkenin en öncelikli konusu olduğunu ifade ediyor.

Değerli milletvekilleri, iktidar, 11 Ekim 2016’dan bu yana, yani doksan dört gündür hukuksuz fiili başkanlığa hukuki boyut kazandırmak için mesai harcıyor. AKP ve MHP grupları “Cumhurbaşkanına Anayasa’yı uyduramadık, Anayasa’yı Cumhurbaşkanına uyduralım.” Diyerek, adını bile açıkça söylemekten utandıkları bir ucube başkanlık projesini ülke gündemine getiriyorlar.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Niye utanalım yani? Böyle bir söz mü olur? Cumhurbaşkanlığı sistemi...

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Böyle bir ucube gündemdeyken, Sayın Cumhurbaşkanı, ülkede yaşanan sıkıntı ve sorunların hiç birinin Türkiye’de döviz kurunun bugünkü seviyelere gelmesini açıklamadığını söylüyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Utanacağımız hiçbir şey yapmayız biz.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Şirketlerden daha fazla yatırım ve üretim yapmalarını istiyor.

Değerli milletvekilleri, bu ucubenin üretkenler ve yatırımcılar açısından ne ifade ettiğine bir bakalım: Yatırım ve faaliyet iznini, teşvikleri parti genel başkanı da olan cumhurbaşkanı verecek, işletmeyi partili cumhurbaşkanının vergi kontrolörleri, sosyal güvenlik müfettişleri denetleyecek, partili cumhurbaşkanı “Bu işletmenin sahipleri bana muhalefet etti.” diye elindeki denetim ve müeyyide gücüyle senin işletmeni bitirmeye çalışacak; sen bu haksız işlemler karşısında mahkemeye başvurmak isteyeceksin, bir de bakacaksın karşında cumhurbaşkanının savcı ve hâkimleri oturuyor. Böyle bir tek adam rejiminde milletin canı, malı cumhurbaşkanının iki dudağı arasında olacak. Elinizi vicdanınıza koyun, böyle bir rejimin olduğu ülkeye kim yatırım yapar? Çok açık söyleyeyim; önümüze konan, tüm güçleri tek elde toplayan ve demokrasiden diktatörlüğe geçişin önünü açan bu ucube girişim ve siyasi belirsizliği daha da artıracak bir referandum ülkedeki yangının üzerine benzin dökmekten başka hiçbir şey değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

Diğer taraftan, “Millete gitmekten korkmayın.” deniliyor. Biz, milletimize gitmekten hiçbir zaman korkmadık, korkmadığımızı da her zaman gösteriyoruz ama ülke olağanüstü hâl rejimiyle yönetilirken, artan terörün vatandaşa saldırdığı korku güvenliği diğer tüm ihtiyaçların önüne geçirip yurttaşlarımızı depolitize ederek güce yönelişi artırırken, iktidar, en küçük aykırı bir sesi dahi tehdit kabul edip kovuşturmaya tabi tutarken, medya, iktidarın fiili baskısı ve mali kontrolü altındayken, insanların sesini çıkardığı tek mecra olan sosyal medyaya sürekli kapatma ve yavaşlamalar uygulanırken toplumsal bir mutabakat metni olması gereken anayasa değişikliğini nasıl yapacağız? Mevcut baskı ve bilgi kirliliği ortamında halk bunu nasıl içselleştirecek? Yapılacak referandum nasıl adil olacak? Millî irade sağlıklı bir biçimde nasıl tespit edilecek değerli arkadaşlarım?

Yol yakinken, siyasi belirsizliği artıran, kutuplaşmayı artıran, terörü azdıran, ekonomiyi boğan bu ucube başkanlık projesini geri çekin, OHAL kanun hükmündeki kararnameleriyle ekonomiyi yönetmekten vazgeçin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAİK ÖZTRAK (Devamla) - İlgili ilgisiz her bakanın veya danışmanın ekonomik fikir beyan etmesinin önüne geçin. Gelin, ah ve vebal almak yerine milletin hayır duasını almayı seçin.

Sözlerimi tamamlarken araştırma önergemize desteğinizi bekliyorum, Genel Kurulu ve bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımızı bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Öztrak. Sürenizi uzatmak isterdim ama...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Vereceğim, söz vereceğim.

...hem sabahki beyanım, bir de bu benim şahsi tutumum değil, tüm Meclis başkan vekilleriyle yapmış olduğumuz mutabakat metnine göre süre uzatımı veremiyoruz.

Sayın Akçay ve Sayın Kerestecioğlu, söz... Sataşma mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet.

Sayın konuşmacı ifadesinde, bu yeni anayasa teklifinde Cumhurbaşkanlığı sisteminin “adını bile söylemekten utandıkları” ibaresini kullandı. Bu, vahim bir sataşmadır. Bu bakımdan söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, satışmadan iki dakika süre vereceğim size.

Sayın Kerestecioğlu, sizi de sonra dinleyeceğim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, ben de sıradayım.

BAŞKAN – Bir saniye...

Buyurun Sayın Akçay.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine satışması nedeniyle konuşması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz Milliyetçi Hareket Partisiyiz. Utanacağımız hiçbir işe girmeyiz, dibi görünmedik sudan içmeyiz, çürük köprülerden geçmeyiz, sorumluluğumuzu almasını biliriz. Siz ana muhalefet partisi olarak üzerinize düşen sorumluluğu almaktan kaçındınız, inisiyatif alabileceksen almadınız, şimdi bu tür dayanaksız ve doğrusu Faik Bey'e yakıştıramadığım bir üslupla eleştiri yöneltiyorsunuz.

“Cumhurbaşkanlığı sistemi” dediğimiz hadiseye illa dışarıdan veya birilerinden referans alarak isim koymak zorunda mıyız? Bu sistem karma bir sistemdir, adına da “Cumhurbaşkanlığı sistemi” diyoruz. Böylelikle belki de dünyada tek... Bildiğim kadarıyla bir İran'da İran Cumhurbaşkanlığı sistemi var.

MURAT EMİR (Ankara) – Tek, tek, tek...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Tek diktatörlük...

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Cumhurbaşkanlığı kavramı, unvanı korumuş olduğu gibi, aynı zamanda cumhuriyet rejimiyle birlikte cumhuriyet rejiminin Cumhurbaşkanlığı sıfatı da korunmuş oluyor. Dolayısıyla, burada bir kelime oyunu veya bir saklama, gizleme yok ki. “Başkanlık” diyorsanız siz öyle deyin. “Cumhurbaşkanı” demek zaten başkan kavramını da içeriyor. Şimdiki Anayasa'mızda da “Cumhurbaşkanı devletin başıdır.” diyor, Anayasa madde 101. Şimdi de aynısını söylüyor. Dolayısıyla kafa karıştırıcı hiçbir durum yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kararname?

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Fakat şu var: Şimdi, dün, Sayın Deniz Baykal konuşmasında dedi ki: “Erken seçim tartışanı kınıyorum, seçim tehdidine boyun eğecek milletvekili varsa onu da kınıyorum.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Sayın Başkan, lütfen, ek süre istiyorum hiç yapmadığım bir şekilde.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Verin, verin, ek süre verin, çok güzel konuşuyor!

BAŞKAN – Peki, bu satışmada birer dakika ilave veriyorum.

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Hani anlaşma vardı? Anlaşma ne oldu?

BAŞKAN – Diğer gruplara da aynı şekilde davranacağım, grup başkan vekillerine. Sayın milletvekilleri, istirahat ediyorum, bizim işimize karışmayın lütfen.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Vallahi, siz de katılsaydınız siz de yapsaydınız anlaşma.

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Sayın Baykal’dan sonra Sayın Kılıçdaroğlu’nun talimatıyla söz alan Sayın Özgür Özel de yerinden ifade etti, “Erken seçim için hodri meydan!” dedi. Şimdi, şöyle bir manzara çıktı: Sayın Kılıçdaroğlu’nun bu çıkışı, Baykal’ın daha beş dakika önce yaptığı konuşmanın anlamını yitirmesine sebep oldu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onu bile anlayamamışsınız.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Böylece Kılıçdaroğlu Baykal’ı yalanladı, Baykal da Kılıçdaroğlu’nu kınamış oldu bu ifadelerle. (CHP sıralarından gülüşmeler) Yani bu şaşkınlık bazı milletvekillerine de yansdı; dün gece bir kısım milletvekilleri sosyal medyadan Deniz Baykal’ın kınama mesajını paylaşıırken bir kısmı da Sayın Özgür Özel’in “Hodri meydan!” çıkışını paylaştı, durum budur.

Hepinize saygılar sunarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Hangi milletvekili Baykal’ı kınamış, hangi milletvekili? Baykal’ı anlamayanlar anayasayı nereden anlayacak?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Bostancı, bu tartışmayı bitirelim ondan sonra. Sizin söz hakkınız da Kerestecioğlu’nun söz hakkı da devam ediyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kıymetli mevkidaşım, epey malzeme çıkardı. Yani Cumhuriyet Halk Partisine kurumsal olarak sataştı. Ne dedi? Sorumlu davranmamakla, inisiyatif...

BAŞKAN – Buyurun, buyurun. Size de aynı şekilde...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Arkadaşların şahsi şeyleri ayrı tabii.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Altay, sataşma değil de bir eleştiri.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Eleştiri ama millet öyle anlamaz, millet öyle anlamaz.

ERHAN USTA (Samsun) – Durum tespiti.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – CHP’ye sataşmayız, eleştiririz.

BAŞKAN – Sayın Altay, size de artı iki dakika ilave ederim bitmezse.

Buyurun.

3.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben tabii esasen sayın mevkidaşımın içinde bulunduğu ruh hâlini anlamaya da çalışıyorum çünkü 1 Kasım seçimlerinde, o süreçte Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Genel Başkanının parlamenter sistemle ilgili anlayışı ve yaklaşımı ortada. Öte yandan, aynı şekilde, başkanlık sistemiyle ilgili söyledikleri de hafızalarımızda. Yani adına ister “başkanlık” deyin, ister “Cumhurbaşkanlığı” deyin ama iktidar partisinin mensupları da burada bu kanun görüşülürken hep “başkanlık sistemi” dediler, kâğıda Cumhurbaşkanlığı yazmak bir şey ifade etmez.

Şimdi, bu müzakereleri yaparken nasıl bir tedbir aldınız da bu getirdiğiniz teklif, Sayın Bahçeli’nin daha önce iddia ettiği gibi başkanlığın bölünme ve federasyon getirmesine engel olacak? Nasıl bir tedbir aldınız? Gelin bunu samimice milletin vekillerine ve yüce milletimize açıklayın. Sayın Bahçeli “Başkanlık federasyon getirir.” diye kıyamet kopardı. “Başkanlık bölünme getirir.” diye kıyamet

kopardı. Şimdi, siz diyorsunuz ki: Biz böyle demiyoruz ya da bu, böyle lazım. Sayın Bahçeli bu ilk çıkışı yaptığında “Ben Sayın Bahçeli’nin sözlerinin altına imza atarım.” dedim. Sayın Bahçeli dedi ki: “Orta yerde bir hukuk dışılık var, kural dışılık var, bu kabul edilemez. Sayın Cumhurbaşkanı, lütfen Anayasa’nın sana çizdiği sınırların içine dön.” E, güzel. Bu tavırdan sonra “Yok dönmüyorsun, fiilî durum var. E, hadi Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın yarattığı bu fiilî duruma bir kılıf bulalım.” dedi.

Sayın Akçay, bu Meclis kılıf bulma yeri değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Fiilî durumları, insanların bireysel taleplerini, siyasi ihtiraslarını tatmin etme yeri değildir bu Meclis.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Evet buyurun.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bu Meclis, top sesleri buraya gelirken Gazi Mustafa Kemal’e hesap sormuş bir Meclistir. Bu Meclis, Recep Tayyip Erdoğan’ın önünde diz çökecek bir Meclis olamaz. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu asla kabul etmiyoruz.

Biz inisiyatif aldık, biz dedik ki: “Yeni temel hak ve özgürlükleri esas alan yeni bir anayasaya ihtiyaç var şüphesiz. Bununla beraber, bunun tek başına sağlayacağı bir şey yok. Türkiye’yi öncelikle 12 Eylül darbe hukukundan arındırmadıktan sonra Anayasa’ya ne yazarsanız yazın Türkiye’de temel hak ve özgürlükleri tesis edemezsiniz.” Benim gördüğüm şudur: Siyaset yapıyoruz, Sayın Cumhurbaşkanı buraya ayar veriyor ya muhtarlar toplantısında... Şu isteniyorsa “Türkiye bir büyük açık cezaevi olsun, bu açık cezaevinin bütün anahtarları bir halkaya dizilsin, bir kişinin eline verilsin.” deniyorsa bu, başkanlık olmaz; bu, başgardıyanlık olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bu millet buna geçit vermez.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Altay bize ait olmayan görüşleri bize atfetmeye gayret etmiştir. Sataşmadan...

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Akçay, Sayın Altay; bütün arkadaşlara, milletvekillerimize; özellikle bir sataşmaya cevap verirken lütfen, ne olursunuz yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim.

Dilerseniz diğer sataşmaları da halledelim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Eğer izin vererseniz kürsüden ifade etmek istiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sataşma var mı?

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika süre veriyorum.

Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

4.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; saygıyla selamlıyorum muhterem heyetinizi.

Şimdi, isteyen istediği tanımlı getirebilir, konuşmamın başında da ifade ettim, siz “başkanlık” da diyebilirsiniz, biz “Cumhurbaşkanlığı” da deriz veya burada Adalet ve Kalkınma Partisinden arkadaşlar da var bunu bu şekilde ifade eden. Fakat, konunun hâkimi olan, bu konuları gayet iyi bilen anayasa hukukçularının görüşü, bunun bir başkanlık sistemi olmadığını, başkanlık sisteminin başka mekanizmalar getirdiğini ifade eder. [CHP sıralarından alkışlar(!)]

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Allah, Allah!

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Araştırırsanız bunu böyle ifade edersiniz. Katılın, katılmayın ama Profesör Kemal Gözler’in değerlendirmeleri mesela bu yöndedir, o da eleştirir yani eleştirmesine rağmen...

Değerli arkadaşlar, şimdi, “Nasıl tedbir aldınız?” diyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İçinize Burhan Kuzu kaçmış.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Bu bir mutabakat, görüşmeler neticesinde Meclis Genel Kuruluna sunulan bir şeydir, rejim değişikliği diye bir şey kesinlikle söz konusu değildir. Sayın Altay’ın görüşlerine kesinlikle katılmıyorum. Parlamentar sistemdir, değıldirin dışında, yasamanın yürütmeden bazı yönleriyle ayrışması dahi söz konusudur.

Şimdi, devletin temel niteliklerini belirleyen ilk 4 madde zaten tartışma konusu bile değil ve olamaz ve olmayacaktır da. Bunun teminatı ve garantisi de Milliyetçi Hareket Partisidir. Arkadaşlarımızın, Adalet ve Kalkınma Partisinin de büyük ölçüde bu konudaki görüşlerinden vazgeçtiklerini biz düşünüyoruz, dolayısıyla bu şekilde ifade etmek lazım.

Sayın Kılıçdaroğlu’nun Anayasa’nın ilk 2’nci ve 3’üncü maddelerinin değıştirilebileceğini ifade etmesi, 24’üncü dönemde...

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Yok öyle bir şey.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Var öyle bir şey, “yok” diyemezsiniz.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Yok öyle bir şey. Nasıl ikna edildiniz, onu bir anlatın; sizi; kim, nasıl ikna etti? Ne oldu, ne değışti Sayın Akçay; ne değışti de MHP AKP’lileşmeye başladı?

BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Evet, çok şey değışti.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Ne değışti?

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Çok şey değışti. Siz hâlâ 15 Temmuzdan bu yana oluşan şartları ve atmosferleri bir türlü idrak edemediniz, çok şey değışti. (MHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Siz değıştiniz, siz.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – “Yerel yönetimler özerklik şartını imzalayacağız.” diyenler kimler?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yalan söylüyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Anayasa’nın 2’nci, 3’üncü maddesinde... Anayasa Uzlaşma Komisyonunda bu 2’nci ve 3’üncü maddeye ilişkin birtakım öneriler getirmeye gayret edenler de o dönemin Anayasa Uzlaşma Komisyonunun CHP’li üyeleridir.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Siz 4’ünü kaldırılıyorsunuz, ilk 4 maddeyi kaldırılıyorsunuz Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Rıza Türmen, Atilla Kart ve bir Anayasa hukukçusu Sayın Süheyl Batum’un bulunduğu Uzlaşma Komisyonunda dile getirilmiştir.

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Kendinizin inanmadığı şeyi anlatamıyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Bu tartışmaları uzatmanın yersiz olduğunu düşünüyor, hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Siz kendiniz inanmıyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek.

BAŞKAN – Vereceğim, bir saniye.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, ama biz bir bitirelim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Neyi bitireceksiniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, çorba bitmeden pilava geçilmez. Çorbayı bitirelim, pilava geçeriz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çorbadan biz de içtik ama.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Bostancı, çorbayı bitirelim.

Ama çorbayı bitirme sözü vermek kaydıyla Sayın Altay.

Buyurun iki dakika da size söz veriyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Altay, çorbayla karnımızı doyurmayalım, yemek de var.

ERHAN USTA (Samsun) – Dipsiz tencereden çorba içmeyin Sayın Altay.

BAŞKAN – Buyurun.

5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine tekraren sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben Parlamentoda muhalefet partileriyle polemik yapmayı doğru bulmam ama Milliyetçi Hareket Partisi bu kanun görüşmeleri esnasında bir muhalefet partisi durumunda değil, onun için yapılması gerekiyorsa yaparız.

Bir: Milliyetçi Hareket Partisi seçim beyannamesinden okuyorum: “Başkanlık, yarı başkanlık ve benzeri sistemleri uygun bulmuyoruz.” Biraz önce siz “Biz bunu başkanlık olarak görmüyoruz.” dediniz. El insaf, iktidar partisinin bütün yöneticileri, sözcüleri burada başkanlıkla yatıyor, başkanlıkla kalkıyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O eskidendi.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sizin meseleniz, sizin Milliyetçi Hareket Partisine oy veren saygıdeğer seçmenlere vereceğiniz bir hesap, beni ilgilendirmez.

Sayın Kılıçdaroğlu'nun “Anayasa'nın ilk 3 maddesi değiştirilir.” lafını çok kullanıyor bazen arkadaşlar.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 2 ve 3.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bizim söylediğimiz her şey net ve açıktır. En son geçen gene söyledim, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kongresinde ve muhtelif toplantılarda Kemal Kılıçdaroğlu Anayasa'yı eline alıp ilk 4 maddeyi okuyup “Biz varken bu değiştirilemez kardeşim.” diye yüz defa konuşma yaptı. Siz anlamadınız mı, anlamıyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Ama, 15 Temmuzdan sonra şartlar değişti iddianız doğru. 15 Temmuzdan sonra şartlar değişti, bir askerî darbeyi püskürttük milletçe; siz de, hep beraber, 4 siyasi parti, 80 milyon vatandaşımız bir askerî darbeyi püskürttük. Şimdi, Parlamantonun bir kesimi, bu askerî darbeyi bir sivil darbeye dönüştürecek bir fırsata çevirme gayreti içinde. Nasıl şartlar değişti? Dün Sayın Bülent Tezcan burada bir soru sordu. Bu, sizi incitmiyor mu? Birlikte iş tuttuğunuz(x) insanların “byLock'çu” olduğu iddia ediliyor ve bu konuda Hükûmetten tık yok.

(x) Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu Birleşim Tutanak Dergisi'nin 916'ncı sayfasındadır.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Onun ismini açıklayacaksınız. Açıklayacaksınız o ismi. Yüreğiniz yetiyorsa açıklayacaksınız o ismi, yüreğiniz yetiyorsa.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Böyle siyaset olur mu? Ben bilmem. Siz tabanınıza kendi hesabınızı verirsiniz, bir şey demiyorum. Ama, yani nasıl derler bilmiyorum, “Kraldan çok kralcı.” derler, “Etten önce çömleğe atlama.” derler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen, bitiriyoruz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Teklif sahiplerinin yüzde 100’ünün çıkıp doğru dürüst savunmadığı ya da sadece ve sadece Sayın Recep Tayyip Erdoğan üzerinden bir savunma mekanizması geliştirdikleri bir manzarada Milliyetçi Hareket Partisinin bu tutumunu ben anlamakta zorlanıyorum. Benim siyasetçi olarak “Ben bunu anlamıyorum.” dememden daha normal bir şey olamaz. Siz bana anlatmak zorunda değilsiniz. Siz, bu tavrınızı Milliyetçi Hareket Partisinin tabanına, ülkücü camiaya umarım ve dilerim anlatabilirsiniz, umarım ve dilerim zorluk çekmezsiniz.

Özerklik şartını hiç okudunuz mu bilmiyorum. Özerklik şartında Türkiye’nin çekince koyduğu maddeler bir okunursa ne olup olmadığı görülür.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – AKP’nin programında var Başkanım, AKP’nin programında var özerklik şartı.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bu çekince konulan maddeler bir öcü gibi niye gösterilmiş, ben de bunu anlamıyorum. Ben okudum, orada, Türkiye’nin bölünmesine yol açacak bir madde yok ama bu tasarı Türkiye’yi bölecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET HABİB SOLUK (Sivas) – Kimse bölemez Türkiye’yi.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bu, benim düşüncem.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, açık bir satışma var.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ettim tabii.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Buna mutlaka cevap vermemiz gerekir.

BAŞKAN – Sayın Akçay, bu çorba çok su götürür gibi görünüyor da. Lütfen, bir yerde bunu toparlamamız lazım. Bakın, daha Sayın Bostancı’nın söz talebi var, Sayın Kerestecioğlu’nun söz talebi vardı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben de sıcak ı sıcakına... Ben polemliği devam ettirmek taraftarı değilim ama bu açık bir satışmadır.

BAŞKAN – İstirham ediyorum, bundan sonra süre uzatımı da vermeyeceğim, iki dakikada lütfen toparlayın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, satışarsa söz isterim, peşin söylüyorum.

BAŞKAN – Satışıp satışmama kararını da beraber verimiz herhâlde, onu da biz uygun görürüz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bana ismen yaptığı satışmayla ilgili cevap hakkımın saklı olduğunu...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

6.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine tekraren sataşması nedeniyle konuşması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tabii, bunları bir sataşma olarak değerlendirmemek gerekir diye düşünüyorum, fikir teatisidir. Yalnız, ağır ifadeler olursa...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne gibi?

ERKAN AKÇAY (Devamla) – İşte, “Birlikte iş tuttunuz.” gibi, “Birlikte iş birliği yaptınız.” demek varken niye kaba ifadeler kullanılır Sayın Altay?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok özür dilerim, doğru, düzeltiyorum Sayın Başkan, “iş tuttunuz”u “iş birliği” olarak düzeltiyorum.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Tamam, teşekkür ediyorum. Şimdi, bu üslupla götürmemiz gerekir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Altay; bu birlikte iş birliği yapılan “byLock”çu kişiler kimse bunları açıklamak durumundasınız yalnız. Bilinen, bildiğimiz, Sayın Kılıçdaroğlu’nun başkanışmanı “byLock”çuluktan tutuklu ve sonradan da Sayın Kılıçdaroğlu “Evet, birtakım seçimlerde birtakım beyanlarımızla birtakım siyaset geliştirme faaliyetlerinde bize yardımcı oluyordu, yetkin bir arkadaşır.” diye ihtiyatla değil de övgüyle bahsetti. E, şimdi, bunlar olabilir çünkü işte “15 Temmuz sonrası olan hadiseleri, Türkiye’de meydana gelen atmosferi iyi anlamak, idrak etmek gerekir.” derken, bir eleştiri getirirken kastettiğim de buydu. Türkiye’nin, ülkemizin çok ciddi bir arınmaya ihtiyacı var. Böyle, 14 Temmuz itibarıyla gitmemiz mümkün değil; içeriden, dışarıdan çok büyük tehlikelerle karşı karşıyayız. Ayrıca, şahısları odak alarak bu tartışmayı yürütmek fevkalade hatalıdır. Sayın Erdoğan’a odaklayarak bir hatalı tartışma yürütmeyi doğru bulmam.

Değerli arkadaşlar, şunu muhalefet partileri olarak ortaya koymamız lazım: Ben 15 Temmuz sonrası gelen bütün yabancı heyetlere de, yabancı milletvekillerine de aynı şeyi söyledim: Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bir muhalefet partisiyiz. Adalet ve Kalkınma Partisi yani iktidar ve Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bizim siyasi rakiplerimizdir ama düşmanlarımız değildir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Bunu bu şekilde ifade etmemiz gerekir ve şahıslar üzerinden tartışma bizi yanlış yerlere götürür. Anayasa değişikliklerinde anayasa hukukçuları “Anayasa teklifleri değerlendirilirken iki açıdan bakılması gerekir.” der: Bir iyi gerekçe, bir kötü gerekçe.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – İyi gerekçe, sistem üzerinden bir düzenleme yapmaya çalışmak, kötü gerekçe de kişiler üzerinden gerekçe oluşturmaya çalışmaktır ve maalesef bu eleştirileri kişiler, şahıslar üzerinden yapmak kötü gerekçeyi teşkil ediyor.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, Milliyetçi Hareket Partisi tabanı ve ülkücü gençlere bu kadar sahip çıkmanıza...

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ediyorum. Lütfen tamamlayalım.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – ...hayran oldum fakat şunu biliyorum bize gelen mesajlardan: MHP’li veya ülkücü rolüne bürünmüş Cumhuriyet Halk Partililerin de mesajlarını çok iyi görüyoruz. Dolayısıyla bizim Milliyetçi Hareket Partisi tabanımız ve ülkücü kardeşlerimiz bizimle. Elbette bunları destekliyoruz ve destekleyeceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sıra bizde Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani çok kısa bir düzeltme ama bir de bu iş tutmayı düzeltmem, tutanağa geçirmem lazım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, biz hiç konuşmadık. Olur mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya bir girme araya. Bir dakika, bitireyim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Yani sürekli...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, duyamıyorum. Çorba daha bitmedi, Sayın Altay'ın tabiriyle.

Tamam, bir dakikada tamamlayın yerinizden.

Sayın Özel'in de söz talebi var. İsterseniz Sayın Özel'e verelim, iki konuyu birden...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması (x)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Benim şu şeyi bitireyim. Özel'inki ayrı, Özel'in ki özel.

Sayın Başkan, biraz önce Milliyetçi Hareket Partisine yönelik olarak kullandığım “AKP'yle iş tuttuğunuz” ifadesini geri alıyorum. “AKP'yle iş birliği yaptığınız” olarak düzeltilmesini talep ediyorum.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Anayasa görüşmelerinde diyebilirsiniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Anayasa görüşmelerine yönelik.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Öte yandan, Sayın Akçay “Kişilere indirmemek lazım.” dedi konuşmasını bitirirken. Genel Başkanımıza bir dönem danışmanlık yapan bir arkadaşın byLock'çu olduğunu söyledi. Olabilir. Ben, bu iş ilk çıktığında dedim ki matematiksel olarak FETÖ'nün bize sızmamış olması mümkün değildir. Olabilir, matematiksel olarak baktığınızda. Ama, burada bin taneyse burada 5 tanedir, burada 5 taneyse orada 25 tanedir.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Nereden biliyorsun sen?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu, toplumun genel tablosu bu, siyasi tablosu bu.

BAŞKAN – Sayın Altay, lütfen, bir düzeltme yaparken yeni bir...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Düzeltme yaptım ama hem kişilerle uğraşmayacaksınız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Neye istinaden bunları söylüyorsunuz ki?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, bunu şunun için söyledim: FETÖ'nün her ayağı çıktı da bu siyasi ayak nerede? FETÖ'nün siyasi ayağını çıkarmak bu Meclisin namus borcudur. Siz çıkarmazsanız biz çıkaracağız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Altay, bu ayakları bırakın, bu ayakları.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen de mi FETÖ'cüsün?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Altay.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun, size de sataşmadan dolayı söz veriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(x) Bu düzeltmeye ilişkin ifade bu Birleşim Tutanak Dergisi'nin 913'üncü sayfasındadır.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

7.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; dün burada CHP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Bey bir iddiada bulundu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Ben de dedim ki: Böyle bir iddiada bulunan kişi için ahlaki bir yükümlülük vardır. Gelecek, o kişinin ismini söyleyecek. Bülent Bey söyleyemedi. Beklerdim ki Engin Bey söylesin. O da söyleyemedi.

Bakın, AK PARTİ'nin 14 genel başkan yardımcısı var. Bir genel başkan yardımcısı... Elinde bir belge varsa...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var, var...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - ...ismini okuduysan gel söyle. Söyleyeceksin!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Söyleyeceğim, gelip söyleyeceğim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Söyleyeceksin, gelip ismini söyleyeceksin. Doğru mu, yanlış mı anlayacağız. Bu işler varsayımla filan olmaz. Öyle matematikle olmaz. Hukukla olur, hukukla.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kod numarası var orada, gidin bulun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Dosya numarası var, dosya numarası. Yalanımızı çıkarın ortaya.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - İkincisi: Şimdi, Sayın Faik Öztrak burada utanılacak bir iş yaptığımızı söyledi. Utanılacak işler halkın gözünden kaçırılarak yapılır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Dosya numarası var. Getirin belgeyi, dosyayı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu, Mecliste müzakere ediliyor, 330'un üzerinde bir oyla halkın önüne giderse halk karar verecek. Utanılacak iş, milletin gözü önünde bu işler konuşulup tartışılırken bu gerçekliğe kılıf geçirme, söz oyunlarıyla kılıf geçirme işidir. Utanılacak iş budur.

Bir başka husus: Sayın Altay, kulaklarınız bazı sözleri duyuyor da okuma yazmanız yok mu, gözleriniz teklifi okumuyor mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok... Yok...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Ne yazıyor teklifte? Cumhurbaşkanlığı sistemi yazmıyor mu, okuyamıyor musunuz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok, okumam yok benim (!)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Okumanız yok mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Benim okumam yok (!)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Sizin yerinize okuryazar CHP'li arkadaşlar okuyabilirler.

Sistemin adı belli: Cumhurbaşkanlığı sistemi. Devlet, kelime anlamı mülktür. Ama cumhurbaşkanlığı halkın başkanı anlamına gelir ki sizin de adınız Cumhuriyet Halk Partisi.

Saygılar sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Bostancı, Genel Başkan Yardımcımız...

Başkan, sesim kısık, şuradan konuşsam...

BAŞKAN – Sizin sesiniz gayet gür aslında. Mikrofona...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayenizde. Burayı açmadığınız için, bakın şu anda sesim...

BAŞKAN – Bu kadar konuşursanız ses gider tabii. Bu kadar konuşmayalım lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Bostancı, Genel Başkan Yardımcımız Bülent Tezcan'ın ve ismimi de vererek ahlaki yükümlülüklerimizi yerine getirmediğimizi söyledi efendim. Bu konuda söz talep ediyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – “Getirin.” dedim. İsmi söyleyin, getirin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Söyledik.

Yani millet ne anladı? Bizim ahlaki yükümlülüklerimizi yerine getirmediğimizi söyledi, söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, Sayın Bostancı; şöyle bir çay sohbetinde bunları konuşsanız kendi aranızda.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama buna cevap vermemek olamaz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Lütfen, Genel Kurulu fazla meşgul etmeyelim. Bakın, daha gündemle ilgili bir konuyu tartışmıyoruz hâlâ.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama Başkanım...

BAŞKAN - Lütfen, istirham ediyorum, bu şekilde giderse ara vermek durumundayım, bunu hatırlatmak isterim sizlere.

Buyurun.

8.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, ahlaki yükümlülük şudur: 15 Temmuz darbesinden sonra FETÖ'nün kucağına bir sürü garibanı, mağduru, mazlumu oturtup onları FETÖ'cü yapıp FETÖ'ye referans olanlarla burada Anayasa değiştirmeye çalışmaktır. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, Sayın Bostancı, FETÖ terör örgütüne mensup bir sürü garibanı cezaevine attınız. O garibanları oraya Adalet ve Kalkınma Partisi yönlendirdi, dedi ki: “Biz devleti bunlara verdik. Başsavcı olacaksan buraya gideceksin, kaymakam olacaksan buraya gideceksin, hâkim olacaksan buraya gideceksin, para kazanmak istiyorsan, ticaret yapmak istiyorsan buraya gideceksin.” (CHP sıralarından alkışlar) Siz dediniz. Bunu geçiyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Demedik.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sen demedin Osman, seni biliyoruz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Biz demedik.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Osman, sen FETÖ'cü değilsin, kesin. (CHP sıralarından alkışlar)

Bülent Tezcan dün ne dedi? Bülent Tezcan dün şöyle dedi, herkes yazsın, yazabilen: “563.189 no.lu belge.”

TAHİR ÖZTÜRK (Elâzığ) – Açıklayın ya, açıklayın.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Açıklayacağız.

Ben beklerdim ki... MİT Başbakanlığa bağlı, MİT’le Başbakan arasında ilişki kurma noktasında Sayın İçişleri Bakanının ilişkileri daha yoğun, dün kendisi de buradaydı, şu yapılamaz mı: Sayın Bakan MİT’i arar “Kardeşim, nedir bu 563.189?” 563.189... 563.189 ve çıkar İçişleri Bakanı Bülent Tezcan’a “Sen müfterisin, sen alçaksın. 563.189 no.lu belge bu.” der, biz de boynumuzu yere düşürürüz. (CHP sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

Şimdi, biz, siyaset yapıyoruz çelik çomak oynamıyoruz burada. Yarına kadar bu belgeyi aziz milletimize göstermiyorsanız hepiniz FETÖ’cüsünüz. (Gülüşmeler)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, istirham ediyorum.

Sayın Özel’e sataşmadan dolayı söz vereceğimi söyledim.

Sayın Özel, iki dakikada lütfen bitirelim.

Buyurun.

9.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bizim Sayın Akçay’la aramızda sataşma olmaz ancak farklı görüşlerde müzakere yapabiliriz aynı bölgenin iki milletvekili olarak. (MHP sıralarından alkışlar)

Ama şunu söylemek durumundayım: Dün Sayın Baykal burada, bir muhalefet partisinin kendi seçmenine seçimlerde tamamen karşı olduğunu, ülkenin bölünmesiyle sonuçlanacağını, federasyon getireceğini ve adı, ister başkanlık ister yarı başkanlık ister partili Cumhurbaşkanlığı olsun, sakıncalarını söyleyerek, seçim beyannamesine yani seçmenle arasındaki akde açıkça yazdığı bir durumda şimdi bu fikrini değiştirip ve daha sonra da “eğer bu geçmezse” diye kendi milletvekillerini erken seçimle tehdit etmesini kınadığını söyledim.

Biz, bir Ana Muhalefet Partisi olarak, hele hele bugünkü konjonktürde seçime her zaman hazırız, bugün 10 kat daha hazırız.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yenilen pehlivan güreşe doymaz.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Bu şartlar altında sizin açınızdan şöyle bir etik tartışma var: Siz seçmeninizden yetkiyi o gün seçimlerde karşı olduğunuz bir sistemin altına imza atmak, burada destek vermek için almadınız.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şahkulu İsyanı yoktu o zaman, FETÖ yoktu o zaman, darbe yoktu o zaman, Meclis bombalanmamıştı o zaman.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Durum böyle olunca, Adalet ve Kalkınma Partililer “Bir muhalefet partisi seçimden kaçır mı?” diye vaveyla yapadursun CHP açık tavrını koydu ve “Hodri meydan!” dedi.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Beş dakika önce niye koymadın? Söyleseydin açıklamadan önce. On dakikada çark ettin.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Metin ortada, gidersiniz erken seçime, geçersiniz seçmenin karşısına -seçmen şimdi sizin nelere “evet” dediğinizi gördü- bu şartlar altında seçmeniniz sizi buraya mı yollar, uzaya mı yollar, onu hep beraber görürüz. (CHP sıralarından alkışlar)

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Milletten korkmayın... Milletten korkmayın...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Siz kendinize bakın, kaybettiğiniz itibara bakın.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Seçmenden almadığınız bir yetkiyi burada kullanmaya çalıştığınız içindir tepkimiz ve bir rejim değişikliğini, alınmamış bir emanet, alınmamış bir vekâlet üzerinden sürdüren bir partinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Uzatmıyorum, söyledim.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Herkese uzattınız.

BAŞKAN – Herkese uzatmadım. Hayır, Sayın Bostancı’ya uzatmadım, Sayın Altay ile Sayın Akçay’a...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Uzatmadı bana.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Hayır, bir dakika...

BAŞKAN – Hayır, hayır, uzatmıyorum, lütfen.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bana uzatmadı Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Herkese uzattınız.

BAŞKAN – Aynı şekilde, eşit davrandım. Sayın Altay ile Sayın Bostancı’ya da uzatmadım.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – O zaman, şu son sözlerimi tamamlamama izin verin...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Kürsüyü işgal et, işgal; sarıl kürsüye.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Sevgili Erkan Akçay şunu bilsin: Bu “yerel yönetimler özerklik şartı” dediği meselenin Adalet ve Kalkınma Partisinin 2011 seçim bildirgesinin 25’inci, bu seçim bildirgesinin 30 ya da 31’inci maddesi olduğunu bilsin.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Şimdi neredeler, şimdi?

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – O ortaklıklarını, birlikteliklerini bunun üzerine...

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özel.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sen de çark edeceksin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yanlış okumuşsun, yanlış.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Bir dakika, bir dakika, o kadar kolay değil, bir dakika... Şimdi...

BAŞKAN – Sayın Özel...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şu kürsüyü bir bırak ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika verseniz ben de yorulmayacağım, siz de yorulmayacaksınız.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Çağır, çağır...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle bir şey yok ya. Böyle bir üslup yok ya.

BAŞKAN – Hayır, biz usulü uyguluyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Şunu bilelim: Ahmet İyimaya “İki partili bir sisteme gidiyor.” diyor, Burhan Kuzu artık MHP diye bir partinin ortadan kalkacağını söylüyor... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hadi canım sen de! Dünyadan haberin yok.

BAŞKAN – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Mustafa Şentop bu sistemin bal gibi bir başkanlık sistemi olduğunu söylüyor.

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Son sözüm Sayın Başkan.

Adalet ve Kalkınma Partisi kendi içinde güçlenenleri dışarı...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Anlat, anlat. Tabanına anlat, tabanına.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – ...dışarıda var olanları içeri alıyor. Önce Demokrat Partiyi aldı yuttu, sonra HAS Partiyi yuttu... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.34

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.58****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Ömer SERDAR (Elâzığ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin görüşmelerine devam ediyoruz.

Sayın Kerestecioğlu’na yerinden iki dakika söz veriyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir’in, 11 HDP milletvekilinin tutuklu olması nedeniyle yoklama taleplerini 9 kişiyle yapabilmeleri gerektiğine ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, daha önceki oturumda engellilerle ilgili, engelli vatandaşlarımızla ilgili bir önergemiz görüşülürken yoklama yapıldı burada ve gördüğünüz gibi ana muhalefet partisinden milletvekilleri de kalktılar. Bu sanki çok ayıp bir şeymiş gibi ya da kınanması gereken bir şeymiş gibi davranıldı.

BAŞKAN – Yok, tamamlayabilirler, sorun değil.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, ben başka bir şey söylemek istiyorum.

Şimdi, bizim 11 milletvekilimiz tutuklu bulunuyor bildiğiniz gibi ve onların da yasama faaliyetine devam etme hakları var. O nedenle bizim aslında yoklamalarda ve yoklama isterken bu sayının tespit edilmesi esnasında özellikle 9 kişi olarak bulunmamız gerekiyor. Bununla ilgili bir usul tartışması açmak istiyorum ve usul hakkında konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Neyle ilgili usul tartışması açacaksınız?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – 63’e göre usul hakkında konuşmak istiyorum. 9 kişiyle biz yoklama alabiliriz çünkü 11 milletvekilimiz tutuklu; ya bunların yasama faaliyetini burada yürütmelerini bir şekilde sağlamak için çözüm bulmak zorundasınız ya da biz gerçekten 9 kişi olarak burada yoklama isteyebiliriz. Bununla ilgili usul tartışması açmak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, bu benimle alakalı, benim tutumumla alakalı bir durum değil, İç Tüzük’e aykırı bir durum. Dolayısıyla usul tartışmasının hangi usullerde –“usul tartışması” adı üstünde- ve hangi hâllerde olacağı bellidir. Bu konuyla ilgili, istirham ediyorum, ısrarcı olmayın, usul tartışması açamam ben bu konuyla ilgili.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – 18 kişiyle olmayacağını söylediniz. Sonuçta, 63’üncü maddeye göre...

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, 18 kişi olmadı, yan taraftan Cumhuriyet Halk Partisinden arkadaşlar kalkarak 20’ye tamamladı.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Siz “Olmaz.” dediniz ama.

BAŞKAN – Ben neye göre “Olmaz.” dedim? İç Tüzük’e uygun benim demem, 20 kişi arıyor.

AHMET YILDIRIM (Muş) – İşte, İç Tüzük’e göre biz de diyoruz ki...

BAŞKAN – Kesinlikle usul tartışmasını ben bu durumda açamam. Bu bir kural ihlali olur, İç Tüzük ihlali olur. Benim İç Tüzük’ü...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bununla ilgili ama bir ihtiyacı...

BAŞKAN – Şimdi, bakın, ben size yerinizden söz verdim, konuşabilirsiniz ama eğer gerçekten, usul tartışmasıyla ilgili en ufak bir konu olsaydı bunu da açmaktan imtina etmezdim. Lütfen, bu konuyu sürdürmeyelim çünkü ben bu konuyla alakalı bir usul tartışması açamam.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Mikrofonumu açar mısınız.

BAŞKAN – Açıyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Şimdi, 63’te zaten, bununla ilgili talepte bulunulduğunda verilir diyor yani siz bununla ilgili bir ihtiyacı...

BAŞKAN – Hayır, bununla ilgili ama hangi hâllerde olduğunu da yazıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet, ben de o hâle bakarak söylüyorum zaten.

BAŞKAN – Evet, Başkanı gündeme mi davet ediyorsunuz? Bizi gündeme davet ediyor musunuz? Değil.

Zaten biz de bir an önce gündeme gelelim diye, işlem yapıyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bu da gündem Sayın Başkan, gündem değil mi ya?

BAŞKAN – “Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet...” Çalışma usullerini de zaten yapıyoruz, 20 kişiye tamamlandı yan taraftan.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, çalışma usulü...

BAŞKAN – 18 kişiyle ya da 11 kişiyle yoklamada var sayılmanız kaidesi... İç Tüzük’ün amir hükmü var, 20 kişi aranıyor. Bu, bizim, yasama organının, Meclis Başkanlık Divanının yapabileceği bir konu değil.

Dolayısıyla lütfen, istirham ediyorum, Sayın Kerestecioğlu, bu konuda...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Şimdi, çalışma usulüne davette yasama faaliyetini yürütmeye hakkı olan milletvekillerinin burada nasıl bulunacağına dair bir çözümleme bulunamaz mı? Ben bununla ilgili söylüyorum.

BAŞKAN – Peki, benim buna herhangi bir imkânım var mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, bununla ilgili...

BAŞKAN – Ben buna aykırı nasıl hareket ediyorum?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, ben bununla ilgili usul tartışması istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, lütfen...

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, ne demek?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bunu reddedemezsiniz.

BAŞKAN – Bu konuda usul tartışması gerçekten açamıyorum, samimi diyorum yoksa ben açarım. Ama, bu tamamen İç Tüzük’ün ilgası, bu tamamen bir hakkın suistimali olur ki buna benim yol açmam mümkün değil.

Teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, tutanaklara da geçmesini istiyorum...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi önerisinin...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bir hakkın suistimali, 11 milletvekilinin tutuklu olmasıdır.

BAŞKAN - ...aleyhinde ikinci söz, Samsun Milletvekili...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Siz dinleme nezaketini bile göstermiyorsunuz.

BAŞKAN – Ben sizi epeydir dinliyorum. Estağfurullah.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, kaçınıcı keredir birer dakika, birer dakika uzatıyorsunuz ve orada da söylediniz...

BAŞKAN – Size vereceğim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – ...“Grup başkan vekillerinin sözünü uzatacağım.” diye.

BAŞKAN – Verdim size, iki dakika süre verdim, iki dakika da ayakta öyle konuştunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – İki dakikanın üstüne süre verdiniz, Sayın Akçay’a da verdiniz, daha sonra kürsüdeyken...

BAŞKAN – Size de verdim, size de verdim, 60’a göre bir dakika, iki dakika süre verdim, iki dakika da ayakta konuştunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – İki dakikanın üstüne de verdiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Kerestecioğlu, bakın, karıştırmayalım, siz 60’a göre söz aldınız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ayrıca, burada konuşuyorum ve dinlemiyorsunuz bile.

BAŞKAN – Dinledim ben, cevabımı verdim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben de sözlerimin geçmesini istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, geçirin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – 11 vekilimizin tutuklu olması zaten buradaki genel kurallara aykırı olan bir şeydir. Yasama faaliyetlerinin sağlanması gerekir, bu sağlanamıyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle bir şey olur mu ya, böyle bir usul tartışması olur mu ya?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Filiz Hanım, kürsüdeki sahneleri vekiliniz nerede?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bununla ilgili, özellikle burada oylamada da bulunamamaları aynı şekilde buna aykırı olan bir şey.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Dışarıda 48 vekiliniz var, onları da ekle, onlar gelsin.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ne yapalım? Adamlar ölse diriltecek miyiz adamları?

BAŞKAN – Kayda geçti Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bunun düzenlenmesi gerekir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Kayda geçti.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akçay, size de 60’a göre bir dakika süre veriyorum, buyurun.

8.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Karşı olduğumuz başkanlık sistemine bu Anayasa değişikliği teklifiyle imza attığımız iddiasıyla ilgili olarak şunu söylemek isterim: Bu kesinlikle doğru değil, kabul edilemez. Bizim seçim beyannamemizde, seçim bildirgelerimizde de açıkça ifade ettiğimiz gibi ve en son seçimi de dikkate alırsak, 24'üncü Dönemde hatta 23'üncü Dönemde bazı siyasi partiler ve kesimler, işte bu başkanlık sistemine ilişkin kendi önerilerini, bazı tekliflerini de getirmişlerdi. Bu çerçevede, 24'üncü Dönemde de bu görüşlere yani Anayasa'nın ilk 4 maddesi, devletin temel niteliklerine yönelik olarak da ve adına "başkanlık sistemi" dedikleri sisteme karşı çıktığımızı ifade ettik. Kaldı ki yine, biz aynı görüşlerimizi tekrar ediyoruz ve seçim bildirgeleri ayrıca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...partilerin iktidara geldiklerinde taahhüt ettikleri beyanlardır. Bunu da göz önünde bulundurursak diğer siyasi partilerle yapılan uzlaşma ve müzakere görüşmelerinde varılan ortak mutabakatı da aynı bir kategoride değerlendirmek gerekir. Milliyetçi Hareket Partisi aynı çizgisini ve düşüncesini devam ettirmektedir.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, önerinin aleyhinde ilk söz...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ya, illa... Bir sataşma yok, bir şey yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, sadece...

BAŞKAN – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aynı kapsamda efendim. Yani neden benim hakkım değil? Aynı kapsamda. Benim söylediklerime cevap verdi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hatta, ahlak dışı olmayan bir...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani, ben görüşlerimi değiştirmek zorunda mıyım? Görüşümü söylemeyeyim mi yani? Allah Allah!

BAŞKAN – Ya, Sayın Özel, bir gündeme geçemedik. Konuştunuz, bak, bu oturum öncesi...

İsterseniz, biraz sonra tekrar söz veririm ben size. Şimdi kürsüye davet ettim ben Sayın Erhan Usta'yı çünkü.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Peki, peki.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum ilginiz, hassasiyetiniz için Sayın Özel.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- *CHP Grubunun, 23/3/2016 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve arkadaşları tarafından, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi verilerinde yer alan ve kaynağı belirsiz para girişlerinin izlendiği net hata ve noksan hesabında son dönemde yaşanan olağanüstü artışların sebebinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Sayın Usta buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bugün grup önerisi ödemeler dengesiyle ilgili ve onun bir alt kalemiyle ilgili. Fakat, bir kısım tartışmalar oldu bu esnada, ben de onlarla ilgili bir iki kelam etmek istiyorum.

Bir defa, Milliyetçi Hareket Partisinin hakikaten parti politikalarına, dokümanlarına, eylemlerine, uygulamalarına bakıldığında bu hareketin kırk sekiz yıllık geçmişinde, çizgisinde bir kırılma olmadığını vicdan sahibi, insaf sahibi herkes görecektir, bir defa bu tespiti yapmak lazım. Milliyetçi Hareket Partisinin temel meselelere bakışı da millet odaklıdır, millet menfaatidir. Bizim ana sloganımız “Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben.”dir. Milliyetçi Hareket Partisi kritik dönemlerde hep inisiyatif almıştır, ülkenin önünü açıcı davranışlarda bulunmuştur. Tabii, bunu yaparken kimi zaman bir siyasi partiyle belki bir anlamda yakınlaşma veya onunla iş birliği, adını ne koyarsanız koyun, o tür bir şey olmuş olabilir. Bir başka durumda ülkenin menfaati neyi gerektiriyorsa bir başka partinin pozisyonuyla aynı pozisyon içerisinde elbette olmuş olabilir ama burada önemli olan Milliyetçi Hareket Partisinin kendi çizgisidir, o çizgide bir kırılma yok. O çizgiye bir başka siyasi parti yaklaştıysa, siz bize yaklaşıyorsunuz, aman, ben daha öteye kaçacağım diyemeyiz, böyle bir şey olamaz, bu mantıksız bir şey olur. Elbette biz isteriz ki bütün siyasi partiler bizim siyasi çizgimize gelsin, ülkenin çok daha menfaatine bir siyaset yapalım. Bundan kimileri uzaklaşır, kimileri yakınlaşır, bunu böyle görmek lazım.

Şimdi, tabii, dayatmayla bu ülkede bir şey yapılamayacağını da artık görmemiz lazım. Yani bu dayatmaların, bugün aslında tartıştığımız konuların temelinde 367 dayatması vardır. Yani “367 olmadığı zaman bir cumhurbaşkanı seçilemez.” diye Parlamentoda bir dayatma, olmadık bir şey, bir hukuk garabeti içerisine girilince geline noktada “Madem bu işi çözelim o zaman, cumhurbaşkanını vatandaş seçsin.” dendi. Vatandaş seçtikten sonra da “Şimdi, iki başlılık oldu, ondan sonra şuraya gitsin, buraya gitsin.” diye ülke bir noktaya doğru sürükleniyor. 367 dayatmasını yapanlar... Yani, bir adım ötesini görmeden Türkiye’de siyaset yapılırsa bunlara katlanmak zorunda kalır bu ülke, bunu görmek lazım.

Şimdi, Türkiye’nin meselelerini de içerisinde bulunduğu durumu da bir analiz etmek gerekiyor. Yani her şey bir anlamda yanıyor, yıkılıyor; işte FETÖ darbesi, yani “Bu ülkenin gördüğü en büyük ihanet girişimidir.” diyorsunuz. Eğer bunu herkes kabul ediyorsa bu, bizim bir kısım davranışlarımızı elbette değiştirmek durumunda, bir kısım pozisyonlarımızı değiştirmek durumunda. Yani buna rağmen, hâlâ “Ben illa şu şekilde davranacağım.” denilebilir mi? Ama ana ilke değişmeyecek; ana ilke, Milliyetçi Hareket Partisi açısından milletin menfaatidir arkadaş. Bu ilkeye uygun olduktan sonra, bir kısım taktiksel şeyler yapabilirsiniz, bir kısım politikalarınızda elbette değişiklik yapabilirsiniz. Bunun çok normal olması lazım.

TAHSİN TARHAN – Samimi olduklarını iddia ediyor musun? Samimiler mi yani?

ERHAN USTA (Devamla) – Şimdi, burada benim Cumhuriyet Halk Partisine özellikle çağırım şudur: Hakikaten bizim gözümüz yaşıyor yani bizi o kadar çok düşünüyorlar ki bizim tabanımızla ilgili kaygılarınız bizim gözümüzü yaşıyor.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Evet, evet.

ERHAN USTA (Devamla) – Yani bırakın, bu kadar çok kaygılanmayın, ayrı partilerde siyaset yapıyoruz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sizlerin hatası yüzünden kırk sekiz yıllık partinin kapısına kilit vurulacak.

ERHAN USTA (Devamla) – Hiç öyle bir şey yok.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Evet.

BAŞKAN – Müdahale etmeyelim Sayın Yalım, lütfen. Sizin sözcüleriniz gerekirse cevap verir, lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sus be! Konuşup durma! Ayıp ya! Yeter be, yeter! Bak provokasyon yapıyorsun sen, provokasyon yapıyorsun.

ERHAN USTA (Devamlı) – Yani, bunlar hakikaten aslı astarı olmayan ifadelerdir. Bunun bir analizini lütfen, gelsin birisi yapsın. Yani sadece slogan olmanın ötesinde, bazı şeyleri konuşmak lazım. Yani şimdi vaktimiz olsa ben diğer meseleye, o sıkıcı meselelere girmek istiyorum, vaktimin tamamını da bunda kullanmak istemiyorum. O yüzden, hakikaten bunu bütün samimiyetimle söylüyorum, bu söylediğiniz şeyin hiçbir aslı astarı yok. Ben de şunu iddia ediyorum: Bu şartlarda, Milliyetçi Hareket Partisinin adayı ya 1’inci parti olarak cumhurbaşkanı olacaktır ya da bundan sonra her kim bu ülkede cumhuriyet partisi olmak istiyorsa, merkezdeki parti, Milliyetçi Hareket Partisine mahkûm olacaktır. Yani, bundan sonra Milliyetçi Hareket Partisi her hâlükârda iktidardır veya iktidarın bir ortağıdır. Bunu da böyle görmek lazım. Ha biz bunları bu yüzden yapıyor filan da değiliz. Arkadaşlar, ülkenin ihtiyacı var. İş gelmiş tıkanmış, bu tıkanmışlığı çözmek lazım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tek başına iktidarlar. Yapma ya, yapma ya.

ERHAN USTA (Devamlı) – Bunu tıkarken bazı meseleleri görmeyenlerin, bu tıkanıklığın çözüldüğü zaman böyle birtakım hezeyanlar içerisinde olmasını anlamak mümkün değil. Artık, Cumhuriyet Halk Partisinin bu oyunun dışında kalmasının getirdiği bir şey midir bu, bunu anlamak mümkün değil.

Özellikle benim çağrım, bizim tabanımızla, seçmenimizle aramıza girmeye çalışmayın. Bu, siyaseten çok yakışık kalmıyor. Biz de buradan bir sürü şeyler söyleyebiliriz sizinle ilgili. Ey, CHP’nin millî, mukaddesatçı, Atatürkçü tabanı yani işte “Bunlar Hakkârî’de Türk Bayrağı astırmıyorlar, Kartal’da Apo’nun posterleri ile Atatürk’ün posterlerini aynı mitingde kaldırıyorlar.” Ondan sonra, ne bileyim ben... “Terörist cenazesine gidiyorlar.” Ondan sonra “Avrupa Yerel Özerklik Şartnamesi”ni ben imzalayacağım, tamamını imzalayacağım.” diye Sayın Kılıçdaroğlu’nun bir sürü beyanatı var. Ama, bunlar siyaset yapma yani bunlar yakışık alan siyaset yapma tarzları değil, o yüzden...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Siz de Oslo’da pazarlık yapanlarla pazarlık yapıyorsunuz.

ERHAN USTA (Devamlı) – Bir şey daha söyleyeyim size: Meselelere biraz daha analitik bakarsanız, Milliyetçi Hareket Partisinin aslında yaptığı şeyin ülkenin ne kadar menfaatine uygun olduğu ve kendi çizgisi açısından ne kadar isabetli olduğunu görme imkânına kavuşacaksınız.

Milliyetçi Hareket Partisinin 7 Haziran seçimlerinde 4 tane temel ilkesi, koşulu vardı. Arkadaşlar, bugün geldiğimiz noktada bu 4 koşuldan 3 tanesi gerçekleşmiştir ve gerçekleşmektedir. Bir tane, 17-25’le ilgili hassasiyetimizle ilgili şu anda bir adım atlamıyor. Eğer bu ülkede düzgün, adam gibi bir sistem kurulursa -orada o gün yapılan o iddialar doğrudur, yanlıştır- bunu da yargılayacak bir hukuk sisteminin kurulmasını da bu vesileyle sağlayabilirsek Milliyetçi Hareket Partisinin 4 şartının 4’ü de gerçekleşmiştir.

Niye Milliyetçi Hareket Partisi bu şeyin içerisinde olmasın şimdi? Biz, bunun için o günün şartlarında, sizlere göre “Hayırcı.” olduk ilkelerimiz doğrultusunda. O gün hiçbir ilke gözetmeden otuz üç gün Adalet ve Kalkınma Partisiyle görüşenler, bugün lütfen, konuşurken biraz daha dikkatli olsunlar. Neyse...

Bir de şunu söyleyeyim: Tarihin hiçbir evresinde, bunlar ne cemaatken ne “Muhterem Hoca Efendi”ken ne paralelken ne FETÖ’yken Milliyetçi Hareket Partisinin bu hareketle -bunlar kimse işte- bu FETÖ’yle hiçbir alakası olmamıştır. Sayın Engin Altay hani istatistiksel olarak bir şey söyledi: “Bizde 5’sse sizde 25.” Bunu asla kabul etmek mümkün değildir. Sizde ne kadar olduğunu ben bilmiyorum ama bizde yok, onu bilin. Milliyetçi Hareket Partisi içerisinde FETÖ’cü yoktur, barınamaz. (MHP sıralarından alkışlar)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Orada var.

ERHAN USTA (Devamla) – Ve Milliyetçi Hareket Partisi FETÖ’yle ilgili... Bakın, bu ülkede herkes Fetullah Gülen’le sıcak ilişkiler içerisindeyken Milliyetçi Hareket Partisinin lideri sizleri ve ülkeyi ikaz etmiştir. Bunları görmezlikten gelemezsiniz. Biraz adil olmak lazım. Siyaset yaparken de biraz işin ayarını kaçırmamak lazım.

Bir de son olarak, Sayın Engin Altay’ın sonradan özür dilemesi hiçbir şeyi değiştirmiyor. Yani, bu “iş tutmak” ifadesi siyaseten şu Parlamente’ye yakışan bir ifade değil Sayın Engin Altay, hakikaten değil. O zaman size sorarlar 1977 yılında Cahit Karakaş’ı, o günkü tıkanıklığı. Bakın, ülke yangın yeri arkadaşlar, 1977 yılını hepimiz hatırlıyoruz, bizden yaşı büyük olanlar daha fazla hatırlıyor. O gün de o tıkanıklığı, Milliyetçi Hareket Partisi Cumhuriyet Halk Partisi Meclis adayını destekleyerek aşmıştır. Buna şimdi “iş tutmak” diye bir ifade kullanılabilir mi? Ne kadar ağır, ne kadar çirkin bir şey. Ondan sonra, 2010 referandumunda beraber hareket edilmedi ama aynı görüşleri paylaştık belki. Bu, “iş tutmak” mıdır? Cumhurbaşkanlığı seçiminde aynı adayı destekledik. Buna “iş tutmak” denilebilir mi, bu kadar çirkin bir yakıştırma olur mu? Yakışıyor mu böyle köklü bir partinin siyasetçilerine? Buralarda biraz daha sözlerimize dikkat etmemiz gerekiyor, daha sorumlu davranmamız gerekiyor.

Şimdi gelelim şu sıkıcı konuya: Aslında, bunu tartışsak çok daha faydalı bir iş yapmış oluruz. Yani, burasını böyle sürekli... İşte, bu şekilde bir ortamda bu memleket’e de katılan bir şey yok. Yani, az önceki yaptığımız, hem benim hem de tabii, beni bu konuşmayı yapmak zorunda bırakan o eleştirilerin, o sataşmaların bu ülkeye kattığı hiçbir şey yok.

Şimdi şunu söyleyeceğim: 2016 yılının Ocak-Kasım ödemeler dengesi rakamları var elimizde. Burada, doğrudur, ciddi bir net hata noksan kalemi var ama 9,6 milyar dolarlık... Yani, şöyle söyleyeyim: 28,6 milyar dolarlık cari açığın 9,6 milyar doları net hatadan karşılanıyor. Benim daha önceki tespitlerimde, net hata noksan kalemiyle ödemeler dengesinin finansmanının sağlanması hakikaten sağlıklı bir finansman değildir. Bunlara, bu eleştirilere ben de katılıyorum. Ama, bunun tamamını, net hata noksanın tamamını kaynağı belirsiz para girişi olarak ifade etmek de teknik bir hatadır, hani detayını konuşmadığımız zaman. Zaman zaman bunu benim de ifade ettiğim olmuştur. Ancak, burada 3 tane unsurdan net hata noksan kaynaklanmaktadır, bunu görmek lazım. Birincisi: Ölçüm hatasıdır. Yani, bir kısım ihracatınızı, ithalatınızı, turizmle ilgili veya işte, hizmet tarafında veya ticaret tarafında ölçümlerinizi de hata yapmış olabilirsiniz, oradan kaynaklanan bir net hata noksan... Çünkü, net hata noksan, kalan, bakiyedir yani bir hesabı denkleştirmek için oraya bir rakam yazılıyor, sistem böyle çalışıyor. Tabii, buradan baktığımızda, 9,6 milyar dolarlık net hatanın diyelim ki hepsi ölçüm hatasından kaynaklanıyorsa o zaman şunu ifade etmek gerekir: Bugünkü söylediğimiz açık 28,6 milyar dolar değil, onun daha üzerindedir. Tabii, bunun hepsinin oradan kaynaklandığını söylemek, ifade etmek mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Çok kısa bir süre yok mu Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Hayır.

ERHAN USTA (Devamla) – Tamam ama buna bir katkısı olur diye...

BAŞKAN – Sabah da öyle açıklama yapmıştım. Lütfen... Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

ERHAN USTA (Devamla) – 2 tane daha unsuru vardır net hatanın. Diğeri de yastıkaltındaki çözümler ve yastıkaltına kaçıştır. Bakın, bu önemlidir. Yani, yastıkaltından bir miktar sisteme para giriyorsa bu da net hatada görülür. Dolayısıyla “kaynağı belirsiz para” anlamında ifade etmek biraz yanlış olur.

Üçüncüsü de hakikaten kaynağı belirsiz paradır yani birileri bavulla ülkeye para getiriyordur veya para çıkarıyordur, bu da net hatayı etkiler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

ERHAN USTA (Devamla) – Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet Sayın Altay, sizi dinliyorum şimdi.

İsterseniz 60’a göre yerinizden bir dakika süre vereyim ya da...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok, yok.

Sayın Başkan eleştirilere cevap verirken grubumuza, partimize, partimizin hak etmediği...

BAŞKAN – Buyurun.

Sataşmadan dolayı iki dakika süre veriyorum. Lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

Yani, eleştiri boyutunu, sayın milletvekilleri, sataşmaya dönüştürmeden konuşabilirsek çok iyi olur.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii ki.

BAŞKAN - Ve her eleştiri de sataşma değildir. Birbirimize saygılı olmak durumundayız ama...

Buyurun.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

10.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan “iş tutma” belki argo kaçabilir ama ben kötü bir şey olmadığını... Siyasette de “iş tutma” çok kullanılan bir kavram. “İş birliği”ne de bozulmuşsunuz belli ki. Ayrıca, niye bozuluyorsunuz? İş birliği yaptığımız ortada. “Efendim, geçmişte de Cahit Karakaş için...” Partiler iş birliği yapar zaten, partiler iş birliği yapmalı.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bizim yaptığımız ne?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bunda bir sorun yok ki.

ERHAN USTA (Samsun) – İş tutmayız ama.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ya, iş tutma. Senin aklın başka yerdeyse... Tövbe tövbe ya.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Senin aklın başka yerde.

ENGİN ALTAY (Devamla) – İş tutma, iş birliği; aynı şey kardeşim.

ERHAN USTA (Samsun) – Engin Bey, hiç yakışıyor mu? Hiç yakışıyor mu?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ya, iş birliği yapmadınız mı?

ERHAN USTA (Samsun) – “İş birliği” kelimesi varken niye o kelimeyi kullanıyorsunuz?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ya, niye aklınız başka yere gidiyor, anlamadım ki ben.

ERHAN USTA (Samsun) – Kimin aklının nerede olduğunu...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bizim siyaset dilimizde, siyasette “iş tutma” vardır. Sizin “iş” deyince aklınıza başka bir şey geliyorsa ben ne yapayım?

Neyse, şimdi, sizin Tahir Elçi’yi, Diyarbakır Baro Başkanını bu kürsüden “terörist” olarak yorumlamanız, ifade etmeniz size yakışmamıştır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kim? Ne zaman?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Siz burada “Tahir Elçi terörist.” dediniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ne zaman dedik?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Çünkü...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kim demiş? Ne zaman demiş?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sayın Başkan şimdi söyledi.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben mi söyledim?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bakın, izah edeyim nasıl söylediniz. Her laf bodoslama söylenmez.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ya, medyum musun sen?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bazen şöyle söylenir, bazen böyle söylenir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Böyle bir şey yok ya.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi, herkes bilsin, Cumhuriyet Halk Partisi, PKK’yı, olduğu günden beri “hain, alçak bir terör örgütü” olarak nitelendiren bir partidir. Cumhuriyet Halk Partisinde, Diyarbakır Baro Başkanımız Tahir Elçi’nin cenazesi dışında hiçbir milletvekili terörist cenazesine gitmemiştir. (MHP sıralarından gürültüler)

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Hadi canım sen de, kimi kandırıyorsun?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Giden de şerefsizdir, o kadardır, diğerini de söylemiyorum. Çok ayıp!

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Kimi kandırıyorsun?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Çok ayıp! Çok ayıp! Kan üzerinden beslenmeyin. Böyle şey olur mu?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ooo... Nerelere geldi.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Cumhuriyet Halk Partisini terörle ilişkilendirmek, kimsenin haddi de değildir, kimsenin de bu konuda bir arpa boyu yol alması mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Terörle kimin ilişkilendiğini, kimin beslendiğini biz biliyoruz.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Geç onları, geç.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ne ayıp şey ya! Kim gitmiş terörist cenazesine?

BAŞKAN – Lütfen, sayın milletvekilleri, karşılıklı konuşmayalım.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Kim gitmiş terörist cenazesine?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Otur yerine!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok ayıp! Ne söyleyecekseniz, söyleyecek sözün varsa, çık burada söyle. (MHP sıralarından gürültüler)

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sermayen bitti herhâlde...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, istirham ediyorum... Lütfen...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Cumhuriyet Halk Partisi, yaptığı hiçbir şeyden pişmanlık duymamıştır.

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ne ayıp şey!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Söyle bakalım, terörizmden nasıl beslenmişiz, bir anlatıver ya. Ayıp ya!

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Ayıp ya! Grup Başkan Vekilisin sen ya.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Söyleyeyim...

BAŞKAN – Bir saniye... Siz yerinize geçin. Sayın Altay, lütfen.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ben daha önce de söyledim.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şehit cenazesinde bu hareket de terörden beslenmektir, bu hareket de terörden beslenmektir. (MHP sıralarından gürültüler)

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Geç onu, geç.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yaa... Yaa... Kılıçdaroğlu da katılmasın o zaman. Şehit cenazelerine gitmeyelim mi yani?

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Tahir Elçi'yi terörist ilan ettiğimi söyledi.

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika süre veriyorum.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Ayıp, ayıp!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ayıp sana!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, istirahat ediyorum, bakın, Sayın Usta'yı kürsüye davet ettim.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Ayıp ya! Utanmıyorsunuz...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen utan be! Sen utan! Hayret! Yeter ya! Sustuk sustuk...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Usta.

11.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, tabii, sözleriniz ile siyaset yaparken uygulamalarınızın da aynı olması lazım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Aynı olması lazım, çok doğru.

ERHAN USTA (Devamla) – Yani, PKK'ya “hain, terörist örgüt” dersiniz...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet...

ERHAN USTA (Devamla) – Ama, yani PKK'yla uygulamalarınızda bunu göstermezseniz...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek ya? Nasıl itham bu ya?

ERHAN USTA (Devamla) - ...bu eleştirilere katlanmak durumundasınız, evet. (MHP ve AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Orada, orada.

ERHAN USTA (Devamla) – Orayla ilgili eleştirilerimizi de biz zamanında yaptık. O yüzden, ona katlanacaksınız. (CHP sıralarından gürültüler)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Oraya bakın, oraya.

ERHAN USTA (Devamla) – Ona katlanacaksınız.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

ERHAN USTA (Devamla) – Milliyetçi Hareket Partisi... Öyle, Hakkâri’de ayrı konuşup orada ayrı konuşup bir başka yere de bir şey yapmak, öyle siyaset filan değil.

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Oradalar, oradalar...

ERHAN USTA (Devamla) – Milliyetçi Hareket Partisi, Diyarbakır’da miting yapmıştır, Diyarbakır’da ne konuştuysa İstanbul’da aynısını konuşmuştur, Adana’da aynısını konuşmuştur. Siyaset öyle yapılmaz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İmralı’yla pazarlık yapanlar orada.

ERHAN USTA (Devamla) - Bu “kandan beslenme”yi yani hiç bunu cevaplamak bile istemiyorum.

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Bak, FETÖ’yle, PKK’yla beraber olanlarla siz berabersiniz şimdi.

ERHAN USTA (Devamla) - Milliyetçi Hareket Partisi bu ülkede kan akmasını diye uğraşan bir partidir. Bu ülkede kimin kan akıttığı, kimin nasıl davrandığı, kimin kavgacı olduğunu da herkes biliyor zaten, bunları söylemeye gerek yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kan akıtanlara destekleri de ortada.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Gruplarını saymıyor, gruplarını.

ERHAN USTA (Devamla) – Yani, iki gün öncesinde Mecliste yaşadıklarımız ortadadır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, böyle, millete “kandan beslenme”, bilmem ne gibi ifadeler yani yakışık alan ifadeler değil.

Dolayısıyla, siyasette tutarlı olacağız arkadaşlar yani tutarlı olacağız. [CHP sıralarından “Bravo (!)” sesleri, alkışlar (!)]

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Çok doğru, çok doğru, bravo (!)

ERHAN USTA (Devamla) - Hele hele çizginizi, hele hele böyle, cumhuriyeti kurmuş, Atatürk’ün partisi olan bir partinin -tamam mı- böyle, geldiği noktayı hakikaten iyi görmeyi ben size tavsiye ediyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – AKP ağzıyla konuşmayın.

ERHAN USTA (Devamla) - İçinizde çok vatanperver insanlar var ama bunu iyi görmek lazım.

Ben Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Bak, PKK’yla beraber olanlar sizi alkışlıyorlar. FETÖ’yle beraber olanlar sizi alkışlıyorlar.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ya, biz de sizi alkışlıyoruz. Şimdi, ne yapalım yani alkışlamayalım mı? Hukukçusun, böyle bir çıkarım olur mu ya? Ben de seni alkışladım, böyle bir çıkarım olur mu?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sayın Altay’ı dinliyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hiçbir somut emare koymadan, somut hiçbir şey ortaya koymadan bizim terör örgütü PKK’yla...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

İki dakika size de süre veriyorum.

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Orada beraber biz olmadık, bunlar oturdu, ne yapıyorsunuz?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Allah, Allah! Böyle örnek mi olur kardeşim? Doğru, alkışladım. Ben de seni alkışladım dün.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - 15 Temmuzun sorumlusu da bunlar.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Soracağız hesabını.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İnşallah!

BAŞKAN – Lütfen, sayın milletvekilleri, bu polemîği bitirelim.

Buyurun.

12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben bugün Milliyetçi Hareket Partisini bir büyük suçluluğun telaşı içinde görüyorum; gerek yok buna, gerek yok. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Bahçeli, bu Anayasa değişikliği teklifine Sayın Binali Yıldırım'dan daha sıkı sahip çıkmış, beş günden beri Genel Kurulda çalışmalara katılıyor, saygı duyuyorum...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – O, onun ciddiyeti.

ENGİN ALTAY (Devamla) – ... ama bunun için ayrıca bir suçluluk telaşına gerek yok. (MHP sıralarından gürültüler)

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Hadi be! Hiç kimse suçluluk telaşı içinde değil.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Biz yumruk atmadık, biz rahatız. Yumruk atanlar telaş içinde.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Siyasette bir karar alırsınız, risk alırsınız, sonuçlarına katlanırsınız.

PKK meselesine gelince: Terörün belli amaçları vardır. Terörün amaçlarından birisi de ülkede kamplaşma, kutuplaşmadır, buradan beslenir...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Geç onları, geç, teorisyenlik yapma.

ENGİN ALTAY (Devamla) – ...ve ne hazindir ki, bu PKK ne menem şeyse, tek, olmasın, son olsun, Allah'ım Türkiye'ye bir daha kan, gözyaşı göstermesin ama PKK'nın fiilî olarak roketle, kurşunla saldırdığı tek siyasi, genel başkan CHP Genel Başkanıdır, CHP Genel Başkanı. (CHP sıralarından alkışlar)

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Zırhlı araç onun için verildi.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Olmasın, istemem, ne size ne iktidar partisine ne vatandaşımıza, askerimize, polisimize, korucumuza istemem ama hâl böyleyken çıkıp da bu tarz eleştiriler, kendinizce milliyetçi tabanı konsolide etmektir ama milliyetçi tabanı konsolide ederken milliyetçiliği ayaklar altına alanlarla bu işi yaparsanız o tabanı da konsolide edemezsiniz. Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olursunuz. Bunlara gerek yok. (CHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, ben size bir şey söyleyeyim: “15 Temmuzdan sonra Türkiye zor şartlarda, bunun için buna ihtiyaç var.” diyorsunuz. Ya, buna pes, ey millet, buna pes! Milliyetçi Hareket Partisi “‘Ya kaos, ya başkanlık.’ diyen bir anlayışa teslim oldum.” diyor. Bu kadar. (CHP sıralarından alkışlar)

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Hadi be!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ağır sataşmalar var yani hepsini saymaya gerek yok.

BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen, tamamlayalım.

Buyurun, size de iki dakika veriyorum ama lütfen, sözlerimizi kullanırken bir başka grubu ilzam eden ifadelerden kaçınalım.

Buyurun.

13.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Suçluluk telaşı”ymış sözlere bakın(!) Pazartesiden beri en az 10 defa tekrar ettim. Milliyetçi Hareket Partisi sorumluluğunun gereğini yapmıştır ve yapmaktadır, inisiyatif almıştır ve almaya da devam edecektir. Cumhuriyet Halk Partisi ana muhalefet partisi olmanın gereği sorumluluğu almamıştır, inisiyatif almaya çalışmamıştır, şimdi de etkisiz olmanın hırçınlığı söz konusudur. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, 7 Haziranda...

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Oradan beri görev yapıyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – ...seçim sonuçlarına göre, yapılması gereken en doğru işin Adalet ve Kalkınma Partisi-Cumhuriyet Halk Partisi koalisyonu olacağını söyleyen Sayın Genel Başkanımızdır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de söyledim, biz de söyledik, istemediler bizi.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Bizde birtakım hırslar olsaydı... Ama, hâlâ otuz iki gün istikşafı görüşmelerle milleti neden oyaladığınızı açıklayamıyorsunuz. Neler gördünüz, neden oyaladınız insanları bu kırk beş günlük sürede? (CHP sıralarından gürültüler)

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Oraya sor, oraya sor!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Buraya sorma, oraya sor!

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Yok... O otuz iki günün sorumluluğu sizde. Açıkça bu görüşmeleri yürütmediniz ve oyaladınız, savsakladınız.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Yeni ortağınıza sorun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ortağınıza sorun, Genel Başkanınıza sorun.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Bu bile milletin gözünden elbette ki kaçmadı.

Değerli arkadaşlar, birbirimizi tahrik edici birtakım isnatlardan özenle kaçınmak gerekir. İnanın, daha fazla da uzatmak istemediğim için bu polemiklere girmiyorum ama gerekirse de gireriz, defter biraz kabarık.

Hepinize saygılar. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika süreyle söz veriyorum.

Oturunuz yerinize isterseniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle daha rahat ediyorum, diyaframım sıkışıyor oturunca Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “İstikşafı görüşmelerle otuz gün Türkiye'nin zamanını niye aldınız?” dedi. Keşke siz, 7 Haziran seçim sonuçlarını okuyup da Adalet ve Kalkınma Partisinin tek başına iktidarının anahtarını elinden alan milletin iradesine saygı gösterseydiniz; Türkiye'yi hükûmetsiz bırakmazdık; bir.

İki: Biz, samimiyetle, 7 Hazirandan sonra Adalet ve Kalkınma Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisinin milletin gösterdiği istikamet doğrultusunda bir hükümet kurmasının doğru, samimi bir arayışı içinde olduk. Adalet ve Kalkınma Partisi de o samimi anlayış içindeymiş gibi davrandı ve bu şekilde bir görüşme sürdürüldü. Burada yapılan görüşmeler, Türkiye'nin geleceğinin nasıl daha iyi şekillendirilebileceği noktasında bir ana muhalefet sorumluluğu içerisinde, 7 Haziranda ortaya çıkan millî iradenin talimatının gereğini yapmaktan ibaretti. Bunu kesinlikle, hiçbir zaman yanlış, eksik, bir nakıs olarak görmüyoruz. Aynı tablo yaşansa aynı tutum içinde oluruz. Yani, milletin verdiği talimat neyse onun gereğini yaparız.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, önerinin...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İki cümleyle efendim.

BAŞKAN – Tamam, tamamlayın lütfen.

Açıyoruz, bir dakikada...

10.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi hem 7 Haziran hem 1 Kasım seçimlerini çok iyi okumuştur... (CHP sıralarından gürültüler)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Evet(!)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...7 Hazirandan bu yana oluşan gelişmelere baktığımızda da haklılığı birkaç kez daha ispatlanmıştır. Biz ilkelerimizi koyduk ve o kulvardan gittik. Yalnız, Cumhuriyet Halk Partisinin istediği o kulvara girmediğimiz için hırçınlık bundandır. Şimdilik, söyleyeceklerim bunlardır.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- CHP Grubunun, 23/3/2016 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve arkadaşları tarafından, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi verilerinde yer alan ve kaynağı belirsiz para girişlerinin izlendiği net hata ve noksan hesabında son dönemde yaşanan olağanüstü artışların sebebinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Önerinin lehinde ikinci söz, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş...

Sayın Danış Beştaş, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

On dakikadır süreniz.

Sayın Danış Beştaş, daha önce aldığımız karar gereği, Genel Kurula ve kürsüye ürün ve eşya getirmeme kuralı vardı ama bilmiyorum çantadan ne çıkacak.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Eşyayı görürseniz reddedilemeyecek bir şey olduğunu takdir edersiniz.

BAŞKAN – Ama getirilmemesi gerekiyor ne olursa olsun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Çünkü, adalet tanrıçası bir teraziyle birlikte... Birazdan niye getirdiğimi açıklayacağım.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bizim tanrıçamız yok, Allah'ımız var bizim, tanrıçamız yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Cumhuriyet Halk Partisinin ekonomiyi ilgili önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bizim tanrıçamız yok, Allah'ımız var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Gerçekten, Türkiye’de ekonominin gidişatı oldukça kötü, vatandaş tedirgin.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Tanrıça sizin olsun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Zaten bütün Türkiye’de şu anda -her ne kadar iktidar partisi ısrarla Anayasa’yı tartıştırmak istiyorsa da- tedirginlik yatırımcılar açısından, iş dünyası açısından ve bir bütün olarak halk açısından ciddi bir sorun olarak ortada duruyor. Ekonomi yönetimi çok başlı, Merkez Bankası başka bir telden, tek başına karar alamıyor; bakanların her biri ayrı açıklamalar yapıyor. Gerçekten, ekonomi güvenle tesis edilebilir; ekonominin gelişmesi, istenilen düzeye sıçraması güven yoksa, güven ortamı yoksa mümkün değildir. Yatırımcı, ithalatçı, ihracatçı eğer güvenmiyorsa bu kutuplaşma da aynen ekonomi dünyasına da yansıyor demektir.

Şimdi, burada, dün Sayın Cumhurbaşkanının bir açıklaması var, bunu söyleyerek ekonomiye ilişkin aslında çok fazla tartışmamızın gerekli olmadığı söyleyeceğim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkanım, uğultu var.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, uğultuyu keselim lütfen, hatibin insicamını bozmayalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Aynen şöyle diyor Cumhurbaşkanı: Türkiye’yi teslim almak isteyenlerin dövizi silah gibi kullandığını söyleyerek maruz kaldığımız saldırıların bir de ekonomik boyutu olduğunu artık herkes görüyor. “Elinde silahı, bombası olan terörist ile elinde doları, avrosu, faizi olan terörist arasında amaç bakımından hiçbir fark yoktur.” Yani, elinde doları olan, eurosu olan herkes dün itibarıyla terörist ilan edildi. Böylece, terörist sayısı milyonlarca kişi artarak Türkiye de bir terör cenneti hâline gelmiş bulunuyor. Zaten, Türkiye’de -ben geneli üzerinde konuşma yaparken de söylemiştim- bir sabah uyandığınızda terörist olarak uyanabilirsiniz, iktidar öyle takdir eder. Öyle bir hâle geldik ki terörist olmak ile normal yurttaş olmak arasında çok ince bir sınır var, her an diğer tarafa değerlendirilebilirsiniz. Ekonomide de dolarları olanların terörist ilan edildiği bir ülkede gülmek bile mümkün değil.

Cumhurbaşkanı, yaklaşık bir ay önce, dolar 3,48’deyken -aldığım notlara göre- herkesi dolarını bozmaya davet etti. Bugün, dolar, son baktığıma göre 3,80’de ve hızla artıyor. Bu zararı kim karşılayacak? Böyle bir çağrının karşılığı var mı? Vatandaşa bu çağrıyı yaparak ekonomi düzlüğe çıkamaz ve bununla birlikte, aynı zamanda dolarını bozduranlar da büyük bir zarar gördü.

Genel olarak gidişat iyi değil ve biz önergenin lehinde olacağımızı, bütün değerlendirmelerin araştırılmasını, ekonomik anlamda özellikle girdilerin tespiti ve kara paranın ayrıntılarının netleştirilmesi açısından önergeyi destekleyeceğimizi söylemek istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bugün, yeni bir gelişme oldu: ÖSYM, son on beş yıl içinde yaptığı tüm sınavlara Fetullahçı yapının müdahale etmiş olabileceği iddiasıyla bir inceleme kararı verdi. Bu, çok yeni bir gelişme ve burada, sadece bir şüphe var, bir tartışma var fakat biz, ısrarla “Vekillerimizle ilgili dosyaları Fetullahçı savcılar hazırladı, fezlekeleri onlar hazırladı.” dememize rağmen, bu konuda kanun teklifi vermemize rağmen hiçbir gelişme yok. Neden yok? Neden incelenmiyor şu anda bu davalar? Gerçekten, bu davalardan müebbet hapis istenmesi hiç mi vicdanımızı yaralamıyor ya da bir sorgulamaya sebep olmuyor? Fetullahçıların kendileri hapiste ama şu anda konu Halkların Demokratik Partisi olunca fikirleri iktidarda olmaya devam ediyor, tıpkı 20 Mayıs’ta bu Mecliste 3 partinin ortaklaşa Meclise darbe ve dokunulmazlıkların kaldırılmasında aynı imzayı atmaları gibi. Konu HDP olunca, konu farklılıklar ve Kürt halkı olunca, maalesef partiler arasındaki ayrım ortadan kalkıyor, Fetullahçılar ile AKP iktidarı arasındaki ayrım da ortadan kalkıyor.

Bugün, Şırnak Milletvekilimiz Sayın Ferhat Encu’ya ağırlaştırılmış müebbet istendi. Neden biliyor musunuz? Tekme attığı için kaymakama. Pardon, attığı iddiasıyla. Yusuf Yerkel, tekme mi milyonların gözünün önünde attı Soma’da, terfi ettirildi. Sayın Ferhat Encu tekme attığı iddiasıyla müebbet hapis isteniyor. Şimdi, burada biz böyle bir hukukun objektif, adil olduğunu söyleyebilir miyiz?

Nursel Aydoğan, 2011 yılında cezasızlıkla bitmesi gereken -dosyayı inceledim ve izledim- 6352 sayılı Yasa kapsamında olan konuşmalardan dolayı bugün dört yıl sekiz ay ceza aldı yerel mahkemede. Hem de bir hafta önce duruşması vardı, bir hafta sonra bugün karar açıklandı ve kendisine ceza verildi.

Eş Genel Başkanımız Sayın Figen Yüksekdağ hakkında dün yandaş medyada çarşaf çarşaf haberler vardı: “Yüksekdağ’a müebbet hapis istemi” ne biliyor musunuz gerekçesi? Bu iddianamenin ilgili bölümü, aynen okuyacağım: “...şeklinde açıklamada bulundu -orayı geçiyorum- PKK/KCK terör örgütü yöneticilerinin sıklıkla dile getirdiği ‘öz yönetim’i, ‘özerklik’i milletvekilli sıfatıyla kendi durumuna göre gerçekleştirmeyi amaçladığı -burayı dikkatinize sunmak istiyorum, kendi durumuna göre amaçlamış- ve mitingde konuşma yaparak eyleme geçtiği belirtilen iki konuşması bir bütün olarak değerlendirildiğinde şüphelinin PKK/KCK terör örgütünün Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da özerklik ve sonrasında bağımsızlık amaçlarını kendi durumuna göre gerçekleştirmek için çalışma yürüttüğü, icra hareketlerinde bulunduğu, bu nedenle eyleminin TCK 302/1 madde ve fıkrasındaki suçu oluşturduğu neticesine varıldığı, bununla birlikte -buraya dikkatinizi çekmek istiyorum- konuşmalarından sonra cebir, şiddet, terör olayları gerçekleşmediği, bu nedenle eyleminin silahlı terör örgütüne üye olma suçunu oluşturabileceği düşünülmüştür.” Bu, tam bir fecaat. Bunu yazan savcı olamaz. Konuşmayı 302’ye koyuyor, sonra diyor, “Vallahi bir şey de olmadı, üye olarak değerlendirin.” Yani talimatı yerine getirmek istemiş ama nasıl getireceğini de garibim bilememiş, böyle bir iddianame hazırlamış.

Şimdi, nedir gerçekten? Biz parti olarak programımızda öz yönetimi yazmışız, anayasa taslağımızda mevcut, 7 Haziranda çıktığımızda halkın karşısında öz yönetim taleplerimizi ifade ettik ve biz gerçekten 6 milyon oy aldık, 80 milletvekilliğiyle buraya geldik. Peki, siz ne yaptınız iktidar partisi? Başkanlığı söylediniz ve iktidardan düştünüz, 400 vekil istediniz, başkanlık savunusu yaptınız, iktidardan düştünüz. Tek adam rejimini savunmak hak -şu anda Anayasa görüşmeleri var- ama halkın kendi kendisini yönetmesini istemek, hem de uluslararası değerlere göre, suç mu? Böyle bir ceza olabilir mi? Şimdi, siz her gün meydanlarda dayatmayla başkanlığı savunacaksınız, biz “halk yönetimi” diyeceğiz, “halkın daha fazla yönetime katılımı” diyeceğiz ama bununla suç işlediğimiz iddia edilecek ve müebbet hapis cezalarıyla tehdit edileceğiz. Bize şu mu deniliyor: “Öz yönetim isterseniz sizi mahkemelerde süründürürüz.” Türkiye, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın tarafıdır, Türkiye devleti de mi acaba bu suçu işliyor? Böyle bir şey söylenebilir mi? Böyle bir garabet olabilir mi? Diğer yandan, iddianamede “KCK öz yönetimi savunuyor, sen de savunuyorsun; o zaman sen de KCK’lisin.” Şimdi, biz şöyle desek: “İŞİD yıllardır Esad’ın devrilmesini istiyor, AKP iktidarı da istiyor...” İŞİD ve AKP’yi ayılaştırsak bu ne kadar kabul görür? Böyle bir şey olabilir mi? O da isteyebilir, başka bir örgüt de isteyebilir; bunu böyle bağdaştırmanın hukuk değerleriyle bir ilgisi asla yoktur.

Bu savcılara ilişkin -sürem bitiyor- şunu söylemek istiyorum: İddianamelerin ezici çoğunluğu Fetullahçı savcılar tarafından hazırlanmış ve bu yargılamaların arkasında duran iktidar partisi de bu ortaklığını yargı zemininde devam ettirmektedir. Hiç kimse “Fetullahçıları terör örgütü olarak görüyoruz.” demesin, bu iddianamelerin tümü çöpe atılmak zorundadır. Bu iddianameleri yazanlar eğer terör örgütü üyeliğinden cezaevindeyse o iddianamelerle ceza verilemez. ÖSYM’de tekrar inceleme yapmak kolay. Gelin bu dosyaları mercek altına alalım.

Evet, bu, adalet tanrıçası ve bu terazi gerçekten adaleti temsil eder, altındaki yılanlar da kötülüğü. Siz bunu ters yüz ettiniz, adaleti yerle bir ettiniz ve hakikati öldürdünüz. Bunu aynen şu hâle getirdiniz. Bu ülkede adalet terazisini bitirdiniz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Burada, meydanlarda dayatmayla...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Grup önerisi aleyhinde konuş.

BAŞKAN – Grup önerisi aleyhinde ikinci ve son söz, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Burada birkaç noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Meydanlarda dayatmayla tek adam rejimini anlattığımız ifade ediliyor.

Değerli milletvekilleri, cereyan eden her şey milletin gözü önünde gerçekleşir. Bu millet kendisine dayatılan hiçbir şeyi şimdiye kadar kabul etmemiştir ve reddetmiştir. Bu millete dayatmayla hiç kimse bir şey yaptırılmaz.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – 2010’da yaptınız, pişman oldunuz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ancak fikirlerinizi anlatır ve milletin desteğini alarak bir şeyler gerçekleştirmeye çalışırsınız. Bizler AK PARTİ iktidarı olarak da şimdiye kadar politikamızı, fikirlerimizi millete anlatmak suretiyle onların desteğini alıp bugünlere kadar iktidarda kaldık.

Size göre tek adam rejimi olabilir ama bize göre bu, tek adam rejimi değildir. Burada bir Anayasa değişikliği yapılacak. İsminin ne olduğu ortada; Parlamantonun yetkilerinin ne olacağı, güçler dengesinin nasıl olacağı, yargının nasıl olacağı gayet iyi bir şekilde anlatılmış ve açıklanmıştır. Egemenlik eğer kayıtsız şartsız milletinse bunu milletin önüne götürmekten de kimsenin imtina etmemesi gerekir.

Bakın, değerli milletvekilleri, mahkemelerin yaptığı yargılamalarla alakalı, daha önce burada ifade ettim, bizim, siyasetçiler olarak bir yorum yapmamız doğru değil ve biz burada bir yorum yapmayacağız fakat birkaç şeyi de hatırlatmakta fayda olduğunu düşünüyorum. Sırtını PYD’ye, PKK’nın Suriye kolu olan PYD’ye, YPG’ye dayayıp bunu meydanlarda ifade edenler bizler değildik. “PKK’nın yaptığı terör değildir.” diyen Figen Yüksekdağ’ın kendisidir. Canlı bomba eylemleriyle anne karnında altı aylık çocukları katleden PKK’lı teröristlerin yaptığına “Terör değildir.” diyenler, bugün yargıyla yüzleşmektedirler. Yargının vereceği kararı hepimiz bekleyeceğiz ve bu karara hep beraber saygı duyacağız.

Aynı şekilde, bakın, burada, değerli milletvekilleri, Sayın Hatip, 7 Haziran seçimlerinden önce HDP'nin Adana il temsilciliklerinde, ilçe temsilciliklerinde bir saldırı düzenleniyor; 22 Mayıs, 20 Mayıs da olabilir. O dönemde bu saldırıyla alakalı Hükûmet araştırma yapıyor ve bu saldırıyı yapanların DHKP-C'li teröristler olduğunu ifade ediyor. Sayın hatip o zaman açıklama yapıyor, kendisi Adana Milletvekili. "DHKP-C beklediğimiz, düşündüğümüz bir adres değil. Kendileri zaten açıklama yaptılar, bize desteklerini açıkladılar. Kendilerine teşekkür ediyoruz." diyor. Değerli milletvekilleri, DHKP-C kim?

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Terör örgütü.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bir terör örgütü. DHKP-C terör örgütü, martın sonunda, Çağlayan'da şehit Mehmet Kiraz'ı makam odasında katleden terör örgütüdür. Sayın Beştaş bu açıklamasını ondan çok az süre sonra yapıyor ve Hükûmetin bunu DHKP-C'li teröristlerin yaptığını ifade etmesine rağmen kendisine teşekkür ediyor. Değerli arkadaşlar, bizler siyasetçiyiz. Bizler terör örgütüne teşekkür edersek onlar yüz bulurlar. Sizin onlara, saldırılarından dolayı en sert eleştirileri yapmanız beklenir.

Bir diğeri: Her ne hikmetse, buraya çıkan pek çok hatip illa Cumhurbaşkanına bir şey söyleyecek de "Acaba ben bir yere çıkar mıyım buradan söyleyince, basında yer bulur muyum? Bir şey söylesem de Cumhurbaşkanına, acaba küçük punto da olsa beni gazetenin bir kenarında bir köşesinde gösterirler mi?" saikiyle açıklamalar yapıyor.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Kişi kendinden bilirmiş işi.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Efendim, Cumhurbaşkanı demiş ki: "Her doları olan teröristtir." Bakın, zorlama yorumlarla, zorlama açıklamalarla burada farklı anlamlar çıkarmaya çalışmayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Okudum, aynen okudum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanının ifade ettiği, kastettiği olay şudur: Bakın, dünyanın pek çok ülkesinde dövizle manipülasyonlar yapılıyor, manipülatif hareketlerle ülkelerin bilançolarının, şirketlerin bilançolarının bozulması noktasında para hareketleri bir şekilde tetikleniyor. Sayın Cumhurbaşkanımızın burada ifade ettiği şudur: "Bu tip manipülatif hareketlerle ülkelerin bilançoları, riskleri, o ülkedeki şirketlerin değerleri, yükümlülükleriyle alakalı bilinçli ve kasıtlı şekilde manipülasyonlar yapanlar ile elinde silah olanlar arasında bir fark yoktur." demiştir. Yaptığı açıklama gayet ortadadır, gayet nettir. Buradan zorlama bir şekilde farklı anlamlar çıkarmayı da esefle karşıladığımızı ifade etmek isterim.

Değerli milletvekilleri, Merkez Bankasının hesaplarındaki bu hata ve noksan kalemiyle alakalı pek çok kez bu kürsüde araştırma önergeleri verildi veya bununla alakalı açıklamalar, görüşmeler yapıldı. Daha önce de bunları biz ifade ettik. Fakat bununla alakalı böyle bir araştırmaya yer olmadığını düşünüyoruz. Meclisin yoğun bir gündemi var, tartıştığımız önemli konular var. Bu konuların müzakere edilmesi, tartışılması ve milletin beklentilerinin karşılanması açısından yapacağımız yasal düzenlemelerden dolayı bu önerenin aleyhinde olacağımızı ifade etmek isterim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Danış Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – İsmimi de anarak açıkça sataştı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Evet, sataştım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – "Sataştım." diyor zaten.

BAŞKAN – İki dakika süreyle sataşmadan söz veriyorum. Lütfen yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

14.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yani ben şunu söyleyeyim sadece: Niye en çok Cumhurbaşkanına cevap veriyoruz? Çünkü, Türkiye’de en çok konuşan o, hiçbir siyasetçi onun kadar konuşmuyor. Ekonomiden siyasete, tarımdan ekolojiye, diplomasiden dış ilişkilere her konuda konuşuyor. E siyaset yapma hakkı olmadığı için bu kadar konuştuğundan biz de cevap veriyoruz. Haber olmayacağımızı biliyoruz çünkü bizzat iktidarın ve Cumhurbaşkanlığının talimatıyla HDP’nin yazılması, çizilmesi ve konuşturulması yasaklanmış vaziyette, diğerleri de cezaevine kapatılmış vaziyette.

Dayatmayla başkanlık meselesinde de dün burada İstanbul milletvekilimizin futbol üzerinden bir kurgusu vardı, onu çok beğendim. Futbolla aram hiç yoktur, o kurguya atıfta bulunuyorum. Hani “Kaleciyi bağlarsınız, hakemi tutarsınız, sonra boş kaleye gol atarsınız ‘Gol’ dersiniz.” demişti ya gerçekten, Demirtaş’ı, Yüksekdağ’ı cezaevine koyun, 75 belediye başkanını tutuklayın, milletvekilleri cezaevinde olsun, her gün yöneticilerimiz operasyona uğrasın, biz tek bir televizyona çıkamayalım, basın bize kapalı olsun, tek bir basın açıklamasını sokakta yapamayalım, bunun adı dayatma değil öyle mi? “Demokratik hak ve özgürlükleri eşit kullanıyoruz!” Yok böyle bir şey. Buna halk da inanmıyor. Sadece gülümsüyoruz, her şey sizden yana.

Bir de şunu söyleyeyim: Şu anda Cemil Barlas A Haber’in baş yorumcusu yanılmıyorsam, kendisi Kobani döneminde şunu demişti: “Ben Kobani’de IŞİD’liyim.” A Haber’in kime seslendiğini söylememe gerek yok sanırım.

DHKP-C meselesini de ne zaman söyleyeceksiniz diye merak ediyordum, nihayet buldunuz. Ben orada, Adana il örgütümüze IŞİD’lilerin yaptığı saldırıda IŞİD’lileri kaçıran iktidara seslenmişim -hâlâ dosya açık- ve bize destek, dayanışma gösteren herkese teşekkür ettiğimi söylemişim ama iktidar medyası istediği gibi yorumluyor.

Teşekkür ediyorum, sağ olun. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- CHP Grubunun, 23/3/2016 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve arkadaşları tarafından, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi verilerinde yer alan ve kaynağı belirsiz para girişlerinin izlendiği net hata ve noksan hesabında son dönemde yaşanan olağanüstü artışların sebebinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunacağım...

III .- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN – Oylamadan önce bir yoklama talebi var, önce bu talebi karşılayacağım.

Sayın Altay, Sayın Yılmaz, Sayın Bayraktutan, Sayın Tanal, Sayın Karadeniz, Sayın Tarhan, Sayın Zeybek, Sayın Erkek, Sayın Yıldız, Sayın Şeker, Sayın Tümer, Sayın Budak, Sayın Gaytancıoğlu,

Sayın Demirtaş, Sayın Yalım, Sayın Türkmen, Sayın Arslan, Sayın Özdiş, Sayın Akaydın, Sayın Erdem, Sayın Durmaz.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- CHP Grubunun, 23/3/2016 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve arkadaşları tarafından, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi verilerinde yer alan ve kaynağı belirsiz para girişlerinin izlendiği net hata ve noksan hesabında son dönemde yaşanan olağanüstü artışların sebebinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 13 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.48

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.08****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/796) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ**

1.- *Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/796) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 446)*

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2’nci sırada yer alan, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu’nun birinci görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

2.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (x)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

Geçen birleşimde 447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin görüşmeleri tamamlanmıştı.

Şimdi 9’uncu maddeyi okutuyorum:

(x) 447 S. Sayılı Basmayazı 9/1/2017 tarihli 53’üncü Birleşim Tutanağı’na eklidir.

MADDE 9- 2709 sayılı Kanunun 105 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“E. Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu

MADDE 105- Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı, seçim kararı alamaz.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevi sona erer.

Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.”

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Celal Adan’a aittir.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Adan, süreniz on dakikadır.

Lütfen süreye riayet edelim çünkü uzatmaları vermiyoruz mutabakat metnine göre.

MHP GRUBU ADINA CELAL ADAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Özellikle, bu maddeyle ilgili düşüncelerimi ifade etmek üzere bazı bilgi notlarını değerlendirirken, iki gündür Meclisteki birtakım gelişmeleri görünce üzüldüğümü ifade etmek istiyorum.

Bakınız, değerli milletvekilleri, Cevdet Kerim İncedayı, önemli bir Cumhuriyet Halk Partilidir, Bakandır, Meclis Başkan Vekilidir; 1950 seçimleri öncesi bir konuşma yapar, der ki: “Eğer biz jandarmayla ilgili tedbirler almazsak Memolar iktidara gelir.” Jandarma tedbirlerine başvurarak halka gitme iradesini ikinci plana iten Cumhuriyet Halk Partisi geleneğini, bugün halka gidilmesi konusunda irade ortaya koyan Milliyetçi Hareket Partisine karşı acımasız kullandığı ifadelerden dolayı -kendilerini- kınıyorum.

Ayrıca, Milliyetçi Hareket Partisi, gücünü Türk milletinden alan, meşruiyetini milletimizden alarak düşüncelerini belirleyen bir büyük siyaset geleneğinin kurumsallaşmış şeklidir. Milliyetçi Hareket Partisi, menfaatleri uğruna hiçbir gelişmenin altına imza koymaz. Bir örnek olması bakımından sizinle paylaşmak istiyorum: 7 Haziran, Türkiye’nin önüne bir iklim çıkarmıştır, iktidar iklimi çıkarmıştır. O gün bugün, Türk Silahlı Kuvvetlerini bölen, Meclisi bombalayan, askerin polisi, polisin askeri vurduğu bir iradeye öncülük yapmış olan FETÖ, bir organizasyon peşindeydi. Bu organizasyon,

Cumhuriyet Halk Partisi, Kandil merkezli siyaseti belirleyen belli bir siyasi organizasyon ve Milliyetçi Hareket Partisi iktidarı peşindeydi. Bu iktidarda o kadar büyük ısrarcıydılar ki Başbakanlığı teklif ettiler Milliyetçi Hareket Partisine. Evet, bugün o koalisyon teşekkül etmiş olsaydı FETÖ ve “Sizi tükürükleriyle boğar PKK.” diyen milletvekillerinin desteğiyle kurulmuş olan bir siyasal iktidarın Türkiye’de açacağı tahribatı anlatmakta -emin olun- kelimelerin yetmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, Milliyetçi Hareket Partisi, meşruluğunu Türk milletinden aldığı bir iradeyle siyaset yapan, o siyasetin meşruluk merkezidir. Türkiye’de şu anda Milliyetçi Hareket Partisinin esas önemli olan varlığı Türk milleti adına bir meşruluk karargâhıdır. Dolayısıyla, 15 Temmuzdan sonra Türkiye’nin karşılaştığı olayları dün değerli konuşmacımız Semih Yalçın Bey gayet güzel bir şekilde anlattı.

Ben buradan çıktıktan sonra Mersin’imizin Milletvekili Baki Bey’le birlikte arşive gittim. 7 Haziranda, 7 Haziran öncesi Türkiye’de neler tartışılıyordu? Üniter yapının tartışıldığı, T.C.nin Anayasa’dan çıkarıldığı, Türk kimliğinin tartışıldığı bir Türkiye. Oysa, Milliyetçi Hareket Partisinin ortaya koyduğu temel değerler ve bugün takdirle karşıladığımız Adalet ve Kalkınma Partisinin de ortaya koyduğu irade örtüşmekte, bugün Türkiye’nin varlığını tehdit eden unsurlara karşı Milliyetçi Hareket Partisinin dün dillendirdiği, bugün iktidar tarafından kabul edilen öngörülerıyla Türkiye mesafe almakta.

Türkiye’de iki yüzlü bir demokrasi anlayışı var. Bu iki yüzlü demokrasi anlayışına öncülük yapanlar kendilerini gözden geçirmelidirler. Keşke 1960 yılında bir memleket evladı idam sehпасına gidilip cellatlar tarafından hayatına kastedildiğinde Cumhuriyet Halk Partisi kapansaydı. Keşke 1971 12 Mart’ta demokrasi için mücadele verilseydi. 1980 askerî darbesi, darbeler, bütün bunlar Türkiye’nin karanlığa gömüldüğü, bütün karanlık işlerin çevrildiği, milletimizin hayatında önemli sayılacak, milletimizi geri götüren kararlara dönüşmüştür.

İki yüzlü demokrasi... Milliyetçi Hareket Partisi, bugün duruşu itibarıyla dünden bugüne millet iradesinin meşruluğu konusunda her zaman, her zaman çok büyük bir şekilde irade ortaya koymuştur. Bakınız, cumhuriyet tarihinde milletimizin en büyük sıkıntı çekeceği önümüzdeki günlerde o meseleyi gündeme getirdikleri için çocukları adına da utanç duyulacak 367 dayatması. 367 dayatmasını elinin tersiyle iterek Meclise girip demokrasinin önünü açan da Milliyetçi Hareket Partisi. O gün de Milliyetçi Hareket Partisine yönelik çok acımasız iftiralarda bulunuldu ama Milliyetçi Hareket Partisi, milletin meşru iktidarının alacağı kararları güçlendirmek ve millet iradesinin yanında yer almak konusunda kimseye danışmak mecburiyetinde değildir. Çünkü, bu Türk devleti, bugün yaşadığımız ezanı hür, bayrağı hür Türk devleti, Mustafa Kemal’in öncülüğünde, oradan buradan talimatlar alarak değil, Samsun’da, Anadolu’da Türk milletiyle buluşarak kuruldu. Elbette, Milliyetçi Hareket Partisi temel düşüncelerini milletimizin irfanından, milletimizin gerçeğinden alarak tahlil edecektir. Birinci seçilmiş bir siyasi partinin önüne 367 garabetini koyup halka gitmeye öncülük yapılacak, halkın seçtiği Cumhurbaşkanını tekrar meşru zemine çekecek bir düzenlemede “Vatan elden gidiyor.” diye bağırılacak; ben uzun yıllardır siyaset yapıyorum, değerli milletvekilleri, rahmetli Turgut Özal Cumhurbaşkanındı, hanımı İstanbul İl Başkanı oldu, Mesut Yılmaz Başbakan oldu; Süleyman Demirel, rahmetli, Doğru Yol Partisindeydi, Tansu Çiller’le itilafa girdiler, Doğru Yol Partisini böldüler yani Ahmet Necdet Sezer’in, Süleyman Demirel’in, Turgut Özal’ın hayatını alın önünüze koyun, tarafsızlığı mercekla arasanız bulamazsınız.

Dolayısıyla, Adalet ve Kalkınma Partisinin getirdiği öneri, Milliyetçi Hareket Partisinin de çok sağlıklı bir şekilde dönüşmesine öncülük yaptığı bu Anayasa taslağı, sonuçta, millettен güç alarak karara dönüşecek bir olaydır. Dolayısıyla, millete gitmesi konusunda oluşmuş olan iradeyi ikinci plana iterek, vatan, millet ve Atatürk adına, cumhuriyet adına endişeleri Milliyetçi Hareket Partisini

suçlayarak ifade etmek, emin olun, ziyadesiyle beni üzmüştür. Siz bir dönem -biraz daha fazla üzmemek için söylüyorum- FETÖ, PKK ve CHP ekseninde bir MHP'nin oluşturacağı siyasal iktidara öncülük yapacaksınız... O zaman hem PKK'nın hem FETÖ'nün farkına varan ve milletin temel iradesiyle çatışan bu iradeyi Başbakanlığa rağmen elinin tersiyle iten Milliyetçi Hareket Partisini "Menfaatleri doğrultusunda iş tutuyor." diye izah etmek son derece yanlıştır.

Değerli milletvekilleri, Kurtuluş Savaşı'nın olağanüstü şartlarında hazırlanan ve millî devleti kuran 1921 Anayasası'nda, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun ilk düzenlemesinde devlet başkanlığı yani Cumhurbaşkanlığı makamı yoktur. Cumhuriyetin ilanından sonra, 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk milletinin birliğini temsil etmek üzere Cumhurbaşkanlığı makamı oluşturulmuştur. Bilindiği gibi, cumhuriyet dönemi anayasaların tamamında Cumhurbaşkanları sorumsuz kılınmıştır. 1982 Anayasası'ndaki mevcut düzenlemede Cumhurbaşkanları siyaseten olduğu kadar cezai takipten muaf ve sorumsuzdur. Cumhurbaşkanı, Anayasa'nın 105'inci maddesindeki düzenlemeye göre ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye tam sayısının en az dörtte 3'ünün oyuyla yani 413 kabul oyuyla Yüce Divana vatana ihanet suçlamasıyla sevk edilebilir. Sorumsuzluktaki bu abartılı şekil hayatın her alanına, hatta Ceza Muhakemesi Kanunu'na bile sirayet etmiştir.

Değerli milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisinin Komisyon üyelerine teşekkür ediyorum. Milliyetçi Hareket Partisinin bu konuda getirmiş olduğu önerilerinin tamamını kabul ettiler. Hem Anayasa'mızın mevcut hâlinde hem de teklif metninde Cumhurbaşkanı için "Sadece vatana ihanet suçu ile cezalandırılır." maddesine "Her türlü suçtan cezalandırılır." maddesi tarafımızdan getirilmiş, Adalet ve Kalkınma Partisi de kabul etmiştir. Ayrıca, Yüce Divana sevki konusunda oranlardaki abartıyı ikinci plana iten düşüncemize itibar edildi, kendilerine teşekkür ediyorum. Bildiğiniz gibi 1992'de -aralarımızda değerli hukukçular var- vatana ihanet suçu zaten ortadan kaldırılmış idi yani Cumhurbaşkanı yargılanamıyordu esasında. Değişik birtakım yorumlar var ama bu meselede, bugünkü sisteme göre, Cumhurbaşkanını yargılamak konusunda 1982 Anayasası'nın da önüne geçen, çok tutarlı, çok mantıklı bir süreç başlatılmıştır. Ayrıca, Cumhurbaşkanı sorgulandığı dönemde de karar alma yeteneği elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı suçlandığı ve cezaya dönüştüğü zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CELAL ADAN (Devamla) – Ahmetçiğim, bir dakika...

BAŞKAN – Sayın Adan, size ve diğer gruplara da o zaman birer dakika ek süre vereyim bu madde üzerinde.

Bir dakikada toparlayın lütfen.

Buyurun.

CELAL ADAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Dolayısıyla, Türkiye'nin çimentosu olan, varlığını, gücünü Türk milletinden alan, Türk milliyetçiliği fikrinin karargâhı olan Milliyetçi Hareket Partisinin dokunduğu hiçbir yerde ihanet bulmak mümkün değildir.

Milletimize hayırlı olsun temennisiyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Adan, kendisine yönelik söz talep edeceğimi zannetmiş olabilir, onun konuşmasıyla ilgili bir şey söylemeyeceğim.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, İç Tüzük’ün 57’nci maddesine göre “Başkan tereddüde düşerse yoklama yapar.” hükmü yer almaktadır, o takdir sizindir. Ancak, bütün -geriye dönük- birleşimlerin açılmasında oturumu yöneten Başkan “Toplantı yeter sayımız vardır, falanca birleşimi açıyorum.” ya da “Falanca birleşimi açıyorum, toplantı yeter sayımız vardır.” der. Bir baktı arkadaşlar, geriye dönük bu hep böyle olmuş. Bugün, siz, bu Meclisi bu ifadeyi kullanmadan açtınız. Bir art niyet aramıyorum ancak ciddi bir usul hatası olarak bunu değerlendirmek mümkün. Bu bakımdan, takdir ederseniz grupların da mutlaka bu konuda söyleyecekleri vardır, bir usul tartışmasını açalım.

BAŞKAN – Sayın Altay, bir saniye, siz konuşmak istiyorsunuz, ben anlamadım, bahane arıyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok...

BAŞKAN – Hayır yani şimdi...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama şimdi bana sataştınız, şimdi sataştınız.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Altay, tamam ben...

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Olmaz, olmaz. Sayın Altay, lütfen, tahrik ediyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama şimdi sataştı.

BAŞKAN – Tamam, buyurun, ben size sataşmadan iki dakika süre veriyorum; ben size sataştım, buyurun iki dakika süre veriyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır, sataşmayı...

BAŞKAN – Sayın Altay, bakın, usul tartışması açmam, usul tartışmasını bu konuda açmam mümkün değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Neden?

BAŞKAN – Bakın, şurada “Tereddüde düşerse yoklama yapar.” diyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN – E, yoklama yapmadığıma göre tereddüde düşmemişim demektir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam, eyvallah.

BAŞKAN – Bunun tutanaklara geçmesinin ya da geçmemesinin... Gündemi devam ettirmişsem bu kurucu bir unsur ya da olması zorunlu olan bir unsur değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bakın...

BAŞKAN – Bu konuda zaten eğer gündeme geçmişsem demek ki tereddüde düşmemişim, var saymışım...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var.

BAŞKAN – ...kaldığımız yerden devam etmişiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İyi, onu ben de söyledim.

BAŞKAN – Sayın Altay, ben size sataştım, lütfen buyurun satışmadan dolayı iki dakika süre vereyim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, şöyle: Ama geriye dönük bir tane bulamazsınız. “Toplantı yeter sayısı vardır.” denilmeden açılmış bir tane oturum varsa ben özür dileyeceğim. Bu yok.

BAŞKAN – Sayın Altay, İç Tüzük’ün neresinde var bu? Biz İç Tüzük’e göre...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi bu Meclisteki...

BAŞKAN - Amir olan İç Tüzük.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İç Tüzük’ün neresinde “Yoklama için üç dakika verilir ya da iki dakika verilir ya da beş dakika verilir.” der?

BAŞKAN – Bunlar Başkanın takdirinde.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Uygulama var.

BAŞKAN – Yani sizin okuduğunuz 57’nci madde de Başkanının takdirinde, yoklama...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Ya ben size sataştım, lütfen, az önce çok ciddi sataştım.

Buyurun satışmadan dolayı iki dakika söz veriyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, ben meramımı...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Altay, istirham ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Peki, ben, İç Tüzük’ün amir hükmüne uygun olarak sözümü -biliyorsunuz bir milletvekili sözünü devredebilir- devredebilir miyim? Müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Ama benim o zaman grubunuza satışmam lazım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Olmaz, olmaz o.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya çık sen yönet şurayı ya.

BAŞKAN – Bir saniye...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Olmaz böyle bir şey ya, Allah Allah ya!

BAŞKAN – Bir saniye...

Ben o zaman sizin grubunuza satışmış olayım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tanal.

İki dakika süre veriyorum grup adına.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, Sayın Başkan, usule aykırı bir hareket yapıyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hatip kürsüde.

BAŞKAN – Bir saniye, hatibi kürsüye davet ettim, Sayın Elitaş, lütfen müdahale etmeyin. Bir saniye...

Buyurun Sayın Tanal.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

11.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, toplantı yeter sayısı olmadan Türkiye Büyük Millet Meclisini açmanın bir İç Tüzük ve Anayasa ihlali olduğuna ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Sayın Meclis Başkan Vekili, pazartesienden itibaren biz Anayasa çalışmalarına başladık. Pazartesi günü açılan birleşim 53'üncü Birleşim "Toplantı yeter sayısı vardır." Aynı şekilde, 54'üncü Birleşim Salı günü "Toplantı yeter sayısı vardır." Aynı şekilde, Çarşamba günü 55'inci Birleşim "Toplantı yeter sayısı vardır." Aynı şekilde, Perşembe günü 56'ncı Birleşim "Toplantı yeter sayısı vardır." Bugün açılan birleşim 57'nci Birleşimdir ve 57'nci Birleşimde aynen tutanak şu şekildedir: "57'nci Birleşimi açıyorum." Aytağ Atıcı söze başladı. "Sayın Başkan..." diyor. Bugünkü toplantının açılışında "Toplantı yeter sayısı vardır." diyorsanız, bilimsel anlamda, burada tüm kamera kayıtları var, kamera kayıtlarında kaç tane milletvekilinin burada bulunduğu açık ve nettir Sayın Başkan. Toplantı yeter sayısı olmadan Türkiye Büyük Millet Meclisini açmak fiilî bir İç Tüzük ihlalidir ve aynı zamanda bir Anayasa ihlalidir. Anayasa'mıza göre toplantı yeter sayısı 184 olmadan Türkiye Büyük Millet Meclisini açmanız fiilî bir Anayasa ihlalidir. Biz bununla ilgili olarak önerge oylamasında toplantı yeter sayısı istedik, bununla da tescillendirdik bunu; toplantı yeter sayısı olmadığı için, 184 kişi bulunmadığı için on beş dakika da ara verildi. Onun için yani ilk açıldığında toplantı yeter sayısı olmadığı için ikinci seferde de biz önergede toplantı yeter sayısı istediğimizden dolayı bulunmadığı için Meclisin şu anda fiilen kapanmış olması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) - Çünkü toplantı yeter sayısı 2 sefer üst üste olmazsa Meclis kapanır. Şu anda Anayasa'yı tartışmamız, buna geçmemiz fiilî anlamda hem İç Tüzük ihlali hem Anayasa ihlalidir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Tanal, aslında grup başkan vekili siz olmalısınız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

İç Tüzük çok açık. Açtığımda vardı, sonra siz isteyene kadar arkadaşlar bir yerlere gitti, daha sonra tekrar geldiler.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)**

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, madde üzerinde ikinci söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Van Milletvekili Bedi Özgökçe Ertan'a aittir.

Buyurun Sayın Ertan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde konuşmak için söz aldığım madde, Anayasa'nın 105'inci maddesini düzenleyen kısma ilişkindir. Bu, Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğunu düzenleyen bir maddedir.

Her ne kadar madde Cumhurbaşkanının işlediği bir suç hakkında soruşturma açılmasını ve Yüce Divana sevki hususunu düzenlemiş ise de bu maddenin içeriği ve teklifteki diğer düzenlemeler hep birlikte değerlendirildiğinde açıkça ortaya çıkan durum, Cumhurbaşkanının ömür boyu cezasızlık zırhına büründürüldüğüdür. Teklifi savunanların kamuoyuna ve bizlere anlatımları “Sorumsuzluk vardı. Biz bir yargı yolunu açıyoruz.” şeklindedir. Ancak, bu anlatımlar, ne yazık ki fiilen mümkün olmayan bir durumu anlatarak gerçeği yansıtmamaktadır.

OHAL koşullarında hiç kimsenin konuşmadığı, fikirlerini serbestçe beyan edemediği, serbest tartışma ve tercihlerin ortaya çıkamadığı, her kesimin susturulduğu, dolayısıyla anayasal kamuoyunun da olmadığı bir ortamda böylesi bir Anayasa değişikliği teklifinin bir dayatma olduğunu, geleceğimizin belirsizleştiğini ve karanlığın koyulaştığını her fırsatta dile getirdik. Hâl bu iken olası seçim de, tercih de bir uzlaşma zemini yaratamayacaktır. Tam aksine, tahakkümü, krizleri ve darbe kliklerini sürekli işler hâlde tutacaktır. Tüm toplumu böylesi bir tehlikeye atmak, iktidar olma sorumluluğunu yerine getirmemekle aynı anlama geliyor. Doğrusu, bir yılı aşkın bir süredir yaşadığımız kaos ve krizler, patlayan bombalar eşliğindeki hayat, şu an getirilmek istenen rejimin provasıydı. Öyle ya, sürekli olarak “Fiilî durumu hukuki duruma uydurmamız gerekirdi.” diyerek itiraflarda bulunuyorsunuz.

Sayın Erdoğan'ın “İsteseniz de istemeseniz de rejim değişmiştir.” dediği günden beri bu rejimin altyapısı kuruluyordu. OHAL kanun hükmünde kararnameleriyle de yönetim tarzı, toplumsal zeminin aleyhe işlemlerini engelleyecek bir tarzla ustaca yürütüldü ve hâlâ yürütülmeye devam ediyor. Öyle görünüyor ki tüm toplumumuzu derin bir karanlık bekliyor çünkü bu teklifin hiçbir yerinde en ufak bir gün ışığı dahi görünmemektedir. Teklif savunucuları, “Hukukun üstünlüğü.”, “Cumhuriyet rejimi hâlâ duruyor.”, “Meclisin kapısına kilit mi vurduk?”, “Yerli ve millî.”, “Son derece demokratik.”, “Daha hızlı karar almamıza vesile olacak.” gibi anlatma çabası içerisindeyler. Bu, bir çabadır. Evet, ama ne kadar zorlandığınızı çok iyi görüyoruz. Anlatamıyorsunuz. Toplum gerçeğini doğru teşhis edememişsiniz. İçinde millet yok. Özü itibarıyla, Meclis çalışmıyor çünkü halkın hesap sorabileceği mekanizmaları elinden alıyorsunuz. Daha rejimin adını bile koyamadınız; birileri “başkanlık” diyor, birileri “yarı başkanlık” diyor, birileri “Türk tipi başkanlık” diyor, birileri de “Son derece demokratik.” diyor. Hiçbirinin olmadığını biliyoruz. Örneğin, bu, bir başkanlık rejimi değildir, hiçbir başkanlık rejimine benzemiyor.

Dün Sayın Burhan Kuzu burada Amerika başkanlık tipini anlattı. Anladığımız o ki referans alınan model Amerika tipi başkanlık modeli ama hiçbir şekilde ona benzemiyor. Eğer alınan referans o modelse onu tartışalım o zaman. Bu teklifteki modelle uzaktan yakından alakası yok. Neresini referans aldınız, doğrusu merak ediyorum.

Örneğin, Amerika'da başkan asla “Kandırıldım, yüce milletim beni affetsin.” diyemez, yüce mahkemenin huzuruna çıkmak zorundadır ve kararı da yüce mahkemeler verir. Yine, Amerika'da kuvvetler ayrılığı çok daha kesin bir şekilde ayırdır, yargı bağımsızlığı çok nettir. Hiçbir yargıç başkan içeri girdi diye ayağa kalkıp önünü ilikleme çabasına girişmez, hiçbir yargıç başkanla çay toplamaya gitmez, asla o fotoğrafı vermez. Bu teklifte ise yürütmenin tamamı, yasamanın büyük çoğunluğu, yargının tamamı ve devlete ait bütün kamu kurum ve kuruluşlarının hepsi başkan eliyle dizayn ediliyor. Bir seçim öngörüldüğü için adına “demokratik” diyorsanız eğer bu demokratik olmuyor.

Bunun içerisinde, hiçbir yerinde millet hesap soramıyor, en az beş yıla kadar hiçbir şey soramıyor. Savaş kararı alınsa örneğin, millet “Niye savaşa giriyoruz?” diye soru sorabilecek durumda değil. Ha, beğenmediyse değiştirmek için seçimi beklemek zorundadır. O da hangi ortamda nasıl seçim yapılabileceği belli değil. Milletlin hakemliğine sandığa gidip oy vermek şeklinde bir işlev yüklenmiş sadece. “Beğenmediğini sandıkta görevden alacak.” diyorsunuz, “Milletten korkmayın.” diyorsunuz. Ama böyle söyleyerek aslında milletlin oylarına çok ciddi anlamda saygısızlık etmiş oluyorsunuz. Millet yönetimde söz sahibi değilse, hesap soramıyorsa en az beş yıla kadar mahkûm mu olacak kendi eliyle? Böyle bir mantık olamaz.

İddianız, başkanlık sistemi ya da hiçbir yerde örneği olmayan Cumhurbaşkanlığı modeliyken içerik ve kurgu sınırsız, yürütme yetkilerinin bir kişide olduğu, o kişinin de asla yargılanamayacağı, hesap vermeyeceği bir erkler birliği rejimidir. Bırakın denetimi, bu yeni rejimde ya da modelde -adına her ne diyorsanız- soru bile soramayacak Parlamento üyeleri. Normalde yürütmenin başı olan Başbakana soru sorabiliyorken bu yeni rejimde hiçbir soru sorma hakkı bile yok.

İşte tarif, tanım, gerekçe ve düzenlemelere hep birlikte baktığımızda, neden bir isim bulamadığınızı aslında anlayabiliyorum. Söyleyemediğiniz, bu özelliklerin tek bir ismi var, onu da tüm dünya “diktatörlük” olarak tanımlıyor, henüz başka bir kavram bulunamadı. Bence teklif savunucuları da artık demokrasi ya da hukuk devleti ilkesiyle açıklamaya çalışmamalı, adına doğrudan “diktatörlük” demeli ve bu isim telaşından da kurtulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, devlet başkanının sorumsuzluğunun temelinde yetkilerinin sembolik oluşu ya da doğrudan yetkisiz oluşu yatmaktadır. Doğal olarak da yetkisi yoksa sorumluluğunun da olmayacağı kabul edilir ve bu makamın tarafsız davranacağı ve tarafsızlığı sembolize ettiği kabul edilir, düşünülür; böylece devlet organları arasında bir hakem fonksiyonunu görebileceği varsayılır. Böylesi bir iç denge formülüyle cezai sorumluluğunun olmayacağı anlaşılabilir. Tek istisnası vatana ihanet meselesidir ki bu durumda da yine nitelikli çoğunlukla ancak Yüce Divana sevkî öngörülmüş durumdadır. Sorumluluk doğuran işlemlerde devlet başkanının bir bakanla birlikte imzası vardır, o bakan sorumlu tutulur. Bu mekanizma, tamamen, devlet başkanına yetki verilmemesi, icracı olmaması hâlinde sağlanmış ve “tarafsızlık” sıfatını garanti eden bir mekanizmadır ve yine, tüm hâller sadece ve sadece göreviyle ilgili hususlar içindir.

Bu teklifle, birinci olarak, “Bir suç işlediği iddiasıyla yargı yolu açılıyor.” dense de bu düzenleme sadece şeklidir, fiilen uygulama imkânı yok ve Cumhurbaşkanına ömür boyu cezasızlık zırhı getiren bir düzenlemedir. Şöyle ki: Milletvekili sayısının 600 olacağı varsayımında 301 milletvekiliyle soruşturma istenebilecek, 360 milletvekiliyle soruşturma açılmasına karar verilebilecek ve 400 milletvekiliyle Yüce Divana sevk kararı çıkabilecek. Meclis ve Cumhurbaşkanının aynı seçim kampanyasında, aynı günde seçildiği, başkan adayının aynı zamanda siyasi partinin genel başkanı da olabileceği ve tüm milletvekili adaylarını kendisinin belirlediği bir yasama organı profilinde bu sayılara asla ulaşamayacağını aslında hepimiz biliyoruz, sizler de biliyorsunuz.

İkinci olarak: Göreviyle ilgili veya şahsî suçlar arasında bir ayrım belirtilmediği gibi, görev sonrasında da aynı madde hükmünün uygulanacağı belirtilerek ömür boyu bu zırhla koruma altına alınmıştır. Oysa yetki varsa yetki oranında sorumluluk da olmalıdır. Öte yandan, çağdaş ceza hukuku doktrininde devlet başkanlarının kişisel suçları açısından sorumlu olacakları konusunda hemen hemen söz birliği vardır.

Üçüncü olarak: Teklifin geneliyle önerilen kuvvetler mekanizmasına baktığımızda, yüksek yargı organları üyelerinin büyük çoğunluğunu Cumhurbaşkanının atayacak olması gerçeğiyle, bu gerçeğe birlikte değerlendirildiğinde Cumhurbaşkanına yargı yolunun açıldığı iddiasının ne kadar temelsiz ve asılsız olduğu çok net bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Değerli milletvekilleri, biz HDP olarak, bu rejim ilk dillendirildiği andan beri karşısında duran yegâne partiyiz. Biz “hayır” demeye 7 Haziran evvelinde başladık, o zamandan beri “hayır” diyoruz, şimdi de “Hayır.” diyoruz; OHAL’e “hayır” diyoruz, haksız tutuklamalara “hayır” diyoruz, işkenceye “hayır” diyoruz, yaşam hakkı ihlallerine “hayır” diyoruz ve diyeceğiz. Türkiye topraklarının gerçek rengine büründüğü, Türk’ü ile Kürt’ü ile Alevi’si, Sünni’si, Müslüman’ı, Hristiyan’ı, hangi inanca sahipse herkesin adil ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Bütün farklılıklarıyla bu topraklarda bütün insanların adil ve eşit yaşayacağı bir anayasa yapılacağına inancım tamdır. Bir gün o anayasayı hep birlikte yapacağımıza inanıyorum ve o güne kadar da tüm yasaklara ve hepimizi tehdit eden tüm dayatmalara “hayır” diyeceğiz, sizleri de “hayır”a davet ediyorum.

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi gruplar adına üçüncü söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’a aittir.

Sayın Bayraktutan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddedeki temel argüman, temel sorun, Anayasa’nın 105’inci maddesinde düzenlenen Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğuna ilişkin ilke. Burada, mevcut teklifle getirilmek istenen talep şu: Diyoruz ki, burada mevcut milletvekillerinin salt çoğunluğuyla yani -600 yapıyorsunuz, o maddede bir değişiklik yaptınız, milletvekili sayısını 600’e getiriyorsunuz- 301’le Cumhurbaşkanı hakkında soruşturma açılmasını talep ediyorsunuz ve hemen bunun arkasından, mevcut Meclis 5/3 çoğunlukla yani 360 milletvekiliyle soruşturma açılmasına karar veriyor Cumhurbaşkanı hakkında eğer bir suç istinadı varsa. Arkasından da üçte 2 çoğunlukla, 400 milletvekiliyle, Cumhurbaşkanının yargılanmasını talep ediyorsunuz değerli arkadaşlar.

Bunun karşılığı olan, bugün değiştirmek istediğiniz sistemde bakanların ve Başbakanın yargılanmasıyla alakalı, İç Tüzük’ün 103’üncü maddesi ve 107’nci maddesinde Başbakanın ve bakanların nasıl yargılanacağına, soruşturma izinlerinin nasıl verileceğine ilişkin hükümler var. Bunlar da gayret açık bir şekilde belirtilmiş. 550 milletvekilinin olduğu bir Parlamentoda, onda 1 üyenin verebileceği bir şeyle, talep üzerine, hemen arkasından yapılacak soruşturma usullerinin çerçevesinde, salt çoğunlukla bir bakan Yüce Divana gönderilebiliyor değerli arkadaşlarım.

Yine, mevcut Anayasa’da değiştirilmesi talep edilen 105’inci maddenin şu andaki hükmündeysse Cumhurbaşkanı vatana ihanetten dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının 1/3’ü ve onun arkasından da dörtte 3 çoğunlukla ancak vatana ihanetten yargılanabiliyor.

Değerli arkadaşlarım, muhtemelen eğer bu geçer, halk önüne giderse veya halk önüne gittiği zaman, şu anda televizyonlarda birçok kere bahsettiğiniz gibi, en önemli argümanınız şu. Diyorsunuz ki: “Cumhurbaşkanı daha önce sadece vatana ihanetten yargılanıyordu. Bu şekilde bir düzenlemeyi biz getirdik Parlamenteoya.” Parlametodan eğer geçerse halka diyeceksiniz ki: “Cumhurbaşkanı bunun dışındaki suçlardan da yargılanabilir.” Böyle bir şeyi ortaya koyabilirsiniz diye tahmin ediyorum. Buna ilişkin temel argümanlarımızı ortaya koyacağız.

Değerli arkadaşlar, bu düzenlemeyi getiriyorken Cumhurbaşkanının kişisel suçları ile görev suçları arasındaki ayrımı yok ediyorsunuz. Yani biraz önce değinmiş olduğum 105’inci maddedeki 301, 360, 400’le alakalı o zırhı, o sayısal rakamları hem görev suçlarında uyguluyorsunuz hem kişisel suçlarda uyguluyorsunuz. Bunu kabul etmek mümkün değil. Bir Cumhurbaşkanı görevine ilişkin bir suç işleyebilir, 104’üncü maddede Cumhurbaşkanına yüklenmiş görevler var ama bir Cumhurbaşkanı, aynı zamanda, taksirli bir da suç işleyebilir aynı dönemde, gidip bir araçla birine çarpabilir. Bir Cumhurbaşkanı adam öldürme suçunu işleyebilir, bir yüz kızartıcı suç işleyebilir. Bunlarla alakalı soruşturma yöntemlerini gidip bu, 105’inci maddenin bu prosedürünün içerisine koymak mümkün değil değerli arkadaşlarım.

Bakın, bir milletvekilinin 83’üncü maddede milletvekilliği dokunulmazlığına ilişkin bir zırhı var. Orada ne diyor? Diyor ki: “Suçüstü hâlleri hariç, milletvekilinin tutuklanması ve yargılanmasına ilişkin olarak ağır cezalı suçüstü hâlleri hariç; bir de 14’üncü maddeye ilişkin olanlar, o da soruşturmasına milletvekili seçilmeden önce başlamak kaydıyla...” diyor. Ama Cumhurbaşkanına bir zırh getiriyoruz değerli arkadaşlarım.

Burada Cumhurbaşkanının vatana ihanet suçunun dışındaki suçlarla alakalı yargılanmasına ilişkin bir geniş kapsam değil, aslında bir kalkan koyuyoruz ortaya, Cumhurbaşkanını yargılamanın önüne bir kalkan koyuyoruz. Sadece görev süresiyle mi ilgili? Hayır, değil değerli arkadaşlarım, görev süresine ilişkin değil. Cumhurbaşkanı yaşadığı müddetçe yargılanması mümkün değil, ifade vermesi mümkün değil, cumhuriyet savcısının önüne çıkması mümkün değil. Çünkü bu prosedürü tamamlayarak Cumhurbaşkanının bu şekilde ifade vermesi mümkün değil.

Ben sizin yerinizde olsam, 105’inci maddeyi hiç evirip çevirmeye gerek yok, üç satır yazarım değerli arkadaşlarım. “Cumhurbaşkanı yargılanamaz.” deyin, işin içinden çıkın değerli arkadaşlarım, başka bir şey demeye gerek yok. (CHP sıralarından alkışlar) “Cumhurbaşkanı yargılanamaz, sorgulanamaz, savcıya ifade veremez, hâkime ifade veremez, yargı da kimdir.” deyin. Lafı evirip çevirmeye gerek yok, işin özü budur. Öncelikle onu ifade etmek istiyorum.

Hadi bütün bu süreçleri geçtik yani bu, 301’i, 360’ı, 400’ü geçtik; Parlamento 360’la kendisini feshedebiliyor ama 360 sayısıyla suç işlemiş olan bir cumhurbaşkanını yargı makamının önüne getiremiyor. Böyle bir garabeti anlamak mümkün değil değerli arkadaşlarım. Eğer bunu yapsanız bile... Yani bir anlamda, kabul edin ki bütün bu sayısal rakamları geçtiniz, soruşturma ile ilişkili usulleri tamamladınız; Cumhurbaşkanı kimin önüne gidiyor? Cumhurbaşkanı kimin önüne gidiyor değerli arkadaşlarım? Cumhurbaşkanı sol kolunda 12 üyesini bizzat kendi atamış olduğu ve Yüce Divan sıfatıyla görev yapacak Anayasa Mahkemesinin önüne gidiyor, 12 üyesini bizzat kendi atıyor. Sağ kolunda da Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı olarak 3 üyesini atamış olduğu bir Anayasa Mahkemesinin önüne gidiyor, orada yargılanıyor. Buna bizim halkımız, Artvinliler ne diyorlar biliyor musunuz? “Körler, sağırılar birbirini ağırılar.” değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

Bunu kabul edebilmek mümkün değil. Yani hâkimlerini kendin tayin ediyorsun, yargılama makamında bulunanları kendin tayin ediyorsun, sonra çıkıyorsun, bunların önünde yargılanıyorsun, ondan sonra da muhtemelen çıkıp diyeceksiniz ki: “Cumhurbaşkanının yargılanmasına ilişkin süreci artırıyoruz.” Bunu kabul etmek mümkün değil değerli arkadaşlarım, öncelikle onu ifade ediyorum. Biraz önce de söylediğim gibi, burada tek bir kelime yazın, iki kelime yazın hatta, “Cumhurbaşkanı yargılanamaz.” deyin, çıkın değerli arkadaşlarım.

Bakın, egemenliğin kullanılmasına ilişkin olarak Anayasa’nın 6’ncı maddesi amir hüküm içeriyor, “Egemenlik hiçbir surette bir kişiye, bir sınıfa veya bir zümreye teslim edilemez.” deniyor. 7’nci maddede de “Egemenlik, yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir ve bu yetki herhangi bir şekilde devredilemez.” diye bir amir hükümle karşı karşıyayız. Bunun ne demek istediğini herhâlde anlıyorsunuz. Burada yapılan bir düzenlemeyle Saray’a egemenliği devretmeyi Mustafa Kemal’in milletvekilleri olarak, onların Parlamentosunda şiddetle reddediyoruz ve kabul etmiyoruz, bunu bir kere daha buradan ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Bekir Bozdağ burada olsaydı o daha iyi anlardı ama Bakanlar Kurulu sırasında sayın bakan var. Bakın, 15 Temmuz akşamı bu Parlamentaoya gelen ilk milletvekillerinden biriyim; Sayın Bülent Tezcan burada, Sayın Tufan Köse burada. Bunu geçen yaptığımız değerlendirmede söylediğimizde dediler ki: “Meclis Başkanı sizden önce geldi.” Adalet ve Kalkınma Partisindeki değerli arkadaşlarım, emin olun, Meclis Başkanından daha önce geldik bu Parlamentaoya, 3 CHP milletvekili olarak ilk biz geldik ama şundan emin olun, biz o gece bu Parlamentaoya Recep Tayyip Erdoğan’ın bekasını savunmaya gelmedik, bu Parlamentaoya Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün milletvekilleri olarak o yüce Meclisi, o “En büyük emanetim.” dediği cumhuriyeti, demokrasiyi, özgürlükleri savunmaya geldik. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu bir kere daha ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlarım.

Bakın, burada getirilmek istenen değişikliklerin neler olduğunun farkındayız. Kuvvetler ayrılığı ilkesinin nasıl yok edildiğinin farkındayız değerli arkadaşlarım. Hani birilerinin “Başkanlık” dediği, birilerinin mahcubiyet içerisinde “Cumhurbaşkanlığı” olarak halka empoze etmeye çalıştığı sistemin hedefinin ne olduğunu biliyoruz. Burada bütün güçleri bir kişiye vererek aslında yok edilmek istenen Mustafa Kemal’in laik cumhuriyetidir değerli arkadaşlarım, lafi evirip çevirmeye gerek yoktur. Bunu açıkça ifade etmek istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Hani siz hep söylemlerinizde ileri sürüyorsunuz ya “Hedef 2023.” diye. O hedefin ne olduğunu biliyoruz değerli arkadaşlarım. Bakın, burada doğru yemek pişirelim diyoruz. Eğer doğru yemeği pişirir de yurttaşımızın, vatandaşımızın önüne koyarsak vatandaşımız yanlış yapmaz. Burada biraz önce MHP’nin çok değerli temsilcileri konuştular. Ben 12 Eylül 2010’u hatırlıyorum. 12 Eylül 2010 halk oylamasında yine kıyamet; kopartıyorduk, Cumhuriyet Halk Partisi de, o dönem MHP yöneticileri de yanlış olduğunu ileri sürüyordu, diyorduk ki: “Yanlış yapmayın; bu yargıyı Fetullahçı terör örgütüne, bu çeteye teslim etmeyin.” diye yalvarıyorduk. Ne yaptınız değerli arkadaşlarım? Hep söylüyorsunuz ki: “Millet doğruyu yapar.” Ee millet yanlış yaptı, siz yanlış yemeği götürüp milletin önüne koydunuz. Öyle olmadı mı? (CHP sıralarından alkışlar)

Bir ülke düşünün, 16 bin hâkim-savcısından dörtte 1’ini bir Fetullahçı çeteye teslim eden bir ülke düşünün değerli arkadaşlarım. Eğer 12 Eylül 2010’da bu yanlışlığı yapmasaydınız, Cumhuriyet Halk Partisinin uyarılarını dikkate alsaydınız, bu yanlışlık olmasaydı bugün belki de 250’nin üzerinde şehit vermezdik değerli arkadaşlarım; Balyoz’da, Ergenekon’da yaşanan acıları yaşamazdık; O Zekeriya Öz’ün altına Mercedesleri vermezdik değerli arkadaşlarım; böyle bir tabloyu Türkiye’ye yaşatmazdık.

O nedenle, bugünün koşullarında uyarıyoruz, yanlış yapıyorsunuz değerli arkadaşlarım. Bu tablonun nereye gideceğini biliyoruz...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Niyet mi okuyorsun?

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Milliyetçi Hareket Partisindeki dostlarımıza da seviniyoruz. Aradan üç dört ay geçtikten sonra, Allah göstermesin bu teklif Parlamentodan geçerse bir bölünme projesi olduğunu biliyoruz; ulus devleti, cumhuriyetimizi, üniter devletimizi yok etmek isteyen bir proje olduğunu biliyoruz. Çünkü, bu konuda tereddüt ettiğimiz bir kişiye Parlamentonun yetkilerini teslim ediyorsunuz değerli arkadaşlarım. O nedenle bunu şiddetle reddediyoruz, bunu kabul etmiyoruz, buna karşı direneceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

O nedenle, Atatürk'ün Parlamentosundan diyoruz ki: Halkımız, Cumhuriyet Halk Partisine, Mustafa Kemal Atatürk'ün milletvekillerine baksın. “Yok öyle umutları yitirip karanlıkta savrulmak. Unutma, aynı gökyüzü altında bir direniştir yaşamak.” diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bayraktutan.

Gruplar adına son konuşmacı Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı.

Buyurun Sayın Yazıcı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HAYATİ YAZICI (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Anayasa değişikliği teklifinin 9’uncu maddesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, anayasa yapmak önemli. İsminden belli, bütün yasaların anası. Tarihimize dönüp baktığımızda, Osmanlı Dönemi dâhil, 5 tane Anayasa’mız var: 1876, 1921, 1924, 1961 ve 1982. Peki, anayasayı kim yapar? Anayasayı millet yapar, halk yapar ve anayasa yapma hakkı tekel bir haktır, devredilmez, ya doğrudan millet yapar ya da temsilcileri aracılığıyla... Tarihimize dönüp baktığımızda -5 Anayasa’mızdan söz ettim- hangisini millet yapmış? Kuruluş dönemleri hariç, bütün anayasalarımız, olağanüstü dönemlerde ve olağanüstü koşullar altında gerçekleştirilmiş anayasalar.

Mevcut Anayasa’mızda önemli ölçüde değişiklikler yapıldı ve bunlardan en önemlisini, en anlamlı olanını, bir hükümet değişikliğini de içerecek kapsamda olanını ilk defa gerçekleştiriyoruz. Bu bakımdan, burada müzakeresi birkaç günden bu yana devam eden Anayasa değişikliği fevkalade önemli ve Türkiye’nin geleceği açısından hayati derecede önem taşıyor.

Ben, bu sınırlı konuşmamda birtakım kavramlar üzerinde duracağım. Efendim, bu Anayasa teklifiyle alakalı “Rejim değiştiriliyor.” eleştirisi yapılıyor. Rejim nedir? Ne anlıyoruz rejimden? E, bunu bilmeli ki söylemimizi de onun üzerinde oturtalım.

Değerli arkadaşlar, hiç evirip çevirmeye gerek yok. Çok basit bir mantıkla, rejimin, devletin şekli, nitelikleri ve devletin üzerinde yer aldığı temel kurumlar olduğu konusunda kuşku var mı? Yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yönetim şekli, yönetim şekli.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – E, devletimizin şekli belli, cumhuriyet; nitelikleri; demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti ve elbette ki üzerinde oturduğu o konumlar da...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hukuk devleti yok oldu zaten.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – ...ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğudur; bayrağıdır, başkentidir vesaire. Bu teklifte ifade etmeye çalıştığım bu niteliklerle ilgili bir değişiklik var mı? Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hukuk devletini saymadınız.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Niye buradan gidiyorsunuz?

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yüksek yargıçlar el pençe divan dururken nasıl hukuk devleti oluyor bu?

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Bir başka kavram buradaki tartışmalarda, az önce konuşma yapan arkadaşlar da ifade ettiler, Cumhurbaşkanının ya da Meclisin seçimleri yenilemesine ilişkin düzenleme fesih olarak niteleniyor, fesih. Değerli arkadaşlar, bu değişikliğin hiçbir satırında ve Anayasa’da fesih yoktur. Feshetmek, hukuki bir kavramdır; çökertmek, bütün işlevleriyle sonlandırmak demektir. Cumhuriyet tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığı günden bu yana yani 1920’den bu yana, darbe dönemleri hariç, bu yüce Meclis hep açık olmuştur. Dolayısıyla, Anayasa’da seçimlerin feshi değil, yenilenmesi söz konusudur ve Cumhurbaşkanına da Meclisi feshetme yetkisi asla verilmiş değil. Yenilemede yenilemeye konu organın işlevleri seçim yapılınca kadar kesintisiz devam eder, bunun altını çizmek istiyorum.

Bir başka kavram kargaşası: Yemin metninde var olan, Cumhurbaşkanının tarafsızlığı. “Tarafsız Cumhurbaşkanı nasıl parti üyesi olur?” Değerli arkadaşlar, tarafsızlık çok geniş kapsamlı bir kavram. Tarafsızlıktan kasıt adalet, ehliyet, liyakat ve meşverettir.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Allah Allah!

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Olmayanlar...

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Cumhurbaşkanı devleti yönetirken, millete ait bir yetki kullanırken bu alanlara, bu kurumlara özen gösterecek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Demek ki tarafsız değil Sayın Cumhurbaşkanı; ne liyakat var ne adalet var.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Bunun dışında, normal bir birey gibi elbette ki siyasi tercihlerini kullanma hakkına sahip.

Gene, mevcut Anayasa’da, Cumhurbaşkanının seçilmesi hâlinde partisiyle ilişkisinin kesilmesi de eleştiriliyor. Değerli arkadaşlar, bunlara hak, kavram ölçütlü bakmak lazım. Bir bireyin herhangi bir siyasi partiye üye olması veya üye olmaması demokratik katılım, bir siyasal haktır; niye buradan bakmıyorsunuz? O hakkın kullanımı önünde bir engel var, bu değişiklik bu engel kaldırılıyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Devletin birliğini, bütünlüğünü kim sağlayacak?

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Devlet memurları neden siyasi parti üyesi olamıyor o zaman? O da hak değil mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yargıçları da yapalım siyasi parti üyesi Sayın Bakan.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bir başka kafa karışıklığına, kargaşaya yol açan kavram: Cumhurbaşkanının fiilî durumuyla ilgili hukuksal tartışma yapılıyor.

Bakın, değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın Cumhurbaşkanı olduğu günden bu yana icra ettiği tasarruflar, işlemler tümüyle Anayasa’da dayanağı bulunan davranış biçimleridir.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Allah Allah!

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Açın, Anayasa’nın 8’inci maddesini okuyun. “Yürütme yetkisi ve görevi” başlığını taşıyor ve altında diyor ki: “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulunca icra edilir.” Yürütmenin içinde. 104’üncü madde, Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri; yasamayla ilgili, yürütmeyle ilgili, yargıyla ilgili çok geniş görev ve yetkileri var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Doğru yetkiler değil ki onlar zaten.

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Gene 104'üncü maddede...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Kötüydü, daha kötü yapıyorsunuz.

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Bugün çok yadırgıyorsunuz; Bakanlar Kurulunun kimi zaman Beştepe'de toplanmasını yadırgıyorsunuz, anlayamıyorsunuz. Ne diyor orada? “Cumhurbaşkanı, uygun görmesi hâlinde Bakanlar Kuruluna katılır.” Gene “Gerek görmesi hâlinde Bakanlar Kurulunu, başkanlığında toplar.” Ya, bunun anlamı var; Bakanlar Kuruluna katılıyorsa gündemi Başbakan belirler, başkanlığında topluyorsa gündemi kendisi belirler. Böylesi görev ve yetkileri kullanıyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – O zaman değiştirmeyelim, gerek yok.

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Bir başka argüman, önemli argüman: 2007 yılında Cumhurbaşkanı seçimi dolayısıyla, hep sorun olmuş ülkemizde, o sorunu tasfiye etmek için millet duruma vaziyet etmiş ve Anayasa'yı değiştirilmiştir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O sorun çözüldü.

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Cumhurbaşkanıyı millet seçiyor. İki defa aday olma hakkı var. E, seçilip Cumhurbaşkanı olan kişi ikinci defa aday olmasın mı diyeceğiz. Anayasa diyor ki: “Olabilir.”

Peki, milletin huzuruna çıkan Cumhurbaşkanı ne diyecek? “Gittim, Ankara'da oturdum, protokolen işleri yaptım, bazı evrakları imzaladım, geldim.” mi diyecek? Bir icraat vaadi var. Cumhurbaşkanının ikinci defa seçilme hakkının varlığı, ona icraat yapma hakkını değil, hükmünü yükler.

Dolayısıyla, burada çelişkili olan husus şu: Bu kadar geniş görev ve yetkilere sahip Cumhurbaşkanı, mevcut Anayasa'ya göre sorumsuz. İşte, bu çelişki.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Mevcut Anayasa kötü zaten, daha kötüsünü yapıyorsunuz, onu söylüyoruz.

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Bu maddeyle onu gideriyoruz değerli arkadaşlar, 105'inci madde değişikliğini de yaparak onu gideriyoruz. Mevcut Anayasa'da 105'inci maddenin başlığı ne? “Cumhurbaşkanının sorumluluğu ve sorumsuzluğu.” Ne yapıyoruz bu maddenin başlığını? Cezai sorumluluğu getiriyoruz. Tarihimizde yok. Cezai sorumluluğu getiriyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Hata yapıyoruz Sayın Bakan.

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Ama bir şey söyleyeyim, çok değerli hemşehrim tabii konuyu başka yerlere götürdü mevcut Anayasa'da...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Saptırma!

HAYATİ YAZICI (Devamla) - ...bugünkü Anayasa'da, Cumhurbaşkanı, sadece vatana ihanetle yargılanabilir. Nasıl taşınır yargılayacak merciye? Üye tam sayısının dörtte 3 çoğunluğuyla, 600 varsayarsak milletvekili tam sayısını 450 milletvekilinin kararıyla gidecek. Biz nereye getirmişiz bunu? Üçte 2'yi 400'e indirmişiz. Bunları görmek lazım değerli arkadaşlar.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Mevcut Anayasa'yla niye kıyaslıyorsunuz ki... Yürütmenin başı yapıyorsanız çok kolay yargılanması için.

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Dolayısıyla, Anayasa'da yapılan bu değişiklikle gerçekten egemenliğin sahibi millete, onun temsilcisi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – 4 bakanı Yüce Divana göndermediniz ya!

BAŞKAN – Tamamlayınız Sayın Yazıcı bir dakikada lütfen.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Bakın, yasa yapma hakkı tekel olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir ve Cumhurbaşkanının tek başına imzaladığı kararnameler yargı denetimi dışındayken bu Anayasa değışikliğiyle Cumhurbaşkanı dâhil, idarenin tüm tasarruflarına karşı yargı yolunu güçlendiriyoruz.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Halkı kandırıyorsunuz!

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine karşı yargı yolunu açmış bulunuyoruz.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sen de biliyorsun, hiçbir zaman yargılanmayacak! Zaten Anayasa değışikliğinin tek sebebi var, yargılanmamak!

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Son söz olarak şunu ifade edeyim: Tabiri caizse, bu Anayasa değışikliğiyle, Türkiye'nin kamu yönetimine, devlet yönetimine bir otoban oluşturuyoruz, otoban; çok hızlı, tempolu ve güvenli yürüyüşü sağlayacak bir otoban inşa ediyoruz.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yazıcı.

Şimdi şahıslar adına ilk söz Adana Milletvekili Talip Küçükcan'a aittir.

Sayın Küçükcan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sizin süreniz beş dakikadır.

TALİP KÜÇÜKCAN (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi hakkında konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi, milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, millî iradenin tecelligâhı olan bu yüce Meclisin onurunu ve itibarını korumak hepimizin öncelikli görevleri arasındadır. Üzülererek ifade etmeliyim ki bazı üyelerimizin davranışları Meclisimizin itibarına ciddi zararlar vermektedir. Direniş ve protesto doğal haktır ancak bu kelime ve kavramları kullanarak diğer milletvekillerinin konuşma hakkını ihlal edecek biçimde kürsüyü işgal etmek, görüntü kayıtlarından da açıkça anlaşıldığı üzere, planlı biçimde bir milletvekiline saldırmak, yumruklamak ve fiziki şiddete başvurmak hepimizin kınaması gereken davranışlardır. Bu vesileyle, Genel Başkan Yardımcımız Sayın Fatih Şahin'e yapılan saldırıyı kınıyor, kendisine geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Sayın milletvekilleri, üzerinde söz aldığım 9'uncu madde Cumhurbaşkanının siyasi, yargısal ve cezai sorumluluğunu düzenlemektedir. Ne yazık ki teklif aleyhine söz alanlar genelde “tek adam”, “otoriterleşme”, “yetkilerin tek elde toplanması” ve hatta “sivil darbe” gibi, hiç rasyonel olmayan, temeli olmayan, hayali kaygılar ve korkular üzerinden tartışmalarını sürdürmekte ve itirazlarını ortaya koymaktadırlar. Elbette bu onların doğal hakkıdır ancak ilkeler ve teklifin somut içeriği üzerinden rasyonel bir müzakerenin daha yapıcı olduğunu ve bizim de bu tercihi kullandığımızı belirtmeliyim.

Demokratik yönetimlerin, hukuk devletlerinin ve meşru iktidarların ortak nitelikleri arasında saydamlık ve hesap verebilirlik son derece önemlidir. Aynı nitelikler ve ilkeler liderler ve yürütmenin başında olan yetkililer için de geçerlidir. Saydamlık, hesap verebilirlik ve sorumluluk taşımayan yönetimler ve liderlerin meşruiyeti her zaman sorgulandı ve bundan sonra da sorgulanacaktır. Yetki kullanımı ve sorumluluk arısında bir dengenin kurulması demokrasi ve hukuk devletinin kalitesini gösteren ölçütler arasında yer alır. Bu bağlamda, teklif edilen düzenleme Cumhurbaşkanının sorumluluklarının belirlenmesi ve artırılması açısından yeni bir dönemin başlangıcına zemin hazırlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, mevcut sistemde Cumhurbaşkanının siyasi sorumluluğu yoktur. Şu anda yürürlükte olan 1982 Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanı görevi sırasında tek başına aldığı karar ve verdiği emirlerden sorumlu tutulamaz, görev alanına giren herhangi bir suçtan dolayı bir suçlama yapılamaz, görevine ilişkin konular için denetlenemez. Cumhurbaşkanının teklifiyle Başbakan ve ilgili bakanlarca yapılan iş ve işlemlerden siyasi olarak Başbakan ve bakanlar sorumludur. Mevcut Anayasa'ya göre, Cumhurbaşkanının yargısal sorumluluğu yoktur, sadece vatana ihanet suçlamasıyla yargılanabilir. Yani, bir dokunulmazlık zırhı vardır şu anda. Yine mevcut Anayasa'ya göre, vatana ihanet dışında cezai sorumluluğu da yoktur, işlediği iddia edilen başka suçlardan dolayı yargılanamaz. Teklif edilen anayasa metninde ise bunun tam tersi var. Yani, Cumhurbaşkanına bir taraftan siyasi sorumluluk getirilirken, diğer taraftan Cumhurbaşkanının yargısal sorumluluğu artırılıyor. Yürütme yetkisini icra edecek olan Cumhurbaşkanına yargı yolunu açıyoruz. Cumhurbaşkanının yargılanmasına bu Meclis karar verecek, başka birileri değil. Yani, biz yine denetim görevini sonuna kadar sürdüreceğiz. Milletin doğrudan seçtiği Cumhurbaşkanının yine milletin seçtiği bu yüce Meclis tarafından denetlenmesi sürdürülecek. Ve tabii ki cezai sorumluluk da getiriliyor cumhurbaşkanlarına. 1982 Anayasası'na göre, sadece vatana ihanet suçlamasıyla cezai sorumluluğu olan Cumhurbaşkanına yürütme yetkilerini kullanımından kaynaklı diğer suçlamalara ilişkin soruşturma açılabilir.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Milletin seçtiği vekili kim belirliyor, isimleri kim belirliyor?

TALİP KÜÇÜKCAN (Devamla) - Daha önce bunun sayıları, rakamları, oranları burada belirtildi.

Sonuç itibarıyla söylemek gerekirse, 9'uncu madde Cumhurbaşkanına siyasi, yargısal ve cezai sorumluluklar yüklemektedir, Meclise de önemli bir denetim imkânı vermektedir. Bu imkân ve vazife bizim için son derece önemlidir ve bundan sonra seçilecek Cumhurbaşkanı yine bundan sonra seçilecek olan bu Meclis tarafından demokratik yollarla denetlenmeye devam edecektir. Bu da demokratik bir yönetim biçimi ve hukuk devletinin gereğidir.

Bu vesileyle, tekrar Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Küçükcan.

Şahısları adına ikinci ve son konuşmacı Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan.

Buyurun Sayın Aldan. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, burada, bu maddeyle ilgili olarak Sayın Başbakan konuşurken, beşte 3 mü büyüktür yoksa 2/3 mü büyüktür diye bir kavram kargaşasına kendisi de uğramıştı. Gerçekten, halka anlatılması çok zor bir şey. Aslında, başka bir şey konuşacaktım ama biraz önce konuşan her 2 hatibe bir yanıt vermem gerekiyor.

Kural olarak, Cumhurbaşkanı seçilen kişi Türkiye Cumhuriyeti'nde sembolik bir makamı işgal eder ve onun herhangi bir suç işlemeyeceği varsayılır sadece vatana ihanet dışında. Dolayısıyla da, mevcut düzenleme buna göre yapılmıştır. Aslında, bu teklifin bir rejim değişikliği olduğunun göstergesi bu maddedir çünkü Cumhurbaşkanının sembolik yapısı doğrudan etkin bir konuma getirilmektedir. Kaldı ki buna bir ilave daha yapılmaktadır, Cumhurbaşkanıyla beraber onun yardımcılarının ve bakanların yargılanmalarına yönelik nisap da zorlaştırılmaktadır. Bir örnek verelim: Şimdiki hâlde Cumhurbaşkanı bir adam öldürse görevinin bitiminde yargılanır ama bu yasa teklifi eğer yasal hâlde gelir Anayasa'mız değişirse, bu takdirde, Cumhurbaşkanı adam öldürdüğünde 400 milletvekilinin oyu olmadan yargılanamaz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ömür boyu.

ÖMER SÜHA ALDAN (Devamla) – Bu çok önemli bir farktır, bunu gözden kaçırmayalım lütfen. Cumhurbaşkanı istediği takdirde istediği suçu işleyebilir, suç işleme serbestisidir. 105’inci maddenin başlığı aslında “Cumhurbaşkanının cezai sorumsuzluğu” olmalıydı. Diyelim ki Cumhurbaşkanını yargılayacak 400 dolayında milletvekili sayısına da erişildi, ertesi gün oylama yapılacak, Cumhurbaşkanı bu 400 milletvekilinden 20 tanesini bakan yapar, bakan yaptıkları anda milletvekillikleri düşer, dolayısıyla o 400 sayısına yine ulaşılmaz.

Şimdi, lütfen, halkla alay etmeyelim, buna bir özen gösterelim. (CHP sıralarından alkışlar) Bu, doğrudan doğruya, gerçekten de Cumhurbaşkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanları yargılayamayacak bir konuma Türkiye’yi getirmektedir. Örneğin 4 bakan soruşturması hep gündeme geldi Türkiye’de, 276 oy olmuş olsaydı bu kişilerin yargılanmaları mümkün olacaktı. Şimdi, bu teklif kabul edildiği takdirde, lehe olan uygulanacağı için artık 4 bakanın yargılanması olasılığı da ortadan kalkmış bulunmaktadır. Burada bir hileşeriye vardır. Bunu da gözden ırak tutmayalım. Bu yasa teklifiyle, aslında, bundan sonraki bakanların, Cumhurbaşkanının, Cumhurbaşkanı yardımcılarının yargılanmasının önüne geçilmemektedir, o 4 bakanın yargılanmasının da önüne geçilmektedir.

Bir de şuna da özenle dikkat etmek lazım: Cumhurbaşkanını halk seçti. İşte, Parlamentoyu da halk seçiyor. Bir kavram kargaşası var. Cumhurbaşkanı ile Başbakan arasında yetki uyumsuzluğu doğuyor, bir geminin 2 kaptanı olmaz. Hayır.

Değerli arkadaşlarım, bu, aslında bir uçak. Bir uçak bu. Bir uçağın 2 kaptanı olur. Business class’ta oturanlar hâllerinden memnun olabilirler, uçağın arkasındakiler mutsuzdur, umutsuzdur. (CHP sıralarından alkışlar)

“Peki, bu noktaya nasıl geldik?” dersiniz: Aslında, yıl 2007, 367 konusu oldu. Kişisel düşüncemi belirtiyim ama zamanım yok. Erkan Mumcu’ya değişik kanallardan baskı yapılıyor; bir, eski partisi olan Adalet ve Kalkınma Partisinden, bir, devlete egemen olan başka bir anlayış tarafından ve Meclise o 367 sayısını bulmak için girmesi isteniyor. Erkan Mumcu da iki arada bir derede kaldı Anavatan Partisi Genel Başkanı olarak, bir koşul öne sürdü, dedi ki: “Cumhurbaşkanını halk seçsin, ben Meclise gireceğim.” dedi. Adalet ve Kalkınma Partisi “Acaba Meclise girer mi?” diye apar topar bu Cumhurbaşkanını halkın seçmesine yönelik yasa teklifini hazırladı. Hatırlarsanız, bunun çalışmaları sırasında yani referandum sırasında hemen hemen hiçbir miting dahi yapılmadı, kendiliğinden bir sonuç ortaya doğdu. Son sözüm şu olsun: Halkımız özgürlükleri kısıtlayan referandumlarda hep “Hayır.” demiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın isterseniz.

ÖMER SÜHA ALDAN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu millet, özgürlükleri kısıtlayan Anayasa değişikliklerine hep “Hayır.” demiştir. Bu tip referandumlardan hep “hayır” çıkmıştır, bunu da özellikle dikkatinize almanızı isterim.

Gerçekten bu referandum bir sorundu, 2010’daki seçim de, Anayasa değişikliği de yargıya ilişkin bir sorundu ama şunu unutmayın, 2010’daki avantajda “yetmez ama evet”çiler, “Kenan Evren yargılanacak.” diyen aymaz solcular, “Mezardakileri bile çıkarıp oy kullanırmak lazım.” diyen Fetullahçılar şimdi yoktur.

Durumu bilgilerinize sunar, saygılarımla arz ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aldan.

Böylece madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz. Sisteme giren sayın milletvekillerinin beş dakika süreyle soru sormaları için mikrofonlarını açacağım, kalan beş dakikayı da Hükûmete vereceğim.

Sayın Engin, buyurun.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Bakan, ülkemizde çok ciddi bir toplumsal ayrışma ve kutuplaşma kaosu yaşanmaktadır. Bu kutuplaşma ortamında olağanüstü hâlden istifade ederek Meclise sunduğunuz Anayasa değişikliği teklifi Başbakanlığı kaldırarak tüm yetkileri Cumhurbaşkanına devreden, kuvvetlerin Cumhurbaşkanında birleştiği kuvvetler birliğini hedeflemektedir. Bu nedenledir ki, Meclis ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin aynı gün yapılmasını istiyorsunuz. Teklifinize göre, Cumhurbaşkanı ülkeyi yönetirken bir taraftan da genel başkanı olarak seçim meydanlarında kendi partisine oy isteyecek, kendi partisinin kongrelerine, mitinglerine katılacak, il, ilçe teşkilatlarını yönetecek, milletvekili listesi hazırlayacak.

Birinci sorum: Ülkemizdeki kutuplaşmayı ve toplumsal ayrışmayı ciddi nitelikte derinleştirecek böyle bir teklifi hazırlayıp Meclise sunmaktan vicdanen rahatsızlık duymuyor musunuz?

İki: Cumhurbaşkanının partisine üye olmayan diğer partili vatandaşlarımızın haklarını kim, hangi kurum güvence altına alacak? Demagoji yapmadan açık ve net cevap bekliyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Anayasa değişikliği teklifi gerekçesinde millî irade vurgusu yapılmaktadır. Aralıksız on beş yıldır demokratik cumhuriyet rejiminin nimeti olan millet, halk iradesiyle bu ülkeyi yönetme yetkisine sahip olan iktidar, işte bugün tam da bu iradeyi yok sayarak bu Anayasa değişikliğiyle bu halkın size verdiği yetki ve sorumlulukları belirleyen bütün yasal araçları da yok sayarak bir kişinin yarattığı yasa dışı fiilî duruma bir anayasal kılıf arıyor. “Hükûmet sistemi değişikliği” diyorsunuz, bu yasal düzenlemede Hükûmetin on beş yıldır yürütme yetkisini kullanmada ve Parlametonun yasama faaliyetlerindeki tıkanıklıklar ve sıkıntılar nerede? Bu taslağın gerekçesinde nerede Sayın Bakan? Bu, bir hükûmet sistemi değişikliği değildir; bu, bir kişiye tüm yetki ve sorumlulukları devretmektir, demokratik işleyen bütün devlet mekanizmalarının güvencesi olan kuvvetler ayrılığını ortadan kaldırarak denge ve denetimsiz bir biçimde tüm yetkiyi bir kişiye teslim etmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bektaşoğlu...

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yeni anayasayla Türk tipi başkanlık getireceğinizi söylüyorsunuz. Kaynaklara baktım ama “Türk tipi” diye bir kavram bulamadım, bir tanım da bulamadım. Ne demektir Türk tipi? “Türk” bir ulusu oluşturanların ortak adıdır; bu, aynı zamanda cumhuriyetimizin de adıdır. Bu adı “tip” ve “başkanlık”la bir araya getirmek bu ulusa ve cumhuriyete hakarettir. Getirmek istediğiniz tek adamlık rejiminin adını “Türk” gibi yüce bir kavramla adlandırmamanızı, başka bir isim bulmanızı size tavsiye ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Diyorsunuz ki: “Sorumsuz olan Cumhurbaşkanına sorumluluk getiriyoruz.” Bu maddeye göre Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğunun fiilen uygulanabilmesinin mümkün olmadığı açıktır. Öncelikle 360 milletvekiliyle soruşturma açılması ve 400 milletvekilinin Yüce Divan kararı alması partili olan Cumhurbaşkanının yasamanın çoğunluğunu belirlediği bir rejimde neredeyse imkânsızdır. Diğer yandan, her an sorgusuz, sualsiz fesih tehdidi altındaki yasamanın yine böyle bir karar alması mümkün değildir. Bu dahi mümkün olsa hâkimlerini kendisinin atadığı Anayasa Mahkemesinin Cumhurbaşkanını yargılaması mümkün değildir.

Evet, bu durumda sorumluluğu mu getiriyorsunuz, yoksa sorumsuzluğu mutlaklaştırıyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Genel Kurulda beş gündür başkanlık sistemini tartışıyoruz. Görünen odur ki bu tartışmanın kazananı olmayacaktır. Maddeler 338-343 aralığındaki bir oyla geçiyor yani 200’den fazla milletvekili “evet” demiyor. Bu işte bir yanlışlık var, yasa değil, Anayasa yapıyoruz. Farz edelim ki oylar 330’un altında kaldı. Yine bu işin kazananı olmayacaktır. Referanduma gidilirse eğer, takdir yüce milletindir ancak oradaki oylama sonucunda da yine kazanan olmayacaktır. Yüzde 51 “evet” de dese, “hayır” da dese kalan yüzde 49 mutsuz olacaktır. Her durumda milletin yarıya yakını mutsuz edecek bir iş yapıyoruz. Başkanlık sisteminin milletimize uygun olmadığı anlaşılmıştır ve derhâl geri çekilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Beş günlük konuşmalarda genelde bu yeni getirilecek düzenlemenin eskisiyle aynı olduğu noktasında değerlendirmeler yapıyorsunuz. Getirdiğiniz teklifi dahi burada savunamamanızın nedeni nedir?

İkincisi: Buna -biraz evvel söylendi- bir tip arıyorsanız bana göre bir tıpsız anayasa çünkü dünyada hiç kimsenin aklına gelmeyen böyle bir Anayasa değişikliğini sizin düşünmeniz çok hayra alamet değil.

Üçüncüsü: İleride -bir fani- Cumhurbaşkanına -Allah uzun ömür versin- bir şey olduğu takdirde yerine geleceğin kim olduğu da meçhul. Böyle bir gelecekte ülkenin kargaşaya gideceği bir düzenlemeye neden ihtiyaç duyuyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi soruları cevaplandırmak üzere sözü Millî Eğitim Bakanı Sayın İsmet Yılmaz’a bırakıyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Öncelikle, toplumsal bir ayrışma veya kutuplaşma olduğu fikrine katılmadığımı belirtmek isterim. Bir teklif hakkında, bir madde hakkında, bir olay hakkında, bir durum hakkında farklı görüşe sahip olmak, toplumsal kutuplaşma demek değildir. Bakın, bu milletin 80 milyonunun 15 Temmuzda ulusal güvenliği ilgilendiren ve...

BAŞKAN – Sayın Bakan, mikrofona biraz yakın konuşursanız...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Daha çok fazla olmadı, 15 Temmuz bile 80 milyon, ülkenin ulusal güvenliği, millî birliği, bütünlüğü tehlikeye girdiğinde nasıl bir araya geldiğini gerek Parlamentoda gerek sokakta gösterdi. Bu da göstermektedir ki altı ay önce birlik beraberlik içinde olan, hatta tankların, topların, helikopterlerin karşısında bedenlerini siper eden her partiden insanların şimdi bir Anayasa değişikliği için... Bu değişiklik de bizce demokrasimizi güçlendirecektir. Buna ben böyle inanıyorum. Olabilir ki, bir başka arkadaşım, kardeşim farklı inanabilir. Bunun toplumsal kutuplaşmaya veya ayrışmaya yol açmasının doğru bir tanımlama olmadığını belirtmek isterim.

Yine bir başka soruda “Türk tipi sistem nerede var?” deniyor. E peki, dünyada başkanlık sistemi var; Amerika’da var, Fransa’da var, Rusya’da var, Çin’de var, daha birçok ülkede var. Her ülkenin toplumsal yapısı, ihtiyaçları, sorunları, insanının özellikleri farklıdır. Amerikalının Amerikalıya göre, İngiliz’in İngiliz’e göre, Alman’ın Alman’a göre bir sisteminin olması nasıl doğalsa bizim sistemimizin de bize göre olması gerektiğini kabul etmemiz gerekiyor. Bizim sorunlarımızı çözecek nitelikte bir sistem olması lazım. Burada memleketin istikbali söz konusu; ülkenin geleceği, birlik ve beraberliği, yarınki nesillerin huzuru ve refahı söz konusu. “Bu değişiklikler kesinlikle belirli bir şahsın, bir grubun veya bir partinin yararına olacak gibi görünüyor. O hâlde karşı çıkalım.” şeklindeki bir yaklaşım doğru bir yaklaşım değildir. Burada esas dikkate alınması gereken husus ülkemizdir, milletimizin geleceğidir.

Bir devlet başkanının bir partiye üye olması onun tarafsızlığına hâlel getirmez. Fransa’da Fransa Cumhurbaşkanı hâlihazırda Sosyalist Partinin de başkanıdır ama hiçbir tane Fransız başkanı kalkıp da... Sosyalist partinin bir başkanı sosyalist partinin başkanlığı görevini yürütürken “Ben kendimi rahatsız hissediyorum. Benim hakkımı kim savunacak? Bu cumhurbaşkanı tarafsız değildir.” demez. Fransa’nın da demokratik standartlarının nerede olduğunu bilir.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi tarafsız davranıyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Amerika Birleşik Devletleri’nde, biliyorsunuz, Obama Demokrat Partiden -Clinton Demokrat Partiden- Amerika’nın devlet başkanırken Clinton’un seçim kampanyasına katıldı. Diğer cumhuriyetçilerin adayına karşı ona oy verilmemesini, “Amerika’nın ulusal çıkarları için Demokrat Partiye oy verilmesi.” diye... 330 milyon Amerikan vatandaşının hiçbirisi başkanın tarafsızlığını yitirdiğini -partili olması, o da Demokrat Partili- dolayısıyla da bunların ülkenin demokratik standartlarına, hak ve hukukuna zarar getirdiğini iddia etmedi.

Bizde yeni bir değişiklik yapılıyor. Yeni bir değişikliğe insanların biraz kaygıyla, biraz mesafeli bakması anlaşılabilir. Ancak, bu kaygıların da boş olduğunu kesinlikle söylemem gerekir.

Peki, burada Cumhurbaşkanına cezai sorumluluk getiriliyor mu? Evet, kesinlikle getiriliyor. Bakın, daha önceden Cumhurbaşkanının tek başına, bireysel yapmış olduğu işlemler aleyhine yargı yolu kapalıydı, mümkünatı yoktu. Cumhurbaşkanı ne yaparsa yapsın tek bir hususta Yüce Divana gönderebilirsiniz, vatana ihanetle. Onun için göndermek için de kaç oy gerekiyordu? 413 oy. Şimdi 400 oyla ama sadece vatana ihanet değil, her suçtan dolayı, eskisinden daha hafifletilmiş bir oranla ve her suçtan dolayı pekâlâ Yüce Divana gönderebilmek mümkün.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Siz 276 bulup bakanları Yüce Divana gönderemediniz be!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Salt çoğunlukla öneri verebilirsiniz, bu da 600 olursa 301 olacak, soruşturma açılması kararı 360’la verilecek, Yüce Divana sevk de 400’le verilecek. Dolayısıyla da Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu vardır. Bir önceki Anayasa’ya göre de Cumhurbaşkanının sorumluluğu artırılmış durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan, süreniz doldu.

Sayın milletvekilleri, 9’uncu madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi önerge vardır.

İlk okutacağım beş önerge aynı mahiyettedir.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesiyle 2709 sayılı Kanun’un değiştirilen 105’inci maddesinin son fıkrasında yer alan “uygulanır” ibaresinin “tatbik edilir” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Önergeleri çekiyoruz.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler çekilmiştir.

Diğer önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Engin Altay

Levent Gök

Özgür Özel

İstanbul

Ankara

Manisa

Ahmet Haluk Koç

Tekin Bingöl

Mevlüt Dudu

Ankara

Ankara

Hatay

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Meral Danış Beştaş

Behçet Yıldırım

Adana

Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon son okunan önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF BAŞER (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım.

Buyurun Sayın Yıldırım. (HDP sıralarından alkışlar)

BEHÇET YILDIRIM (Adıyaman) – Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşülmekte olan Anayasa değişikliği teklifinin 9’uncu maddesinde verdiğimiz önerge üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımı, cezaevinde bulunan eş genel başkanlarımı, grup başkan vekillerimi, milletvekili arkadaşlarımı buradan selamlıyorum.

Defalarca Adalet Bakanlığına başvurumuz oldu vekil arkadaşlarımızla görüşmek için ama maalesef hep reddedildi. Oradaki arkadaşların sağlık durumundan endişeliyim. Bir doktor olarak, bir hekim olarak onları ziyaret edememenin acısını, üzüntüsünü yaşıyorum. Bunun takdirini de kamuoyuna bırakıyorum.

Evet arkadaşlar, dün ve önceki gün Mecliste yaşanan şiddet ortamı ve sonrası yaşanan polemikleri buradan kınıyorum. Meclisin seviyesini düşüren -meslektaşlarımın da katıldığı- “köpek”, “kuduz”, “ısıрма”, “aşı”, “karantina” gibi söylemlerin nahoş görüntüsü Meclisimize hiç yakışmamıştır.

Burada yasama faaliyetlerini yürütüyoruz ama Meclis ve toplum o kadar gerilmiş ki hoşgörü ve saygı ayaklar altında. Buradaki gerilim maalesef topluma da yansıyor. Bütçe görüşmelerinde “Bu gerilimi azaltalım, bu atmosferi dağıtalım, Meclisi ve toplumu gelecek söylemlerden kaçınalım, iç barışımızı sağlayalım.” demiş, bu konuda en büyük sorumluluğun Sağlık Bakanlığına düştüğünü belirtmiştim. Hatta Dünya Sağlık Örgütünün “sağlık” tanımını vermiştim. Sağlık Bakanlığının ve toplum psikolojisinden anlayan, çözüm üreten, tarafsız, objektif kurum ve kuruluşların görüşlerinden yararlanılmalıdır düşüncesindeyim.

Ama, maalesef Sağlık Bakanımız bu Meclisi en fazla geren şahısların başında geliyor. “Neden açık oy kullanıyorsun?” diyen bir vekil arkadaşımıza hışımla, agresif bir tavırla “Sana ne! Sana mı soracağım lan!” gibi hiç de hoş olmayan bir görüntüsü medyaya yansımıştır. Bir Sağlık Bakanı böyle bir tavır gösteriyorsa gerisini siz düşünün arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri, Anayasa tartışmalarının başlangıç noktası bile Anayasa’nın kendisine aykırıdır. Evet, anayasalar her ülkede olduğu gibi bu ülkede de tartışılabilir, değiştirilebilir ancak anayasalar fiilî duruma uydurulmak üzere kabul edilmiş metinler değildir. Anayasalar, yurttaşların güvencesi olarak yürütme, idare gibi devlet yetkisini yasal olarak kullanan kurum ve yapıların güçlü yürütme mekanizmalarını kanunla sınırlayarak zayıf olan bireyin hakkını, hukukunu güvence altına alan metinlerdir. Devletin yürütme yetkisini kötüye kullanarak ekstra iktidar alanları yaratmak, kendi yetkisini aşmak bir fiilî durum değil olsa olsa anayasal bir suçtur.

Ülkeyi yönetmek demek halkın çoğunluğuyla hükûmet olmak demek değildir, çoğunluğu arkasına alıp “Ben her şeyi yaparım.” demek de değildir. Anayasalar özü itibarıyla hak, hukuk, adalet kriterleriyle yurttaşı ve azınlığı devlete karşı güvence altına alan normlardır. Bu görüşülen yasanın bu kötü durumdan çıkışı değil var olan kaosu daha da derinleştireceği aşîkârdır. Tekçi zihniyetler darbelere zemin hazırlar arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri, bugün yasama faaliyetlerinde bulunması gereken vekil arkadaşlarımızdan 11 kişi yok burada. Rehin alınmalarından dolayı Meclis eksiktir. Oylamaların da bizim için fazla önemi yok. Oylamaya katılmama nedenlerimizden biri de bu haksızlıktır. Biz tek bir kişinin istikbalini gözeten, koruma altına alan tekçi, otoriter yönetilme tarzına razı değiliz. Bir kişi tüm Türkiye’den büyük değildir. Umarım bu teklif Meclisten geçmez, geçer ise iktidarın, devletin tüm baskılarına karşı OHAL koşullarında referandum yapılacak. Buna rağmen Türkiye’nin kurtuluş reçetesi olmadığını, bilakis daha da kötü yönetileceğini, bir kişiyi kurtarmaya yönelik bir yasa olduğunu anlatacağız. Bir tek kendi tabanımıza değil AKP tabanına da bunu anlatacağız. Yanlış hesap mutlaka bir yerden dönecektir. Bazıları erimeye yüz tutan partilerini kurtarmak, devletin kadrolarını kapmak adına, Kürt düşmanlığı adına “Evet.” diyecekler. Bazıları da “‘Evet.’ demezsek erken seçim olur, vekilliğim düşer.” korkusuyla Saray’ın tehdit ve şantajlarına boğun eğerek istemeye istemeye “Evet.” diyecektir. Ama biz halkımızın sesine kulak vereceğiz. Her gün yüzlerce kişi bizi arıyor, mail atıyor, ne olur hayır deyin diyor.

Hayır diyeceğiz. Ben ilk oyumu tıp 2'nci sınıftayken kullandım. 1982 Anayasası'na, Kenan Evren Anayasası'na hayır demiştim, bugün de bu teklife hayır diyeceğim. O gün mutlu bir azınlıktaydım. Hayır diyeceğim için kendimi şanslı görüyorum.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yıldırım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Duda (Hatay) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF BAŞER (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Mevlüt Duda.

Buyurun Sayın Duda. (CHP sıralarından alkışlar)

MEVLÜT DUDA (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz teklifin 9'uncu maddesi, Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu üzerine kurulmuş ama olmayan, sözüm ona bir cezai sorumluluk. Burada teklif sahipleri diyorlar ki: “Şu anda mevcut Anayasa'mızda Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu yoktur, Cumhurbaşkanı sorumsuzdur, biz onu sorumlu hâle getiriyoruz.” Ama dikkat edilmesi gereken şudur: Burada Cumhurbaşkanının, düzenlemeden sonraki Cumhurbaşkanının bugünkü Başbakanla ve Bakanlar Kuruluyla, onların sorumluluğuyla mukayese edilmesi gerekir. Bu mukayeseyi, bu karşılaştırmayı yaptığımız zaman da görüyoruz ki mevcut düzenlemede Başbakanın ve Bakanlar Kurulunun Yüce Divana sevk edilebilmeleri için, cezai sorumluluklarına gidilebilmesi için 276 salt çoğunluk yeterli ancak bu düzenlemeyle getirilmek istenen 400 milletvekili yani çok daha fazla, çok daha zor ve bunu kim yapacak? Büyük bir ihtimalle o cumhurbaşkanının çoğunluğunu belirlediği Parlamento yapacak. Peki, Yüce Divan kim? Anayasa Mahkemesinin 12 üyesini yine cumhurbaşkanı belirliyor, o cumhurbaşkanının belirlediği yargıçlar cumhurbaşkanını yargılayacak.

Değerli arkadaşlarım, teklifin bütününe değerlendirdiğimizde dikkat çeken şu: Bu teklif, bu yeni anayasa tamamıyla denetimsizlik, hesap vermeme ve hesap sorulamaz olma üzerine inşa edilmiş. Bu çok dikkat çekici. Güvenoyu yok, gensoru yok. Sayın Kuzu burada, dün bu kürsüde dedi ki: “Şu kadar yılda, şu kadar sayıda gensoru verildi. Bunlardan sadece 2'si kabul edildi, geriye kalanlar reddedildi. Dolayısıyla, gensoru müessesesinin hiçbir anlamı yoktur. O nedenle biz bu anayasaya koymadık.” Pes diyorum değerli milletvekilleri, pes diyorum. Aynen böyle söylendi. Yani, bu, şu demektir: Bu Mecliste bugüne kadar hiç yangın çıkmadı, o zaman yangınla ilgili bütün önlemleri kaldıralım ve diyorum ki Sayın Kuzu fakültede iyi ki hocam olmamış.

Değerli arkadaşlarım, bugün bir AKP milletvekili “İki yüz yılın, son iki yüz yılın hesabını soracağız.” demiş. Çok güzel olayı açıklamış aslında, olayın iç yüzünü, gerçek niyeti çok güzel ortaya koymuş çünkü bunu, şu yüzden söylüyorum: Türkiye’de Batılılaşma, çağdaşlaşma, demokratikleşme hareketleri tam iki yüz yıl önce başlamıştır. Sened-i İttifak, Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, Kanun-i Esasi, İkinci Meşrutiyet, elbette cumhuriyet çok büyük kazanımlar getirdi. Cumhuriyet egemenliği saraydan aldı ve halka verdi, millete verdi. Burada bu açıklamayı getirdikleri için, gerçek niyetlerini ortaya koydukları için, yani “Biz demokrasi tramvayından artık inecek zamana geldik.” şeklinde gerçek niyetlerini açık ettikleri için de kendilerine teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, burada bir elbise dikiyorsunuz, yeni bir anayasa yapmaya çalışıyorsunuz, bunu, bir kişiye özel dikiyorsunuz bu elbiseyi ama unutmayın ki kandırılma konusunda bir zafiyetiniz var; PKK kandırdı sizi, FETÖ kandırdı, dikkat edin şimdi de birileri kandırıyor olmasın ve ben burada açıkça söylüyorum: Bu elbiseyi o diktığınız şahıs giyemeyecek değerli arkadaşlarım.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Tehdit mi ediyorsunuz?

MEVLÜT DUDU (Devamla) – İki gündür bir erken seçim tartışması var; dün grup başkan vekilimiz gereğini söyledi, bugün Sayın Cumhurbaşkanı da bu kervana katıldı. Zaten niyetiniz belli, iki seçimi bir arada yapmaya çok meraklısınız. Bu da benim fikrim olsun, ben de diyorum ki: Hem Cumhurbaşkanlığı seçimini hem milletvekilliği seçimini birlikte yapalım.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, bir dakika söz veriyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, yapılacak oylamanın, 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 4, 6 ve 7’nci maddelerinde yapıldığı gibi olabildiği kadar kurallara ve İç Tüzük’e uygun bir şekilde yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Teklifin tümü, 1’inci, 2’nci, 3’üncü ve 5’inci maddelerinin oylamalarında İç Tüzük’ün emrettiği hükümlere uyulmamakla birlikte, 4’üncü, 6’nci, 7’nci maddelerinde İç Tüzük’ün emrettiği hükümlere kısmen uyulduğunu müşahade ettik. Ancak, 8’inci maddenin oylamasında tekrar başa dönülerek İç Tüzük’ün emretmediği şekilde bir oylama yapıldı. Arzumuz, dileğimiz odur ki... Oylamanın, tıpkı 4’üncü, 6’nci, 7’nci maddelerde yapıldığı gibi, olabildiği kadar kurallara, İç Tüzük’e uygun hâlde yapılmasını talep etmekteyiz. Bunu belirtmek için söz aldım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Çok sağ olun Sayın Altay.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Bostancı...

Sayın Altay'ın bir talebi oldu, zaten bu bizim asli görevimiz. Bizler İç Tüzük'e uygun olarak bu bütün oylamaları yapmakla mükellefiz ve İç Tüzük'ün emrettiği şekilde de -gerekli uyarılarla birlikte- tüm maddelerde oylamalar yapılmıştır.

Şimdi, 9'uncu maddenin oylamasına geçiyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben başka bir şey söyleyeceğim, giremiyorum sisteme.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, 1'inci maddeden 8'inci maddeye kadar bütün maddeler İç Tüzük'ün emrettiği şekilde oylanmıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Oylanmamıştır.

İLK NUR İNCEÖZ (Aksaray) – O sizin iddianız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – 9'uncu maddenin de aynı şekilde oylanmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Oylanmamıştır.

BAŞKAN – Şimdi de Sayın Kerestecioğlu'nun mikrofonunu açıyoruz bir dakikayla.

Buyurun.

13.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, 11 HDP milletvekilinin tutuklu bulunmaları nedeniyle Anayasa değişikliği teklifinde oy kullanmayacağına ama sözlü olarak oyunun "hayır" olduğunu belirtmek istediğine ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, oylamaların başladığı ilk gün de ifade etmiştik, kendi adıma, özellikle ifade ederek neden oy kullanmayacağımı belirtmiştim, bir kez daha bunu ifade etmek istiyorum. 11 arkadaşımız, yasama faaliyeti engellenmekte, oy da kullanamamakta ve tutuklu bulunmaktadır. Bu nedenle, bu Mecliste, özellikle, zaten tekçi olduğumu düşündüğümüz ve gerçekten, Türkiye'ye demokrasi veya herhangi bir şifa getirmeyecek olan -tırnak içerisindeki- Anayasa teklifine oy kullanmayacağımı, bu nedenlerle kullanmayacağımı ama oyumuzun, sözümüzün her yerde ve her zaman hayır olduğunu, bunun da böyle bir hayır olarak algılanması gerektiğini bir kez daha Parlamente'ye sunmak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kerestecioğlu.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, 9'uncu madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddenin gizli oylaması yapılacaktır.

Saygıdeğer milletvekillerimizden istirhamımız, herkes bulunduğu yerde otursun, sakın sakın, güzel güzel, gizli oylama esaslarına uygun bir şekilde, 9'uncu maddeyi de aynı şekilde, diğer maddelerde olduğu gibi geçirelim diye temenni ediyorum.

Bu arada, sağımda ve solumda bulunan Komisyon ve Hükûmet sıralarının sadece oylamayı yapacak olan arkadaşlarımıza, Başkanlık Divanı üyelerimize bırakılmalarını, kürsü önü de dâhil buraların işgal edilmemelerini, meşgul edilmemelerini istirham ediyorum.

Sayın milletvekilleri, henüz esasa geçmeden zarf ve pullar verilmeyecektir, oylar kullanılmayacaktır. Ben bu konuyla ilgili olarak gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını tekrar arz ediyorum: Komisyon ve Hükûmet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana'dan başlayarak Denizli'ye kadar, Denizli dâhil ve Diyarbakır'dan başlayarak İstanbul'a kadar, İstanbul dâhil; Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir'den başlayarak Mardin'e kadar, Mardin dâhil ve Mersin'den başlayarak Zonguldak'a kadar, Zonguldak dâhil; adı okunan milletvekiline ad defterinden işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verilecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır. Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı da çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye adını ad defterine işaretlettikten sonra kâtip üyeler tarafından pullar ve ilgili, o madde için bastırılan zarfı alacaklardır ve zarfı aldıktan sonra, kabinlere girdikten sonra gelip önümüzde bulunan oy kutularına oylarını atacaklardır.

Şimdi gizli oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

Buyurun.

(Oyların toplanmasına başlandı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan... Sayın Başkan, uyarıda bulunun lütfen. Bir düzen oturdu...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, istirham ediyorum, bu alanı boşaltalım ve oylama usulüne uygun bir şekilde oylarımızı kullanmaya devam edelim, lütfen alanı boşaltalım.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Tahrik ediyorsun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya ne tahriki? Ya, olmaz ama bir düzen oturdu diyoruz, devam ettirelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ismimiz okunmadan oylarımızı kullanmayalım. Lütfen yığılma yapmayalım, yerimize oturalım. Buradayız. Sakin sakin... Şu yığılmaları önleyelim lütfen. Teşekkür ediyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, yerleşik olan makul düzeni sağlayalım.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar artık nasıl oy kullanılacağını çok iyi biliyorlar ve o aynı hassasiyetle oylarını kullanmaya devam ediyorlar. Lütfen arkadaşlar...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Diyarbakır

Nursel Aydoğan... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

İdris Baluken... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

Çağlar Demirel... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Siirt

Besime Konca... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Evet, oyunu kullanan sayın milletvekillerimiz lütfen burada bekleme yapmasın.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Hakkâri

Nihat Akdoğan... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

Selma Irmak... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

Abdullah Zeydan... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Şırnak

Ferhat Encü... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İstanbul

Selahattin Demirtaş... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Mardin

Gülser Yıldırım... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Van

Figen Yüksekdağ Şenoğlu... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Görevli Divan üyesi arkadaşlarımız oylarını kullandılar mı? Kullanmışlar.

Oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok.

Teşekkür ediyoruz.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Oy kupaları kaldırılınsın.

Başkanlık Divanı üyelerimiz sağında ve solundaki alanlarda oy sayım ve döküm işlemlerine başlayabilirler.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin gizli oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 485

Kabul : 343

Ret : 137

Boş : 3

Geçersiz : 2

Kâtip Üye

Ömer Serdar

Elâzığ

Kâtip Üye

Özcan Purçu

İzmir”

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.26

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.27****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Ömer SERDAR (Elâzığ), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Şimdi, 10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 2709 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“F. Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanı vekâlet ve bakanlar

MADDE 106- Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir.

Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde, kırkbeş gün içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır. Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanı ait yetkileri kullanır. Genel seçime bir yıl veya daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir. Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan Cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanı vekâlet eder ve Cumhurbaşkanı ait yetkileri kullanır.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, 81 inci maddede yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde andiçerler. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, Cumhurbaşkanı karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleriyle ilgili suç işledikleri iddiasıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır ve dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Bu kişilerin görevde bulundukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri bittikten sonra da beşinci, altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanır.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır.

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk söz, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrikulu’na aittir.

Buyurun Sayın Tanrikulu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüştüğümüz kanun teklifinin 10’uncu maddesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bugün çok ağır ve olumsuz şartların hüküm sürdüğü kritik bir süreçten geçmektedir. Türkiye’nin millî güvenliğini hedef alan riskler, tehlikeler ve tehditler her geçen gün yeni boyutlar kazanmaktadır. Ülkemiz birçok cepheden saldırıya uğrayıp siyasi ve ekonomik operasyonlar birbirini kovalarken dağınıklığa engel olmak, anlaşmazlık ve kör dövüşüne set çekmek hepimizin öncelikli görevi ve sorumluluğu hâline gelmiştir. Türkiye’nin bitişini projelendirip bunun için de faaliyet gösterenlere göz açtırmamak, fırsat vermemek, buyur etmemek geldiğimiz bu aşamada omuzlarımızdaki tarihî bir görevdir. Bu bakımdan, istiklalimiz kucaklaşma, dayanışma, ortak değer ve millî gerçeklerde buluşmayla teminat altına da alınmak zorundadır.

Sayın milletvekilleri, Türk siyaseti artık hesapsızca çatışma ve çekişmeye kapılmadan Türkiye’nin ana meselelerine çözüm getirebilme duruşunu da gösterebilmelidir. Önümüzü görebilmemiz, geleceğimizi kurtarabilmemiz, millî birlik ve beraberlik hukukunu emniyete almamız için hem sorumlu davranmalıyız hem de istismar ve hamaset tuzaklarından da uzak durmamız gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, son dönemde ülke olarak yaşadığımız hain terör saldırılarının ortak özelliklerinden biri de ülkemizdeki psikolojik bölünmenin ve politik ayrışmaların da hedeflenmesidir. Yıllarca çatışmaların sürüp bölünmelerin gerçekleştiği Yugoslavya örneğinde veya Çekoslovakya gibi ülkelerde de olduğu gibi örneklerin hepsinde bu ortak özellik ön plana çıkmaktadır. İşte bu yüzden devletimizi, milletimizi, vatanımızı, sadece Anayasa’daki salt kavramlarla değil, gönülden ve ön şartsız sahiplenmek zorundayız; tıpkı rahmetli şehitlerimiz Ömer Halisdemir, Fethi Sekin ve diğer kahramanlarımız gibi. Bu sahiplenme ve kenetlenme, inanıyoruz ki, beraberinde, ülke olarak şu an içinde bulunduğumuz zor günleri aşabilmemiz için bizlerin en büyük cephanesi olacaktır.

Sayın milletvekilleri, Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadar ve son olarak yapılan, şu anda da kullandığımız 1982 Anayasası'na kadar geçen, yüzyılı aşkın bir sürede yapılan bütün anayasalara baktığımız zaman Kanun-ı Esasi tek taraflı olarak mutlak üstün bir otorite tarafından yapılmış ve icra edilmiştir. Bu süreçte yaşanan askerî darbelerin olumsuz etkileri her alanda olduğu gibi Anayasa alanında da etkisini uzun bir süre hissettirmiştir.

Darbelerin en büyük eseri anayasalardır sayın milletvekilleri ve izlerini, yapmış oldukları anayasa ile hâlen devam ettirmektedirler. Bu açıdan baktığımız zaman 1921 ve 1924 Anayasaları yönetimdeki asker kökenli kişiler tarafından, 1961 ve 1982 Anayasaları da askerî darbelerin sonucunda yapılmıştır. İşte, bu aralıktaki bütün anayasalarda sivil vatandaşlarımız maalesef yeteri kadar dikkate alınmamış ve anayasalar milletimizin seçtiği meclis tarafından da yapılmamıştır. Gelecek nesillerin tarihsel şartları ve iradi beyanlarıyla beraber faaliyetlerinin farklı olması bu noktada hiç hesaba katılmamıştır. Bu anayasalar düzenlenirken zamanla toplumların sosyal, psikolojik, ekonomik, hatta teknolojik olarak değişime uğrayabileceği de hesaba katılmamıştır. Bu bakımdan milletimizin kendi şartlarına ve kendi iradelerine göre hareket etmesi ve isterlerse de Anayasa'yı değiştirmeleri bize göre hem doğal hem de insani bir durumdur.

Tabii, burada şu yanı sıra da düşmememiz gerekir sayın milletvekilleri: Yeni anayasa yapılırsa tüm sorunlar çözülecek ya da her şey bir anda değişecek gözüyle de bakmamamız gerekir. Sonuçta tüm sorunların çözüleceği yerin sadece Anayasa olmadığı artık hukukun da net bir kavramıdır.

Görüşüğümüz maddeyle yani 10'uncu maddeyle, daha önce 3046 sayılı Yasa yani 9 Ekim 1984 tarihinde yürürlüğe giren yasa kapsamında Başbakanlık kararnameleri ile bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görev ve yetkileri, idari teşkilat yapısı, merkezi ve taşra teşkilatlarının kurulması görevi Cumhurbaşkanlığı makamına verilmekteydi. Cumhurbaşkanlığı kararnameleri de 3046 sayılı Yasa'ya tabi olup görüşölmeleri de yine şu anda bu çatı altında olacak.

2011 yılında çıkarılan kanun hükmünde kararnamelere baktığımız zaman çok sayıda bakanlığın teşkilat yapısının değiştiğini, yeni bakanlıkların ve yeni idari yapıların yeniden teşkil edildiğini de görüyoruz. Ancak, o tarihlerde de bu kürsülerde dile getirdiğimiz üzere bu kararnamelerdeki eksiklikler, hatalar bugün kamu işleyişinde bazı aksaklıklara da neden olmaktadır. Örneğin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı yeniden yapılandırılırken Dış Ticaret Müsteşarlığı ayrı tutulmuş, bir Ekonomi Bakanlığı varken Hazine Müsteşarlığı da bunun dışında bırakılmıştır. Öte yandan, Türkiye'de çevre için müstakil bir bakanlığa ihtiyaç varken çevreyle hiç uyumlu olmayan şehircilik birleştirilmiş ve çevrenin gücü başka alanlara aktarılmıştır. Bunun gibi sayabileceğimiz çok örnekler bulunmaktadır değerli milletvekilleri.

İdeal devlet yapısı anlayışının en azından İlk Çağ'dan bu yana yaşamış olan Sokrates ve onun öğrencisi Eflatun'a kadar dayandığını hepimiz biliriz. Eğer devletin kurumsal yapısı günümüz şartlarına göre güncellenip daha verimli ve daha hızlı hizmet eder hâle getirilebilirse bunun sonucunda da ekonomik büyümemiz bu durumdan olumlu etkilenecektir. On dört yıldır teşkilat yapısında aksayan yönlerin artık giderilmesi, onarılması bu bakımdan da ciddi bir önem arz etmektedir.

Burada, can alıcı nokta, sayın milletvekilleri, en önemli ortak amacımızın ne olduğu. Bize göre en önemli ortak amacımız, ülkemizin kalkınması, milletimizin refahı ve uluslararası arenada artık kendinden söz ettiren güçlü bir Türkiye'nin kurulmasıdır.

Sayın milletvekilleri, elbette, Türkiye'nin on dört yıldır birikmiş, çözümlenmemiş, muhalefet de edebileceğimiz sorunları vardır ancak bugün, o gün değildir. Bugün, şunu konuştuğumuz, birlik ve beraberliğin olacağı gündür. Toplumı temsil eden en üst organ Türkiye Büyük Millet Meclisi ve içinde yer alan bütün siyasi yapılar, siyasi kurumlar bu birliği beklenen olgunlukla da gösterebilmek

zorundadır. İşte, bugüne kadar Milliyetçi Hareket Partisi, en önemli sorunların, çözümsüzlüklerin demokratik bir şekilde giderilebileceği yer olarak bu mekânı, bu çatının altını, Türkiye Büyük Millet Meclisini görmüştür. Tüm samimiyeti ve ciddiyetiyle de bu yaklaşımını Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerçekleştirdiği görüşmelerde de büyük bir şeffaflıkla yürüterek ispat etmiş durumdadır. Anayasa değişikliği teklifi Mecliste görüşülecek, 330 eşiği eğer aşılsa ve üstünde kalırsa referandum yoluyla milletimizin kararına sunulacaktır. Milletimize görüş sormanın fiilî çelişkiyi sona erdirmesine müdahil olmayı istemenin hiçbir mahzurlu ve sakıncalı tarafını da görmüyoruz.

Değerli milletvekilleri, demokrasiye gönülden inanan ve bağlı olan Milliyetçi Hareket Partisi milletimizin vereceği her karara da saygılı olacaktır. Bu düşüncelerle Genel Kurulu tekrar selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

10’uncu madde üzerinde ikinci söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Tekin Bingöl’e aittir.

Buyurun Sayın Bingöl. (CHP sıralarından alkışlar)

Tekrar geçmiş olsun diyoruz Sayın Bingöl.

CHP GRUBU ADINA TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Madde üzerine konuşmama başlamadan önce, bugün bazı değerli milletvekillerimizin konuşmalarının içinde partimizi terörle, Fetullah Gülen örgütüyle ilişkilendiren bazı değerlendirmeler yapıldı. Değerli arkadaşlarım, şu kürsünün dili olsa da konuşsa. Bu kürsüye çıkan milletvekili arkadaşlarımız yıllar önce “F tipi örgütlenme” diye FETÖ’cü terör örgütünün adını koymuşlardı. Bu kürsüye çıkan arkadaşlarımız defalarca, Fetullah Gülen’i eleştirirken hakaretlere maruz kalmış, yaka paça bu kürsüden indirilmişlerdi ve bu kürsüye çıkan, Fetullah Gülen’i savunmak üzere bu kürsüye çıkan arkadaşlarımız da her seferinde övgüler dizerek saygıyla “Muhterem Fetullah Gülen Hoca Efendi” diye bahsetmişlerdi. Biz haklı çıktık ama maalesef gelin görün ki bugün Cumhuriyet Halk Partisini böylesi bir terör örgütüyle ilişkilendirme gayreti içerisine giriliyor. Ne yapılıyor? Sayın Genel Başkanımızın bir fahri danışmanının, sadece zaman zaman kendi mesleğiyle ilgili bilgi notu veren bir arkadaşın byLock kullanıyor diye tutuklanmasından hareketle Cumhuriyet Halk Partisi suçlanmaya kalkıyor. Bakın, değerli arkadaşlarım, bu terör örgütüyle ilgili zerre toz kalksa hiçbir Cumhuriyet Halk Partilinin asla yakasına yapışmaz, (CHP sıralarından alkışlar) kepçeyle, kürekle kalksa hiçbir şekilde yapışmaz ama ufacak bir toz zerresi, Fetullah Gülen terör örgütüyle ilgili ufacak bir toz zerresi gidip yapışacak yerleri çok iyi bilir.

Bir şey daha hatırlatayım sizlere değerli arkadaşlarım: Bu Parlamento çatısı altında liderinin suikasta uğradığı tek parti Cumhuriyet Halk Partisidir. Onun için, Cumhuriyet Halk Partisini terörle, FETÖ’yle ilişkilendirmek beyhude bir çabadır.

Değerli arkadaşlarım, biz bu Anayasa değişikliği metnine özünden, içeriğinden dolayı tümüyle karşıyız. O nedenle bir madde üzerinde geniş değerlendirme yapmaktan vazgeçip genel bir değerlendirme yapacağım. Arkadaşlarımız günlerdir özellikle Anayasa değişikliği Komisyonunda görüşülürken çok nitelikli bir tavır sergilediler, donanımlı, bilgi yüklü açıklamalar yaptılar. Bunu da Değerli Elitaş dün konuşmasında teyit etti, Sevgili Genel Başkan Yardımcımızı bir buçuk saat, katılmasa dahi zevkle dinlediğini ifade etti. Elhak doğrudur, sadece bu Parlamento çatısı altındaki milletvekilleri değil, toplumumuz da Cumhuriyet Halk Partisinin sözcüleri sayesinde, geniş bir şekilde, bu Anayasa değişikliğinin ne menem bir değişiklik olduğunun bilincine varmışlardır. Biz, bu Anayasa

değişikliğinin bir rejim değişikliği olduğunu ısrarla söylüyoruz. Bu bir rejim değişikliğidir. Her ne kadar “Bu bir yönetim değişikliği.” dense dahi bu kesinlikle bir rejim değişikliğidir. Niçin? Bu değişiklik, parlamenter demokratik sistemi dinamitleyen bir değişikliktir. Parlamenter sistem en ideal bir şekilde cumhuriyet rejimiyle anlamlıdır, onun çatısı altında ideal bir yönetim tarzına dönüşür.

Değerli arkadaşlarım, Magna Carta’yla başlayan demokrasi gibi muhteşem bir yönetim anlayışı uzun tarihi boyunca ilk kez böyle mesnetsiz, temelsiz, hukuk dışı, antidemokratik bir metinle karşı karşıyadır. Korkarım ki bu metin eğer çıkarsa, bu değişiklik yasallaşırsa o zaman vatandaşlarımızın tebaa olmaktan çıkıp onurlu, eşit yurttaş olmasını hedefleyen cumhuriyet projemiz maalesef yara alacaktır. Buna hiçbirimiz rıza göstermemeliyiz, buna hepimiz karşı çıkmalıyız değerli arkadaşlar. Her fırsatta Gazi Meclisten bahsediyoruz, elhak doğrudur; her fırsatta İstiklal Madalyalı bir Meclisten bahsediyoruz, doğrudur. Şu arkada yazılan özdeyiş bizim şiarımızdır, sıradan bir özdeyiş değil, biz özdeyişe sıkı sıkıya sarılmışız ve her fırsatta “Millete gidelim, milletin hâkimliğine başvuralım.” deniyor, e hadi gidelim. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, iki gündür bir kaygı duyuluyor, iki gündür bir şeyden bahsediliyor: Erken seçim. Arkadaşlar da bunun bir tehdit ve şantaj olduğunu söylüyorlar. Niçin? Durup dururken bu niye gündeme getirildi? Bu acele niye? Bu telaş niye? Bir kaygı var, bir endişe duyulmaya başlandı. Şimdi erken seçim dillendiriliyor oysa bu Anayasa değişikliği metninde erken seçim değil, 2019’un Kasım ayında seçim yapılacağı ifade ediliyordu. Bu bir pazarlık konusu değil ise o zaman şimdi niye dile getiriliyor? İşte bu, bir şüpheyi beraberinde getirir. Siz bu metne, bu değişiklik maddesine “Bu Anayasa değişikliği geçtiği takdirde milletvekili seçimleri 2019’un Kasımında yapılır.” deseydiniz ve devamında, “Geçmez ise erken seçim yapılacak.” deseydiniz son derece anlamlıydı ama şimdi ne yapıyorsunuz? Tehdit ve şantaj unsuruna dönüşüyor.

Bugünlerde hodri meydan çok konuşuluyor. 133 milletvekili arkadaşımızın imzaları bir saatte önünüzde. Hadi gelin erken seçim yapalım. (CHP sıralarından alkışlar) Nasılsa siz talimatla YSK’yı harekete geçirmişsiniz, nasılsa YSK hazırlık yapmış. Adını değiştirirler, referandum yerine erken genel seçim denir, aslanlar gibi seçime girersiniz. Millet size 330’un üstünde milletvekili kazandırır, gelirsiniz buraya, pul kontrolü yapmadan, markaj yapmadan, hiçbir şekilde baskı yapmadan çıkarsınız, Anayasa değişikliği yaparsınız. Haydi buyurun, hazırız, istediğiniz günde erken seçim yapalım; yapalım, siz de gelin burada değişiklik yapın. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, değerli arkadaşlarım, bu ülke çok ciddi sıkıntılardan geçti, bu ülke geçmişte çok bedel ödedi, insanlar karşı karşıya getirildi, sağcı-solcu kamplaşması yapıldı. Solcular “tam bağımsız Türkiye” şiarıyla yollara düştüler, ülkücüler “milliyetçi Türkiye” dediler...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Kahrolsun emperyalizm” dedik.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - ...ama temel değerleri Türkiye’ydi. Şimdi, ben inanıyorum, o bağımsız Türkiye’yi savunanlar burada da sokakta da bu Anayasa değişikliğine, bu gerici anlayışa “Dur!” diyecekler ve yine muhafazakâr dünyalarının ülkücü ideallerini paylaşanlar da geçmişte yaşanmışlıkları düşünerek mutlaka burada da dışarıda da buna tavır koyacaklar. Buna yürekten inanıyorum. Türkiye’yi bir badirenin içerisine sokmak o kadar kolay değil. Türkiye ciddi bedellerin içerisinde süzülerek gelmiş. Memleket sevdası sevdaların en büyüğüdür. Bu sevdadan hareket edeceğiz.

Değerli arkadaşlarım, burada “hayır” oyu verenlerin tarih önünde ve milletin ebedî gönlünde çok önemli bir yer tutacağını söylüyorum. Bugün tarihe not düşmek için söylüyorum bunu ve bunu yaşayarak göreceğiz. Bakın, 2010 referandum seçimleri öncesinde buraya çıkan değerli AKP sözcüleri öyle değerlendirmeler yaptılar ki... O referandum değişikliğinden sonra Türkiye refaha kavuşacaktı, Türkiye huzur bulacaktı, her şey güllük gülistanlık olacaktı. O referandum belası Türkiye’de nelere yol

açtı, gördük. Fetullahçı terör örgütünün dal budak salması, el bebek büyütülmesinin başlangıcı o değil, daha öncelere gider. On dört yıldır her yeri dolduracaksınız, yol vereceksiniz, sonra da döneceksiniz, masumları oynayacaksınız. Yok öyle yağma! Bunun, mutlaka ama mutlaka, gün gelecek hesabı sorulacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu değişiklik metni bir rejim değişikliğidir. Şimdi “Rejim değişikliği değil.” diyenlerin iddiaları çürüyor; endişe buradan, telaş bundan. Rahmetli İsmet İnönü böyle durumlara çok güzel bir söz sarf etmiş, İnönü demiş ki: “Millete karşı, Anayasa’ya karşı, demokrasiye karşı suç işliyorsunuz, o yüzden de suçluların telaşı içindesiniz.” Sanki bugün için söylenmiş, sanki bugün için söylemiş.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bingöl.

Söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım’a aittir.

Buyurun Sayın Yıldırım. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; insanlık tarihinin imbiğinden süzülerek bütün değer yargıları manzumesini bugüne taşımış olmanın ve bugün birlikte yaşamamanın formu olarak devleti yönetme biçimini ele alışımızın tarihsel bağlamdan kopuk ele alınması mümkün değildir.

Şimdi, dünyada metafizikçiler ile materyalistlerin birbiriyle çelişmediği ender değerler sahası vardır. Metafizikçiler ile materyalistler, örneğin şu konuda çelişmezler: Şu yeryüzünde önce bitki canlı olarak var oldu, daha sonra hayvan şu yeryüzünde yaşamaya başladı, en son yeryüzüne çıkmış canlı tipi insandır. Bu, metafizikçiler ile materyalistlerin birbiriyle çelişmediği, anlaştığı noktalardan biri.

Yine, birbiriyle çelişmediği veya bilimsel çalışmaları bütün uhrevi inançların da kabul ettiği bir gerçeklik ise insanın şu yeryüzüne canlı olarak yaklaşık bir milyon sekiz yüz bin yıl önce çıkmış olmasıdır. Yani, biz insan olarak bir milyon sekiz yüz bin yıldır -yapılan bütün bilimsel çalışmalar, antropolojik veriler bunu ortaya koyuyor- varız. Ancak, toplum olarak, topluluk olarak sadece yüz bin yıldır varız. Yani, birlikte yaşam kültürü ve ortak değerler manzumesinin geçmişi yüz bin yıldır. Daha da skalayı daraltarak geleyim ben; bu, yüz bin yılın, toplumlar tarihinin yüz bin yılının sadece beş bin yılında yazı ve devlet vardır. Yani, bizim toplum olarak birlikte yaşam kültürümüzün sadece yüzde 5’inde devlet ve yazılı kültür vardır, öncesi yoktur. Öncesinde ahlaki değer yargıları vardır. Toplum sözleşmeleri, insanlık tecrübesinin açığa çıkarmış olduğu birlikte yaşam kültürünün zaruretleri ve asgari müşterekleri üzerinden şekillenmiştir. Toplum sözleşmeleri olarak karşımıza çıkan anayasaların 95 bin yılında sözlü kültür egemendir.

Buradan hareketle, bakın, şunu ifade edelim ki: O doksan beş bin yıl yani sözlü anlaşmaların, değer yargılarının hâkim olduğu yüzde 95’lik toplum tarihinde iktidar yoktur, hegemonya yoktur, baskıcı kültür yoktur. Devletle birlikte, sınıflı toplum açığa çıkmış; devletle birlikte, kadın-erkek eşitsizliği açığa çıkmış; devletle birlikte, zengin-fakir ayrımı ortaya çıkmış; devletle birlikte, yöneten ve yönetilen gruplar açığa çıkmış; devletle birlikte, sömürülen ve sömürenler açığa çıkmış. Onun için, devleti çok kutsuyoruz.

İnsanlık tarihi veya yazılı kültür süresince de devlet, siyaset ve erk ilişkisine kafa yormuş, her biri kendi çağının filozofu olan birçok kişiden örnek verebiliriz. İslam aydınlanması, Orta Doğu bilginleri veya günümüz aydınlanma felsefesi döneminde devlet-siyaset-erk ilişkisine kafa yormuş olanların bıraktığı ciddi eserler vardır. Köleci devletten bugün yaşadığımız modern devlete gelinceye kadar ciddi tarihsel çıkarımlar ve ciddi insanlık mirasları vardır. Çok farklı çağların filozofları; örneğin, İmam Gazali, İbni Haldun, Veysel Karani, Althusser, Foucault, Nietzsche, Machiavelli, Wallerstein veya

bugün hâlâ yaşayan Zizek; her biri devlet-siyaset-güç ilişkisi için ciddi önermelerde bulunmuşlar. Ama, özellikle, bunlar arasında Hegel'e dikkat çekmek isterim. Hegel modern devleti tanımlarken "Gücün adaletle birleştiği mekanizmadır." diyor. Yani, devlet hem politik hem de etik bir varlık olarak, bir mekanizma olarak var olmalıdır. Hegel'e göre, devleti kendi iktidarlara için kullananlar tanrının yeryüzünde ete kemiğe bürünmüş hâli olarak devlet formunu ortaya koyar. Eğer devlet, iktidarın sopası olmuşsa; devlet, yönetenlerin yönetilenler üzerinde bir güç aygıtı olmuşsa o artık devleti yönetenler tarafından tanrının yeryüzündeki zuhurata olarak ele alma biçimi olarak algılanır.

Değerli arkadaşlar, şimdi buradan hareketle şunu ifade edelim: Ben bu filozofların her biri için ciddi, veciz söylemler ve önermeler, doktrinler öne sürebilirim ancak bunlardan özellikle iktidar partisinin milletvekillerini belki ikna eder diye şunu söyleyeyim: Devleti yönetme biçimi bir mütevasıyet içermelidir, devleti yönetme biçimi bir bilgelik içermelidir, devleti yönetme biçimi bir ahlak, erdem, hak, hakikat içermelidir. Buradan hareketle, Yemen'in Karen kentinde doğmuş olan Veysel Karani ilk Müslümanlardandır. Devlet-siyaset-erk ilişkisine ilişkin çok ciddi çalışmalar yapmış ve bir türbesi Siirt'in Baykan ilçesinde olan Veysel Karani yönetenler için çok önemli bir öğütte bulunur, der ki: "Yüksekliği aradım, tevazuda buldum; şeref aradım, kanaatte buldum, nesep aradım, takvada buldum; başkanlık aradım, nasihatte buldum; zenginlik aradım, tevekkülde buldum." Hani, Hazreti Peygambere, İslam aydınlanmasına çok gönderme yaparız ama onlardan nasiplenmeyiz. Bunu söylüyor Veysel Karani: "Başkanlığı nasihatte buldum, şerefi kanaatte buldum, zenginliği tevekkülde buldum, yüksekliği tevazuda buldum." diyor. Bari buradan biraz nasiplenmeye çalışalım. Biz yönetince, halkın desteğini alınca, yöneten pozisyona gelince işte tanrının yeryüzündeki zuhur hâli olarak kendimizi görmeyelim.

Şimdi, buradan hareketle, bakın, kalkıp hep bugünkü fiilî durumun hukukî duruma dönüşmesi için Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmiş olması öne sürülür. Şimdi, 2007 yılında bir referandumda sadece Cumhurbaşkanlığının seçilme biçimi değişti, yetkisi değişmedi, erkleri değişmedi, yönetim alanının genişliği veya darlığıyla oynanmadı, sadece bu Parlamentonun seçtiği Cumhurbaşkanı ilk kez 2014'te, icra edildiği üzere, halk tarafından seçildi. Bir seçim biçiminin değişmiş olması bir kişinin yetkilerini değiştirmez. Şuradan söylüyorum: Örneğin 2014 yılında eğer Ekmeleddin İhsanoğlu eğer Cumhurbaşkanı seçilseydi fiilî durum ile hukukî durum tartışması devam eder miydi? 10 Ağustos 2014'te Selahattin Demirtaş eğer Cumhurbaşkanı adayı olarak seçilseydi hukukî durum ve fiilî durum çatışması yaşanacak mıydı? Bu, o zaman kişiyle ilgili bir problemdir. Kişinin kendi yetkilerini kabul etmemesi, Veysel Karani'nin öğütünde bulunduğu üzere kendisindeki hırsı, egoyu bastıramamasıyla alakalı bir durumdur bu.

Bakın, buradan hareketle, bu, Meclisten geçer mi, geçmez mi bilmem veya geçerse bir referandumda halktan onay alır mı, almaz mı bilmem ama pazartesi günü Sayın Başbakan Binali Yıldırım burada öyle bir konuşma yaptı ki eğer bu, Meclisten geçmezse ya da referandumdan onay almazsa kesinlikle bu görevi bırakmakla kendini bağladı. Çok net ortaya koydu, feda etti kendini; bu sistemin işlemediğini, sistemin enkaz hâline geldiğini söyledi. Pazartesi günü burada otuz dakika konuşan Sayın Binali Yıldırım, bunun Parlamentodan geçmemesi ya da referandumdan onay almaması durumunda kendi siyasi hayatına bir nokta koydu çünkü "Benim şu an görevini ifa ettiğim yer bitiktir, enkazdır." dedi ve bir sistem tartışması üzerinden, iflas etmiş bir sistemden sadece kendisiyle Cumhurbaşkanı arasındaki münasebetin açığa çıkarmış olduğu kişisel sıkıntıları bir sistem sorunu olarak ülkeye anlatmaya çalıştı.

Yine şunu ifade edelim: İşte, dün bir muhalefet partisinin değerli genel başkanı söyledi, bugün sabah Cumhurbaşkanı, akşamüstü de iktidar partisinin parti sözcüsü, bir seçimle bu oylamaların sonucunu ilişkilendirdi. Çok iyi biliyoruz ki bu üç açıklama senkronizedir, iltisaklıdır; birbirinden bağımsız değildir. Ya değilse...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

AHMET YILDIRIM (Devamla) – ...aylardır bu konu tartışılıyorken neden bunun geçmemesi durumunda bir erken seçimden söz edilmedi de iki gün içinde bir muhalefet partisinin genel başkanı, bir Cumhurbaşkanı, bir de iktidar parti sözcüsü peş peşe bu açıklamaları yaptı? Şimdi, Benjamin Franklin çok güzel söylüyor Benjamin Franklin diyor ki: “Geçici güvenliği ve makamı için özgürlüğünden vazgeçenler her kim olursa olsun bu dünyada yaşamını bir insan olarak sürdürme miadını doldurmuştur.” Biz, bugün, milletvekilliği veya başka bir makam için eğer buradaki varlıklarımızdan ve onurumuzdan ve bu mesleğin ahlakından, etiğinden vazgeçersek bu dünyada yaşam alanımızı çok daraltmış oluruz diyorum. Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Grup Başkanımız hakkında söylemediği, zorlama yorumlar çıkartıyor sayın hatip. Bu, doğru bir şey değil. Bu, açıkça sataşmadır grup başkanımıza.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Kim hakkında?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – AK PARTİ Grup Başkanı.

BAŞKAN – Ne dedi, Sayın Muş?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yaptığı konuşmada “Bu geçmezse görevi bırakmak zorundadır. Kendini bağladı.” gibi yorumlar yapıyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Neresi sataşma bunun? Söylemedi mi?

BAŞKAN – Sataşmadan dolayı iki dakika süre veriyorum. Lütfen yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim.

Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, söylemedi mi Başbakan geçen gün burada bunu? Bunun neresi sataşma ya?

BAŞKAN – Şimdi Sayın Muş ifade edecek.

Buyurun.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada paketle alakalı Genel Başkanımız, Grup Başkanımız ve Başbakanımız bir konuşma yaptı ve sistemin ne getirdiğini, neden bu sisteme ihtiyaç duyulduğunu açıkladı ve konuşmasında şunu söyledi: “Biz makam sevdalısı, meraklısı değiliz. Aslolan ülkenin geleceğidir; aslolan sistemin kendisidir.” Bunları ifade etti. Çünkü yapılan eleştirilerde, buradan yapılan sataşmalarda meselenin çok farklı noktalara çekilmek istendiği ve bunlara, Sayın Grup Başkanımızın, Başbakanımızın konuşmasına müsaade etmediği görülmüştür. Buradan zorlama ifadelerle farklı bir anlam çıkarmaya çalışmayı da doğru bulmadığımızı ifade etmek isterim.

Bir ikincisi, bu, burada oylanacaktır ve Parlamente'ye, tüm milletvekillerine çağrımız şudur: Hepimiz “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyoruz, değil mi? Millî iradeyi temsilen burada bulunuyoruz. O zaman, burada biz bu öneriyi destekliyoruz, karşı çıkanlar da olabilir, bunu

desteklemeyenler de olabilir. O zaman, hakem milleti turalım. Millete bu işi götürelim; millet, bu işin hakkını, bununla alakalı kararını versin. Hepimiz de bu karara saygı duyalım ve bu tartışma da ortadan kalksın. Nihayetinde bunu millettten kaçırmak suretiyle bir yere varamayız. Bunu bir çözüme kavuşturacağız.

Bir diğeri, hodri meydan çekiyor herkes, birileri hodri meydan çekiyor.

Değerli milletvekilleri, seçim ne zaman yapılacak, nasıl yapılacak buna karar verilir. Fakat güzel bir söz vardır: “Yenilen pehlivan güreşe doymazmış.”

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Muş.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Muş “Birileri hodri meydan çekiyor.” diyerek çok açıkça sataşmada bulundu.

BAŞKAN – Sizi mi kastetti?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bizi kastetti. Biz çekiyoruz aslanlar gibi.

BAŞKAN – Bir dakika... Sayın Muş’a soralım, sizi mi kastetti?

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, hodri meydan diyen biziz. Dün, önceki gün hodri meydan diyen biziz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Efendim, yenilen pehlivan güreşe doymaz dedim. Onlar, herhâlde üzerlerine alındılar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hodri meydan biz diyoruz kardeşim. Hodri meydan!

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, olmaz...

BAŞKAN – Bir dakika... Konuşayım ben de.

Şimdi, Sayın Muş, Sayın Yıldırım’ın konuşması üzerine söz aldı ve konuştu. Hiçbir sataşmaya meydan vermeden, bir grubu ya da ismi zikretmeden kendi beyanlarını açıkladı. Yani ben burada bir sataşma görmüyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır...

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır, aynen şunu ifade etti...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hodri meydan çekiyor...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye, Sayın Gök konuşuyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Muş konuşmasında “Seçimin ne zaman olacağı bellidir, kanunlar da belli.” dedi. Sonra da “Birileri -sanki boş boş konuşuyormuşuz gibi- hodri meydan çekiyor.” dedi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir de “Yenilen pehlivan güreşe doymaz.” dedi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, bakın, biz boşu boşuna hodri meydan çekmiyoruz ve...

BAŞKAN – Tamam, sizin grubunuzu, isminizi zikretmedi ki.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz, biz.

BAŞKAN – Hayır, dışarıda da çekenler olabilir, başka bir grup da olabilir, başka birileri de olabilir Sayın Gök.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Bu akşam çok alınganlar.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bence zorlamayın, izin verirsiniz biz bir açıklamada bulunalım bu konuda.

BAŞKAN – Bir dakika, Sayın Muş’u dinliyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

LEVENT GÖK (Ankara) – “Hodri meydan!” diyen biziz.

BAŞKAN – Bir saniye.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, ben “Yenilen pehlivan güreşe doymaz.” diyorum. Bu pehlivan Cumhuriyet Halk Partisi mi, onu söylesinler, CHP mi o pehlivan?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Allah Allah, “Hodri meydan!” diyen biziz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – O pehlivan kim? CHP bunu kabul ediyorsa söylesin. Yenilen pehlivan güreşe doymamış.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, resmen bizlere hitap ederek “hodri meydan” sözünü... Sayın Elitaş önceki gün burada “Muhalefet seçimden kaçıyor.” dediği anda kalktık “Hodri meydan!” dedik. Şimdi, yani arife tarife gerek yok ki.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – O zaman yenilen pehlivan belli, CHP’ymiş yenilen pehlivan.

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

16.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Anayasa teklifi Meclise gelmeden önce Sayın Başbakan ve Hükûmet yetkilileri defalarca, Türkiye’de bir erken seçimin olmayacağını, seçimlerin 2019 tarihinde, normal zamanda yapılacağını çok açık bir şekilde ifade ettiler, bütün kayıtlarda vardır bu. Hatta erken seçimi dile dolamanın ülke ekonomisine zarar vereceği ve neredeyse ihanetle eş anlama geleceği bizzat ifade edilmiştir, bunların hepsi kayıtlarda vardır.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, üç dakika niye verdiniz?

LEVENT GÖK (Devamla) - Ancak ne olduysa, bu Anayasa teklifinin görüşülmesinden ve komisyonlardan geçmesinden, Genel Kurula gelme aşamasından sonra kafalarda birtakım soru işaretleri belirmeye başladı. Maddelerin ve Anayasa teklifinin tümünün oylanmasında bir sıkıntı yaşanabilir endişesi, başta gizli yapılması gereken oylamalardan başlayarak iktidar partisi grubuna, Başbakana, tüm bakanlara hâkim oldu. Bütün bakanlar milletvekillerinin arasında, Başbakan burada; bir kontrol, sansür, milletvekiline güvenmeyen bir anlayışla, oyları gören bir anlayışla oylamalar yaptırılmaya başlandı ve hâlen de yapılıyor.

Derken, dün, önceki gün Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Genel Başkanının başlattığı bir söylem Anayasa Komisyonu Başkanı tarafından da desteklendi ve bugün de Cumhurbaşkanı yapmış olduğu haftalık mutat toplantılarında “Parlamentonun çalışmadığı anda seçim gündeme gelir.” diyerek bunu destekledi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, Anayasa teklifi geçmezse bunlar ama, şimdi işin kritik tarafı bu, işin ahlaki olmayan tarafı bu, siyasi olmayan tarafı bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

LEVENT GÖK (Devamla) – Sayın Başkan, yarım dakika verin, tamamlayayım.

BAŞKAN – İki dakikanın üzerine çıktık, dört dakika oldu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır... Hayır...

BAŞKAN - Cümlemenizi tamamlayın lütfen.

LEVENT GÖK (Devamla) – Şimdi, bu sözler burada ifade edildikten sonra dün, önceki gün AKP Grup Başkan Vekili Sayın Elitaş kalktı, “Muhalefet seçimden mi kaçıyor?” dedi. Biz anında çıktık, dedik ki...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Pehlivan meselesine gel.

LEVENT GÖK (Devamla) – Bakın, ahlaki olması açısından bu Anayasa teklifi geçmeden gelin, bu akşam erken seçim kararını alalım dedik, hodri meydan dedik. (CHP sıralarından alkışlar) Dedik mi arkadaşlar? Hep beraber alkışladık mı? Bu sözümüzün arkasındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEVENT GÖK (Devamla) – Eğer ahlaki, insani, hukuki, siyasi bir iş yapmak istiyorsanız bu Anayasa teklifinden sonra değil hemen şimdi erken seçim kararını alalım da ben sizlerin yüreğinizi göreyim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gök.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – On bir seçimdir kaybediyorsunuz zaten.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, oylamaların nasıl yapıldığı... Oylamalar İç Tüzük’e uygun bir şekilde yapılmaktadır ve şimdiye kadar yapılan oylamalarda -hepsi, 9 madde oyladık- 9 maddenin maddelerine geçilmesi 338 oy, diğer tamamı 340 ve üzeri oyla geçmiştir Parlamentodan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – O açıdan, bizim bir şüphemiz yok ama ben şunu da beklerdim: Ben buradan sataşırken bir ifade de kullandım, “Yenilen pehlivan kim?” diye; bu soruma bir cevap alamadım, bu soruyu da cevaplamasını arzu ederdim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, Sayın Mehmet Muş konuşmasında “Yenilen pehlivan güreşe doymaz.” diyerek resmen sataşmada bulunmuştur, sataşmadan dolayı söz istiyorum.

BAŞKAN – Hayır, hayır, “Yenilen pehlivan kim?” dedi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, hayır, tam bizi ifade ederek...

BAŞKAN – Şimdi, bakın, Sayın Gök, bu işi bitiriyoruz. Hayır, lütfen, istirahat... Bunu bitiriyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, bir cevap vereceğim.

BAŞKAN – Hayır, sizin isminizi, grubunuzu zikretmedi ki ya.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır ama beni göstererek “Ben bu soruya cevap vermesini beklerdim.” dedi, bu soruya cevap vereceğim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hayır, öyle bir şey...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bu soruya cevap vereceğim. Niçin kaçıyoruz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, öyle bir usul yok. Ben soruma...

LEVENT GÖK (Ankara) – Dedin mi, demedin mi?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir dakika...

BAŞKAN – O zaman sorunuza cevap verecek Sayın Muş.

Tamam, buyurun Sayın Gök -sorunuza cevap versin- sataşmadan dolayı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle bir usul yok Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

BAŞKAN – Madem sordunuz, Sayın Gök de cevap versin pehlivanın kim olduğuna.

Buyurun.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Şimdi, bak şunu söylemelisin: “Ben yenildim.” diyeceksin, “Pehlivan da benim.” diyeceksin, bitecek bu iş.

17.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yerinden sarf ettiği bazı ifadeleri sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokrasilerde, seçimlerde yenilen de yoktur, kazanan da yoktur; bir tek kazanan vardır, o da millî iradedir. (CHP sıralarından alkışlar)

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak sizleri zaten “Biz onları yendik, iktidarın tek sahibiyiz, ne istersek yaparız.” anlayışından kurtarmak istiyoruz değerli arkadaşlarım. Seçimlerde kazanan, kazandığı partinin değil; bütün ülkenin hükûmeti olur, iktidarı olur. Seçimlerde kazanan, bütün ülkeyi kucaklar, yönetir.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben de alkışlıyorum bunu.

LEVENT GÖK (Devamla) – Sizler gibi ülkeyi kutuplaştırarak, ayrıştırarak yönetmez; bütün ülkeyi kucaklar, “Benim partilim”, “AKP’lim” demez. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak seçimlerde halkımızdan aldığımız oyla muhalefet görevimizi alnımızın akıyla yerine getirmeye çalışıyoruz ama biliniz ki Cumhuriyet Halk Partisi seçimlerde sizler gibi eğer kazansa ve iktidar olsa bu uygulamanızın tam tersini yapar; en başta kendisine oy vermeyen partilileri kucaklar; AKP’lileri kucaklar, HDP’lileri kucaklar, MHP’lileri kucaklar, Cumhuriyet Halk Partililere en son sıra gelir. Bizlerin safı halkımızın yanındır, sizler gibi ayırtırmayız, bölüştürmeyiz; tam tersine, bütünleştiririz.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Eski uygulamalarınızı gördük, gördük. Eskiden ne yaptığınızı da gördük, onları da biliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına son, söz Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aydın Milletvekili Abdurrahman Öz’e aittir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Öz’ün konuşmasının yarısında yeterlilik önergesi vereceğiz, o bize çok yaptı. “Genel Kurul gündemine hâkimdir, bitiriyoruz.”

BAŞKAN – Fena olmaz aslında, benim işime gelir.

Sayın Öz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Teklifi'mizin 10'uncu maddesiyle ilgili olarak AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, geçen hafta açılışı yapılan Keçiören metrosu sebebiyle Sayın Ulaştırma Bakanımıza, Sayın Başbakanımıza ve Sayın Cumhurbaşkanımıza, yirmi yıldır Keçiören'de oturan bir vatandaş olarak teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Teklifin görüşmekte olduğumuz 10'uncu maddesiyle 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 106'ncı maddesinde değişikliğe gidilmektedir. Madde Cumhurbaşkanlığı sistemine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Maddede Cumhurbaşkanlığı yardımcılar, Cumhurbaşkanına vekâlet ve bakanlarla ilgili düzenlemeler vardır. Buna göre, maddede Cumhurbaşkanının birden fazla yardımcı atayabileceği, Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması durumunda kırk beş gün içinde yeni seçimin yapılacağı, Cumhurbaşkanına vekâletin nasıl olacağı, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların atanma şartları, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların TBMM'de ant içmeleri gerektiği, bu göreve atanan TBMM üyelerinin üyeliklerinin sona ereceği düzenlemeleri mevcuttur.

Getirdiğimiz düzenlemeyle yasama ve yürütme organları Cumhurbaşkanlığı sistemine uygun olarak birbirinden ayrıldığından, bu ayrılmanın sonucu olarak 106'ncı madde yeniden düzenlenmiştir. Maddenin son fıkrasında bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısıyla merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleneceği ifade edilmiştir. Son fıkranın başlangıç ifadesinin ve içeriğinin “bakanlıkların kurulması ve kaldırılması” olması karşısında, maddede yer alan “merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması” ifadesine başka bir anlam yüklemek hukuki bir yorum olmaktan öte kötü niyetli, siyasi bir yorumdur. “Merkez ve taşra teşkilatı” ifadesinin hâlen idari yapı içinde yer alan bakanlıkların bölge müdürlüğüne benzer oluşturulacak bir kısım idari yapıları tanımladığı, ilk okunuşta tartışmaya yer vermeyecek şekilde açıkça anlaşılmaktadır. Kaldı ki Anayasa'da merkezî idare ve taşra teşkilatlarıyla ilgili olarak asıl düzenleme bu maddede değil, Anayasa'nın 126'ncı maddesindedir. Merkezî idarenin ve taşra teşkilatlarının kuruluşunun dayanağı olan Anayasa'nın 126'ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının ilk cümlesinde hiçbir değişiklik yoktur. Merkezî idarenin taşra teşkilat yapısının anayasal dayanağı olan üçüncü fıkrasındaki birinci cümle “Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezî idare teşkilatı kurulabilir.” ifadesi değiştirilmemiştir, aynen korunmuştur. Anayasa'nın 126'ncı maddesindeki bu düzenleme aynen korunduğu hâlde sanki bir değişiklik olmuş gibi yorum yapanlar, Anayasa teklifini okumadan, ağızdan dolma bilgilerle konuşmaktadır veya yukarıda ifade ettiğim üzere açık kötü niyetlidir.

Teklifin görüşmekte olduğumuz 10'uncu maddesiyle getirilen 106'ncı maddesindeki “... cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.” ifadesi 126'ncı maddedeki anayasal yetkinin kim tarafından kullanılacağını belirlenmesinden ibarettir. 126'ncı maddede var olan idari yapının dışında yeni bir idari yapı ve hukuki statü getirilmemektedir. Bu sebeple, bu maddeyi bilerek yanlış yorumlayarak “Federasyon getirilecek.” demek, basit tabiriyle hukuki cehalet, siyasi kötü niyettir. Kaldı ki AK PARTİ olarak bizim “Tek millet, tek bayrak, tek vatan ve tek devlet.” ilkimiz tartışmasız şekilde ortadadır.

Yine, teklifin hazırlanma aşamasında partimizin birlikte çalıştığı ve Genel Kurul aşamasında da teklife “evet” oyu veren Milliyetçi Hareket Partisinin olur verdiği bir metinden federasyon tartışması çıkarmak abesle iştigaldir.

Bildiğiniz üzere, 106’ncı maddede cumhurbaşkanlığına vekâlete ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır. Cumhurbaşkanlığı makamında herhangi bir sebeple boşalma, cumhurbaşkanlığının hastalık veya yurt dışına çıkma gibi sebeplerle boşalması hâlinde, cumhurbaşkanlığına cumhurbaşkanı yardımcısının vekâlet edeceği düzenlenmiştir. Vekâlete ilişkin işlemlerde kimlerin nasıl vekâlet görevini yürüteceğinin ikincil mevzuatının Cumhurbaşkanlığı karamamesiyle belirleneceği tartışmasıdır. Bu noktada, Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, vekâlet etme sürecine ilişkin tartışmalar yapılmakta ise de vekâlet eden makam olan Cumhurbaşkanı yardımcısının siyasi ve hukuki meşruiyetini asıl makam sahibinden aldığı düşünüldüğünde, asıl olarak bu görevi yürüten Cumhurbaşkanının yerine kimin vekâlet edeceğinin belirlenmiş olması sebebiyle meşruiyet sorunu ortadan kalkmaktadır.

Yine, makamın boşalması hâlinde kırk beş gün gibi kısa bir sürede seçim öngörüldüğünden, vekâlet müessesesine devamlılık kazandırılması gibi bir suistimal önlenmek istenmiş, boşalma hâlinde derhâl seçime gidilerek yetkinin asıl sahibi olan 79 milyon insanımızın kendini yönetecek Cumhurbaşkanını yeniden ve bir an önce belirlemesi esas alınmıştır. Bu sebeple de vekâlete ilişkin düzenlemeler kanaatimce kendi içerisinde tutarlıdır.

Değerli milletvekilleri, Anayasa değişikliği teklifinde Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu da düzenlenmiştir. Bu madde, biliyorsunuz, biraz önce görüşüldü ve kabul edildi. Burada kısaca bir hususa değinmek istiyorum. Teklifte Cumhurbaşkanına cezai sorumluluk öngörmüş olmamız dahi, Cumhurbaşkanlığı sistemi olarak tanımladığımız yönetim sistemi teklifimizin samimiyetini ortaya koymaktadır. Mevcut Anayasa’da, yönetim sisteminde değişiklik yapıp Cumhurbaşkanının sorumsuzluğunu düzenleyen 105’inci maddede hiçbir değişiklik yapmasaydık yapmak istediğimiz yönetim sistemi değişikliğinin samimiyeti sorgulanabilirdi. Ancak getirdiğimiz 105’inci madde değişikliğiyle Cumhurbaşkanlığına da sorumluluk vererek yapmak istediğimiz değişikliğin samimiyetini ortaya koymuş bulunmaktayız.

Değerli milletvekilleri, teklifin Komisyon görüşmelerinin yapıldığı günlerde ağır şekilde yaşadığımız ve derinden üzüldüğümüz terör olaylarının amacı, yapmak istediğimiz Anayasa değişikliği teklifini engellemektir, bu yönde kamuoyu oluşturmaktır. Burada geçmişten bir örnek vermek istiyorum: 2007 yılında yapılan referandumda -ki bu, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesine olanak veren referandumdur- pazar sabahı oy kullanmak için kalktığımızda Dağlıca baskınıyla mesaj verilmek istendiğini unutmayalım. Aynı senaryo yeniden oynanıyor; terör ile Anayasa değişikliği arasında bağlantı kurulup Anayasa değişikliği engellenmek isteniyor. Ben, insanımızın bu oyunun farkında olduğunu biliyorum; daha önce de farkındaydı, inşallah bu süreçte de farkında olacaktır. İnsanımızın Anayasa değişikliğine olumlu baktığına inanıyorum. Bugüne kadar yaşadığımız siyasi tecrübe, devlet yönetimiyle ilgili kendine müracaat edildiğinde insanımızın hep olumlu yönde yani “evet” oyu verdiğidir, inşallah bu sefer de öyle olacaktır çünkü bizim insanımız inancı gereği de her zaman ileriye ümitli olarak bakar. İnşallah, ben, bu sefer de öyle olacağına inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu değişikliğin amacı siyasi istikrar ve ekonomik kalkınmadır. Yukarıda izah ettiğim üzere cumhurbaşkanına yeni bir yetki verilmemekte hatta sorumluluk verilmektedir. Ayrıca, Anayasa teklifimizde insanımızın gündelik hayatını olumsuz etkileyecek, yaşam tarzını değiştirecek hiçbir düzenleme de yoktur.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ olarak bizler hep şunu söyledik: Anayasa değişiklik teklifimiz Meclisten 330 oyla da geçse, 550 oyla da geçse insanımızın onayını alacağız, referanduma gideceğiz; insanımız ne derse o başımızın tacı olacaktır. Biz insanımıza inanmasak, güvenmesek bu sözü söylemeyiz. Bu referandumda da yine 79 milyon insanımıza güveniyoruz, Anayasa paketimize de güveniyoruz ve Anayasa paketimizi 79 milyon insanımıza emanet ediyoruz. Onların ülkenin geleceği için en iyi kararı vereceğini ve her zaman yaptıkları gibi yenilik ve daha iyiye açık olan insanlar olarak “evet” oyu vereceklerine inanıyorum.

Anayasa değişikliğiyle getirmek istediğimiz düzenlemelerin memleketimize, milletimize hayırlar getirmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Toğrul.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Hatip konuşmasında bu Anayasa teklifini eleştirenlerin ağızdan dolma bilgilerle konuştuğunu ya da kötü niyetli olduğunu ifade etti. Biz eleştiriyoruz, dolayısıyla bu açık bir sataşmadır, sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – “Hem de çok açık.” diyorsunuz yani değil mi?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Çok açık.

BAŞKAN – Sayın Toğrul, kusura bakmayın, yerinizden bir dakika süre vereyim.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ama kötü niyetli değiliz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hayır efendim, ne demek.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ağızdan dolma bilgilerle de konuşmuyoruz.

BAŞKAN - O zaman kamuoyundaki herkes gelsin. Böyle bir şey olmaz.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ama bu, aslında her 3 muhalefet partisine de konuşma hakkı veriyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, kesinlikle hayır.

Ne demek yani siz her şeyi eleştireceksiniz, o taraf bir şeyi eleştirdiği zaman herkes... Böyle bir şey yok.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bakın biz her şeyi eleştiriyoruz, biz Anayasa taslağını eleştiriyoruz.

BAŞKAN – Sizin eleştirdiğinizi söylemek bir suç mu? “Eleştiriyoruz.” diyorsunuz, o da öyle söylüyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sadece o değil, bakın kötü niyetli olduğumuzu ifade etti ve ağızdan dolma bilgilerle konuştuğumuzu söyledi.

BAŞKAN – Hayır, hayır. Ne şahsınızı ne grubunuzu ilzam eden bir şey değil. Yerinizden, isterseniz, bir dakika, 60’a göre söz vereyim.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan, bu açık bir sataşmadır yani sataşmadan dolayı niye konuşamıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Toğrul, hayır, hayır, lütfen. Buyurun 60’a göre size söz vereyim.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Aydın Milletvekili Abdurrahman Öz'ün 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu tasarımı biz öyle ağızdan dolma bilgilerle değerlendirmiyoruz, eleştirmiyoruz. Bu tasarı, açıkça güçler ayrılığını yok eden bir tasarıdır. Bakın, yargı ortadan kaldırılmaktadır, yargıyı bir kişi belirlemektedir. Yasama, önemli oranda yine bir kişi tarafından belirlenmektedir. Yürütme, tamamen bir kişi tarafından belirlenmektedir ve yine, üzerinde konuştuğumuz maddeye göre bir kişi, yanına kaç kişi alacağını sayısını bile vermiyor, istediği kadar kişiyi alabilecek ve bunların görevlerinin ne olacağını yine o kişi belirleyecek.

Sayın Başkan, bu ülke, evet, bir anayasaya ihtiyaç duyuyorsa bu anayasa, bu ülkede, bu coğrafyada yaşayan herkesi içine alan bir anayasa olmalıdır. Biz biliyoruz, bu anayasa ırkçdır, milliyetçidir, asimilasyoncudur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)**

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz, Adıyaman Milletvekili İbrahim Halil Fırat'a aittir.

Buyurun Sayın Fırat. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa değişiklik teklifinin 10'uncu maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce heyetinizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Komisyonunda ve burada da en çok tartışılan Cumhurbaşkanlığı sistemiyle neler getirmek istiyoruz, bunu bu beş dakikalık süre içerisinde anlatmaya çalışacağım.

Burada en çok tartışılan, bir rejim değişikliğine gidildiği yönünde söylemler oluyor. Biz, bunu, bir hükümet etme sisteminin değişikliğine gittiğimizi, parlamenter sistemi değiştirerek cumhurbaşkanlığı sistemini getirmek istediğimizi belirtmek istiyoruz. Sayın Başbakanımızın da özellikle belirtmiş olduğu gibi 29 Ekim 1923'te cumhuriyetin kurulmasıyla rejim tartışmaları ortadan kaldırılmıştır. Burada, cumhuriyetin ilkeleri ve nitelikleri üzerinde herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. Doğrudan veya dolaylı olarak burayla bağlantı kurulan bir durum söz konusu olmadığından, burada rejim değişikliğiyle ilgili bir durum söz konusu değildir.

Bu cumhurbaşkanlığı paketiyle ilgili olarak biz burada ne getiriyoruz? Biz, burada, yasama ve yürütmenin kesin çizgilerle ve sert bir şekilde birbirinden ayrılmasını getiriyoruz. Burada, şu andaki mevcut sistemde, parlamenter sistemde yasama ve yürütme iç içedir, milletimiz yasamayı seçerken buradaki yasamanın içerisinde yürütme belirleniyor. Hocamız Sayın Burhan Kuzu'nun da belirtmiş olduğu konu işte burada; kız bizim, oğlan bizim.

Değerli arkadaşlar, burada iktidar partisi kim olursa kız da kendisinin olur, oğlan da kendisinin olur. Onun için burada, biz, getirdiğimiz teklifle Cumhurbaşkanını ve yasamayı ayrı ayrı seçiyoruz ve bunlar doğrudan meşruiyetini halktan almış olacaklar. Onun için erkeklerin tamamen birbirinden ayrıldığı bir sistemi getirmiş olacağız.

Diğer bir husus: Biz, burada, özellikle çift başlılığı ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Şu anda yürütmenin başında, Anayasa'nın 8'inci ve 104'üncü maddelerinden yetkiyi alarak "Yürütmenin başı Cumhurbaşkanındır." denilen... Cumhurbaşkanı bu anayasal yetkisine dayanarak yürütme yetkisini kullanmaktadır.

Diğer bir husus: İktidara gelen, büyük çoğunluğu alan partinin başbakanı, genel başkan, o da yürütmenin başında oluyor. Bu şekilde, iki başlılığı ortadan kaldırarak Cumhurbaşkanı ayrı bir şekilde seçilmiş olacak, yasama da ayrı bir şekilde seçilip kendi yoluna devam edecektir yani Cumhurbaşkanı burada halktan direkt şekilde güvenoyunu almış olacaktır; Burada en çok tartışılan konulardan bir tanesi de oydu "Güvenoyu yoktur." diye. Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanı güvenoyunu doğrudan halktan almaktadır.

En çok tartışılan konulardan bir tanesi de Cumhurbaşkanına tek başına fesih yetkisi verilmektedir. Şu andaki, mevcut 82 Anayasası'nda da Cumhurbaşkanının Meclisi feshetme yetkisi vardır ama Meclisin Cumhurbaşkanını feshetme gibi bir durumu söz konusu değildir. Cumhurbaşkanı çok geniş yetkilerle donatılmış ama Cumhurbaşkanına dokunan hiçbir şey söz konusu değildir. Getirdiğimiz sistemde, cumhurbaşkanlığı sistemiyle hem Cumhurbaşkanı hem de yasama karşılıklı olarak birbirini feshetme yetkisine sahiptir. Onun için, bu sistemde -belirtmiş olduğumuz gibi, dediğimiz gibi- Cumhurbaşkanının tek başına Meclisi feshetme yetkisinden çok, Meclisin de Cumhurbaşkanını feshetme yetkisi vardır.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Fesih değil, yenileme.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Devamla) – Yenileme olarak belirtelim.

Burada en çok itiraz edilen noktalardan bir tanesi de gensoru. Değerli arkadaşlar, 1960'dan bu yana gensoruyla ilgili verilen hiçbir önerge bu Meclisten geçmemiştir, sanırım bir tane veya iki tane geçmiştir. Onun dışında, burada çoğunluğa sahip olan partinin hiçbir şekilde buna müsaade etmemesi hâlinde bu kabul edilmiyor.

Diğer bir şekilde, Cumhurbaşkanının burada sorumsuzluğu söz konusu; geniş yetkileri var ama Cumhurbaşkanının herhangi bir sorumluluğu söz konusu değildir ama bu getirilen sistemle Cumhurbaşkanına cezai sorumluluk getirilmektedir. Yani, genel görüşme, burada Meclis soruşturması, Meclis araştırması ve yazılı soru önergeleriyle birlikte Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar bu şekilde bu işlemlere tabi tutulacaktır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yiğit Bulut patron olacak, Yiğit Bulut. Yiğit Bulut patronunuz olacak.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Devamla) – Tartışılan diğer bir konu, Cumhurbaşkanı kararnamesi. Değerli arkadaşlar, münhasıran kanunla düzenlenen konularda Cumhurbaşkanı kararnamesi çıkarılmıyor.

Diğer bir husus, Cumhurbaşkanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM HALİL FIRAT (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen bir dakikada.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yiğit Bulut talimatı verecek.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Devamla) – ...temel hak, kişi hakları ve ödevleriyle, siyasi hak ve ödevler konusunda kararname çıkaramaz. Cumhurbaşkanı kararname çıkardı, bu kararnameyle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir kanun çıkarılırsa Cumhurbaşkanının kararnamesi ortadan kaldırılmıştır.

Burada çokça söylenen şeylerden bir tanesi “Halktan korkmayın!”

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sarayın danışmanları patron olacak.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Devamla) – Değerli arkadaşlar, biz on beş yıldır halktan hiçbir zaman korkmadık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Saraydaki danışmanlar var ya, Yiğit Bulut size talimat verecek!

İBRAHİM HALİL FIRAT (Devamla) – 15 Temmuz darbe girişimine karşı koyan, tanklara, silahlara, uçaklara karşı direnen bu millettten hiçbir zaman korkmayız ve Sayın Başbakanımızın da belirtmiş olduğu gibi, 367’yle değil, 550’yle de geçse biz bunu halkımızın onayına sunacağız ve oradan gerekli şeyleri alacağız.

Değerli arkadaşlar, burada milletin adamı, millet ve Türkiye sevdalı Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın, Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım’ın ve bu grubun tek bir derdi vardır, çocuklarımızın ve Türkiye’mizin geleceğini kurtarmaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Fırat.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, açıyorum sistemi.

60’a göre bir dakika lütfen.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

15.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Adıyaman Milletvekili İbrahim Halil Fırat’ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 10’uncu maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın konuşmacı konuşmasında gensoruyla ilgili bir değerlendirmede bulundu “1982 yılı” diye bir tarifte bulundu yani “O tarihten sonra gensoruyla ilgili düşürülen kimse yoktur.” diye. Ben Meclisimizin bilgileneceği açısından bir iki bilgiyi paylaşmak isterim.

İkinci MC Hükümeti 30 Aralık 1977’de verilen bir gensoruyla düşürülmüştür. Mesut Yılmaz Hükümeti, 25 Kasım 1998; hem Hükümet hem de bir bakan Türkbank ihalesinden dolayı 25 Kasım 1998’de... Bunlar en son olan hadiselerdir gensoruyla ilgili. Yani, Meclisimizin de bu konuyu bilmesinde yarar olduğunu düşünerek ifade ettim.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın konuşmacı da “Bir ikiden fazla değil.” demişti zaten.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi şahıslar adına ikinci ve son konuşmacı, Mersin Milletvekili Ayтуğ Atıcı.

Buyurun Sayın Atıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Atatürk’ün mirası parlamenter cumhuriyet rejimini değiştirecek Anayasa teklifinin 10’uncu maddesi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. İnarak ve yürekten “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyen herkesi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, kısa da olsa, siyasi yaşamımda belki de ilk kez Hükûmeti eleştirmeden bir konuşma yapacağım. (AK PARTİ sıralarından “Oo” sesleri) Sadece başkanlık sistemiyle ilgili, halkın bana sorduğu soruları sizlere, milletvekillerine yönelteceğim ve sizleri vicdanınız ve yemininizle baş başa bırakacağım.

Halkımız soruyor: Anayasa değişikliği neden olağanüstü hâl döneminde yapılıyor? Korkudan hiçbir şey konuşmıyoruz, hiçbir şey yazamıyoruz. Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Türkiye kan gölüne dönmüşken, çiftçinin beli kırılmışken, emekliler sürünürken, ülkenin önemli bir kısmı açlık sınırının altında yaşarken, benim vekil olarak seçip gönderdiğim insanlar benim sorunumu çözmek yerine neden başkanlık sistemini getirmeye çalışıyorlar? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Egemenliği saraydan alıp millete vermek uğruna, cumhuriyet ve bağımsızlık uğruna canlarını hiçe sayan, yediğimiz lokma, giydiğimiz hırka, oturduğumuz koltuk nedeniyle hâlâ borçlu olduğumuz, arkalarından ağıtlar yaktığımız on beşliler, egemenliğin haktan alınıp tekrar saraya verilmesini isterler miydi? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Tüm yetkilerin tek elde toplanması, özgürlüğü ve bağımsızlığı uğruna ölümü göze alan bir millet için uygun mudur? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Halkımız soruyor: Tek adam bir hata yaparsa veya daha önce örnekleri olduğu gibi, kandırılsa, kendi seçtiği milletvekilleri Cumhurbaşkanını Yüce Divana gönderir mi? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Diyelim ki milletvekilleri zor da olsa Cumhurbaşkanını Yüce Divana gönderdiler. Cumhurbaşkanının seçtiği Yüce Divan üyeleri adil bir yargılama yapabilir mi? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Diyelim ki yargıladılar. Daha önce de örneğini gördüğümüz gibi, Cumhurbaşkanı “Ben Anayasa kararlarını tanımıyorum.” derse ne olacak? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Soruyor halkımız: Partisinin Genel Başkanı da olan Cumhurbaşkanı, “devlet başkanı” sıfatıyla Türkiye Cumhuriyeti’ni ve Türk milletinin birliğini temsil edebilir mi? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Soruyor halkımız: Diyelim ki Anayasa’yı değiştirdik, bir süre sonra bu Anayasa Cumhurbaşkanı veya daha sonra seçilenlere dar gelirse ne olacak? Örneğini daha önce gördüğümüz gibi Cumhurbaşkanı Anayasa’ya ve ettiği yemine uymazsa ne olacak, yeni bir anayasa mı yapılacak? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Bir kişinin millî güvenlik politikalarını belirlemesi doğru mudur? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Halkımız soruyor: Cumhurbaşkanı ölürse ne olacak? Bizim seçmediğimiz bir insan geçici de olsa bu ülkeye nasıl hâkim olacak? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Halkımız soruyor: Cumhurbaşkanının genel başkanı olduğu partinin il ve ilçe başkanları tıpkı vali ve kaymakamlar gibi Cumhurbaşkanını temsil edecekler. Bu işte bir yanlışlık yok mu?

“Seçilmiş yüzde 51 seçilmiş yüzde 100’ü feshedecek.” diyorlar. Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Halkımız soruyor: Kim Cumhurbaşkanı olursa olsun bu kadar çok yetkiyle, dünyada birçok örneğini gördüğümüz üzere, insani özelliklerinin ve zaaflarının esiri olmaz mı? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Dolar aldı başını gidiyor, ola ki referanduma gidildi, mevcut Cumhurbaşkanı “Bakin, ‘evet’ demezseniz istikrar bozulur.” diyecek mi? Bu kez de bizi ekonomiyle mi korkutacaklar? Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Halkımız soruyor: Daha önce hiç denenmemiş bir sistemi milletimiz üzerinde deniyorsunuz, ya tutmazsa bedelini gene biz ödeyeceğiz. Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Halkımız soruyor: “Başkanlık sistemi olmazsa erken seçime gitmek kaçınılmazdır.” diyerek milletvekilleri tehdit ediliyor. Koltuğunu korumak için rejimi değiştirecek bir milletvekili olabilir mi gibi bir algı yaratılıyor. Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Değerli arkadaşlar, bu işin kazananı olmaz. Burada çok sınırdaki oylarla maddeler geçiyor.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – O zaman halktan korkmaya gerek yok, halk gereğini yapar.

AYTUĞ ATICI (Devamla) - Çok sınırdaki oylarla maddeler geçiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Halktan niye korkuyorsunuz o zaman, halk gereğini yapar.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Atıcı siz de.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – Maddeler geçtikçe AKP milletvekilleri alkışlıyor kazanmış gibi.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Korkunuz halktan, halktan korkuyorsunuz. Kopuksunuz halktan.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – Hayır, bu işin kazananı olmayacak Sayın Vekilim. Eğer herhangi bir madde 330’un altında kalırsa inanın biz de kazanmayacağız. Bu iş referanduma giderse yüzde 51 “evet” çıksa veya yüzde 51 “hayır” çıksa geriye kalan yüzde 49 kaybetmiş olacak. Bu işin kazananı olmayacak. O yüzden, daha vakit geç olmadan, millet daha çok birbirinden ayrılmadan ve kutuplaşmadan gelin bu işin kazananı bütün milletimiz olsun. Bu teklifi geri çekelim. Evet, bu ülkenin ciddi anlamda iyi ve sivil bir Anayasa’ya ihtiyacı var. Bu Anayasa’yı birlikte yapma gücünü kendimizde görüyoruz, bunu yapabiliriz. Bunu milletimize hediye ettiğimizde, o zaman herkes kazanmış olacak. Gelin bu Anayasa’yı geri çekelim.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Halka inanın, güvenin, gerisi kolay.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre verilmiş görüşmelere devam edilmesine ilişkin bir önerge vardır. Önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 10'uncu maddesinin müzakerelerinin İç Tüzük'ün 72'nci maddesi gereğince sürdürülmesini arz ve teklif ederiz.

Engin Altay

Özgür Özel

Zeynel Emre

İstanbul

Manisa

İstanbul

Levent Gök

Veli Ağbaba

Bülent Tezcan

Ankara

Malatya

Aydın

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

LEVENT GÖK (Ankara) – Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunmadan önce bir yoklama talebi var. Şimdi o talebi karşılayacağım.

Sayın Gök, Sayın Altay, Sayın Tezcan, Sayın Baykal, Sayın Ağbaba, Sayın Erkek, Sayın Emir, Sayın Atıcı, Sayın Yedekci, Sayın İlgezdi, Sayın Arslan, Sayın Adıgüzel, Sayın Biçer, Sayın Kayan, Sayın Çamak, Sayın Şeker, Sayın Tüm, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Engin, Sayın Yalçınkaya, Sayın Gürer.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi, soruya giren sayın milletvekillerinden istirhamımız, sırayla okuduğum sayın vekiller tekrar sisteme girsin çünkü yoklamaya girildiği için sistemden silindi.

Sayın Çamak, Sayın Tüm, Sayın Arık, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Engin'in yerine Sayın Kuyucuoğlu, Sayın Kayışoğlu, Sayın Topal, Sayın Akın.

Evet, şimdi soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz. Daha önceki sıraya riayet ederek beş dakikalık süre içerisinde sayın milletvekillerine söz vereceğim.

Sayın Çamak, buyurun.

HÜSEYİN ÇAMAK (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Türkiye dil, din, mezhep ve etnik kökene dayalı farklılıkların bulunduğu hem de ideolojik ayrılıkların derin olduğu bir ülke olarak başkanlık rejiminin gerektirdiği siyasal altyapıya sahip değildir. Bu sistemin adına isterseniz Türk tipi, isterseniz başka bir şey deyin, bu hâliyle baskıcı

bir siyasi parti yapısının oluşması kaçınılmazdır. Bu sistem başkanı aşırı güçlendirecek, kontrol ve denge açılarındaki eksiklik demokrasiyi yok edecek ve kutuplaşma uzun vadede yönetilmeyecek bir ortam yaratacaktır. Böylesine önemli riskler barındıran bir düzenlemeyi yaparken kişisel ikbalinizi değil ülkemizin ve halkımızın geleceğini düşünerek karar vermek zorunda değil misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tüm...

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Buradan Sayın Cumhurbaşkanına ve ülkesini seven, vicdan sahibi AKP’li vekillere sesleniyorum: Sayın Cumhurbaşkanı, hepimiz biliyoruz ki AKP’li vekiller sizi çok seviyor ve dinliyorlar. Bugün ülke yönetimi adına her türlü yetkiyi kullanıyorsunuz, hatta ilginiz olmadığı hâlde birçok yetkiyi de fazladan kullanıyorsunuz. Dedğiniz her söz AKP tarafından emir kabul ediliyor, anında yerine getiriliyor. Hükümet, bakanlar, ordu, hâkimler, savcılar, iş adamları, medya, muhtarlar, tamamı sizin kontrolünüzde. Daha ne istiyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanı? Bakın, ülkede her gün kan akıyor, kriz de ekonomiyi vurmaya başladı, birçok iş yeri kapandı, döviz yükselişe devam ediyor, insanlar işsiz, gelecek kaygısıyla yaşıyorlar. Ülkeyi neden böyle bir gergin ortama sürüklüyorsunuz? Gelin, sizi dinleyecek olan AKP’ye seslenin. Bunun size de, ülkeye de faydası olmayacaktır. Bu yanıltan bir an önce dönün, yanıltan dönmek erdemdir.

BAŞKAN – Sayın Arık...

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denktaş’ın ölüm yıl dönümü. Kıbrıs kahramanı merhum Denktaş’ı rahmet ve minnetle anıyorum. Ne acı tesadüftür ki bugünlerde İsviçre’de Kıbrıs görüşmeleri sürüyor. Milliyetçiliğin Beşparmak Dağları’na yazıldığı günlerden “Ver kurtul, sat kurtul.” politikasının benimsendiği günlere geldiğimiz içindir ki Türkiye Cumhuriyeti’nin Başbakanı Kıbrıs gibi hayatı bir meseleyi beyaz bir pula tercih ediyor. Son bir yıldaki terör saldırılarında Kıbrıs Barış Harekâtı’ndan daha fazla şehit verdiğimiz bir dönemde Türkiye’nin tek derdinin başkanlık gibi görülmesine bir anlam veremiyorum. Başkanlık gelince ne canımızı yakan terör bitecek ne sayıları 6 milyonu bulan işsizlik bitecek ne ekmek ucuzlayacak ne benzin ucuzlayacak ne de doların yükselişi duracak, sadece bir kişiye koltuk sağlanacak. Gelin, iş işten geçmeden bu teklifinizi geri çekin. Milli iradeyi bir kişiye ipotek etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Anayasa değişikliğiyle Cumhurbaşkanı milletvekili seçilme kriterine uyan çok sayıda yardımcı atayabilecektir. Bunun yanı sıra, Cumhurbaşkanına üst düzey atamalarda sınırsız yetki verilecektir. Böylece, bu durum, Cumhurbaşkanının devleti istediği gibi dizayn etmesine neden olacaktır. Cumhurbaşkanı, yine, belli cemaatler ya da gruplar tarafından kandırılır ve devletin önemli kademelerine atamalar yaparsa bunun sorumlusu kim olacaktır?

Yine, Cumhurbaşkanı ile bu yardımcıların yargılanmaları neredeyse mümkün olmayacak ve yardımcıları Cumhurbaşkanına karşı sorumlu olacaktır. Cumhurbaşkanı yardımcılarının bu kadar korunmak istenmesinin nedeni nedir?

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkürler.

Biraz önce, 9’uncu maddede, Sayın Bakan Amerika ve Fransa’yı örnek göstererek oradaki başkanların partili olduğunu ve sorun yaşanmadığını söyledi. Ben de soruyorum: Bu ülkelerde liyakatin olmadığını da söyleyebilir misiniz? Bu ülkelerde farklı mezhep, etnik köken ve siyasi görüşlere mensup kişilerin mülakatlarda elenmediğini de duydunuz mu? Sadece muhalif olduğu için yüzlerce gazetecinin tutuklu olduğunu da söyleyebilir misiniz? Biliyoruz ki demokrasi öncelikle bir kültür meselesidir yoksa Fransa’da kohabitasyon dönemlerinde yani Cumhurbaşkanının solcu, Parlamentonun sağcı veya tam tersi olduğu o uzun dönemlerde Fransa’da kaos çıkardı. Fransa’daki gibi bizde de Cumhurbaşkanı farklı bir partiden, Parlamento çoğunluğu farklı bir partiden olursa getirdiğiniz bu rejimin işleyebileceğini düşünebiliyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Kuyucuoğlu, sizi atlamışız herhâlde. Size de söz vereyim.

Buyurun.

SERDAL KUYUCUOĞLU (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Cumhurbaşkanımız yine mesajlar verdi, “Dağdaki terörist ile dolar bulunduranın farkı yoktur.” dedi. Cumhurbaşkanımız ara ara bu konuşmalarında mesajlar veriyor. Bu mesajından da şunu mu anlıyoruz: Önümüzdeki günlerde dolar hesapları bloke edilecek, daha sonra evinde ve başka yerlerde dolar bulunduranlar terörist muamelesi mi görecektir, bunu anlayabilir miyiz?

İkinci sorum: Bugüne kadar tüm Türkiye Cumhuriyeti paralarında Atatürk’ün resmi vardı, 1 TL’den Atatürk’ün resmi kaldırılmış bulunuyor, bunun amacı nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yarıyıcı, size sıra gelmiyor, dört dakika kaldı, fazladan verdik.

Şimdi soruları cevaplandırmak üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk toplumu demokratik kültüre sahiptir. Yani “Demokrasi bir kültür meselesidir.” şeklinde değerlendirmeler yapılıyor, doğru. Ben bunun arkasında sanki Türk toplumu demokrasiye layık değilmiş gibi, daha iyi sistemlere layık değilmiş gibi bir anlayış görüyorum ki, tabii, milletimizi de bu anlamda küçümseyen bir anlayış var bunun arkasında, bunu reddediyorum. Çünkü Türk toplumu 15 Temmuzda demokrasiye, millî iradeye, hukuk devletine dünyada örneği görülmeyecek şekilde ölümüne sahip çıkmış, demokrasinin, hukuk devletinin müdafisi olduğunu ispat etmiştir. Dünyada Türk milletinde olduğu gibi ben böylesi bir demokrasi kültürünün ve demokrasiye sahip çıkma bilincinin olduğunu zannetmiyorum. Başka ülkelerde acaba böyle bir darbe teşebbüsü olsaydı orada meclis bombaların altında çalışır mıydı, halk ölümüne sokaklarda durur muydu? Böylesi bir halka sanki bizde bu kültür yokmuş gibi “Bu kültür meselesidir.” demeyi çok büyük bir saygısızlık olarak gördüğümü ifade etmek isterim.

İkincisi: “Cumhurbaşkanlığı sistemi toplumda ayrışmalara, kutuplaşmalara, bölünmelere, parçalanmalara yol açar mı?” Bana göre yol açmaz, tam tersi olur. Neden? Çünkü Cumhurbaşkanlığı sisteminde geçmişte merhum Ecevit yüzde 21’le Başbakan oldu, merhum Erbakan yüzde 22’yle Başbakan oldu, merhum Demirel yüzde 27’yle Başbakan oldu, AK PARTİ ilk dönemde yüzde 34’le Başbakan çıkardı, Sayın Abdullah Gül o zaman Başbakan oldu. Baktığınız zaman, bu sistemde ne yapılıyor? Çok az sayıda bir oy alan veya temsili bulunan parti ülkenin yönetimine gelebiliyor ve yönetimin gerekleri neyse onu yerine getirebiliyor ama dikkat buyurun, bu sistemde yüzde 50,01 oy

almayan birinin Türkiye'nin yürütmesine gelmesi, ülkeyi yönetmesi mümkün değil ama şimdiki sistem yüzde 22'ye yönetme hakkı verebiliyor, böyle bir sonuç çıkarabiliyor. Yüzde 51 oy almak için ne yapılır? Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinin yüzde 51 oy almak için -bugün oyu yüzde 26- ne yapması lazım? Diğer yüzde 25'in rızasını alacak bir üslubu, bir politikayı, bir propagandayı, bir ajandayı geliştirmesi lazım. AK PARTİ de yüzde 49 kusura, bizim de bu başka partilerden oy alacak bir üslubu, propagandayı, programı geliştirmemiz lazım. Başka partilerin de bunu yapması lazım. Bu ne yapacak? Esasında üslubu daha da normalleştirecek, programları, propagandaları daha da normalleştirecek, kutuplaşmayı değil, uçlarda olanları merkeze doğru çekecek, orta noktada milleti de buluşturacak, siyaseti de buluşturacaktır.

Cumhurbaşkanının Parlamentoyu belli şartlar içerisinde seçime götürme yetkisi ile Parlamantonun Cumhurbaşkanını seçime götürme yetkisinde esasında Parlamento ile Cumhurbaşkanı arasında bir uzlaşma gerekliliğini ve bunun olmaması hâlinde müeyyidelendirildiğini görüyoruz. O yüzden ben bu sistemin kutuplaştırmayı artırmayacağına, aksine, bugün olan birtakım eleştirileri ortadan kaldıracak ve uzlaşma kültürünü geliştirecek sonuçları daha iyi bir biçimde ortaya koyacağına yürekten inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bugün her yetki kullanılıyor mu? Doğru, her yetki kullanılıyor ama biz bu sistemi kendimiz için değil, Türkiye için istiyoruz; Türkiye'nin geleceğinde yine siyasi istikrar olsun, güçlü iktidar olsun diye istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan milletvekilleri kendisine yöneltilen sorulara cevap vermeye başlamadan önce, grubumuzca sorulan sorularla ilgili olarak, soruların Türk toplumunun demokrasiye layık değilmiş gibi bir algı ve yansı içinde sorulduğunu söyledi.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “Demokrasi kültürü yok.” denildi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İlaveten, sorulan sorularla ilgili olarak, milleti küçümseyen bir anlayış gördüğünü söyleyerek ne yapmak istedi anlamadım ama bir hakaret ve bir sataşma olduğu çok açık.

BAŞKAN – Yani siz öyle algılıyorsanız, buyurun, ben size iki dakika sataşmadan dolayı söz vereyim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika Sayın Başkan, bu söz başka nasıl algılanır?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek, “Siz öyle algılıyorsunuz...” nasıl bir ifade?

BAŞKAN – Yani ben ne diyebilirim Sayın Altay?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani Sayın Bakan bu gruba dönerek diyor ki: “Milleti küçümseyen bir anlayış görüyorum.”

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, konuşuyorsa konuşsun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu hakaret değil mi?

BAŞKAN – Tamam, sataşmadan söz verdim, bir şey demedim Sayın Altay.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Herkese fırça atıyor Sayın Altay.

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

18.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerindeki soru-cevap işlemi yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Bakan, hiç şüphesiz olmasın; bu millet demokrasiyi özümsemiş, benimsemiş ve sevmiştir. Umuyorum, diliyorum ve görüyorum ki bu millet demokrasiyi feda da etmeyecektir ama OHAL vesilesiyle Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nden on üç maddeye –OHAL sebebiyle– çekince koyan, askıya alan Türkiye... Diğer maddeler bir tarafa ama, sizin Hükûmetiniz “Adil yargılamayacağım.” dedi Birleşmiş Milletlere; “İnsani muameleyle meşgul olmayacağım, işkence yapacağım.” dedi.

Bir hükûmet düşünün ki dünyaya “Ben artık Türkiye’de adil yargılama yapmayacağım ve işkence yapacağım.” diyor. Böyle diyen bir hükûmetin sözcüsünün Türkiye Büyük Millet Meclisinde bırakın Cumhuriyet Halk Partisini, Adalet ve Kalkınma Partisi dâhil hiçbir gruba verecek demokrasi dersi olamaz Sayın Bakan. Utanın kendinizden. (CHP sıralarından alkışlar)

İlaveten, Sayın Bakan, hiç unutmayın, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu kanunla işlevsizleştireceğiniz, varlık sebebini ortadan kaldıracacağınız Türkiye Büyük Millet Meclisi bu milletin namusudur, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu milletin geleceğidir, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu milletin onurudur, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu milletin şerefidir. Korumayan namerttir. (CHP sıralarından alkışlar)

Ayıp, hiç yakıştıramadım!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

**VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

2.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi 10'uncu madde üzerinde önerge işlemlerine geçiyoruz.

Yedi adet önerge vardır, ilk dört önerge aynı mahiyettedir.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesi ile 2709 sayılı Kanun'un değiştirilen 106'ncı maddesinin son fıkrasında yer alan “düzenlenir” ibaresinin “belirlenir” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Önergeleri geri çekiyoruz.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki dört önerge çekilmiştir.

Diğer önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Ahmet Yıldırım

Meral Danış Beştaş

Muş

Adana

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Hüda Kaya

Mahmut Toğrul

İstanbul

Gaziantep

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Engin Altay

Levent Gök

Özgür Özel

İstanbul

Ankara

Manisa

Tekin Bingöl

Haluk Koç

Candan Yüceer

Ankara

Ankara

Tekirdağ

BAŞKAN – Son okunan önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen, Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer.

Buyurun Sayın Yüceer. (CHP sıralarından alkışlar)

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam doksan üç yıl, iki ay, on dört gün önce Meclis sıralarında oturan milletvekilleri yalnızca savaştan çıkmış yoksul ve yorgun bir halka değil, tüm ezilen uluslara örnek olmuştur ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmuştur. Bugün bu topraklarda yaşayan tüm yurttaşlar o gün cumhuriyetin kuruluşu için ellerini kaldıran o aydınlık ve namuslu insanlara çok şey borçludur. Hepsini saygıyla, hürmetle, sevgiyle selamlıyorum.

Kurulan cumhuriyet, tam bağımsız bir Türkiye'yi, kadın erkeğin eşit haklara sahip olduğu onurlu bir yurttaşlığı, insanın insanca yaşayabilmesini ifade ediyordu. Kurulan cumhuriyet, bir tek kişinin veya zümrenin değil, milletin egemenliğini ifade ediyordu. İşte, sizler bugün, getirdiğiniz bu Anayasa değişikliği teklifiyle bu cumhuriyet rejimini değiştirmek istiyorsunuz -doğru ifade edelim, adını doğru koyalım- tek bir kişiye dayalı bir sistem, anayasal diktatörlük kurmak istiyorsunuz. Nasıl ki cumhuriyetin kuruluşu Millî Mücadele'yi veren insanlar için bir onur belgesi olduysa bu değişiklik teklifi de bir utanç belgesi olarak tarihte yerini alacaktır. Çünkü, boş kâğıtlara attığımız imzalarla tek kişinin keyfiyetine dayalı bir anayasal diktatörlük kuruyorsunuz. Çünkü, sizler bir tek kişiye denetimsiz, sınırsız bir yetki veriyorsunuz. Çünkü, ettiğiniz yeminleri çiğneyerek bir tek kişinin ihtirasıyla bu ülkeyi bir uçuruma sürüklüyorsunuz. Tarihe not düşmek için söylüyorum: Vebal altundasınız, günün birinde ağırlığıyla ezileceğiniz vicdani bir yük altundasınız. Yetmezmiş gibi, bizlerden de irademizi tek bir kişiye ipotek etmemizi istiyorsunuz. Ama, kusura bakmayın, ne yazık ki biz bu kadar vicdansız değiliz.

Değerli milletvekilleri, yalnızca AKP'ye değil, "evet" veren MHP milletvekillerine de seslenmek istiyorum. Siz ne yapmak istiyorsunuz? Bir sultanlık sistemi mi kurmak istiyorsunuz? Her şeyin yani yasamanın, yürütmenin, yargının tek hâkimi olan, denetlenmeyen, dilediğini atayan, dilediğini görevden alan bir diktatörlük mü kurmak istiyorsunuz? Bunu iyi düşünmek lazım. Böyle bir Türkiye mi istiyorsunuz? 21'inci yüzyılda bu millete bunu mu reva görüyorsunuz? Bu mudur millet egemenliğinden anlayışınız? Bu mudur demokrasi anlayışınız? Bu kötülüğü bu ülkeye niye yapıyorsunuz? Çünkü birileri böyle yapın diyor.

Bakın, bu teklif her şeyden önce demokrasi için, cumhuriyetin kazanımları için, haklar için mücadele etmiş kişilere, askerî müdahalelere karşı direnenlere, zindanlarda işkence görenlere, diktaya, darbeye karşı hayatını feda edenlere karşı çok büyük bir haksızlıktır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu insanlar demokrasi için, insan hakları için bedel ödediler, tek bir adamın diktatörlüğü için değil. Bunu iyi değerlendirmek zorundasınız.

Değerli arkadaşlar, AKP on dört yıldır iktidarda, on dört yıldır parlamenter sistemle ülkeyi yönetiyor. Dilediği atamayı yapıyor, dilediğini görevden alıyor. Hatta "Ne istediniz de vermedik?" diyecek rahatlıkta FETÖ'cülerini istediği gibi devletin kadrolarına dolduruyor. Şimdi onlarla arasına kara kedi girdi diye, Süleymanlıları, Menzilcileri, bilmem kimcileri devlete yerleştiriyor istediği gibi. İsteddiği gibi, tüm toplumsal muhalefete rağmen, bir günde o kanunu geçirebiliyor, iki günde Başbakanı değiştirebiliyor. E, peki siz sormuyor musunuz kendinize "Bu sistemde neyi yapamadık da değiştirmek istiyoruz?" diye.

Vallahi kimse istikrar filan demesin, on dört yıldır ülkemizde istikrar umudundayız ama hiç istikrar göremedik. On dört yıldır Türkiye istikrarın "i"sini değil, hiçbir şeyini göremedi. Eğer istikrar istiyorsanız hukuktan, demokrasiden, şeffaflıktan asla vazgeçmeyeceksiniz, istikrarın yolu bu.

Ama şunu söyleyeyim ki Atatürk bir enkazdan bir cumhuriyet kurdu, tekrar bu cumhuriyeti bir enkaza çevirmeye çalışanlara bu ülke izin vermeyecektir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Yıldırım

Meral Danış Beştaş

Muş

Adana

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahiplerini okuyorum:

Mahmut Toğrul

Hüda Kaya

Gaziantep

İstanbul

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergelere Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki ilk önerge üzerinde söz isteyen Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul.

Buyurun Sayın Toğrul. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, verdiğimiz önerge üzerinde söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanının “İsteseniz de istemeseniz de rejim değişmiştir.” sözünden bu yana adına ne dersek diyelim, -başkanlık, yarı başkanlık, partili cumhurbaşkanlığı sistemi- aslında hep “Fiilî durumu, var olan durumu anayasal hâle getirelim.” diyorlar. Peki, değerli milletvekilleri, fiilî durum nedir? Fiilî durum: Hepinizin bildiği üzere yasama, yürütme, yargı şu anda fiilen bir kişinin elindedir. Bunu yasallaştırmak, bunu anayasal hâle getirmek istiyorlar. Peki, bunlarla ne yapılıyor değerli milletvekilleri? Örneğin, muhalif gördüğünüz bir partinin belediyelerine yönelik hiçbir soruşturma yapmaya ihtiyaç duymadan kayyum atayabiliyorsunuz, el koyabiliyorsunuz. İşte bunu anayasal bir statüye kavuşturuyorlar. Kamu çalışanları hakkında herhangi bir soruşturma açılmadan, idari, adli veya herhangi başka bir şey yapılmadan bir kararnameyle, örneğin, muhalif gördüğünüz kamu çalışanlarını bir gün dışarıya koyabilecek bir duruma getiriyorsunuz. Basını, televizyonu, dergiyi muhalif görüyorsanız bir kararnameyle bunların kapısına kilit vurabiliyorsunuz.

Yine, basında sizin politikalarınızı eleştiren basın çalışanlarını, bir kalemde yargı önüne çıkarıyorsunuz, atadığınız yargıyla yargılayıp içeride on dokuz gün, yirmi gün bir soru sormadan mahkemeye çıkarmayabiliyorsunuz.

Yine, değerli arkadaşlar, rakip gördüğünüz partinin genel başkanlarını, grup başkan vekillerini, milletvekillerini, yine kendinizin bile geçmişte güvenmediği yargıya götürüp herhangi bir şekilde içeride tutabiliyorsunuz. Rakiplerinizi kararnamelerle bertaraf hâle getirebiliyorsunuz. Örneğin, rakip partinin il, ilçe yönetimlerini, hatta potansiyel oy verecek olan kitlelerini, 10 binin üzerinde insanı, herhangi bir soruşturma, kovuşturma yapmadan gözaltına alıp içeriye tıkabiliyorsunuz. Binlerce derneğe, vakfa, herhangi bir soruşturma açmadan, sırf size muhalif diye, onların kapısına kilit vurabiliyorsunuz. Örneğin, siz Anayasa’yı, hani dediler ya Türk kokuyor, işte Türk olmayanlar... Örneğin, Kürtlerin dil ve kültür çalışmaları yapan derneklerinin, vakıflarının, kurumlarının, herhangi bir işlem yapmadan, kapısına kilit vurabiliyorsunuz. İşte bunları yasal hâle getiriyor, değerli arkadaşlar, şu anda üzerinde konuştuğumuz Anayasa önerisi.

Değerli arkadaşlar, valiler, yine birilerinin talimatıyla aylarca il ve ilçelerde sokakta gösteri yapma haklarını, politika yapma haklarını, ifade haklarını tek bir kalemde yasaklayabiliyor. Daha dün burada Ankara Valiliğinin aldığı bir aylık kararı eleştiriliyordu.

Değerli arkadaşlar, benim vekil olduğum Gaziantep ilinde -dört aydır her ay uzatılıyor- valinin bir cümlesiyle tüm sokaklar, basın, ifade özgürlüğüne kapatılabilir. İşte bunları yasal hâle getiriyoruz. Yürütme üyelerinin tamamını atıyorsunuz, yargıyı, tamamını bir kişi atıyor ve istediğiniz yönde karar çıkarmazlarsa onları da hemen alıverebiliyorsunuz.

Üzerinde konuştuğumuz maddede cumhurbaşkanının yardımcıları kaç kişi olacak, kaç yardımcısı olacak? Ne alt sınır ne üst sınır var. Bunların nasıl görev yapacakları, nasıl görevleri üstleneceklerinin bir ifadesi yok. Yine, bunların nasıl azledileceği belli değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) - Yine, bu Meclis önemli oranda devre dışı kalıyor değerli arkadaşlar. İşte bizim fiilî hâli anayasal statüye kavuşturacağımız durum tam da bundan ibarettir diyorum. Halkımız bunu görmelidir.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toğrul.

Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerinde söz isteyen Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım.

Buyurun Sayın Yıldırım. (HDP sıralarından alkışlar)

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben öncelikle bir yanlış düzelterek başlamak istiyorum. Şahsı adına söz alan iktidar partisi milletvekili, şimdiye kadar -gensoru kurumuna ilişkin- hiç kimsenin gensoruyla düşürülmediğini ifade etti, hiçbir bakanın.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – 2 tanesi hariç.

AHMET YILDIRIM (Devamla) - Kendisine söyleyeyim: 1980 yılında, darbeden önce Hayrettin Erkmen'in Demirel'in Dışişleri Bakanıken gensoruyla bakanlığı düşürüldü. 1980 yılında aramızda milletvekili olan büyüklerimiz de vardır, onlar bizden daha iyi hatırlayacaklardır. Yani, öyle bir müessesenin şimdiye kadar hiç işletilmemiş olması üzerinden gensoru müessesesini boşa çıkarmanın, küçümsemenin, anlamsızlaştırmanın hiçbir anlamı yok. Bu 10'uncu madde üzerine yine iktidar partisi adına söz alan hatip, özellikle muhalefet partisi hatiplerine dönük olarak bu Anayasa teklifinin içeriğini incelemeyi ve bunun üzerinden, incelenmemiş, bilgi sahibi olunmamış bir teklif üzerinden bizim burada bir retçi yaklaşım içerisine girdiğimizi söyledi. Ben basına... Hani, boş kâğıtlara atılan imzalar üzerinden bütün iktidar partisi milletvekillerini töhmet altında bırakacak bir yaklaşım içerisinde olmam; mutlaka iktidar partisinden de bu metni, bu teklifi ayrıntılı inceleyen olmuştur ancak hangi pencereden incelediğimiz ve baktığımız üzerinden bir kabulleniş süreci yaşıyoruz biz.

Biz de en az sizin kadar bu metni inceledik, bu teklifin neleri getirip götüreceği, bu ülkenin insanlarına ne kadar mutluluk ne kadar mutsuzluk getireceği tahayyülüyle burada konuşma yapıyoruz. Ya değilse, muhalefeti boşa çıkarmak üzerinden böyle bir bilgi kirliliği oluşturmamızın hiçbir anlamı yok. Biz en azından kanmışlıklar üzerinden yürütüyoruz. Friedrich Nietzsche diyor ki: “Kanmışlıklar o kadar kötü bir düşmandır ki, kanmışlıklar hakikatin karşısında yalanlardan daha kötü bir düşmandır.” Bu anlamda, herkes bulunduğu zaviyeden bir işe, olaya, onun getirip götüreceklerine bakar, ona göre değerlendirir.

Şimdi, bu 10'uncu madde, özellikle Anayasa'nın 106'ncı maddesinde Cumhurbaşkanının, partili Cumhurbaşkanının kendisine yardımcı ataması üzerinden bir değişiklik öngörüyor ama “bir veya daha fazla” diyor. Mesela, mevcut Cumhurbaşkanı sınırsız sayıda danışman ve başdanışman atıyor. Acaba burada da 30 Cumhurbaşkanı yardımcısı yapabilir mi mevcut teklifle? Evet yapabilir. 50 yapabilir mi? Evet yapabilir. Çünkü, bir üst sayı konulmamış. Peki, bu yardımcılardan akrabalık ve illiyet bağı, ticari bağı olanlar da olabilir mi? Evet olabilir. Ona engel bir şey de yok. Böyle bir sınır çizilmemiş.

Şimdi, bir de Cumhurbaşkanının hastalık, mazeret veya yurt dışı durumlarında mevcut hâliyle seçilmiş olan bir Meclis Başkanı, hatta 2 defa seçilmiş olan, hem halk tarafından seçilmiş olan hem de Meclis tarafından seçilmiş olan bir Meclis başkanı vekâlet eder. Burada ise atanmış bir cumhurbaşkanı yardımcısı, onunla aynı yetkileri kullanmak üzere cumhurbaşkanına vekâlet edebilir, az önce saydığım hâllerde. Peki, buna dair, bir: Kaç cumhurbaşkanı yardımcısı atayacağının üst limitinin belli olmaması ciddi bir eksiklik. İkinci bir husus ise değerli milletvekilleri, mevcut düzenlemede, Cumhurbaşkanlığı makamına vekâlet ihtiyacı ortaya çıktığında TBMM başkanı değil, yardımcısı ona vekâlet eder. Bu, iki açıdan problemlidir değerli arkadaşlar. Birincisi: Meclis başkanı seçilmiştir ama cumhurbaşkanı yardımcısı, herhangi bir seçim sürecinden geçerek halkın güvenine mazhar olmaksızın atanmış biri

-cumhurbaşkanıyla- mücbir sebeplerle, mücbir hâllerde yetki kullanabiliyor. İkincisi ise: Mesela, hani, Amerika Birleşik Devletleri’nden çok örnekler veriliyor. Amerika Birleşik Devletleri’nde, evet, başkan yardımcısı vardır ve başkan yardımcısı, mazeret hâllerinde, yurt dışı, hastalık vesaire hâllerde başkanın yetkilerini kullanabiliyor ama o da aynı, başkan gibi seçimle gelmiştir, bunu da unutmamalıyız diye ifade ediyorum. Özellikle, bu cumhurbaşkanı yardımcılığı müessesinin sayı ve kullandığı yetkiler açısından ciddi problem içerdiğini düşünüyorum.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Böylece 10’uncu madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, maddenin gizli oylaması yapılacaktır.

Gizli oylama usulü aynı şekil ve şartlarda devam edecektir.

Gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını bir kez daha arz ediyorum. Değerli arkadaşların şu Hükümet ve Komisyon sıralarını sadece görevlilere bırakmalarını istirham ediyorum. Görevli arkadaşlar ve Başkanlık Divanı üyeleri haricinde kimse bu alanda kalmamasın.

Şimdi, sayın milletvekilleri, kâtip üyelerimiz her iki tarafta da yerlerini aldılar. Ad okunmadan pulları ve zarfları vermiyoruz. Adı okunan milletvekilini ad defterinden işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verilecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır. Beyazın kabul, kırmızının ret ve yeşilin çekimser oy ifade ettiğini hepiniz çok iyi biliyorsunuz. Oyunu kullanacak sayın üye adını ad defterine işaretlettikten ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra kapalı oy verme yerine girecek, oyunu o şekilde kullanacak ve oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan oy kutusuna atacaktır.

Sayın milletvekilleri, hiç yığılma ve bekleme yapmadan adı okunan sayın milletvekillerine pullar ve zarflar verilmeye başlanacaktır.

Şimdi gizli oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

Buyurun.

(Oyların toplanmasına başlandı)

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım, kabinlere girilmiyor, fark ediyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gizli oylama usulüne gösterdiğiniz hassasiyetten dolayı teşekkür ediyoruz. Yığılma yapmadan, sakın bir şekilde oyumuzu kullanalım.

Yavaş yavaş okuyalım.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Diyarbakır

Nursel Aydoğan... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

İdris Baluken... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

Çağlar Demirel... (HDP sıralarından “Cezaevinde.” sesleri)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, hep açık oy kullanıyorlar, müdahale edin.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, herkes zaten usulüne uygun bir şekilde yapıyor. Oy kullanmayanlar ve görevli olmayan sayın milletvekilleri yerlerine oturursa hiçbir sıkıntı olmaz Allah'ın izniyle.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, müdahale etmeniz gerekmiyor mu? Sayın Başkan, vekillerin kabine girmesini söylemeniz için ne yapmalıyız?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, kabinlerde oylarımızı kullanmaya devam ediyoruz, lütfen. Usulüne uygun bir şekilde kabinlerde kullanmaya devam ediyoruz.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, dışarıda atıyor. Müdahale edin lütfen.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, müdahale etmeyin lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz edin. Ben etmeyeyim, siz edin.

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, kabinlerde oy kullanmaya devam ediyoruz lütfen. Aynı şekilde devam, aynı hassasiyetle.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu kadar olmaz ki yani! Hep açık oy kullanıyorlar.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Van

Figen Yüksekdağ Şenoğlu...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Cezaevinde.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok.

Kâtip üyelerimiz, görevli arkadaşlarımız, Başkanlık Divanı üyeleri, herkes kullandı.

O hâlde oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi oy kupalarını kaldırıyoruz, ilgili yerlere getiriyoruz. Başkanlık Divanı üyelerimizi de yine görev başına davet ediyorum oy sayım ve dökümü için.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin gizli oylama sonucu:

“Oy sayısı : 483

Kabul : 343

Ret : 135

Boş : 3

Geçersiz : 2

Kâtip Üye

Özcan Purçu

İzmir

Kâtip Üye

Mustafa Açıkgöz

Nevşehir”

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.59

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 00.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Özcan PURÇU (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 2709 sayılı Kanunun 116 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“H. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yenilenmesi

MADDE 116- Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğuyla seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.

Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.

Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır.”

BAŞKAN – 11’inci madde üzerinde gruplar adına ilk söz Osmaniye Milletvekili Ruhi Ersoy’a aittir.

Buyurun Sayın Ersoy.

Süreniz on dakikadır. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 447 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, milletin yapısının kuvveti, nüfus kalabalığı ve sayı çokluğu değil, iradesinin kudretiyle ölçülür. Millet iradesi her şeyden önce devlet olarak tecelli eder. Hükûmet şekli ne olursa olsun, devlet, milletin inanç ve iradesi üzerine kurulmuş, müesseseleri de bu inanç ve iradede kuvvet alıyorsa o devlet millî bir devlettir, temsil ettiği irade de millî iradedir. Devlet manen bundan uzaksa, şekil ve dış yönüyle ne kadar millî görünürse görünsün yine de millî olmaktan uzaktır. Milletler varlıklarının temelini teşkil eden gayeden uzak yaşayamazlar. Millete yönelmeyen ve hizmet ederek millete mal olmayan hiçbir müessese millî değildir. Millî olmayan her şey millet hayatından kovulmaya, yıkılıp yok olmaya mahkûmdur. Milletin geleceğini güvence altına almayan hiçbir rejim, sistem ayakta kalamaz, yaşayamaz. Millet ruhundan kuvvet almayan devletin bünyesinde devlet içinde devletler, millî iradeyle alay eden özerk kurumlar ve aidiyeti devlete olmayan yapılanmalar, çeteler ürer. O zaman da “Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir.” sözü sadece söz olarak kalır.

Devlet otoritesinde baş gösteren zaafı en iyi şekilde belli eden alamet ve işaret devlet müesseselerinin birbirine yabancılaşmasıdır. Bunların birbirlerine akort edilmeyişi devlet kurumlarının farklı gayeler için çeşitli yapılar tarafından paylaşılma çabalarıdır ki tüm bunları ülkemizde maalesef yaşadık ve gördük. Millet ruhundan kuvvet alan, güçlü müesseselerden mahrum olan toplumların geniş bir hürriyet ve demokrasi ortamı içinde hareket imkânına kavuşmaları kendi millî varlıkları için tehlikeli olmaktadır. Millî ideal ve iradeyi temsil eden ve devleti ayakta tutan kurumların bulunmaması veya bulunduğu hâlde görevini hakkıyla yapamaması sonucunda demokrasinin en nihayet varacağı yer anarşidir. Milliyetçi Hareket Partisi söz konusu bu gerçekliği tecrübe ederek siyaset hayatında önemli bir birikime sahip tecrübenin öteki adıdır.

Değerli milletvekilleri, Türk milleti tarihin hiçbir döneminde devletsiz kalmamış, insanlık huzuruna cihan hâkimiyeti ve gaza ruhu ülküsüyle çıkmış bir milletin adıdır. “Başsız bürk, ılsız Türk olmaz.” demiş atalarımız, Türklerde devlet bu açıdan mukaddestir. Rahmetli büyüğümüz Dündar Taşer, devletin ve Türklüğün birbirine perçinleşmiş kavramlar olduğunu hem söylemiş hem yazmış hem de kendi hayatında uygulamıştır. Taşer’e göre devlet, en yüksek toplumsal değerdir, diğer bütün değerler ancak onun varlığında var olabilirler. Devletini kaybeden bir toplum giderek her şeyini kaybeder.

Her milletin devlete bakışı farklıdır. Her şeyin fânî olduğuna inanan, iman eden aziz Türk milleti sadece devletini ebet müddet olarak görmüş ve öylece kabul etmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi bu anlayış üzerinden yol yürümekte, bugün “Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben.” anlayışı olarak özetlenen siyasetinin temelinde bu özümsemiş düşünceyle hareket etmektedir. Devletini bu kadar kutsayan, önemseyen bir milletin ve devlet yöneticilerinin devletin bekasına yönelik yapılan her saldırıyı, her girişimi canı pahasına püskürtmesi, büyük bir inançla devletine sahip çıkması gayet anlaşılabilir bir durumdur.

Türk tarihinde birçok isyan vardır değerli milletvekilleri. Devleti zaafa uğratma özelliği bakımından ve günümüzde yaşanan hadiselerle örneklik teşkil etmesi noktasında “Şahkulu İsyanı” olarak bilinen isyan çok önemli bir kesit olarak devletin içerisine inanç görünümüyle sızan işgal hareketlerinin bugün yaşanan 15 Temmuz FETÖ kalkışmasıyla olan benzerliği tarihte bu görünümü ikinci bir kalkışmayla, devleti yok etme süreciyle benzerlik göstermektedir.

İşte, bu gerçekten hareketle, toplumun ve devlet gerçeğinin yeniden harmanlandığı günler yaşadığımızı bilerek hareket etmek durumundayız. Bugün devletimizin içerisinde, adını saymakla burada onların propagandasını yapmak istemediğim örgütler başta olmak üzere... “Emanet ehline verilir.”, “Elçiye zeval olmaz.” Zeval olmaması gereken elçiye tetik çektirecek ihanet odakları bir polis memuru görüntüsündeyse ve bu Meclisi bombalayanlar asker kıyafeti giymiş teröristlerse bu memlekette normal olmayan anormal bir durumun var olduğu bir hakikattir.

Bu gerçeklerden hareketle, Milliyetçi Hareket Partisinin politikalarını “Dün söylediklerinin tersini yapıyor bunlar.” diyerek bir şekilde manipölasyon yapanlara, “Milliyetçi Hareket Partisinin başına taş mı düştü?” diyenlere şunu hatırlatmak istiyorum: Milliyetçi Hareket Partisinin başına taş düşmedi ama Meclisin tepesine bombalar düştü ve bu millet, âdeta alınından vurulmak istendi. Bütün bu gerçekliği gören Milliyetçi Hareket Partisi, özellikle Şahkulu İsyanı’na benzer devleti yok etme sürecine, işgal hareketine uğrandığı bir günde elbette ki “devlet-millet bekası” diyecekti ve milletiyle birlikte devletini koruma sürecinin içerisinde olacaktı.

Bu gerçeklikleri bilen, bu gerçekliklerden yol yürüten Milliyetçi Hareket Partisi reel politik ile ideal politığı birbirinden ayırt edebilme basiretini gösterdi. Elbette ki teorik düzlemde olması gerekenler ile olması gerekenlerin uygulanmasıyla birbiriyle örtüşmeyebilir, yer yer bu uygulamalar Anayasa tecrübesinde değişik dönemlerde yaşanmış ve görülmüştür. Türk anayasa tecrübesi, Kanunu

Esasi'den bu tarafa 1921, 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarını tecrübe ederek geldi. Her birinde uygulama esnasında görülen aksaklıklarla yenilerini ortaya koydu. "1961 Anayasası bize bol geldi." denildi. O dönem içerisindeki toplumsal gerçeklik bunları uygulama alanı olarak bazı anarşist olayların doğmasına vesile oldu. Sonra, müdahalelerle bunlar daraltıldı, daha sonra tekrar genişletildi; derken, Türkiye, önemli tecrübeler yaşayarak bugünlere geldi.

Bugün üzerinde tartıştığımız 18 maddelik Anayasa değişiklik teklifinin, içerik itibarıyla kaos ve kriz içerisinde bulunan devlet hayatının yeniden şekillenmesiyle alakalı alınan bir inisiyatif hareketi olduğunu düşünüyoruz. Elbette ki prensip olarak maddelerin içeriğiyle alakalı görüş ve düşünceler ve eleştiriler olabilir ama bir hakikat, Türk milletinin, Türk devletinin ciddi bir tehdit ve tehlike altında olduğu gerçeğini bilerek hareket edebilme durumudur. Bu noktada, Milliyetçi Hareket Partisi, bu maddenin içeriğini ve detaylarını sonuna kadar irdeleyerek hareket ederek, idealin içerisinde en mümkün olabilenleri yaklaştırmaya çalışarak önerilere destek olmuştur.

Değerli milletvekilleri, her dönem yeni anayasa tartışmaları olagelmıştır ve bu olagelen tartışmalar da, malum, bildiğiniz üzere, 2010 referandumu başta olmak üzere onun hemen akabinde Cumhurbaşkanını halkın seçmesiyle alakalı verilen karar ve ilk Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilme uygulamasından sonra başlayan sürecin de devlet sisteminde yeniden birtakım uygulamalar ve hükümet sistemlerinin tartışılması gerektiği gerçeğini ortaya koymuştur. Bu gerçeklikle ilgili hukuki eleştirilerini sayın milletvekilleri ve değerli siyasi partiler görüş ve düşüncelerini kapsamlı olarak izah edeceklerdir. Ama bizim durduğumuz yer, Milliyetçi Hareket Partisinin durmuş olduğu yer, önce ülkem ve milletim gerçeğinden hareket etme ve bu kriz ve kaos ortamından ülkeyi çıkartabilmek için kuvvetin, gücün, devlet aklının konsantre olarak çalışabilmesini sağlayabilecek bir sistemin yeniden inşa edilebilmesidir. Bu gerçeği şaka gibi zannedenler belki tepelerine bomba düşmediği için anlamayabilirler, belki bu gerçeklik üzerinden yol yürürken farklı niyetlerde olabilirler. Belki ideal politik ve olması gereken ideal devleti Aristo'da, Platon'da Thomas More'un "Ütopya"sında arayabilirler, Hegel'de arayabilirler ama teoriye saygı duymakla, felsefeyi anlamakla beraber reel politik ve gerçekliklerden kopan hiçbir uygulamanın sonuç alamadığını da bilmek lazım. Bu konuda tarih ve uygulamalar kendisini her alanda gösteriyor.

Milliyetçi Hareket Partisi gerçeklerden korkmadan, ayaklarını gerçek zeminden kopartmadan kendini alabildiği kadar, açabildiği kadar milletin sinesine açabilen ve milletiyle devletini bütünleştirme mücadelesi veren büyük Türk ülküsünün samimi yolcusu ve yoldaşısıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ersoy.

Gruplan adına ikinci söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Tufan Köse'ye aittir.

Buyurun Sayın Köse. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Madde üzerinde konuşmama geçmeden evvel yaklaşık beş gündür Anayasa oylamasının gizliliği konusunda burada dakikalarca tartışma yaptık, hatta kavgalar çıktı ama çok basit bir anlamı olan gizlilik konusunda bir türlü sonuca varamadık, anlaşılmadı. Bu da bizim ayıbımız olsun.

Şimdi, gizlilik, hem oy kullanırken kimsenin kimseye görünmemesi hem de kullanılan oy kimsenin görmemesidir. Bunu ben söylemiyorum, bunu anayasa terimleri sözlüğü söylüyor. Peki, Anayasa değişikliği gibi böyle önemli bir konuda niye gizlilik öngörülmüş? Bunun da sebebi birkaç

tane ama en önemli sebebi, parti disiplininden uzak, kendi düşüncesine ve hür vicdanına göre, herhangi bir baskı altında kalmaksızın oy kullanabilmesi için.

Değerli arkadaşlarım, milletvekili bu hakkından vazgeçebilir mi? Bu bir kamusal hak mıdır, ödev midir yoksa yükümlülük müdür; yükümlülük müdür yoksa bir imtiyaz mıdır? Şimdi, burada aranan bir kamu yararı ilkesi var, kamu yararı ilkesi olduğunda milletvekilinin bunu bir hak olarak görerek bu haktan vazgeçebilmesi de mümkün değildir.

Şimdi, ben burada izliyorum beş gündür, kimisi gerçekten sanki kasıtlı yapıyor gibi geliyor, ben espiyle karışık “Kabinlere girelim arkadaşlar.” diyorum, hatta “İsterseniz girer gibi yapın.” filan diyorum, getiriyor benim gözümün önünde açıyor. 2 anayasa profesörü var burada, Meclisimizde benim bildiğim, Adalet ve Kalkınma Partisinden. Birisi, “Kardeşim, dünyanın hiçbir yerinde gizli oylama yok ki. Ben gizli kullanıyorum, bak, sen beni görüyor musun?” diyor, geçiyor gidiyor, diğeri kabine giriyor falan, hatta iddia ediyor “Sadece bizim Anayasa’ımızda gizli oylama var.” diyor. Şöyle kısa bir araştırma yaptım, kısa bir araştırmanın da sonucunda şu ortaya çıktı: Gizli oylama var arkadaşlar. Mesela Fransa Anayasası’nın 68’inci maddesinde, Meclisin Cumhurbaşkanını görevden alması yolunda gizli oylama yapılıyor ama dünyanın hiçbir ülkesinde bu gizlilikle ilgili bir anayasa mahkemesi kararı ya da federal mahkeme kararı yok. Niye yok biliyor musunuz? Çünkü oraların tamamında bu gizliliğin ne olduğunu herkes aynı şekilde anlıyor yani bizim gibi farklı farklı anlamıyor; o anlamda yok. Bu ayıp da Türkiye Büyük Millet Meclisine yeter diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, anayasalar toplumsal mutabakat belgeleridir, bu metnin üzerinde bu toplumsal mutabakat ne kadar büyük olursa o anayasa metninin kalıcılığı da o kadar uzun olur, meşruiyeti de o kadar yüksek olur. Bu nedenle böyle bir anayasanın, böyle bir metnin en yüksek mutabakatla çıkarılması gerekir. Yani bir partinin mutfağında hazırlanan bir belgeden ne bu mutabakatı beklemek mümkündür ne de bu meşruiyeti beklemek mümkündür.

Şimdi, Anayasa oylamaları yapılıyor burada. Çok az oylarla, işte 10 oyla, 8 oyla filan geçiyor maddeler. Bir bakıyorsunuz, bir grup “şak şak şak şak” alkışlıyor. Büyük ihtimal, referandumda da bu anayasa ya çok az bir oyla kabul edilecek ya da çok az bir oyla reddedilecek, büyük ihtimal. Yani bir toplumsal mutabakat, bizim aradığımız anlamda meşruiyeti güçlendirecek bir toplumsal mutabakat sağlanamayacak.

Değerli arkadaşlarım, bir göz ağlarken öbürü gülmez. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, sizler gülüyorsunuz. “Bu anayasa tek adam getirecek.” diyoruz. Bu anayasa eğer bu hâliyle, bu değişikliklerle çıkacak olursa 80 milyon hep beraber ağlayacağız. 80 milyon bu anayasa bir felakete sürükleyecek, bunun bilinmesini istiyorum.

Şimdi, yapılmak istenilen değişikliklerle yasama, yürütmenin emri altına veriliyor. Halk tarafından seçilen ve her zaman temsil gücü Cumhurbaşkanından fazla olan -Cumhurbaşkanı yüzde 40 oyla da seçilebilir, yüzde 35 oyla da seçilebilir katılım durumuna göre- temsil gücü daha geniş olan Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanı tarafından hiçbir gerekçe gösterilmeksizin feshedilebilecek. Ya, zaten başkanlık sisteminin özünde böyle bir fesih yetkisi yok. Fesih yetkisi parlamenter demokrasiden kalma bir kurum. Böyle bir düzenleme nasıl olabilir, nasıl böyle bir düzenleme yapılabilir? Örneğin, “diktatör” dediğimiz Suriye’deki Esad Anayasası’nda bile, orada da fesih yetkisi var çünkü demokratik bir başkanlık sistemi yok orada da; orada da başkanlık sistemi var ama orada bile Meclisin feshi Cumhurbaşkanının bir gerekçe göstermesine bağlı olarak mümkün olabiliyor. Yani parlamenter demokrasiye ait bir yetki başkanlık sisteminde de veriliyor. Hâlbuki “Güçler ayrılığı geliyor, arkadaşlar tam demokrasiyi yaşayacağız.” diye anlatıyorsunuz bunu anlatırken.

Şimdi, örneğin, Cumhurbaşkanının veto ettiği bir yasa, bunun yeniden, tekrardan yasalaşabilmesi için mutlak çoğunluk gerekiyor. Bu da Meclisin çalışmasını engelleyen bir düzenleme. Böyle bir durumda yahut da bir suç işlediği iddiasıyla hakkında soruşturma açılan bir cumhurbaşkanı soruşturma açılmadan, soruşturma açılması için oylama yapılmadan Meclisi rahatlıkla feshedebiliyor. Neresinde bunun başkanlık sistemi, neresinde güçler ayrılığı?

Yani, işin esasında, zaten şu andaki Cumhurbaşkanımız ta Başbakanken güçler ayrılığını yürütmenin ayağa vurulmuş bir pranga olarak görüyordu. Böyle bir zihniyetten, böyle bir anlayıştan demokratik bir anayasa ya da güçler ayrılığı beklemek mümkün müdür?

Şimdi, bir de “giyotin sistemi” diyorsunuz. Kardeşim, neresi bunun giyotin sistemi? Bir tek adamın iradesi, üstelik de temsil gücü Meclisten daha çok olan bir tek adamın iradesi Meclisi feshedebiliyor. Buna karşılık, Meclis de eğer seçimlerin yenilenmesine karar vermek istiyorsa 3/5 oy oranıyla seçimleri yenileyebiliyor yani 360 tane milletvekili. Bunun adına “giyotin sistemi” değil de herhâlde “tek taraflı satır sistemi” demek çok daha doğru olacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, her ikisi de meşruiyetini halktan aldığı hâlde niye böyle bir yetki vermek istiyorsunuz Cumhurbaşkanına, nedir bunun sebebi? Vallahi, biz çok düşündük bunun sebebi ne olabilir, bunun sebebi ne olabilir diye. Bunun sebebi, başkanın elinde Meclisi terbiye edecek, hatta Meclisi tehdit edecek; “Eğer benimle uyumlu çalışmazsanız ben sizi feshedeceğim.” diyecek yani işin özünde, Meclisi de cumhurbaşkanının, başkanın gözüne bakarak, baktığında ne dediğini anlayacak şekilde dizayn etmekten kaynaklanıyor, bunun başka bir sebebi yok. Yani, burada bir demokrasiden bahsetmek mümkün değil.

Bakın, Amerika’da anayasayı yapanlar, Kuzey Amerika Konfederasyonunda kuvvetlerin güçlü bir şekilde yoğunlaşmasından korku duymaktaymışlar. Ne zaman? 1791 yılında, çok eski bir tarih. Yani, Anayasa’yı yapanlardan Jefferson’un sözleriyle “Öyle bir hükümet biçimi bulunmalı ki, egemenlik yetkileri devlet organları arasında hiçbirisi diğerini etkili bir biçimde engellemeksizin kendi yasal sınırlarını aşamayacağı şekilde dağılsın ve dengelensin.” Yani, adamlar bu olayı iki yüz yirmi yıl evvel düşünmüşler. Var mı bu bizde?

Şimdi, Burhan Kuzu Hoca diyor ki: “Kardeşim, Amerika’nın cumhurbaşkanlarının sayısını 4’le çarpın, Amerika’nın tarihini bulun; Amerika’nın tarihini 4’e bölün, cumhurbaşkanı sayısını bulun.” diyor. Şimdi, öyle bir düzenleme yapmışsınız ki, Cumhurbaşkanının ikinci döneminin sonunda eğer Mecliste de çoğunluğa gücü yetiyorsa -ki yetecek aynı anda seçim yapıldığı için, bu size özgü de değil; aynı çoğunluk, Cumhurbaşkanlığının çoğunluğu Mecliste de olacak- diyelim ki dört yıl, on bir ay, on beş gün sonra 360 kişiyle Meclisi feshettirecek. E şimdi ne oldu? Nasıl bulacağız biz Türkiye’deki devletin süresini ve Cumhurbaşkanının sayısını? Bulmak mümkün müdür?

Yine bir milletvekili diyor ki: “Kardeşim, öyle 8 kere gidip 9 kere gelen bir Cumhurbaşkanı istemiyoruz. Biz liderimizin süresini belirledik, sınırladık liderimizin süresini.” Bakın, şimdi, Cumhurbaşkanı 2002’den beri, 2003’ten beri Başbakanlık yapıyor, 2019’da bir Cumhurbaşkanlığı seçimi daha olduğunu düşünelim, yine seçildiğini düşünelim, 2024’te bir daha seçilsin ve 2024’te seçildiğinde, son dakikalarında, çoğunluğa da dayanarak -çoğunluğu varsayalım, teorik olarak anlatıyorum- seçimlerin yenilenmesi kararı versin. Ne oluyor biliyor musunuz? Tam 2034 yılına kadar Cumhurbaşkanı olarak kalma ihtimali var teorik olarak.

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – İnşallah.

TUFAN KÖSE (Devamla) – Bakın, “İnşallah.” diyor.

Dün burada konuşan diyor ki: “Biz liderimizin süresini sınırladık.” Şaş kaza, Allah’tan, sınırlamasanız ne olacaktı? 2034 değil de 2054’e kadar mı Cumhurbaşkanlığı yapacaktı? (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, Allah uzun ömür versin, yapsın da, gözümüz yok ama böyle yetkilerle ben kendim de olmak istemem, babamın da Cumhurbaşkanı olmasını istemem, Sayın Genel Başkanımın da bu yetkilerle Cumhurbaşkanı olmasını istemem. (CHP sıralarından alkışlar) Bu yetkiler bir faniye verilebilecek yetkiler değil değerli arkadaşlarım, gerçekten değil. Bakın, 80 milyon insan ağlayacağız. 80 milyon insanın bekasını, geleceğini -hakikaten yürekten söylüyorum, samimiyetimle söylüyorum- tehlikeye sokuyorsunuz, bunu bilin. Yani, ne mevki ne makam ne milletvekilliği, hiçbir şey bunun gerekçesi olamaz diye düşünüyorum.

Şimdi, son söz olarak, parlamenter demokrasinin yetkileri az olduğu için biz bugün yaşadığımız sorunları yaşamıyoruz değerli arkadaşlarım. Biz, işin esasında, hiçbir muhalefet odağına danışmayan, hatta kendi partisi içerisindeki muhalefet odaklarına bile danışmadan, on dört yıldır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Köse.

TUFAN KÖSE (Devamla) – ...tek başına yetki kullanan bir iktidarın aşırı yetkisinden dolayı bugünkü sıkıntıları yaşıyoruz. Bugün hakikaten, işin doğrusu, bizim Anayasa konuşacak ne zamanımız var ne vaktimiz var. Biz bugün terörü konuşmalıyız, biz bugün ekonomiyi konuşmalıyız, biz bugün dünyada en geri noktalara gitmiş olan eğitimi konuşmalıyız.

Son söz, 80 milyonu ağılatmayalım. Gelin, yol yakinken bu Anayasa teklifini hemen bugünden tezi yok, bu dakikadan tezi yok geri çekelim. Parlamenter demokrasinin işlemeyen yönleri varsa onların da tedavisine bakalım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Köse.

Madde üzerinde üçüncü söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Garo Paylan’a aittir.

Buyurun Sayın Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anayasa’yı tartışıyoruz, güçleri ve güçlerin nasıl dengelenebileceğini, nasıl birbirini denetleyebileceğini konuşuyoruz ve maalesef, büyük bir hata yapmak üzereyiz.

İnsanlığın yakın tarihi kralları, padişahları dengelemek ve denetlemek üzere meclisleri ihdas etmek, yargıyı güçlendirmek ve bununla beraber 4’üncü güç olarak da basını güçlendirmekle geçti. Oysa biz yüz yıl önceki, yüz elli yıl önceki tartışmalardan artık başka bir noktaya savrulup tekrar bir padişah ihdas etmek üzereyiz arkadaşlar.

Bakın, Daron Acemoğlu’nun -Nobel Edebiyat Ödülü adayı- “Ulusların Çöküşü” diye bir kitabı vardır, okumanızı tavsiye ederim. Ne zamanki bir ulusta kurumlar güçleniyorsa, kurumlar birbirlerini denetleyebiliyorsa o ulus her anlamda zenginleşiyor, her anlamda; refahı artıyor, özgürlüğü artıyor, huzuru artıyor, ekonomik durumu düzeliyor ama ne zamanki yetki tek bir kişiye dönüp bütün kurumlar devre dışı bırakıldığında, zayıflatıldığında o uluslar çökmeye başlıyor. Yüzlerce yıllık hikâye bu, bunun da herhangi bir istisnası yok.

Türkiye'nin tarihinde de benzer bir durum var. Ne zaman ki kurumlar güçleniyor, o zaman ülkemiz bir huzur bulmaya başlıyor. Ne zaman ki Meclisimiz devrede, ne zaman ki yargı devrede, yargı güçleniyor, hepimiz huzur buluyoruz, her anlamda zenginleşmeye başlıyoruz. Ama, ne zaman ki tek adam diktatörlükleri, darbeler söz konusu oluyor, hep beraber fakirleşiyoruz.

Arkadaşlar, gerçekten tarihî günlerden geçiyoruz. Ciddi bir hata yapmak üzereyiz, siz bu hatada ısrar ediyorsunuz ve bunun vebali altındasınız, onu söyleyeyim. Çocuklarınıza, torunlarınıza bunun hesabını zor vereceksiniz. “Baba, dede, o günlerde sen ne yapıyordun? Bu rezil Anayasa değişikliğine oy verdin mi?” diye size hesap soracaklar ve siz de sağ ayağınızın burnuna doğru bakıp boynunuzu bükeceksiniz, bundan hiçbir şüphemiz yok. Gelin, bu hatadan dönün diyelim yol yakinken.

Bakın, tarihten ders çıkarmak gerekir, yakın tarihimizden de ders çıkarmalıyız. Ben biraz gerilere gitmek istiyorum. Osmanlı Dönemi'yle ilgili kimileri güzelleme yaparlar Osmanlı Dönemi'nde her şey çok güzeldi, hepimiz çok eşittik diye, kimileri de karalarlar Osmanlı Dönemi'ni. Oysa zamanın ruhu içinde Osmanlı İmparatorluğu da diğer imparatorluklar gibi çoklu millet yapısıyla geniş coğrafyalarda hüküm sürmüş ve bir milletler sistemi var, tıpkı Anadolu gibi çoğul bir yapıya sahip ve bu yapıyı yönetmeye çalışan, zamanın ruhu içinde olan bir imparatorluk. Bunun dağılma sürecinde, arkadaşlar, özellikle dağılma sürecinde Avrupa'dan gelen özgürlük, eşitlik rüyaları Anadolu'yu da sarıyor ve kalan tebaalar bunun mücadelesini veriyorlar, kalan milletler bunun mücadelesini veriyorlar el birliğiyle. O güne kadar özgürlük ve eşitlik rüzgârları Anadolu'ya esmemiş ve 19'uncu yüzyılın başından itibaren “Bu eşitlik, özgürlük rüyaları bir anayasayla nasıl çerçevelenir?” diye arayışlar var. Ermeni toplumu bu konuda çok öncü, kendi nizamnamesini yapıyor. Bizim coğrafyamızın ilk anayasasını Ermeni Nizamnamesi'yle 1860'da Ermeni toplumu gerçekleştiriyor. Sonra Rumlar nizamname yapıyorlar; Museviler, Yahudiler nizamname yapıyorlar ve bu arayışlarla beraber Osmanlı'nın bir meclisi olması gerekir duygusu yayılıyor. Abdülaziz istibdadına karşı bir meclis düşüncesi devrede ve nihayet 1876'da Birinci Meşrutiyet'le beraber ilk Meclisimiz ihdas oluyor, Anayasa devreye geçiyor. Bakın, Anayasa'nın ilk yazıcılarından, ilk Meclisinden örnek vereyim: 109 üyesi var, 69'u Müslim, 40'ı Hristiyanlardan, Yahudilerden oluşuyor, aynı Osmanlı toplumu gibi. Hani bugün biz binde 1'iz, Meclisin de herhâlde yüzde 1'ine tekabül ediyoruz Hristiyan olarak; o zamanlar yüzde 40'ına tekabül ediyorduk ve Meclisin de yüzde 40'ıydı Hristiyanlar. Ne güzel bir çoğunluk, Meclis, temsiliyet ve ilk Anayasa'yı yazanlardan birisi arkadaşlar, bakın, Krikor Odyan, ilk Anayasa'yı yazan kişi. Evet, bir komisyon çalışıyor bununla ilgili ve ilk Anayasa'mızı yazıyor, çoğulcu bir Anayasa. Herkes kendini o Anayasa'nın içinde buluyor, Hristiyan'ı da Müslüman'ı da bütün milletler de kendini o Anayasa içinde buluyor. Abdülhamid o Meclisi ihdas edeceği iddiasıyla padişah oldu ama bir yıl sonra Osmanlı-Rus Savaşı'nı bahane edip Meclisi feshediyor. Ondan sonra, biliyorsunuz arkadaşlar, otuz yıllık bir istibdat dönemi. Her istibdat bir süre sürebilir; üç ay, üç yıl, on üç yıl, Abdülhamid'de otuz yıl sürmüş ama her istibdat, bakın, her istibdat sona erer.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – O sana göre, sana göre. Anadolu'da özgürlük olmasa bugün sen burada ne arıyordun?

GARO PAYLAN (Devamla) – Sonuç olarak birilerini var sayarsanız onlar kazanmış hissederler ama yok saydıklarınız ya sessizliğe bürünürler, öfkelenirler ya da isyan ederler arkadaşlar.

Nitekim 1908'de ikinci Meşrutiyet devreye geçiyor, bütün halklar yine mutlu. Anayasa Tadil Komisyonu devreye geçiyor ve çoğulcu bir anayasayı tekrar tahkim ediyor ama daha sonra, biliyorsunuz, Talat-Enver Paşa ilk cuntası o Anayasa'yı da devre dışı bırakıp Türk'ün Anayasası'nı devreye sokuyorlar arkadaşlar, tıpkı bugün Sayın Mehmet Parsak'ın söylediği gibi. “Türk'ün Anayasası'nı yapıyoruz.” dedi ya, yüzyıl önce gene “Türk'ün Anayasası'nı yapıyoruz.” iddiasıyla bir cunta devreye geçti.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Doğru, Türk’ün Anayasası ya.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Türk, ırk değildir.

GARO PAYLAN (Devamla) – Parlamentoyu devre dışı bıraktı, çoğulculuğu devre dışı bıraktı.

Bakın, yok sayılanlar isyan ederler dedim, ya sessizliğe bürünürler ya isyan ederler. O on yıllık kaosta, 1913-1923 döneminde arkadaşlar, 4 halkı kaybettik; Ermenileri, Rumları, Süryanileri, Yahudileri kaybettik. Büyük katliamlarla, soykırımlarla(x) bu topraklardan ya sürüldüler ya mübadelelere uğradılar. (AK PARTİ ve MHP sıralarından gürültüler)

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Bu topraklarda soykırım olmamıştır.

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – “Soykırım” diyemezsin.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – “Soykırım” deme lüksünüz yok Sayın Paylan. Bu topraklarda soykırım olmamıştır, bu milletin Meclisinde bu milletin tarihine bu şekilde hakaret edemezsiniz.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen sözlerinizi düzeltin, bir soykırım yoktur.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan, karışanlara müdahale et diyoruz sana.

BAŞKAN - Acılar yaşanmış olabilir karşılıklı ama bir soykırım olarak nitelendiremezsiniz bunu.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, herkes kendi bakış açısını söylüyor ya.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Soykırım için Karabağ’a bak sen, Karabağ’a bak.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Bu milletin Meclisinde bu milletin tarihine, isyancıları, asileri ve Taşnakçı terör örgütlerini masumlaştırarak hakaret etme lüksünüz yok.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Başkan, düzeltmesi lazım, özür dilemesi lazım.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Burada konuşmanız bile sizin, bu milletin büyüklüğünün ifadesidir.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Öyle bir şey olsa kendisi burada konuşamazdı.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Türkiye Cumhuriyeti’nin Meclisinde soykırımdan bahsedemezsin.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, hatip devam etsin, müdahale etmeyin.

Buyurun.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Hayır, düzeltsin, öyle devam etsin Başkan.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Türk tarihinde soykırım yoktur.

GARO PAYLAN (Devamla) – Sayın Başkan, bakın, ben az önce bir şey söyledim...

BURHAN KUZU (İstanbul) - Türk vatandaşsın ya!

GARO PAYLAN (Devamla) – ...bir zamanlar yüzde 40’tık, bugün binde 1’iz. Herhâlde başımıza bir iş geldi ki -ben bunun adına “soykırım”(x) diyorum, siz ne dersiniz deyin- bugün binde 1’iz, bakın bugün binde 1’iz.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Arkadan vurdunuz milleti, devleti!

GARO PAYLAN (Devamla) – Neyle olmuşa adını hep beraber koyalım ve yolumuza devam edelim.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Emperyalistlerin emrinde olanları konuş biraz!

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

(x) Bu bölümlerde yer alan ifadelere ilişkin açıklamalar ve karar bu birleşim tutanağının 1021’inci sayfasındadır.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Kimin adına konuşuyorsan o mecliste git konuş. Hangi ülkenin adına konuşuyorsan git o mecliste konuş.

BURHAN KUZU (İstanbul) - O senin dediğin yabancı görüşü, yabancı. Söyleyemezsin! Bu topraklarda büyüyeceksin, sonra... Yazıklar olsun sana, yazıklar!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ya, bir dinlemeyi öğrenin ya! Sizin gibi düşünmek zorunda mı?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu ülkeye düşmanlık yapıyorsunuz.

GARO PAYLAN (Devamla) – Sayın Başkan, müdahale edecek misiniz? Nasıl konuşacağım bu ortamda? (AK PARTİ ve MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Siz Genel Kurula hitap edin ama siz de ne konuştuğunuzu bilin lütfen. (HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Başkan, ne demek konuştuğunu bil!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – “Soykırım” kelimesini geri almak zorunda.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ne konuşuyorum ya?

BAŞKAN – Bilin.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – “Soykırım” kelimesini geri almak zorunda.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Paylan, olmayan bir şey üzerinde nasıl hüküm veriyorsunuz? Böyle saçma şey olur mu ya?

GARO PAYLAN (Devamla) – Ne konuşuyorum? Nasıl müdahale ediyorsunuz?

BAŞKAN – Bir soykırım olmadığını ifade ettim efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Resmî görüşü herkes söylemek zorunda mı?

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Bu milletin Meclisinde bu millete hakaret edemezsin.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Arkadaşlar, herkes sizin resmî görüşünüze katılmak zorunda mı ya?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İtham etmek var, bu ifade etmek değil ki.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bu milleti arkadan vurdunuz, belanızı buldunuz; olan bu.

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar...

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Taşnakçı terör örgütünün ağzıyla konuşamazsın bu kürsüde. Üslubunu düzeltsin.

GARO PAYLAN (Devamla) – Sayın Başkan, müdahale edecek misiniz, yoksa...

BAŞKAN – Ne yapayım ben?

Sayın milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyin, hatibin konuşmasını bozmayın.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Özur dileyecek, özür dileyecek.

HASAN TURAN (İstanbul) – Milletisadıkadan milletifasıkaya gel, milletifasıkaya.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Taşnak mısın, ASALA mısın, nesin sen ya?

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Van’daki, Kars’taki, Erzurum’daki kemikler hâlâ...

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Ermeni halkı başına ne geldiğini çok iyi biliyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hınçak mısın, Taşnak mısın, ASALA mısın, nesin?

GARO PAYLAN (Devamla) – Bir zamanlar biz yüzde 20’ydik, bugün binde 1’iz.

HASAN TURAN (İstanbul) – Milletisadıkadan milletifasıka dönuştünü.

GARO PAYLAN (Devamla) – Adını siz koyun, onu ben kabul edeyim, başımıza geleni...

NURETTİN ARAS (İğdır) – Doğuda kestiniz bizi, dedelerimizi kestiniz; diri diri kuyulara gömdünü.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ben atamın, dedemin başına ne geldiğini çok iyi biliyorum.

NURETTİN ARAS (İğdır) – Tandır fırınlarında yaktınız dedelerimizi!

GARO PAYLAN (Devamla) – Ben bir “kılıç artığımı” sizin tabirinizle. Gelin, adını siz koyun, hep beraber yüzleşelim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakin, Ermeni halkının başına... Bakın, artık biz yok hükmündeyiz. Artık binde 1’e düşmüşüz. Geçmişten ders çıkaracaksak...

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Almanların, Rusların diliyle, İngilizlerin diliyle konuşuyorsun.

GARO PAYLAN (Devamla) – ...husumet değil, ders çıkaracaksak gelin bakalım buna.

Değerli arkadaşlar... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, müdahale edecek misiniz? Bu nedir ya?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ya, kullandığın ifadeye bakar mısın arkadaş sen? Bu nasıl ifade ya? Bu nasıl ifade ya?

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen hâl ve hareketlerinize dikkat edin.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, Sayın Başkan, siz tarafı yönetemezsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben söyleyeceğimi söyledim. Siz de bu milleti yaralayıcı ifadeler kullanamazsınız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Diasporanın ifadesini burada kullanamazsın Paylan.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Bu Meclisin kürsüsünde böyle konuşamazsın.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen... Bu milletin kürsüsü, bu milleti yaralayıcı bir şekilde kullanılamaz. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Diasporanın ifadesini kullanamazsın burada. Sen nerenin milletvekilisin? Bunları söyleyemezsin bu kürsüde.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, inanmak zorunda değilsiniz ama tarafı olamazsınız siz.

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – “Ben Ermenistan’ın milletvekiliyim.” diyorsan...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Kafama göre istediğimi söylerim.” diyemezsiniz. Öyle ifade özgürlüğü yok.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Özgür kürsüyse kendi düşüncesini ifade edecek, inanmak zorunda değilsiniz.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Ahmet Bey, bunun inanmakla ilgisi yok, Türk milletine hakaret ediyor.

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AHMET YILDIRIM (Muş) – İnanmak zorunda değilsiniz.

BAŞKAN – Ben müdahale edebilirim; kaba ve yaralayıcı sözler kullanamaz. Bu milleti yaralayan bir ifadeyi kullanmaması gerektiğini ifade ettim ben.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kürsü dokunulmazlığını ihlal ediyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Olmayan bir şeyi nereden çıkarıyorsunuz?

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Emperyalizmin diliyle konuşamazsın. Her zaman yaptığını yapıyorsun.

GARO PAYLAN (Devamla) – Beş dakikamı verir misiniz?

BAŞKAN – Buyurun, bir dakikada tamamlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Devamla) – Beş dakika konuşamadım ben.

BAŞKAN – Kusura bakmayın, yok öyle bir yağma. Bir dakika veriyorum, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

Buyurun.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ya, Sayın Başkan, ne yağması ya ne yağması? Size yakışıyor mu? (AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Ya, “Beş dakika.” diye benimle pazarlık yapıyor. Size yakışıyor mu? Bir dakika veriyorum, daha konuşmuyor, beş dakika istiyor.

AHMET YILDIRIM (Muş) – “Yağma.” diyemezsiniz siz buna. Hayret bir şey ya! (AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir şey olmaz.

GARO PAYLAN (Devamla) – Beş dakikadır konuşamıyorum. (AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika veriyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir şey olmaz. Sayın Başkan, böyle bir ifade olmaz.

GARO PAYLAN (Devamla) – Beş dakikadır konuşamıyorum. (AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Konuşun. Nasıl konuşacaksınız?

Bir dakika, buyurun.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – “Soykırım” kelimesini düzelterek.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir şey olmaz.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – “Soykırım” kelimesini düzelterek. Bu milletin tarihine hakaret edemezsin.

GARO PAYLAN (Devamla) – Beş dakikadır konuşamıyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Tamam, bitirin cümlelerinizi.

GARO PAYLAN (Devamla) – Efendim, beş dakikadır konuşamıyorum.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sözü nü geri alacak, geri alacak.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu ifadeyi kullanamaz, bu ifadeyi kullanamaz. Diasporanın ifadesini burada kullanamaz.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Abdülhamit’e hakaret edemezsin. Abdülaziz’e hakaret edemezsin.

BAŞKAN – Tamamlayın buyurun.

GARO PAYLAN (Devamla) – Sayın Başkan... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Diasporanın ifadesini burada kullanamaz. Diasporanın ifadesini burada kullanamaz. Böyle bir şey yok.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Abdülhamit’e de hakaret edemezsin. Abdülaziz’e de hakaret edemezsin.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bu kürsüden sana hakaret ettirmeyiz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bunu söyleyemez burada, böyle söyleyemez burada. Burası Türkiye Cumhuriyeti devletinin Meclisi. Türkiye Cumhuriyeti devletini kendi Meclisinde böyle suçlayamaz. Böyle bir ifade özgürlüğü yok.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bu kürsüden sana “soykırım” dedirtmeyiz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, müdahale etmeyin.

Tamamlayın, buyurun.

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – Amerikan Meclisinde konuşsaydın “Soykırım yaptınız.” diyebilir miydin?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bunları söyleyemez.

BAŞKAN – Süreniz doldu, süreniz doldu, lütfen...

GARO PAYLAN (Devamla) – Beş dakikamı verir misiniz.

BAŞKAN – Süreniz doldu, lütfen...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sözünü geri alacaksın beyefendi.

BAŞKAN – Ben size on dakika verdim, nasıl konuşursanız...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Beyefendi, sözünüzü geri alacaksınız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bunları söyleyemez, kürsüyü terk etsin.

BAŞKAN – Buyurun... Süreniz tamamlanmıştır.

Teşekkür ediyoruz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kürsüyü terk etsin.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.51

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 01.49****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Özcan PURÇU (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.50

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 02.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Özcan PURÇU (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay, söz talebiniz var.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben konuşacağım, sonra grup adına bir konuşmacı arkadaşımıza vereceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan’ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz evvel kürsüde konuşan bir konuşmacı, kendisinin kılıç artığı olduğundan bahisle ülkemizde soykırım yaşandığını ifade ederek, yine o mahut ve malum, ülkemizi, milletimizi ve devletimizi töhmet altında bırakan o acımasız ve alçak soykırım isnadı maalesef provokatif bir şekilde ifade edilebilmiştir. Bunlar kabul edilemez ve reddediyoruz ve tahammülümüz de yoktur. (MHP ve AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, bu ifadelerin, uluslararası bazı plan ve projelerin bir mini uzantısı olduğu kanaatindeyim. Dolayısıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 161’inci maddesinin uygulanmasını... Tabii, öncelikle, bu konuşmayı yapan kişi sözünü geri alır ve özür dilerse, yine ona göre İç Tüzük hükümleri düzenlenir. Aksi takdirde İç Tüzük hükümlerimizin işletilerek tutanaklardan derhâl çıkartılmasını talep ediyoruz efendim. (MHP, AKP PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Ve bu konuyla ilgili konuşmayı Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekilimiz Sayın Yusuf Halaçoğlu yapacaktır.

BAŞKAN – Sayın Halaçoğlu, sisteminizi açıyorum, yalnız iki dakikada toparlayalım.

17.- Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Garo Paylan’ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, aslında olayları çarpıtmakta maalesef bu Ermeni diasporasının ve Ermeni tarafının üstüne hiç kimse yoktur, ben çok mücadele ettim bunlarla. Aslında Türkiye, “Hadi, tarihçiler komisyonu kuralım ve bunları birlikte araştıralım.” dediği zaman hepsi kaçtı; Avrupa da kaçtı, Almanya da kaçtı, İngiltere de, Amerika da kaçtı.

Bogos Nubar Paşa diye bir kişi var, Ermeni Millî Delegasyon Başkanı. Fransa dışişleri bakanına yazdığı mektup, Ruslarla mektuplaşmaları, bunların hepsinin arşiv belgeleri elimizde mevcut. “Kılıç artığı” deniyor... Peki, Rus ordusunda ne kadar Ermeni vardı? Nazarbekov ve Andranik komutasında 44 bin Ermeni çetenin Doğu Anadolu’da yüz binlerce insanı katlettiği bir ortamda nasıl kılıç artığı oluyor kendileri? Tam 518.301 kişi katlettiler. Eski Van şehrini bilenler hemen kalenin dibinde görürler, atom bombası atılsa öyle olmaz, 80 bin insanı öldürdüler orada. Genç kızları Akdamar Kilisesi’ne götürüp tecavüz ettiler. Bu genç kızların birçoğu Van Gölü’ne kendisini attı iffetlerini korumak için; hayatlarına kıydılar. Bunlar mı kılıç artığı? Fransız ordusunda Fransa için ölen Ermenilerin listelerine bakın Fransız arşivinde. Hepsi, Osmanlı Devleti vatandaşı Ermeniler. Peki, Çanakkale Savaşları sırasında Van’da, Bitlis’te, Çatak’ta, Erzurum’da isyan eden kimlerdi devletlerine karşı? Vatan hainliği yapan kimlerdi? O Ermeni çeteleriydi, o Ermenilerdi. Bunları görmezden gelip... Zeytun İsyanı’nı düşünün. Adapazarı’nda, Bursa’da, İzmit’te, Trabzon’dakileri düşünün; hangisini düşünürseniz düşünün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(MHP ve AK PARTİ sıralarından “Aç, aç.” sesleri)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, bütün gruplara söz vereceğim için toparlama yapmak zorundayız.

Lütfen, bir dakikada toparlayalım.

Buyurun.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bütün bunları düşünün. Her yerde, devlete isyan eden, Sason’da, Adana’da... Peki, Abdülhamid’e suikastı kim yapmıştı? Hangi sebeple yapılmıştı? Bunlara baksınlar. Osmanlı Bankası Baskını... Hepsini topladığınız zaman...

Ha, şunu da söyleyeyim: 1918’de Fransız ordusunun 6 taburunun 3 taburu Ermeni askerlerden oluşuyordu. Kozan’da fırınlarda yakılan insanları göz önüne alın, bunlar mıydı kılıç artığı? Siz, Birleşmiş Milletler belgelerine gidin İngiliz ve Amerikalıların, Ermenilerin nerede yaşadıklarına bakın. Dedelerinizi arıyorsanız, Baltimore ve New York limanlarındaki gemilerin yolcu defterlerine bakın; nereye kaçtıklarını görürsünüz, niçin kaçtıklarını da görürsünüz. (MHP, AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay...

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan’ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, son söyleyeceğimi önce söyleyeyim. Cumhuriyet Halk Partisinin Türkiye’de Anadolu coğrafyasında 1915’li yıllarda bir soykırım yapıldığı iddiasını kabul etmesi mümkün değildir. (CHP, AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Nitekim, Cumhuriyet Halk Partisi bu konuda -o dönem Parlamentoda beraber olduğumuz arkadaşlarımız da var- 2006 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde Cumhuriyet Halk Partisinin ısrar ve öncülüğünde bir tutum belgesi hazırlamak üzere Meclisimizce bir karar alınmış ve soykırım iddialarını kabul eden dünya parlamentolarına ve dünya kamuoyuyla bu tutum belgemiz paylaşılmıştır.

Anadolu’da tesis edilen bin yıllık kardeşlik hukukumuzu tarih boyunca bozma, fitne ve nifak sokma girişimleri hep olagelmıştır. Birinci Dünya Savaşı’nın ağır basıncı ve topraklarımıza yönelik kirli hesaplar ve girişimler neticesinde Anadolu’da sonuçları üzücü olaylar elbette yaşanmıştır ama burada “Şu şöyle oldu, sadece şu etnik aidiyete mensup bir kesim ortadan kaldırıldı.” iddialarının kabulü ve tasvibi partimizce mümkün değildir. Cumhuriyet Halk Partisi, Anadolu’nun çok çeşitli etnik grupları bağrında barındırmasına rağmen, dünyanın değişik bölgelerinde de var olan ama sonuçları çok acı etnik çatışmalardan farklı bir noktada, bin yıllık kardeşlik hukukunun devamının korunmasını aynı zamanda birinci önceliği saymaktadır ve bu vesileyle tekrar altını çiziyoruz ki Türkiye Büyük Millet Meclisinde de -siyaset ayrı bir şey ama- dünyanın hiçbir parlamentosunda o parlamentonun kürsüsünden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...o milletin parlamentosunda o millete soykırım yaptığı iddiası kabul edilemez, doğru değildir, yakışık almaz. (CHP, AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Son cümle, tekrarlıyorum: Soykırım iddialarını şiddetle reddediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bostancı...

19.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan’ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biraz önce burada Sayın Paylan kürsüden konuşma yaparken son derece provokatif bir dil kullandı. (AK PARTİ sıralarından “Ne sayını!” sesleri) Daha girişte “bu rezil Anayasa değişikliği teklifi” diye başladı, yani “alçak ve aşağılık” Türk Dil Kurumuna bakılacak olursa. Sonrasında -provokatif diline örnek olsun diye veriyorum- bu soykırım iddiasını ortaya koydu. Bu iddiayı kesin, açık bir dille reddediyorum; tarihen de yanlıştır, hakikat olarak da yanlıştır, Ermenilere de Türklere de haksızlıktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Osmanlı İmparatorluğu çok milletli bir imparatorluktu -bütün imparatorluklar gibi- oradaki bütün unsurları bir arada tutma çabasında olan bir iradeyi temsil ediyordu. Yanlış olan, alçaklıktır, ihanettir, bir imparatorluğu arkadan vurmaktır, Taşnak ve Hınçak komitacılığıdır; yanlış olan budur.

Bizim Ermeni vatandaşlarımızla ve dışarıdaki Ermenilerle hiçbir problemimiz yok ama soykırım iddiası üzerinden ayrı bir milliyetçilik geliştirmeye çalışan ve uluslararası parlamentolar marifetiyle bunun altyapısını oluşturmaya çalışan bu kirli dille meselemiz vardır. Burada ifade edilen soykırım iddiası da tarihle, insanlıkla, Ermenilikle, geçmişte yaşanan olaylarla ilgili değildir. Bu, uluslararası ilişkilerle ilgilidir. Bunu açık, kesin bir dille reddediyoruz.

Bu konuşma dolayısıyla da İç Tüzük’ün 161’inci maddesine göre işlem yapılmasını ve bu haksız, yersiz iddianın da tutanaklardan çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ, CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Önder...

20.- Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder 'in, İstanbul Milletvekili Garo Paylan 'ın 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi 'nin 11 'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tarihimiz birçok acı olayla dolu. Bu toprakların tarihi kanlı boğazlaşmaların tarihi, çok kadim tarihinden bahsediyorum. Bununla baş edebilmenin yolu, bununla gerçek manada bir yüzleşmek, bunu bilimsel zeminlerde yapmak, sosyal zeminlerde yapmak yani hakikati aramak, hakikat neyse, gerçek neyse onun ortaya çıkmasını sağlamak. Bu sadece bizimle sınırlı bir şey değil, dünya halklarının bu yaraların sağaltılması için, karşılıklı olarak sağaltılması için bulabildiği en insani ve en sonuç alıcı yöntem budur.

Şimdi, bizim ülkemizde -biraz önce sayın hatipler dile getirdiler- bir millet soykırım yapma meselesine tepki gösteriyor. Burada kastedilen, bir millet değildir, halklar birbirine soykırım yapmazlar. Halkların, insanların en derin çekirdeğinde bir ortaklaşma vardır ama dönemin konjonktürü, dönemin müktedirleri, dönemin egemenleri, emperyalistleri, o günün koşullarındaki -adı her neyse- böyle bir halklar boğazlaşmasını teşvik ederler, buna uygun zemin hazırlarlar. Kimi halklar bu tuzağa düşer kimisi düşmez kimisi kısmen bu oyuna gelir kimisi daha ferasetli davranır.

Bütün bunların yolu, bu tarihle gerçekten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – ...hakikati aramak, bunu arayanlara uygun çalışma ortamlarını ve en önemlisi, ifade edebilme hürriyetini sağlamak.

Meclis kürsüsü için defalarca söyleniyor, biraz önce içeride eski bir Meclis Başkanımız da bunu dile getirdi, hatipler burada bizi şok edici beyanlarda da bulunabilirler. Bunun yolu, onu konuşturmak değil. Korkacaksak, bu acıların eğer yeniden yaşanmamasını hepimiz canıgönülden istiyorsak konuşturmama, konuşmama ya da bu yönde baskı altına almak değil, ifadelerini kabul edilemez bulsanız dahi serbestçe ifade etmesine dönük bir ortam hazırlamaktan geçer. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakın, sayın üyeler, bir saniye...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Kınıyor musunuz, kınamıyor musunuz, onu söyleyin.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Bir saniye dinleyin.

BAŞKAN – Tamamlasın konuşmasını Sayın Önder.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sayın Önder, kınıyor musunuz, kınamıyor musunuz, onu söyleyin.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Duyuyorum Sayın Üye. İzin verin konuşmamı tamamlayayım.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Hayır, kınıyor musunuz, önce onu söyleyin, dinletmeyin bize yani.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ya, bize nasihat etme de konuyu söyle. Allah Allah!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – İzin verin, konuşmamı tamamlayayım.

Sayın üyeler, bunu da konuşamayacaksak çekip gidelim yani. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bu çatı altında, soykırım iddiası olmaz. Böyle bir şey yok.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın üyeler, şimdi sayın hatibin konuşmasına, tutanaklar elimde, oradan da bakacağız ama ondan önce, bu kürsüde...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Siz yoktunuz, biz dinledik, çok açık, net.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Evet, ben de tutanaklardan okudum.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Ona o lafı söyletmeyiz.

BAŞKAN – Müdahale etmeyin sayın milletvekilleri, lütfen...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Siz kınıyor musunuz, kınamıyor musunuz?

BAŞKAN – Müdahale etmeyin.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – İzin verin arkadaşlar.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Başkan, söz verdiniz kınamak için; ediyor mu, etmiyor mu, onu söylesin.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Erdoğan 2014 yılında 1915 için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – ...”gayriinsani sonuçlar doğuran hadise” olarak tanımlayıp Ermenilerin hayattaki torunlarına taziyesini ilettiği. Bire bir Sayın Cumhurbaşkanının söylediği söz.

Şimdi, arkadaşlar... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Devamını da söyle onun.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Tabii ki devamını da söyleyeceğiz, devamını da konuşacağız; buna muhalif olan önerileri, tespitleri, belirlemeleri kişisel görüşleri de dinleyeceğiz.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Onu Başkan verir.

Bak, şu an, bu iki dakikada siz bu işi kınıyor musunuz, kınamıyor musunuz? Onu konuşacaksınız.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Bunun yolu bu arkadaşlar. Konuşulamazsa, konuşturulamazsa, bir tabuya dönüştürülürse bugün cumhuriyet olarak bizim ne bu Meclisin ne bu ülkenin...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Tarihçiler araştırın, siz değil.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – ...herhangi bir sorumluluğunun olmadığı, tamamen bir İttihat Terakki manipülasyonu ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – İzin verin. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayalım son bir kez.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Aynı şeyleri ifade ediyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Önder, tamamlar mısınız.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Peki, tamamlıyorum arkadaşlar.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Çok mu zorlanıyorsun?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Şimdi, bir yaptırım talep ediliyor 161’e göre, ben bu yaptırımı bilgilerinize sunmak istiyorum. “Aynı birleşim sırasında 3 kere kınama cezasına uğramak, bir ay içerisinde 5 kere kınama cezası almak, görüşmeler sırasında...”

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Biz onları biliyoruz, sen sadede gel.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – İzin verin arkadaşlar lütfen.

“...Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisine, Meclis Başkanına, Başkanlık Divanına, başkan vekiline hakarete bulunmak, sövmek veya onları tehdit etmek...”

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Türk milletine hakaret.

BAŞKAN – Tamam, bitirelim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Peki arkadaşlar. Anlaşıldı ki biz bunu konuşamayacağız. Yani bir... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – İzin verin de konuşsun...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – İzin vermiyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Önder.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Elitaş, konuşmalar tamamlandı. Müsaade ederseniz...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, müsaade edin.

Bakın, Sayın Önder konuşmayı doğrular nitelikte açıklamalar yapıyor. Bu ülkede milletvekilliği yapan kim olursa olsun, bu ülke vatandaşlarını, bu ülkede yaşayan insanları katil olarak, soykırımcı olarak suçlayamaz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Kim öyle niteledi ya, kim öyle niteledi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başka ülkeler “Ermeni soykırımı yoktur.” diyenlere ceza verirken burada bir milletvekili “Soykırım yapılmıştır.” diyemez, bu millete hakaret edemez. Onun için, İç Tüzük’ün 161’inci maddesini uygulamanızı ve tutanaktan çıkarmanızı rica ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Elitaş.

Sayın milletvekilleri...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Önder...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Küçük bir cevap vereceğim sayın hatibe. (AK PARTİ ve MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

Sayın Önder...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN – Tamam, bir cümle söyleyin, kapatın lütfen.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Burada bir millet itham edilmiyor arkadaşlar.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – O senin yorumun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Bunun altını net çizelim, bunu biz de kabul etmeyiz; bir. İkincisi: Sayın Elitaş aslında çok veciz olarak ifade etti, “Avrupa’da ‘Bu yok.’ diyenlere yaptırım uygulanıyor.” dedi. Buna “Yok.” diyene yaptırım uygulamak nasıl bir zihniyetse “Var.” diyene yaptırım uygulamak da böyle bir zihniyettir, aynı kapıya çıkar. (AK PARTİ ve MHP sıralarından gürültüler)

Bir dakika...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Yuh be!

BAŞKAN – Sayın Önder...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Bu kadar olmaz ya!

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Arkadaşlar, bizim kınadığımız insanlardan ya da ülkelerden bir farkımızın olması lazım, bunu vurgulamak istedim. (AK PARTİ ve MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sayın milletvekilleri, istirham ediyorum. Arkadaşlar, lütfen...

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Hikâye anlatıyor.

IX.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan’a 447 sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 11’inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri nedeniyle 3 birleşim Meclisten geçici çıkarma cezası verilmesi hakkında

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, İstanbul Milletvekili Sayın Garo Paylan’ın “Soykırım.” şeklindeki ifadesi Türkiye Cumhuriyeti’ne ve milletimizin tarihî şahsiyetine hakaret içeren, Meclisten geçici olarak çıkarma cezasını gerektiren bir fiildir. Bu nedenle Sayın Paylan’a, İç Tüzük’ün 163’üncü maddesi uyarınca Meclisten geçici olarak 3 birleşim çıkarma cezası verilmesini teklif ediyorum.

Sayın Paylan, savunma yapacak mı? İstenirse kendisi ya da yerine bir başka arkadaşı savunma yapabilir. Savunma için süre vereceğim. Eğer yoksa, savunma yapmayacaksa...

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Savunma değil, özür dilemesi lazım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Savunma değil, doğrudan doğruya af dilemesi gerekiyor. Af dilerse ancak bu olabilir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, yoksa...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Özür dilemiyorsa bu Meclise bir daha da gelmesin.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz mi yapacaksınız Sayın Önder.

Tamam, buyurun, savunma için size de iki dakika süre...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bakın, İç Tüzük’ün 163’üncü maddesine göre siz cezayı uygulayacaksınız, Genel Kurul karar verecek. Özür dilerse Genel Kurula girebilir.

BAŞKAN – Ben onu uygulayacağım. Onu teklif ettim, savunma varsa savunmayı alacağım, sonradan bunu değerlendireceğim.

Sayın Elitaş, lütfen, siz buyurun, tamam.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, önce cezayı uygulayacaksınız, af dilerse –burada savunma yok Sayın Başkan- girme hakkını kazanacak.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Önder, açtım, iki dakika.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Başkan, bu kavram burada ilk defa kullanılıyor değil. Değişik soru önergelerine, araştırma önergelerine defalarca konu olmuş, kürsüde de birçok kez bunun üzerinden tartışmalar yürütülmüştür. Yine bizatihi Sayın Başbakan, Dersim katliamıyla ilgili çok net değerlendirmeler yapmıştır. Onun için, burada arkadaşım adına bir savunma yapmayacağım. Fakat, Sayın Elitaş diyor ki... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – O zaman Sayın Önder, lütfen, savunma yapmayacaksanız arkadaşınız adına, ben onun için söz verdim, “Savunma yapacağım.” dediniz. Toparlayın.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Savunma yapmak isterdik fakat bunun için şartların...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, iş çıkırından çıkmak üzere, lütfen...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, İstanbul Milletvekili Sayın Garo Paylan’a İç Tüzük’ün 163’üncü maddesi uyarınca Meclisten geçici olarak üç birleşim çıkarma cezası verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Anayasa’mızın 83’üncü maddesi; “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanı teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.”

Bu hükme göre Sayın Paylan’ın söz konusu soykırım ifadelerini Meclis dışında tekrarlamaması ve bu sözlerin tutanaktan çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. (x)

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 02.31

DOKUZUNCU OTURUM

Açılma Saati: 02.45

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Özcan PURÇU (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Dokuzuncu Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Şimdi 11’inci madde üzerinde gruplar adına son konuşmacı, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, biraz evvel yaşanan olayla ilgili, soykırımı ilişkin hem milletvekillerimizin hem de aziz ve asil milletimizin hissiyatına tercüman olan AK PARTİ, CHP ve MHP grup başkan vekillerimizi ve milletvekillerimizi teşekkürle anmak ve hakikaten bu asil ve aziz milletin tarihin hiçbir döneminde soykırım yapmadığını belirtmekle başlamak istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli ve aziz kardeşlerim; 3 milyon mülteciye, ırkına, dinine, diline bakmaksızın kucak açan ülke hangisi, hangi millettir? Dolayısıyla, bu, bir iftiradır ve provokasyondur.

BURHAN KUZU (İstanbul) – Aynen öyle.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Değerli dostlar, değerli milletvekilleri; Anayasa değişikliği teklifimizin 11’inci maddesiyle ilgili AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Bilindiği üzere, 2011 yılında Mecliste grubu bulunan 4 partinin eşit üye vermesiyle kurulan Anayasa Uzlaşma Komisyonu, iki yılı aşkın süre çalışarak 60 maddede uzlaştı. “Gelin, bu maddelere ilişkin Anayasa değişikliğini yapalım.” dediğimizde, maalesef herhangi bir sonuç alınamadı. Daha sonra, Türkiye 15 Temmuzda uluslararası darbe ve işgal girişimine maruz kaldı. Hep birlikte bu tezgâhı bozarak püskürttük. Tarihin dönüm noktasını yaşadığımız bu süreçte, nihayetinde AK PARTİ ve MHP tarafından hazırlanan Anayasa teklifi Meclisimize sunuldu. Böylece söz, yetki ve kararın aziz milletimizde olduğu süreç başlamış oldu.

Anayasa Komisyonunda en uzun görüşmeler demokratik ortamda gerçekleşti. On gün süren çalışmalarda yüzlerce milletvekili söz aldı, kendi görüşlerini ifade etti ve yaklaşık 1.500 sahifelik tam tutanak tutuldu. 21 maddelik teklifimiz, verilen değişiklik önereleriyle 18 madde olarak kabul edildi ve huzurunuzda geldi.

Değerli milletvekilleri, teklifimizin 11’nci maddesiyle Anayasa’nın 116’ncı maddesinde seçimlerin birlikte yenilenmesi düzenlenmektedir. Buna göre, Meclis ya da Cumhurbaşkanınca seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde seçimlerin birlikte yapılması kurala bağlanmaktadır. Böylece yasama ve yürütme aynı gün yapılan seçimlerle doğrudan milletimiz tarafından belirlenmektedir. Parlamenter sistemde var olan ve 7 Haziranda da örneğini yaşadığımız Hükûmetin kurulamaması veya kurulsa da güvenoyu alamaması ihtimali bu şekilde ortadan kalkmaktadır.

Ayrıca, Meclisin ve Cumhurbaşkanının birlikte aynı anda seçilecek olması denge-denetim mekanizması açısından son derece önem arz etmektedir. Kuvvetler ayrılığı prensibi gereğince yasama ve yürütme kuvvetlerinin birbirini denetlemesini sağlayacak bu düzenleme, aynı zamanda bu erkler arasında bir kriz oluşması durumunda halkın hakemliğine ve iradesine başvurma imkânı getirmektedir. Bu madde, teklif edilen Cumhurbaşkanlığı sisteminin özgün bir düzenlemesidir ve kuvvetleri dengelemektedir. Önerilen sistem de rejim değişikliği sistemi değil, Hükûmet sistemidir.

Demokratik cumhuriyet hepimizin dokunulmazdır. Dolayısıyla, kimse, kendi varsayımları ve kurgularıyla bir algı oluşturmak üzere, tekliften ve gerçeklikten kopuk iddia ve ithamlarda bulunmamalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonda da ifade etmiştim, 1921 ve 1924 Anayasaları, Gazi Meclisimizin öncülüğünde, birinci istiklal mücadelemizin sonucunda ortaya çıkmıştı. Görüştüğümüz teklif ise 15 Temmuz darbe ve işgal girişiminin püskürtülmesine yönelik istikbal mücadelemizin sonucudur. Bu teklifi de Gazi Meclisimiz görüşmektedir.

Değerli arkadaşlar, 15 Temmuz, güçlü ve istikrarlı Türkiye, yeniden büyük Türkiye oluşmasın, “Dünya 5’ten büyüktür.” diyen Türkiye’nin öncülüğünde adil ve merhametli bir dünya kurulmasın diye gerçekleştirilen uluslararası bir operasyondur. Abdülhamit döneminde 1897’de Basel’de yapılan kongrede alınan kararların ve Türkiye’yi parçalayarak, bin yıldır sancaktarlığını yaptığı adalet ve merhamet medeniyetiyle birlikte tarihten silme ve imha etmeyi öngören planların, yeni Sykes-Picot’ların bugüne iz düşümüdür 15 Temmuz ve sonrasında yaşananlar.

Yüz yıl önce vatanımız olan topraklarda büyük bir yıkım ve kıyımla karşı karşıyayız. Yarım kalmış ameliyatı tamamlamak ve tarihin sonunu ilan ederek Türkiye’yi parçalamak ve imha etmek istemektedirler. Yıllarca, böl, parçala ve yönet; tavşana kaç, taziye tut diyen, oluşturduğu terör havuzuyla sağ elleriyle DAESH ve FETÖ’yü, sol elleriyle PKK ve PYD gibi örgütleri oynatan -tırnak içerisinde- üst aklın tüm tezgâhlarını boşa çıkarmak, milletin temsilcileri sıfatıyla hepimizin boynunun borcu ve ortak sorumluluğudur. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

Biz bu teklifle, devlet ile millet arasına vesayet hendekleri kazılmasına, oluşan boşlukları bürokratik oligarşinin doldurmasına, durumdan vazife çıkarılarak kimi zaman 28 Şubat, kimi zaman 367 kriziyle tezahür eden ve dışarıdan suffelerle her şekle girebilen ruh çağırma seanslarına son vermek, devlet ile millet kaynaşmasını ilanihaye gerçekleştirmek için yapıyoruz. İşte bu teklifle millî iradenin tecellisine engel olacak tüm iç ve dış vesayet odaklarına “Hadi oradan! Hadi oradan!” diyoruz. Bu teklifle yaptığımız iş, milletimizin Anayasa değişikliği talebini yine milletimizin huzuruna getirmektir.

Ne yapıyoruz? Parlamenter sistemi getiren 61 Anayasası zayıf bir yürütme, çift başlı Meclis ve Senato üzerine inşa edilmişti. Yaşanan tecrübeler sonucunda 82 Anayasası tek Meclis, güçlü fakat

çift başlı bir yürütme öngördü, hem Başbakan hem de Cumhurbaşkanı ayrı ayrı güçlü yetkilerle donatıldı. Rahmetli Özal ile Demirel, Demirel ile Çiller ve diğer kişiler arasında yaşanan tecrübeler gösterdi ki Anadolu'nun tabiriyle çatal kazık yere batmaz yani çift başlılıktan bir hayır çıkmaz. 82 Anayasası'nın yürütme kurgusunun şahıslardan bağımsız olarak sistemik kriz üretmeye müsait olduğu görüldü; bu durum siyasi ve ekonomik krizleri doğurdu, Türkiye'nin geleceği çalındı. Türkiye'de son elli yıldır hükümet sistemi olarak başkanlık sistemi parlamenter sistem yerine hem akademisyenler hem de siyasetçiler tarafından önerilegelmiştir. Rahmetli Erbakan Hocadan Özal'a kadar, Demirel'e kadar tecrübeli siyaset ve devlet adamlarımız Türkiye'nin başkanlık sistemine geçmesini her zaman vurgulamışlardır. İşte bu imkân bu Gazi Meclisin önündedir değerli arkadaşlar, onun için bunu ıskalamamalıyız.

Teklifimizle yürütmeye çift başlılık kalkıyor, Başbakana ait yetkiler Cumhurbaşkanında toplanıyor. Yapılan sadece ve yalnızca budur; yoksa yasamaya ait yetkiler yine yasamada, yargıya ait yetkiler yine yargıda aynen devam ediyor, yasamanın yürütmeyi denetleme mekanizmaları devam ediyor. Güvenoyunun sonucu olan gensoruyu da güvenoyunu da millet doğrudan sandıkta veriyor. Yürütme gücü birleştirilerek çatışma ve kriz önleniyor; hızlı, istikrarlı, etkili ve güçlü bir hükümet sistemi kuruluyor. Böylece milletimiz, yasama organı Meclisi ve yürütme organı Cumhurbaşkanını da doğrudan kendisi belirliyor. Aslında milletimiz bu sisteme yabancı değil, alışık. Zira yerel yönetimlerde belediye başkanını da meclis üyelerini de ayrı ayrı, aynı anda seçiyor. Aynı şeyi genel yönetimde yapıyoruz. Millî irade çifte meşruiyetle, doğrudan demokrasinin gereği olarak tecelli edecek arkadaşlar. Hem Meclisi hem Beştepe'yi millet kendisi belirleyecek. Değerli arkadaşlar, Meclis milletin de Beştepe başkasının mı? Meclis de Beştepe de milletin arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, teklifle, mevcut Anayasa'daki OHAL ve sıkıyönetim düzenlemesinden sıkıyönetim çıkarılıyor. Her ahval ve şeraitte sivil idare esası geliyor. Yargıdaki sivil ve askerî mahkeme ayrımı kalkıyor. Anayasa Mahkemesi asker üyeleri dışında aynen muhafaza ediliyor. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun 4 üyesi şu anda olduğu gibi Cumhurbaşkanınca, 7 üyesi ise...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bir dakika bir süre...

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın bir dakikada.

VELİ AĞBABA (Malatya) – AKP milletvekillerini Yiğit Bulut'a bağlayacaklar, akıllı ol.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – 7 üyesi Meclis tarafından seçiliyor. Kimler arasından? Yargıtay, Danıştay, birinci sınıf hâkimler, hukukçular arasından seçiliyor.

Sonuç arkadaşlar, sonuç... Teklifte önerdiğimiz hükümet sistemi kendine özgü bir Cumhurbaşkanlığı modeli olup başkanlık sistemini ana eksenine alan, ülkemizin tarihî tecrübesini, millî ve yerli duruşunu evrensel anlamda ortaya koyan, kendi bağlamında ve sistematığında doğru ve isabetli bir şekilde değerlendirilmesi gereken özgün ve özgül bir Türkiye modelidir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye insanlığın vicdanı ve umududur. Gerek kendi insanımız gerekse tüm insanlık için bu umudu söndürmeyelim, çoğaltalım, güçlü ve istikrarlı bir Türkiye'yi gelin hep birlikte kuralım.

Bu vicdani sorumluluk içinde tarihi ve hakikati ıskalamayalım diyor, hepinize saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi şahıslar adına ilk söz İstanbul Milletvekili Serap Yaşar'a aittir.

Buyurun Sayın Yaşar, süreniz beş dakikadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ben de sözlerime başlamadan önce, kendi millî Meclisimizde yabancı parlamenterlerin ağzıyla konuşmayı reddediyorum, bu Parlamente'ye ve milletimize karşı saygısızlık olarak görüyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada ülkemizin geleceği için son derece önemli bir kanun teklifinin maddelerini görüşmek üzere toplandık. Vatandaş küçümseyen, siyaset kurumunu küçümseyen, Parlamente'yi küçümseyen, modası geçmiş görüşlerle yeni dünyayı, yeni Türkiye'yi, yeni düzenlemeleri yorumlamak mümkün olamaz. Ön yargıları, dar bakış açılarını bir tarafa bırakarak çağı ve gereklerini doğru okumak gerekir. Bu Parlamente ve biz parlamenterler Anayasa dâhil her tür yasal düzenlemeyi yapmaya muktediriz. Milletimiz bize, hepimize bu yetkiyi verdi. Hepimiz bunun onur ve gururunu yaşayacağımıza demode görüşlerle engel olmaya çalışmak en başta millî iradeye ve bu Parlamente'ye büyük bir haksızlıktır. Bu ülkede yaşayan, siyaset yapan hiçbir kimsenin mevcut 82 Anayasası'nı savunacağını düşünmüyorum. Hazırlanma koşulları, maddeleri her bakımdan her düzeyde tartışılıp eleştirildi. Bütün partilerin seçim vaatleri içinde yeni bir anayasa yapımı yer aldı. Bu eleştirilere ve yıllar içinde bazı maddelerine yapılan değişikliklere rağmen, ihtiyacımızı karşılamaktan uzak, çağın gereklerini karşılamayan bir anayasa durumundadır. Bu koşullarda, milletimizin bizden yoğun bir şekilde yeni bir anayasa yapılması beklentisinin gereği olarak bu paketi hazırladık. Komisyon'da uzun saatler boyunca her partiden milletvekilleri olarak tartıştık. Bugün ne mutlu ki Meclis Genel Kuruluna getirdik.

Mevcut değişiklik teklifiyle yasama yetkisi Meclisin uhdesinde milletin temsilcileri eliyle kullanılıyor. Yürütme yetkisi halk oyuyla seçilen Cumhurbaşkanına devrediliyor, Cumhurbaşkanı ise bu yetkisini yardımcılarını ve Parlamente dışından atayacağı bakanlar aracılığıyla kullanıyor. Ayrıca, kuvvetler ayrılığı ilkesine tam olarak uygun bir hükümet sistemi getiriliyor. Yasama, yürütme ve yargı organlarının birbirinden ayrı fakat birbirini denetleyen çalışma şekli sistemin özünü teşkil ediyor. Meclis ve Cumhurbaşkanı seçimleri eş zamanlı sandığa gidilmek suretiyle yapılıyor. Biz bu Anayasa değişiklik teklifiyle devletin millete anlayışından, milletin devlete anlayışını hayata geçiriyoruz. 2007 referandumunda Cumhurbaşkanının doğrudan millet tarafından seçilmesine ilişkin teklif yüzde 68,95 oyla kabul edilmiştir. 2014 seçimlerinde Türkiye Cumhuriyeti siyasi tarihinde ilk kez bir Cumhurbaşkanı, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan doğrudan halk oyuyla seçilmiş, bu Anayasa değişikliğiyle hükümet sistemimiz cumhurbaşkanlığı sistemine yaklaşmıştır.

Kanun teklifimizin 11'inci maddesi, Meclis ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yenilenmesini düzenliyor. Bu düzenleme Parlamente'ye, üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğuyla seçimlerin yenilenmesine karar verme imkânı tanıyor. Bu durumda, Meclis genel seçimi ile Cumhurbaşkanı seçimi birlikte yapılıyor. Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesine karar verdiğindeyse Meclis seçimi ile Cumhurbaşkanı seçimi yine birlikte yapılıyor. Şu anda Parlamente'nin Cumhurbaşkanı seçiminin yenilenmesine karar verme imkânı bulunmamaktadır. Mevcut sistemde halk oyuyla seçilen Parlamente ve Başbakan ile halk oyuyla seçilen Cumhurbaşkanı arasında bir ihtilafın çıkması muhtemeldir. Nitekim, tarihimizde bunun kötü örnekleri de vardır. Bu madde ihtilafların giderilmesinin mekanizmasını oluşturmaktadır. İhtilaf hâlinde millete gidilerek son kararı yasamayı ve yürütmeyi oluşturan milletimizin vermesi amaçlanmaktadır.

Önümüzdeki değişiklik teklifi yargı alanında da çok önemli düzenlemeler getirmektedir. Yargının kuvvetler ayrılığı ilkesinde yer aldığından hareketle kendisini siyasi bir organ zannetmesine yol açan etken, tarafsızlık ilkesinin anayasal bir değere kavuşturulmamış olması ve Türkiye gibi yakın tarihi bile siyasi çalkantılarla dolu bir ülkede tarafsızlığın siyasi bir anlamı da olan bağımsızlık içinde gerçekleşeceğinin beklenmesidir. Bu tarihsel yanığı, Meclis tarafından bizzat kendi hukuku ve milletin hukuku gözetilmek amacıyla anayasal bir ilkeye kavuşturulmaktadır. Yargının tarafsızlığı kavramının bu pakette yer alması çok önemli tarihî bir adımdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERAP YAŞAR (Devamla) – Sayın Başkan, rica etsem...

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Yaşar.

SERAP YAŞAR (Devamla) – Yakın ve uzak tarihimiz yargının taraflı karar örnekleriyle doludur. En yakın ve en yakıcı örneklerini 28 Şubat sürecinde hem bir avukat hem bir sivil toplum örgütü mensubu olarak bizzat yaşadım. Üniversiteli kız öğrencilerin başörtülü olarak derslere girmelerine herhangi bir yasal engel olmamasına rağmen -tırnak içinde- bağımsız mahkemelerden nasıl taraflı kararlar çıktığını gözlemledim. O gün, bu yaşananları “Bir utanç tarihi yazılması” olarak nitelemiştim. Bir hukukçu ve bir kadın olarak yargının da alet edilmesi suretiyle bugün utanarak hatırladığımız, yargı tarihine “kara leke” olarak yazılacak kararlar yine bağımsız mahkemeler tarafından verildi. Yakın geçmişimizde partimize açılan kapatma davası, Cumhurbaşkanlığı seçim süreçlerinde alınan kararlar, son olarak FETÖ terör örgütüne mensup bağımsız yargıçların nasıl taraflı kararlar alabildiklerini gördük.

“Tarafsızlık” kavramının anayasal bir tanıma kavuşmasını içeren maddeyi aynı zamanda değişiklik paketinin ruhunu yansıtmaları bakımından da çok önemli buluyorum.

Güçlü ve istikrarlı bir Türkiye için tek başlı yürütme, güçlü bir yasama, bağımsız ve tarafsız bir yargı getiren Anayasa değişiklik paketimizin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Şahıslar adına ikinci ve son konuşmacı Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak.

Sayın Parsak, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) - Aziz Türk milleti, saygıdeğer milletvekilleri; Anayasa değişiklik teklifinin çerçeve 11’inci maddesi üzerinde şahıslar adına sözler kapsamında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisi ve siz saygıdeğer milletvekillerini bir kere daha saygılarımla selamlıyorum.

Söz aldığım maddeyle ilgili düşüncelerimi paylaşmadan evvel, biraz önce yaşadığımız, asla yaşamak istemediğimiz ve bundan sonra tekrarına asla tahammülümüzün olmadığı sözde Ermeni soykırımı iddiaları üzerinden âdetâ bir asrın yalanı, asrın iftirası çerçevesinde bu Gazi Meclisin çatısı altında bu milletin âdetâ soykırım yaptığı iddiası çerçevesindeki sözlerini bir kere daha şahsım ve grubum adına lanetleniyorum, kabul etmediğimizi ifade ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer milletvekilleri, çerçeve 11’inci maddeyle, Anayasa’mızın 116’ncı maddesinde değişiklik yapılması öngörülmektedir. Gerçekten, bu, söz konusu Anayasa değişiklik teklifinin sunulmasından bu yana en fazla tartışılan konularından birisi olarak karşımızda durmaktadır.

Bir defa, biz siyasetçilerin ve siyasi partilerin egemenliğin sahibi olan ve son sözü söyleyecek olan milletimize doğruları söylemek, gerçekleri anlatmak gibi bir yükümlülüğümüz olduğunu ifade etmek isterim. Bu madde çerçevesinde yürütülen tartışmalar ne yazık ki genellikle Cumhurbaşkanına Türkiye Büyük Millet Meclisini feshetme yetkisi verildiği iddiası üzerinden yapılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'mızın 116'ncı maddesinde hâlen Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisini feshetmek çerçevesinde seçimlerini yenilemek gibi bir yetkisi zaten var. Böyle söylenildiğinde, "Ama o belli şartlar altında kullanılabilen bir yetkidir." şeklinde bir savunmayla karşılaşıyoruz. 1982 Anayasası yürürlüğe girdiğinden itibaren geçen otuz dört yıllık süreçte bu yetki sadece bir defa kullanıldı, 7 Haziran seçimlerinden sonra, 25'inci Dönem milletvekilliği seçimlerinden sonra. Evet, burada 116'ncı maddede dört ayrı durum belirtilmek suretiyle şartları ifade edilmekte ama 25'inci Dönem milletvekilliği seçimlerinden sonra, hepimizin de hatırladığı gibi, uzun süren istikşafı görüşmelerin nihayetinde, esasen orada belirtilen şartlara uygun olarak değil yani o süre tamamlanmadan önce bu çerçevede bu imkânın, bu yetkinin kullanıldığını görüyoruz. Yani Anayasa'da bu madde çerçevesinde belirtilen şartlara uygun olarak böyle çok da kullanılmış bir durum değil ama geldiğimiz nokta itibarıyla bunun karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisinin Cumhurbaşkanının görevini sonlandırmak gibi bir yetkisi olmadığı hâlde mevcut Anayasa'da bu teklifle birlikte her iki kuvvet bakımından da bu yetkinin tanınmak istendiği görülmektedir. Yani gerek Cumhurbaşkanı gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisi, ama işin nihayetinde kendi görevini de sonlandırdığını bilmek suretiyle, bu yetkiyi kullanabilecektir. Burası son derece önemlidir.

Dolayısıyla, bu, Cumhurbaşkanının ya da Türkiye Büyük Millet Meclisinin keyfi olarak kullanabilmesine yönelik bir yetki değildir, iki kuvvet arasında bir kriz, bir tikanıklık söz konusu olduğunda milletin hakemliğine yeniden müracaat edebilmenin önünü açan ve o yönüyle de sistemi, esasen şimdiye kadar çokça "Bu sistem bir başkanlık sistemidir." iddialarından da uzaklaştıran en önemli maddelerden bir tanesi de budur. Yani böylesi bir dönemde gerek Türkiye Büyük Millet Meclisi gerekse Cumhurbaşkanı bu yetkisini kullandığında sadece karşı kuvvetin görevine son vermeyecek, aynı zamanda kendi görevini de sonlandırmış olacak ve yeniden birlikte seçim suretiyle milletin huzuruna gidilecektir ve bu noktada milletimiz bu duruma sebep olan hangi kuvvetse, o konuda hangisini haklı görüyorsa, hangisinin iddialarını, gerekçelerini doğru buluyorsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın, bir dakikada toparlayın.

MEHMET PARSAK (Devamla) - ...o doğrultuda kararını yeniden verebilecektir. Burada belki -komisyon aşamasından beri ifade ediyoruz- beşte 3 gibi bir çoğunlukla değil de salt çoğunlukla bu yetkinin Cumhurbaşkanı çerçevesinde kullanılması iddia edilebilir ama onda da şunu hatırlatmakta fayda var: Aynı madde çerçevesinde düzenlendiği gibi, ikinci dönem itibarıyla cumhurbaşkanının değil ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu yetkiyi kullanması hâlinde üçüncü bir defa daha seçime katılma imkânı var. Dolayısıyla, beşte 3 gibi bir çoğunluk da bu anlamda işin mahiyetini farklılaştıracak durumdadır. Sözün özü, biz bu çerçevede "Cumhurbaşkanına niye böyle bir yetki veriliyor?" şeklinde gerçikle bağdaşmayan bir yaklaşımla değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET PARSAK (Devamla) - ...zaten Cumhurbaşkanının bu çerçevede olan yetkisinin aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisine de tanındığını ve bu mahiyette milletimiz ne derse onun gerçekleştirileceğini bilmek durumundayız. Bu çerçevede de maddenin diğer maddelerde olduğu gibi, yüce milletimizin takdirinde olduğunu yeniden ifade ediyor, sizleri saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Parsak.

Şimdi, sayın milletvekilleri, konuşmalar tamamlandı, soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz.

Şimdi beş dakika süreyle soru işlemi gerçekleştireceğiz. Sırayla sayın milletvekillerine söz vereceğim.

Sayın Arslan, buyurun.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Meclisimizde karşılaştığımız ve çok rahatsızlık duyduğum bazı konuları sizlerle paylaşmak istiyorum. Bazı milletvekilleri sosyal medyada ve Meclisimizde milletvekiline yakışmayacak, Meclisin manevi şahsiyetine hakarete varan açıklamalar yapıyorlar, dövizler gösteriyorlar. Gazi Meclisimizde yapılan bu tür eylem ve söylemlerden hicap duyduğumu belirtmek isterim. Dün AKP Grubundan iki bayan milletvekilinin “Dikkat, köpek giremez.” dövizini Mecliste taşımasını ayıplıyorum ve şiddetle kınıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bayan değil, kadın, kadın!

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Yine, Şamil Tayyar milletvekilini, sosyal medyada “Kürsü işgali sonlandırıldı. İtler, ayyaşlar kovuldu. Milletin Meclisi mesaisine döndü.” ifadesini yazan bu milletvekilini de şiddetle kınıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ona iade olsun! İte kurban olsun!

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Üç milletvekili, yaptıkları bu eylemler ve açıklamalarla Meclisimizin manevi şahsiyetine hakaret etmişlerdir. Bu nedenle, üç milletvekilinin Gazi Meclisten özür dilemesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – AKP hükümetleri, izlediği yanlış politikalarla demokrasimize, devletimize, anayasal hukukumuzu tanınamakla büyük yara ve zararlar vermiştir. 15 Temmuzda Fetullah Cemaati'nin, paralelinin darbe bilgisinin sahibi olarak yol verenler, Meclisteki çokluğuyla yanlış yaptıklarını hukuken hesap verememek gerçeğinden darbe anayasasını yaparken milletimize yalan söylemeye devam etmektedir. Hukuken vermediğiniz hesapları öz eleştiri yaparak vermeniz ahlaklılıktır, erdemliliktir. Ahlak, vicdan sahibi olan insanlar, yapmış olduğu yanlışını ve sözünü düzeltirken milletimize öz eleştiri vermek zorundadır. “Allah affetsin. Allah'ın lütfudur.” demek, bu dünyada hukuksuzluk yapmayı aklamaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yıldız...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Anayasa değişiklikleri, toplumsal ve siyasal uzlaşma zemininde şekillenir. Maalesef, şimdiye kadar tartıştığımız bu anayasa iki partinin birleşerek getirdiği bir anayasa paketidir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk bütün yetkileri millete verirken maalesef doksan üç yıl sonra biz bütün millet yetkilerini elimizle götürüp tek adama veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu anayasa gerçekten Meclisten geçerse, buna inanın ki tarihin kara sayfasında olacaksınız ve sizin çocuklarınız, torunlarınız sizi kınayacak. Bir gün hepimiz diğer tarafa gideceğiz ama inanın ki kimsesizlerin mezarına sizi gömecekler, buna emin olun değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Şu an hani diyorsunuz ya dış ülkelerin oyunları bunlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhuriyet rejimiyle yönetilen ülkemizde Cumhurbaşkanı devletin başıdır. Yine ülkemizde siyasi partiler demokrasinin olmazsa olmazıdır. Siyasi partiler il, ilçe ve belde düzeyinde örgütlenerek seçimlerde başarılı olmak için çalışmalar yapmaktadır. Bir parti genel başkanının il düzeyindeki temsilcisi il başkanıdır. Tarafsız Cumhurbaşkanının illerdeki temsilcisi, devletin başı olması sebebiyle valilerdir. Valiler, ilindeki her partiye eşit mesafede yer almak durumundadır. Ancak, Cumhurbaşkanının parti genel başkanı olmasıyla illerde kendisini il başkanı mı yoksa vali mi temsil edecektir? Partili Cumhurbaşkanı protesto edilirse bu, devlete karşı bir protesto mu, yoksa bir parti genel başkanına yönelik bir protesto mu olacaktır merak ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tüm...

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Jean Jacques Rousseau diyor ki: “Yasama, yürütme, yargı iç içe geçmişse, özgürlükler garanti değilse orada anayasa yok demektir. Kuvvet kimdeyse o egemendir.” Buradan tüm AKP’li arkadaşlara sesleniyorum: Sizler yaptığınız bu düzenlemeyle sadece rejimi değiştirmiyorsunuz, aynı zamanda vekâletini aldığımız halkın egemenlik hakkını da devrediyorsunuz. Bunun farkında mısınız? 80 milyonun egemenlik hakkını bir kişiye hangi hakla devrediyorsunuz? Böyle bir yetkiniz var mı? 50 artı 1 ile 50 eksi 1 arasındaki güç farkı sadece 2 kişinin oyudur. 2 oy farkıyla 80 milyonu tek başına yönetecek bir güç yaratıyorsunuz. Halkın da bu güce boyun eğeceğini düşünüyorsanız yanılıyorsunuz çünkü bu halk, egemenliğini emperyalizme baş kaldırarak elde etti. Hiçbir güce de asla boyun eğmeyecek, egemenliğini asla devretmeyecektir. Halkın egemenlik hakkına dokunmayın; gelin, bu tasarımı geri çekin.

BAŞKAN - Şimdi soruları cevaplandırmak üzere sözü Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ’a bırakıyorum.

Sayın Bozdağ, sizin de beş dakikanız var.

Buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; anayasa yapmak, anayasayı değiştirmek, Anayasa’nın öngördüğü usule uygun biçimde Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Bu konuda herhangi bir tereddüt yoktur.

Tabii, yeni anayasa yapılırken de, anayasa değişiklikleri yapılırken de geniş bir uzlaşma zemini üzerine inşa edilmesi herkesin ortak temennisidir. Ancak her zaman, maalesef, büyük bir uzlaşma yapmayı başarma imkânı yoktur. Şu anda Türkiye’de çok önemli bir anayasal reform yapıyoruz. Bu anayasal reform üzerinde, iki büyük siyasi parti arasında gerçekten tarihî, demokratik bir uzlaşma söz konusudur; bu, son derece önemli. İki siyasi parti de bu uzlaşmaya katılmamışlardır. Anayasa bu durumda, uzlaşmanın Anayasa’yı değiştirecek niteliği temin edecek bir boyuta halk oyuna gitmeksizin ulaşmadığı takdirde meseleyi halka götürme, halkın hakemliği sonucunda karara bağlama konusunda bir yol açmıştır. Şu anda Parlamentoda 367’yi bularak bir uzlaşma sağlama imkânı yok. O zaman uzlaşmayı nerede arayacağız? Halkta arayacağız. O yüzden, halkın hakemliğine gittiği takdirde herkes meramını anlatacak ve halk sandıkta bir uzlaşma ortaya koyacak. Eğer Cumhurbaşkanlığı sisteminin kabulü yönünde uzlaşma ortaya koyarsa sistem yasalaşmış olacak, reddi yönünde uzlaşma ortaya koyarsa reddedilmiş olacak. O yüzden, bu, uzlaşmayla yürüyen bir çalışmadır ve Anayasa’ya uygun bir çalışmadır. Bu çalışmayı yapmayı darbe olarak nitelemek, anayasal bir kuruluş olan, milletin iradesini yansıtan Türkiye Büyük Millet Meclisinin meşru ve anayasal vazifesini yapmayı suç olarak nitelemektir ki bu da fevkalade büyük bir yanlışlıktır. Bunun altını özellikle çizmekte fayda görüyorum.

Bu Anayasa değişikliği milletten egemenliği alıp tek bir kişiye egemenliği devreden bir değişiklik değildir. Şu andaki uygulamada halkımız sandıkta sadece yasamayı seçiyor. Yasamanın içerisinden yürütme milletin temsilcilerinin iradesine göre çıkıyor. Dolayısıyla, halkın doğrudan yürütmeyi seçme yetkisi şu anda yok. Bu düzenleme ne yapıyor? Sadece millî egemenliği, yasamayı seçme konusunda millete tanımakla kalmıyor, aynı zamanda onun yanına yürütmeyi de doğrudan seçme ve değiştirme yetkisini halka veriyor. Yürütmeyi doğrudan seçme ve değiştirme yetkisini halka vermek millî egemenliği zayıflatır mı, yok mu eder yoksa güçlendirir mi? Esasında yapılan bu düzenleme, bu açıdan da millî egemenliğin kapsamını genişleten ve halka yürütmeyi de doğrudan belirleme imkânı veren bir düzenlemedir.

Bu düzenleme rejim değişikliği değildir, esasında bir hükümet sistemi değişikliğidir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin yönetim şekli cumhuriyettir. Cumhuriyetin nitelikleri 2’nci maddede belirtiliyor. Eğer bir rejim değişikliğinden söz edecek olursak o zaman cumhuriyetin niteliklerini düzenleyen yani yönetim şeklinin niteliklerinde bir değişikliğin yapılması icap eder. O zaman deriz ki bu bir rejim değişikliğidir. Ama, burada cumhuriyetin niteliklerinde bir değişiklik var mı? Yok; doğrudan da yok, dolaylı da yok. Cumhuriyetin demokratik devlet niteliğini hem güçlendiriyor hem de hukuk devleti niteliğini güçlendiriyor. “Hükümet sistemi” ile “rejim” kavramlarını birbirine karıştırmak doğru bir şey değil. Biz bazen “parlamentar rejim” diyoruz, bazen “başkanlık rejimi” deniyor, “yarı başkanlık rejimi” deniyor. Esasında bu “rejim” ifadesinin hükümet sistemlerine izafesi bir galatmeşhurdur, işin hakikati yerine geçmez. Literatürde evrensel anlamda hükümet sistemi ile rejim arasında dağlar kadar fark vardır. Bu farkı atlatıp, kaldırıp Hükümet sistemine “rejim” demek gerçeği örtmez, gerçeği değiştirmez. Bu nedenle bunun rejim değişikliği değil bir Hükümet sistemi değişikliği olduğunun altını bir kez daha çizmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, 11’inci madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi adet önerge vardır. İlk okutacağım beş önerge aynı mahiyette olup okutuyorum şimdi onları:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1504) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesiyle 2709 sayılı Kanun’un değiştirilen 116’ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “halinde” ibaresinin “durumunda” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Çekiyoruz.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler çekilmiştir.

Diğer önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Meral Daniş Betaş

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Engin Altay

Levent Gök

Özgür Özel

İstanbul

Ankara

Manisa

Tekin Bingöl

Ahmet Haluk Koç

Tanju Özcan

Ankara

Ankara

Bolu

BAŞKAN – Son okunan önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Bolu Milletvekili Tanju Özcan.

Buyurun Sayın Özcan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

TANJU ÖZCAN (Bolu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben bu akşam size diktatörlük ile demokrasi arasındaki farklılığı izah etmeye çalışarak başlayacağım. Ağır bir konu sizin açınızdan, onun farkındayım.

Değerli milletvekilleri, ikisi arasındaki temel fark egemenlik hakkıyla ilgili. Diktatörlük rejimlerinde egemenlik kayıtsız ve şartsız diktatöre aittir. Demokrasilerde ise egemenlik kayıtsız şartsız -şurada yazılı olduğu gibi- millete aittir. İşte bizim sizinle aslında bu görüşmelerde temel kavgamız bu. Size şunu anlatamıyoruz: Bakın, Osmanlı'nın son elli yılından itibaren peyderpey de olsa egemenlik millete verilmiş. Şimdi, siz, bu yüz elli yıllık süreci tersine döndürüp egemenliği yeniden milletin elinden alıp saraya vermeye çalışıyorsunuz. İşte bizim sizinle anlaşılmadığımız konu bu. Bunu yaparsanız bunun adı demokrasi olmaz. Tipi ne olursa olsun bundan demokrasi çıkmaz.

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – Sen onu anlamazsın.

TANJU ÖZCAN (Devamla) – Onu anlatmaya çalışıyorum size ama anlamıyorsunuz tabii.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Millet seçti, millet.

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Gerçi arkadaşlarımız büyük bir gayret içerisinde kaç gündür size laf anlatma konusunda ancak ben o kadar gayretli olmayacağım çünkü umudumu yitirdim sizden. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AHMET UZER (Gaziantep) - Hadi be!

TANJU ÖZCAN (Devamla) – Sayın milletvekilleri, bu maddede fesih yetkisi düzenlenmiş ancak şu fesih yetkisi konusunu şöyle bir irdeleyelim, nasıl olacak bu? Şimdi, yeni sistemde partili bir cumhurbaşkanı var, muhtemelen partinin genel başkanı. Yüzde 50 civarında oyla seçilmiş, yüzde 51'le seçilmiş. E, millî irade burada, yüzde 100'ü temsil ediliyor toplumun, milletin. Şimdi, yüzde 51'le seçilen bir partili cumhurbaşkanı burada değişik partilere mensup milletvekillerinin bulunduğu ve millî iradenin yüzde 100 tecelli ettiği Parlamentoyu feshedecek, hem de sebepsiz, sebep dahi göstermeden. Yani, buradaki bir konuşmaya kızıp belki ertesi gün Meclisi feshetmeye kalkacak, “Hadi buyurun, seçime gidelim.” diyecek. Bunun kabul edilebilir bir yanı var mı sayın milletvekilleri? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kendisi ne olacak?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – 1 Kasım'da niye kabul etti?

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Sayın milletvekilleri, sizin sorunuz şu: Siz “millî irade” deyince sadece Recep Tayyip Erdoğan’ı anlıyorsunuz, millî iradeyi sadece Recep Tayyip Erdoğan temsil ediyor zannediyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Milleti anlıyoruz, milleti! Milleti anlıyoruz!

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Kendinizi küçümsüyorsunuz, bizlere haksızlık yapıyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Her zaman millettten izin alıyoruz!

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Bakın, şu Parlamentoda bulunan herkes millî iradeyi temsil ediyor, bizler millî iradeyi temsil ediyoruz. Yani, Recep Tayyip Erdoğan sandıktan çıkıp geldi. Biz nereden çıkıp geldik? Ağaç kavuğundan mı çıkıp geldik?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Siz yüzde kaç aldınız? O yüzde 52 aldı, siz kaç aldınız?

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Biz de sandıktan çıkıp geldik. (CHP sıralarından alkışlar) Bizi Saray’daki caminin avlusunda bulup buraya mı getirdiler?

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – O Saray’daki camiden rahatsızsınız siz!

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Sandıktan çıkıp geldik, millî iradeyi asıl biz temsil ediyoruz, hem de yüzde 100’ünü biz temsil ediyoruz. Bunu anlamakta siz güçlük çekiyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yüzde 100’ünü nasıl temsil ediyorsun ya! Performans ortada! 11 tane seçim kaybetmişsiniz, konuşuyorsun ya. Altmış yıldır iktidara oynuyorsunuz.

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Sayın milletvekilleri, vallahi ben size laf anlatmaktan yoruldum, anlamıyorsunuz, arkadaşlarımız da yoruldu.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sizin rahatsızlığınız Saray’daki cami, cami!

TANJU ÖZCAN (Devamla) - O yüzden, müsaadenizle, size laf anlatmaktan vazgeçiyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Anlatamıyorsun!

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Bu akşam burada çok değerli bir grubumuz var, ben onların vicdanlarına seslenmek istiyorum müsaade ederlerse.

Bakın, elimde tuttuğum Dokuz Işık Doktrini.

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – Sen onu okumamışsın.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sen önce altı oku oku, bak ne hâle geldin.

TANJU ÖZCAN (Devamla) - Milliyetçi Hareket Partisi buna ciddi anlamda sahip çıkıyor, milliyetçilik konusunda ciddi bir sahiplenmesi var, milliyetçiliği yüceltiyor. Ben bu konuda saygı duyuyorum Sayın Genel Başkan, size ve grubunuza.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Kendine bak, kendine.

TANJU ÖZCAN (Devamla) – Diğer taraftan, bizim grubumuza bakalım, biz zaten milliyetçilik anlayışımızı Beştepe dağlarına yazmışsınız.

Peki, bir de bunlara bakalım. Sizin hiç milliyetçilikle ilgili derdiniz olmadı. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Terbiyesizlik yapma ya!

TANJU ÖZCAN (Devamla) – Sizin milliyetçilikle ilgili hiçbir kaygınız olmadı. “Siz milliyetçiliği ayaklar altına aldık.” diyen siyasi hareketsiniz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Etnik milliyetçilik o, etnik.

TANJU ÖZCAN (Devamla) – Dolayısıyla, ben Sayın Bahçeli’ye çok büyük saygı duyuyorum.

Sayın Bahçeli’nin ve Milliyetçi Hareket Partili milletvekili arkadaşlarımla vatan sevgisini, millet sevgisini, bilhassa da bayrak sevgisini çok iyi biliyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bu tarafa bak, bu tarafa.

TANJU ÖZCAN (Devamla) – O anlamda, şöyle bir çağrıda bulunmak istiyorum: Bakın, bayrağımızın çok güzel bir rengi var, al bayrağımızın. Bu renge de tıpatıp uyan bir oy pusulası var. (CHP sıralarından alkışlar) İsterseniz, uygun görürseniz o kırmızı renkli oy pusulasını o zarfa koyup kutuya atarsanız ülkemizi gerçekten büyük bir felaketten kurtarmış olacaksınız. Ben istirham ediyorum, takdir sizlerin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Meral Danış Beştaş

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge sahipleri yok, dolayısıyla gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Parlamento ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi usulüne dair bu düzenlemenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz. Seçimlerin yenilenmesi olanağı 7 Haziran sonrasında olduğu gibi anayasal bir mecburiyet olarak Cumhurbaşkanına tanınmış olup güvensizlik oyu, Hükûmet kurulamaması ve güvenoyu alamaması hâllerinde seçimler kırk beş gün içinde yenilenir. Öneride ise bu usul tamamen değiştirilmiş olup belirli şartların gerçekleşmesi hâlinde mecburen değil, Parlamento ve Cumhurbaşkanı kararıyla da seçimlerin yenilenebilmesi öngörülmektedir. Bu bağlamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi 360 kişinin oyuyla, Cumhurbaşkanının tek başına ve bir gerekçeyle bağlı olmaksızın seçimleri yenileyebilir. Zira, seçimin hangi hâllerde yenileneceğine dair bir düzenleme söz konusu olmayıp teklifin gerekçe kısmında Cumhurbaşkanının tek başına seçim yenileyebilmesinin sistem tıkanıklıklarının millî iradeyle çözülebilmesine imkân sunduğu ifade edilmekte olup gerekçede niyet açıkça dile getirilmiştir. Bu bahisle, düzenlemenin onaylanması hâlinde, yürütmenin başı olan kişinin her vakayı sistem tıkanıklığı olarak ele alması neticesinde bir seçim gerçekleşmesini muhtemel kılan bu düzenlemenin siyasi istikrarsızlığı da beraberinde getireceği açıktır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Böylece, 11’inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sayın Altay, 60’a göre söz talebiniz var.

Buyurun.

Bir dakikada lütfen...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, oylamanın gizli yapılması konusunda Başkanlık Divanının hassasiyet göstermesini talep ettiğine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz sonra oylamaya geçilecek belli ki. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 147 ve 148'inci maddeleri çerçevesinde oylamanın gizli yapılması konusunda Divanın yüksek hassasiyetini talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Aynı talebe katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Başkanlık Divanı her zamanki gibi aynı hassasiyetle hareket edecektir.

VIII.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)**

2.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447) (Devam)*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, maddenin gizli oylamasına geçeceğiz.

Gizli oylamanın ne şekilde yapıldığını aslında sizler artık biliyorsunuz. Şu an, özellikle, Hükûmet ve Komisyon sıralarında bulunan değerli arkadaşlarımızı alalım, orayı sadece görevli arkadaşlarımız ve Meclis Başkanlık Divanı üyelerine bırakalım.

Sayın milletvekilleri, gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını bir kez daha arz ediyorum: Komisyon ve Hükûmet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler Adana'dan başlayarak Denizli'ye kadar, Denizli dâhil ve Diyarbakır'dan başlayarak İstanbul'a kadar, İstanbul dâhil; Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir'den başlayarak Mardin'e kadar, Mardin dâhil ve Mersin'den başlayarak Zonguldak'a kadar, Zonguldak dâhil; adı okunan milletvekilini ad defterinden işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verilecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır. Bildiğiniz üzere, beyaz kabulü, kırmızı reddi, yeşil de çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye adını ad defterine işaretlettikten ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra kapalı oy verme yerine girecek, oyunu kullanacak, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekiline pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın milletvekilleri, lütfen yerlerimizde oturalım, bir yığılmaya meydan vermeyelim, şu kürsünün önünü ve oy kullanılacak alanları sadece ve sadece görevli arkadaşlarımıza, Başkanlık Divanı üyelerimize bırakalım.

Hassasiyetiniz için teşekkür ederim.

Şimdi gizli oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oyların toplanmasına başlandı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

İsim okunduktan sonra verelim lütfen.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Kâtip üyelerimiz oylarını kullansınlar.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üyemiz var mı?

Herkes kullandığına göre oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Görevli arkadaşlar oy kupalarını kaldırsınlar, sağımızda ve solumuzda Başkanlık Divanı üyelerimizin bulunduğu mekâna getirsinler.

Divan üyelerimizi de davet ediyoruz, oy sayım ve döküm işlemine başlayabilirler.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin gizli oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 483

Kabul : 341

Ret : 134

Çekimser : 1

Boş : 5

Geçersiz : 2

Kâtip Üye

Emre Köprülü

Tekirdağ

Kâtip Üye

Mücahit Durmuşoğlu

Osmaniye”

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 04.12

ONUNCU OTURUM**Açılma Saati: 04.13****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye) , Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 57’nci Birleşiminin Onuncu Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3’üncü sırada bulunan 443 sıra sayılı Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

3.- Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 443)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

4’üncü sırada yer alan 439 sıra sayılı Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

4.- Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/650) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 439)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 14 Ocak 2017 Cumartesi günü, alınan karar gereğince, saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum; hayırlı sabahlar diliyorum.

Kapanma Saati: 04.14

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizde kişi başına tüketilen hayvansal besin miktarına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9714)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sn. Faruk ÇELİK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla.01.12.2016

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

Ülkelerin gelişmişliğinin göstergelerinden biri de kişi başına tüketilen hayvansal besin miktarıdır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre, sağlıklı bir insanın vücut ağırlığının her kilogramı için günde 1 gram protein tüketmesi ve bunun da %42'sinin hayvansal kökenli olması önerilmektedir.

1-Ülkemizde kişi başına tüketilen hayvansal besin miktarının son üç yıldaki dağılımı nedir?

2-Bu bağlamda yeterli hayvan varlığımız mevcut mudur?

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-1 _73
Konu :Yazılı Soru Önergesi

12.1.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.12.2016 tarihli ve 43452547-120.07-72946 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/9714 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/9714

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/9714 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Hayvancılık istatistiklerine ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK tarafından kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. TÜİK verilerine göre; son 14 yılda hayvan sayısı ve hayvansal ürün miktarında önemli artışlar olmuştur.

Ayrıca, Bakanlığımızca kamuoyu ile paylaşılan “Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli” kapsamında hayvan varlığımızın ve hayvansal ürünlerin artırılmasına yönelik birçok proje yürütülecektir.

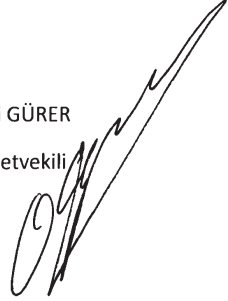
2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TİGEM ve Niğde Patates Üretim Enstitüsü'nün ortak projesi bulunup bulunmadığına ve Patates Üretim Enstitüsü'nün tek tohum üretim merkezi yapılmasına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9716)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sn. Faruk ÇELİK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla.01.12.2016

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

TİGEM özel sektör firmaları ile ortak üretim sözleşmesi çerçevesinde patates tohumu üretimi yapmaktadır. Niğde Patates Üretim Enstitüsü de benzer amaçla faaliyette bulunmaktadır.

1-TİGEM'in Niğde Patates Üretim Enstitüsü ile ortak projesi var mıdır?

2-Patates Üretim Enstitüsü'nün patates konusunda tek tohum üretim merkezi kılınması ve bu bağlamda desteklenmesi düşünülmekte midir?

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-1 -75
Konu :Yazılı Soru Önergesi

12.1/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.12.2016 tarihli ve 43452547-120.07-72946 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/9716 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/9716

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/9716 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızca patates üretiminde verim ve kalitenin artırılması, pazar şartlarına en uygun çeşitlerin geliştirilmesi, Ülkemizin tohumluk patates üretiminde dışa bağımlılığının sona erdirilmesi ve sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla son yıllarda Ülkemizde önemli çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda yürütülen bazı çalışmalar şu şekildedir;

- Bakanlığımız Niğde Patates Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünce, 2005 yılında başlatılan “Ülkesel Patates Tohumluk Üretim Sisteminin Geliştirilmesi” Projesi kapsamında farklı ana ve baba patates çeşitleri arasında melezlemeler yapılarak her yıl yaklaşık 80.000-100.000 melez tohum elde edilebilmektedir.
- Ar-Ge çalışmaları ile çeşit geliştirme ilk adımı olan melez tohumlar üretilerek “Patates Genetik Tabanı” oluşturulmuştur.
- Niğde Patates Araştırma Enstitüsünde doku kültürü laboratuvarı ve tam kontrollü seralar kurularak hastalıklardan arı yüksek kademedeki tohumluk üretilmeye başlanmıştır.
- Farklı generasyonlarda binlerce yeni çeşit adayı üzerinde seleksiyon çalışmaları devam ettirilmektedir. Seleksiyonu devam eden bu çeşit adayları içerisinde tescil çalışmaları sonucunda 01 Nisan 2015 tarihinde “ONARAN 2015” ve “FATİH” isimli ilk yerli patates çeşitlerimiz tescil edilmiştir. 2016 yılında da “NAHİTA”, “ÜNLENEN” ve “NAM” adında 3 yerli çeşidimiz daha tescil edilmiştir.
- Önümüzdeki yıl içerisinde de üç adet yerli çeşidimiz daha tescil ettirilecek olup, her yıl en az iki çeşit tescile sunulacak şekilde çalışmalar devam ettirilmektedir.
- Bakanlığımız ilgili kuruluşu olan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) ile özel sektör tohumculuk firmaları arasında sağlanan işbirliği kapsamında sertifikalı patates tohumluğu üretimi yapılmaktadır.
- Ülkemiz sertifikalı patates tohumu ihtiyacının %85’i yurtiçi üretimlerimizden karşılanmış olup, önümüzdeki yıllarda tamamına yakınının yurtiçi üretimlerinden karşılanması hedeflenmektedir.

Ayrıca Milli Tarım Projesi içerisinde 2017 yılında “Havza Bazlı Tarımsal Üretimi Destekleme Modeli” uygulamaya geçecektir. Bu kapsamda 941 havzada 21 ürün en uygun olduğu havzalarda üretim alanı bazında desteklenecektir. Havzalara göre desteklenecek ürünler arasında patates te yer almaktadır.

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TİGEM'e 2017 bütçesinden ayrılan paya ve tarımsal üretimde TİGEM'in ürettiği damızlık ve tohumlukların kullandırılmasına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9726)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sn. Faruk ÇELİK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla. 05.12.2016

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

TİGEM'in işletmelerinde üretmiş olduğu tohumluk ve damızlıkların ithal tohumluk ve damızlıklara göre daha iyi sonuç verdiği saptanmıştır.

- 1- TİGEM'e 2017 yılı bütçesinden ayrılan kaynak nedir? Yeterli midir?
- 2- Tarımsal üretimin sağlıklı bir biçimde artırılabilmesi için üreticilere ithal tohumluk ve damızlık yerine TİGEM'in üretmiş olduğu damızlık ve tohumlukların kullandırılması yönünde bir çalışma var mıdır?

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-1 -71
Konu :Yazılı Soru Önergesi

12.1.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.12.2016 tarihli ve 43452547-120.07-72946 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/9726 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Ek: Cevabi Görüş 7/9726

Faruk ÇELİK
Bakan

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/9726 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

TİGEM'in bir İktisadi Devlet Teşekkülü olması nedeniyle bütçesi yönetim kurulu kararlarına dayalı olarak belirlenmekte olup, sertifikalı tohum ve damızlık hayvan üretimi için ihtiyaç ödeneğinin planlaması yapılmakta ve kullanılmaktadır.

TİGEM işletmelerinde 2009-2016 döneminde gerçekleştirilen büyük ölçekli yatırımlarla sertifikalı tohum ve damızlık hayvan üretimi 2 kat artırılmıştır.

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, buğday tohumunun en az yüzde ellisinin TİGEM tarafından karşılanmasına ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/9727)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sn. Faruk ÇELİK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla. 05.12.2016

Ömer Fethi GÜNER
Niğde Milletvekili

TÜİK verilerine göre 7-9 milyon hektar buğday ekilen alanda 510 bin ton buğday tohumu ihtiyaçtır. TİGEM 130 bin ton tohumluk buğday satışı yapmıştır..(2014) Bu miktar ülkenin buğday tohumunun %25,2'sidir.

- 1- Buğday tohumunun en az %50'sinin TİGEM tarafından karşılanabilmesi amaçlanmakta mıdır? Bu bağlamda yapılan bir çalışma var mıdır?

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-1 70
Konu :Yazılı Soru Önergesi

72.1/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.12.2016 tarihli ve 43452547-120.07-72946 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/9727 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/9727

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/9727 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımız tarafından uygulamaya konulan Milli Tarım Projesi kapsamında, Ülkemizde sertifikalı hububat tohumu kullanımının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda gelecek dönemde TİGEM'in 250 Bin ton sertifikalı hububat tohumu üretimi ve dağıtımı gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 2

**57'NCİ BİRLEŞİM
13 OCAK 2017 CUMA
SAAT: 14.00**

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 307 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İhtüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8’inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dâhil olmak üzere 9 ila 17’nci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.4.2016 tarihli 80’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun, 26’ncı Dönem 2’nci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 – 21.00, Çarşamba ve Perşembe Günleri 14.00 – 21.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 4.10.2016 tarihli 2’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun, 20 Aralık 2016 Salı günü ile 28 Şubat 2017 Salı günleri (dâhil) arasındaki Salı ve Çarşamba günkü birleşimlerinde Sözlü Sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve yine yukarıda belirtilen tarihler arasındaki Salı, Çarşamba ve Perşembe günlerindeki birleşimlerinde saat 24.00’e kadar çalışmalarına devam etmesi,

443 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İhtüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 9’uncu maddelerden, ikinci bölümünün 10 ila 15’inci maddelerden oluşması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 20.12.2016 tarihli 43’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

4.- Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22 ve 23 Ocak 2017 Cuma, Cumartesi, Pazar ve Pazartesi günleri saat 14.00’te toplanarak bu birleşimlerinde gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi;

13 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde 109 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

14 Ocak 2017 Cumartesi günkü birleşiminde 137 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

15 Ocak 2017 Pazar günkü birleşiminde 380 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

16 Ocak 2017 Pazartesi günkü birleşiminde 88 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

17 Ocak 2017 Salı günkü birleşiminde 35 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

18 Ocak 2017 Çarşamba günkü birleşiminde 181 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

19 Ocak 2017 Perşembe günkü birleşiminde 248 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

20 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde 142 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

21 Ocak 2017 Cumartesi günkü birleşiminde 392 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

22 Ocak 2017 Pazar günkü birleşiminde 192 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

23 Ocak 2017 Pazartesi günkü birleşiminde 194 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

24 Ocak 2017 Salı günkü birleşiminde 191 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Yukarıda belirtilen birleşimlerinde gece 24.00'te günlük programın tamamlanamaması hâlinde günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi;

446 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 15'inci maddelerden, ikinci bölümünün 16 ila 38'inci maddelerden oluşması,

nerilmiştir.

(Genel Kurulun 3.1.2017 tarihli 49'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

57'NCİ BİRLEŞİM

13 OCAK 2017 CUMA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – SÖZLÜ SORULAR

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- **(S. Sayısı: 446)** Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/796) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.12.2016) (*) (**) (X)

2.- **(S. Sayısı: 447)** Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2017) (*)

3.- **(S. Sayısı: 443)** Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.12.2016) (**) (X)

4.- **(S. Sayısı: 439)** Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/650) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.11.2016) (X)

5.- **(S. Sayısı: 440)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Topraklarında Bulunan Rus Defin Yerleri ile Rusya Federasyonu Topraklarında Bulunan Türk Defin Yerleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/656) ile Dışişleri Komisyonu ve Milli Savunma Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 30.11.2016) (X)

6.- **(S. Sayısı: 340)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/682) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

7.- **(S. Sayısı: 39)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/342) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

8.- **(S. Sayısı: 250)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/339) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

9.- **(S. Sayısı: 302)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/583) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

10.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) (X)

11.- **(S. Sayısı: 116)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

() Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.*

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

12.- (S. Sayısı: 138) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/350) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

13.- (S. Sayısı: 285) Türkiye Cumhuriyeti ile Faroe Adaları ile İlgili Olarak Danimarka Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/585) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

14.- (S. Sayısı: 390) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Habibe Kadiri Kız Okullarının Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/415) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

15.- (S. Sayısı: 356) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan 14 Şubat 2011 Tarihli Kapıköy ve Razi Kara Hudut Kapılarının Ortak Kullanımına Dair Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapan Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/570) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

16.- (S. Sayısı: 357) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan 22 Mart 2010 Tarihli Esendere ve Sero Kara Hudut Kapılarının Ortak Kullanımına Dair Anlaşmada Değişiklik Yapan Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/571) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

17.- (S. Sayısı: 169) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/510) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

18.- (S. Sayısı: 195) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/627) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

19.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/446) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

20.- (S. Sayısı: 355) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye-İran Hududunda Yeni Kara Hudut Kapılarının Açılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

21.- (S. Sayısı: 137) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/331) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

22.- (S. Sayısı: 361) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

23.- (S. Sayısı: 380) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Demiryolları Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/700) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.07.2016) (X)

24.- **(S. Sayısı: 378)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İpek Yolu Ekonomik Kuşağının, 21. Yüzyıl Denizdeki İpek Yolunun ve Orta Koridor Girişiminin Uyumlaştırılmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/673) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 88)** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2016) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 406)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/719) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.07.2016) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 35)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/337) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 83)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Altyapısı ve Denizcilik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/407) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 181)** Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/507) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 251)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/468) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 248)** Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.03.2016) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 229)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/398) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 142)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 321)** Enerji Şartı Antlaşmasının Ticaretle İlgili Hükümlerine Getirilen Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/628) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 392)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 2010-2013 Yıllarına İlişkin Kültürel Değişim Programının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/576) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 193)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/625) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) **(X)**

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

37.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/624) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2016) (X)

38.- (S. Sayısı: 352) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/629) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

39.- (S. Sayısı: 194) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/626) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

40.- (S. Sayısı: 189) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

41.- (S. Sayısı: 191) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/616) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

42.- (S. Sayısı: 50) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

43.- (S. Sayısı: 46) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/358) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

44.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

45.- (S. Sayısı: 49) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

46.- (S. Sayısı: 190) Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/615) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

47.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/374) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

48.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Yönelik Anlaşmaya İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/298) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

49.- (S. Sayısı: 339) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/680) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

50.- (S. Sayısı: 163) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/388) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

51.- (S. Sayısı: 167) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

52.- (S. Sayısı: 216) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İslam Kalkınma Bankası Grubu Arasında Türkiye ve İKB Üye Ülkeleri Arasındaki Ticaret ve Yatırımların Teşviki İçin İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

53.- (S. Sayısı: 215) Gelişen Sekiz Ülke Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

54.- (S. Sayısı: 338) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/670) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

55.- (S. Sayısı: 79) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/384) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

56.- (S. Sayısı: 363) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın 9/7 nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

57.- (S. Sayısı: 166) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/426) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

58.- (S. Sayısı: 162) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/390) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

59.- (S. Sayısı: 164) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/391) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

60.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/425) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

61.- (S. Sayısı: 201) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

62.- (S. Sayısı: 202) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

63.- (S. Sayısı: 236) 3 Mart 2005 Tarihinde Pretoriada İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

64.- (S. Sayısı: 237) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/429) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

65.- (S. Sayısı: 240) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

66.- (S. Sayısı: 130) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

67.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/495) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

68.- (S. Sayısı: 135) Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

69.- (S. Sayısı: 263) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brunei Sultanlığı Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticaret ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/573) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

70.- (S. Sayısı: 328) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

71.- (S. Sayısı: 289) Kamu Denetçiliği Kurumu 2015, 2014 ve 2013 Yıllık Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları (5/5, 5/4, 5/3) (Dağıtma tarihi: 24.05.2016)

72.- (S. Sayısı: 187) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/620) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

73.- (S. Sayısı: 69) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/351) Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

74.- **(S. Sayısı: 55)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/378) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

75.- **(S. Sayısı: 48)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

76.- **(S. Sayısı: 54)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/376) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.01.2016) **(X)**

77.- **(S. Sayısı: 307)** Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer Üstün ile 97 Milletvekilinin Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Anayasa Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) **(**)**

78.- **(S. Sayısı: 87)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/419) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

79.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

80.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

81.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/332) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**

82.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/330) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

83.- **(S. Sayısı: 32)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/333) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

84.- **(S. Sayısı: 34)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

85.- **(S. Sayısı: 36)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/338) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

86.- **(S. Sayısı: 37)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/340) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

87.- (S. Sayısı: 38) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/341) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

88.- (S. Sayısı: 40) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

89.- (S. Sayısı: 41) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/346) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

90.- (S. Sayısı: 43) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/348) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

91.- (S. Sayısı: 44) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/349) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

92.- (S. Sayısı: 56) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/379) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

93.- (S. Sayısı: 57) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/380) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

94.- (S. Sayısı: 58) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/381) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

95.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/382) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

96.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Fertlerinin Gelir Getirici İşlerde Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/352) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

97.- (S. Sayısı: 71) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

98.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtrasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı (1/364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

99.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

100.- (S. Sayısı: 77) Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

101.- (S. Sayısı: 78) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Örgütlü Suçlar ve Terörizmle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/383) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

102.- (S. Sayısı: 80) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Uluslararası Ticaretiyle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

103.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Kooperatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/389) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

104.- (S. Sayısı: 82) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/394) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

105.- (S. Sayısı: 84) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

106.- (S. Sayısı: 89) Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

107.- (S. Sayısı: 90) Uluslararası Sivil Havacılığa İlişkin Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

108.- (S. Sayısı: 91) Uçakların Kanundışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

109.- (S. Sayısı: 92) Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/463) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

110.- (S. Sayısı: 93) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/375) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

111.- (S. Sayısı: 94) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dominik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/377) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

112.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/464) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

113.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

114.- (S. Sayısı: 99) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/416) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

115.- (S. Sayısı: 100) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

116.- (S. Sayısı: 101) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

117.- (S. Sayısı: 102) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

118.- (S. Sayısı: 103) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

119.- (S. Sayısı: 104) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

120.- (S. Sayısı: 105) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

121.- (S. Sayısı: 106) Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/443) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

122.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

123.- (S. Sayısı: 107) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/444) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) (X)

124.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) (X)

125.- (S. Sayısı: 112) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) (X)

126.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

127.- (S. Sayısı: 113) Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

128.- (S. Sayısı: 114) Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

129.- (S. Sayısı: 115) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

130.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/465) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

131.- (S. Sayısı: 121) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

132.- (S. Sayısı: 122) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

133.- (S. Sayısı: 124) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

134.- (S. Sayısı: 125) Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

135.- (S. Sayısı: 126) Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/485) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

136.- (S. Sayısı: 127) Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

137.- (S. Sayısı: 128) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/488) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

138.- (S. Sayısı: 129) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/489) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

139.- (S. Sayısı: 131) Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/459) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

140.- (S. Sayısı: 132) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında İade Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/500) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

141.- (S. Sayısı: 133) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/501) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

142.- (S. Sayısı: 143) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

143.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

144.- (S. Sayısı: 134) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

145.- (S. Sayısı: 139) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

146.- (S. Sayısı: 153) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/490) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

147.- (S. Sayısı: 156) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

148.- (S. Sayısı: 158) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/477) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

149.- (S. Sayısı: 159) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/473) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

150.- (S. Sayısı: 160) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/467) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

151.- (S. Sayısı: 172) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/423) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

152.- (S. Sayısı: 173) Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/442) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

153.- (S. Sayısı: 174) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/497) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

154.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/392) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

155.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/409) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

156.- (S. Sayısı: 140) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

157.- (S. Sayısı: 144) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

158.- (S. Sayısı: 150) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

159.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/400) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

160.- (S. Sayısı: 154) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/503) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

161.- (S. Sayısı: 182) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükümetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükümetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/524) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

162.- (S. Sayısı: 146) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Makedonya Cumhuriyetinin Kazakistan Cumhuriyetindeki Temsilinin Türkiye Cumhuriyeti Astana Büyükelçiliği İmkânlarından Yararlanılarak Gerçekleştirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/519) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

163.- (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/492) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

164.- (S. Sayısı: 171) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/393) ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

165.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

166.- (S. Sayısı: 161) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/466) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

167.- (S. Sayısı: 175) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/521) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

168.- (S. Sayısı: 180) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 24 Mart 2008 Tarihinde İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

169.- (S. Sayısı: 184) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/482) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

170.- (S. Sayısı: 185) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/579) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

171.- (S. Sayısı: 188) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/622) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

172.- (S. Sayısı: 196) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Varlığının Yasa Dışı İthal ve İhracının, Transinin ve Mülkiyet Transferinin Yasaklanması ve Önlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/396) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

173.- (S. Sayısı: 197) 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/474) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

174.- (S. Sayısı: 203) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/547) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

175.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Mali Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

176.- (S. Sayısı: 209) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

177.- (S. Sayısı: 210) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayisi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/551) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

178.- (S. Sayısı: 211) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Hususunda İkili Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/554) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

179.- (S. Sayısı: 212) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/556) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

180.- (S. Sayısı: 217) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi Arasında Yapılan İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/569) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

181.- (S. Sayısı: 218) Türkiye Cumhuriyetine Şanhay İşbirliği Örgütünün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtıranın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

182.- (S. Sayısı: 219) Uzak Pazarlardan Turist Çekilmesi Hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/420) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

183.- (S. Sayısı: 220) Dünya Turizm Örgütü Statüsünün 38 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/530) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

184.- (S. Sayısı: 221) Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi Elektronik Taşıma Belgesi ile İlgili Ek Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/531) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

185.- (S. Sayısı: 222) Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Uluslararası Demiryolu Yük Taşımacılığına İlişkin Sınır Geçiş İşlemlerinin Kolaylaştırılması Başlıklı 9 Numaralı Ekinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

186.- (S. Sayısı: 223) Trans-Asya Demiryolu Ağı Hükümetlerarası Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

187.- (S. Sayısı: 225) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında Sanayi ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/538) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

188.- (S. Sayısı: 226) Gemi Alacaklısı Haklarına ve Gemi İpoteklerine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/476) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

189.- (S. Sayısı: 227) 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/478) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

190.- (S. Sayısı: 228) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/397) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

191.- (S. Sayısı: 230) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

192.- (S. Sayısı: 231) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/421) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

193.- (S. Sayısı: 232) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/560) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

194.- (S. Sayısı: 233) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/561) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

195.- (S. Sayısı: 234) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve E-Devlet Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/566) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

196.- (S. Sayısı: 235) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Mali İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/581) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

197.- (S. Sayısı: 239) Güneyde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Komisyonuna Üye Devlet Olarak Katılım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/526) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

198.- (S. Sayısı: 242) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cibutide TİKA Program Koordinasyon Ofisi Kurulmasına ve Teknik İşbirliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/578) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

199.- (S. Sayısı: 244) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/552) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

200.- (S. Sayısı: 246) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Balıkçılık Alanında İşbirliği Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/559) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

201.- (S. Sayısı: 252) Türkiye Cumhuriyeti Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı Arasında Bilim, Teknoloji, Sanayi ve Girişimcilik Alanında İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/504) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

202.- (S. Sayısı: 259) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne İlişkin Taraflar Konferansında Alınan Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/595) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

203.- (S. Sayısı: 261) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/328) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

204.- (S. Sayısı: 262) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

205.- (S. Sayısı: 264) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/523) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

206.- (S. Sayısı: 265) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/605) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

207.- (S. Sayısı: 271) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/607) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

208.- (S. Sayısı: 275) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtrasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/487) ile Millî Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

209.- (S. Sayısı: 198) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Reasürans Şirketi Anlaşma Hükümlerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/533) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

210.- (S. Sayısı: 199) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/557) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

211.- (S. Sayısı: 200) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/558) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

212.- (S. Sayısı: 206) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/550) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

213.- (S. Sayısı: 214) Tıbbi Ürün Sahteciliği ve Halk Sağlığına Tehditler İçeren Benzeri Suçlar Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/321) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

214.- (S. Sayısı: 241) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/572) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

215.- (S. Sayısı: 243) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

216.- (S. Sayısı: 245) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ile Senegal Cumhuriyeti Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/553) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

217.- (S. Sayısı: 247) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/563) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

218.- (S. Sayısı: 253) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliğine Yönelik Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/506) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

219.- (S. Sayısı: 254) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guernsey Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/564) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

220.- (S. Sayısı: 255) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Man Adası Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Söz Konusu Anlaşmaya İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/565) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

221.- (S. Sayısı: 256) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cebelitarık Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/567) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

222.- (S. Sayısı: 258) Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/594) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

223.- (S. Sayısı: 260) Türkiye Cumhuriyetinin Orta Amerika Entegrasyon Sistemine Bölge Dışı Gözlemci Olarak Katılımı Konusunda Türkiye Cumhuriyeti ile Orta Amerika Entegrasyon Sistemi Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/640) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

224.- (S. Sayısı: 266) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/614) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

225.- (S. Sayısı: 267) Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/322) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

226.- (S. Sayısı: 268) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı (1/422) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

227.- (S. Sayısı: 269) Antarktika Andlaşması Çevre Koruma Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/592) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

228.- (S. Sayısı: 272) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/618) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

229.- (S. Sayısı: 276) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/508) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

230.- (S. Sayısı: 207) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

231.- (S. Sayısı: 257) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/617) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

232.- (S. Sayısı: 282) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/520) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

233.- (S. Sayısı: 283) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/522) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

234.- (S. Sayısı: 284) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/580) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

235.- (S. Sayısı: 287) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/604) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

236.- (S. Sayısı: 288) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Muhtemel Bir Serbest Ticaret Anlaşmasının Etkilerinin Değerlendirilmesine Dair Bir Ortak Komisyon Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/609) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

237.- (S. Sayısı: 290) Güneydoğu Avrupa Kanun Uygulama Merkezinin Ayrıcalık ve Bağımsızlıklarına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

238.- (S. Sayısı: 291) Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

239.- (S. Sayısı: 292) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti Arasında Kanun Uygulama Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/677) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

240.- (S. Sayısı: 299) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Mali Cumhuriyeti Savunma ve Mücahitler Bakanlığı Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/555) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

241.- (S. Sayısı: 300) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/577) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

242.- (S. Sayısı: 304) Bazı Tehlikeli Kimyasalların ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/603) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

243.- (S. Sayısı: 305) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/639) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

244.- (S. Sayısı: 152) 1974, Yolcuların ve Bagajlarının Deniz Yolu ile Taşınmasına İlişkin Atina Sözleşmesine Ait 2002 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/470) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

245.- (S. Sayısı: 293) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesine Dair Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı (1/683) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

246.- (S. Sayısı: 301) Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Birleşik Arap Emirlikleri Silahlı Kuvvetleri Genel Karargahı Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/582) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

247.- (S. Sayısı: 303) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/584) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

248.- (S. Sayısı: 308) İsviçre Konfederasyonu ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Viyana'da Uluslararası Göç Siyasetleri Geliştirme Merkezi Kurulması ve İşleyişine Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/621) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

249.- (S. Sayısı: 309) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/641) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

250.- (S. Sayısı: 310) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/642) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

251.- (S. Sayısı: 311) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/648) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

252.- (S. Sayısı: 314) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Serbest Bölgeler Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/574) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

253.- (S. Sayısı: 316) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Belarus Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

254.- (S. Sayısı: 317) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/637) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

255.- (S. Sayısı: 318) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Lucia Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/638) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

256.- (S. Sayısı: 319) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Irak ve Türkiye'de Düzenlenen Fuarlara Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/405) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

257.- (S. Sayısı: 320) Mücavir Atlantik Deniz Bölgesi, Akdeniz ve Karadenizdeki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/472) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

258.- (S. Sayısı: 322) Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stokholm Sözleşmesine İlave Edilen Anlaşmazlıkların Çözümü Hakkında EK-G'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/636) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

259.- (S. Sayısı: 323) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/658) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

260.- (S. Sayısı: 325) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/661) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

261.- (S. Sayısı: 329) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/668) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

262.- (S. Sayısı: 330) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasını Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/674) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

263.- (S. Sayısı: 331) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/686) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

264.- (S. Sayısı: 333) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Komorlar Birliği Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/665) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

265.- (S. Sayısı: 334) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/669) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

266.- (S. Sayısı: 336) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/676) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

267.- (S. Sayısı: 315) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

268.- (S. Sayısı: 324) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/659) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

269.- (S. Sayısı: 326) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine-Bissau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/660) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

270.- (S. Sayısı: 327) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/662) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

271.- (S. Sayısı: 332) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/664) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

272.- (S. Sayısı: 335) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/675) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

273.- (S. Sayısı: 337) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/678) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

274.- (S. Sayısı: 224) Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının Tadil Edilen Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.06.2016) (X)

275.- (S. Sayısı: 344) Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesine Ek İnsan Kopyalanmasının Yasaklanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/646) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.06.2016) (X)

276.- (S. Sayısı: 342) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşması 2010/2011'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/610) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

277.- (S. Sayısı: 346) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Türkiyedeki Işık Tatbikatı Sırasında Ev Sahibi Ülke Tarafından Sağlanacak Destek Konusunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/671) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

278.- (S. Sayısı: 347) Avrupa-Kafkasya-Asya Ulaştırma Koridorunun Üzerinde Uluslararası Taşımacılığın Geliştirilmesi Çok Taraflı Temel Anlaşmasına Değişiklikler Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/679) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

279.- (S. Sayısı: 348) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gizlilik Dereceli Bilginin Karşılıklı Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/681) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

280.- (S. Sayısı: 349) Türkiye Cumhuriyeti Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İskan ve İnşaat Bakanlığı Arasındaki Yapı Malzemeleri Alanında Mutabakat Zaptı ile Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/408) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

281.- (S. Sayısı: 351) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı ile Avusturya Cumhuriyeti Federal, Tarım, Ormancılık, Çevre ve Su Yönetimi Bakanı Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/608) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

282.- (S. Sayısı: 353) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/632) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

283.- (S. Sayısı: 354) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/634) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

284.- (S. Sayısı: 386) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/724) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 15.06.2016) (X)

285.- (S. Sayısı: 358) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/606) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

286.- (S. Sayısı: 359) Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Gümrük İdaresi Arasında Gümrük Alanında Ortak Komite Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/684) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

287.- (S. Sayısı: 362) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Meteoroloji ve Hidroloji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/696) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

288.- (S. Sayısı: 364) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

289.- (S. Sayısı: 365) Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretini Önlemeye Yönelik Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/575) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

290.- (S. Sayısı: 366) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

291.- (S. Sayısı: 367) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/630) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

292.- (S. Sayısı: 368) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/631) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

293.- (S. Sayısı: 369) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/633) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

294.- (S. Sayısı: 370) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/635) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

295.- (S. Sayısı: 371) Çiftçilik Amaçlarıyla Beslenen Hayvanların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

296.- (S. Sayısı: 372) Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/701) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

297.- (S. Sayısı: 373) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/703) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

298.- (S. Sayısı: 374) Havaaraçlarında İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Eylemlere İlişkin Tokyo Sözleşmesini Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/469) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

299.- (S. Sayısı: 375) Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığı Önleme, Caydırma ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Liman Devleti Tedbirlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/471) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

300.- (S. Sayısı: 376) 2001, Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/562) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

301.- (S. Sayısı: 379) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/685) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

302.- (S. Sayısı: 382) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma ve Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

303.- (S. Sayısı: 384) Balınacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Sözleşmeye Ait Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/593) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

304.- (S. Sayısı: 385) Geçici İthalat Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklere İlişkin Belgelerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/712) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

305.- (S. Sayısı: 389) Yüksek Öğretimde Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Asya-Pasifik Bölgesel Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/399) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) (X)

306.- (S. Sayısı: 391) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Yükseköğretim ve Bilimsel Araştırma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/568) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

307.- (S. Sayısı: 394) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/613) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

308.- (S. Sayısı: 397) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

309.- (S. Sayısı: 345) Bölgesel Radyokomünikasyon Konferansı (RRC-06)'nın Sonuç Kararlarının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/651) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.06.2016) (X)

310.- (S. Sayısı: 393) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim ve Mesleki Eğitim Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.06.2016) (X)

311.- (S. Sayısı: 350) Türkiye Cumhuriyeti Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İskan ve İnşaat Bakanlığı Arasındaki Müteahhitlik ve Müşavirlik Alanında Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/424) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.07.2016) (X)

312.- (S. Sayısı: 408) Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/839) ve İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (Dağıtma tarihi: 27.07.2016)

313.- (S. Sayısı: 377) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İpsala-Kipi Sınır Geçiş Bölgesinde İki Ülke Arasında İkinci Bir Karayolu Sınır Geçiş Köprüsünün Konumunun ve Üzerinden Geçecek Sınır Hattının Belirlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/645) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.08.2016) (X)

314.- (S. Sayısı: 415) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Filistin Devleti Arasında Eğitim ve Yükseköğretim Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/734) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.08.2016) (X)

315.- (S. Sayısı: 420) 670 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/755) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 18.10.2016) (X)

316.- (S. Sayısı: 423) 672 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Kanun Hükmünde Kararname (1/758) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

317.- (S. Sayısı: 424) 673 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/759) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

318.- (S. Sayısı: 428) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/738) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.11.2016) (X)

319.- (S. Sayısı: 429) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması ile Anlaşmaya İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/749) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.11.2016) (X)

320.- (S. Sayısı: 430) Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/747) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.11.2016) (X)

321.- (S. Sayısı: 427) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/731) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 15.11.2016) (X)

322.- (S. Sayısı: 436) 675 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/782) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016)

323.- (S. Sayısı: 437) 676 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/783) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016) (X)

324.- (S. Sayısı: 431) Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/757) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.12.2016) (X)

325.- (S. Sayısı: 444) 677 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/789) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016)

326.- (S. Sayısı: 445) 678 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/790) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016) (X)

